

Hallituksen esitys laiksi rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta, joka korvaisi samannimisen nykyisen lain. Lailla pantaisiin täytäntöön finanssiryhmittymien valvonnasta annetun direktiivin määräykset. Lailla laajennettaisiin jonkin verran nykyisen lain mukaista rahoitus- ja vakuutusryhmittymän määritelmää. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymille säädettäisiin pakollinen vakavaraisuusvaatimus ja lakisääteinen suuria asiakasriskejä koskeva rajoitus. Lisäksi laissa säädettäisiin monikansallisten ryhmittymien valvontavastuun jakautumisesta.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi luottolaitostoiminnasta annettua lakia, liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annettua lakia, säästöpankkilakia, osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annettua lakia, ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annettua lakia, sijoituspalveluyrityksistä annettua lakia, Rahoitustarkastuslakia, vakuutusyhtiölakia, työeläkevakuutusyhtiöistä annettua lakia ja vakuutusyhdistyslakia.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi luottolaitosten lähipiiriluotonantoa koskevat säännökset, joiden mukaan luottolaitoksen lähipiirille myönnettävät luotot tai niiden yleiset ehdot olisi päätettävä luottolaitoksen hallituksessa ja tällaisen luotonannon ehdot eivät saisi poi-

keta yleisöluotonantoon yleisesti sovellettavista ehdoista. Vastaavaa markkinaehtoisuuden periaatetta olisi sovellettava myös muihin luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten ja vakuutusyhtiöiden liiketoimiin silloin, kun liiketoimen toisena osapuolena on tällaiseen yritykseen läheisessä yhteydessä oleva yritys.

Talletuspankkien ja ulkomaisten talletuspankkien Suomessa olevien sivukonttoreiden kassavarantosuhdetta koskeva vaatimus ehdotetaan kumottavaksi.

Lakiin liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista, säästöpankkilakiin ja lakiin osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan luottolaitoksen sulautumisessa sulautumisluopa voitaisiin myöntää velkojan vastustuksesta huolimatta, jos Rahoitustarkastus katsoo, ettei velkojan asema sulautumisen johdosta heikkene ja sulautuminen on tarpeen luottolaitosten vakaan toiminnan turvaamiseksi.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan niin pian kuin ne on hyväksytty ja vahvistettu, kuitenkin viimeistään finanssiryhmittymien valvonnasta annetun direktiivin täytäntöönpanolle asetettuun määräaikaan 11.8.2004 mennessä. Ehdotettuja ryhmittymän taloudellisen aseman valvontaa koskevia säännöksiä olisi kuitenkin sovellettava 1.1.2005 lukien.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT.....	5
1. Johdanto.....	5
2. Nykytila.....	5
2.1. Voimassa oleva lainsäädäntö.....	5
2.1.1. Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta	5
2.1.2. Muu luottolaitoslainsäädäntö	7
2.2. Kansainvälinen kehitys	7
2.2.1. Finanssiryhmittymien valvontaa koskeva direktiivi	7
2.2.2. Ulkomainen lainsäädäntö	9
2.3. Markkinoiden kehitys	9
3. Nykytilan arviointi	9
3.1. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonta.....	10
3.2. Muu luottolaitoslainsäädäntö	10
4. Esityksen tavoitteet	11
5. Keskeiset ehdotukset	11
5.1. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien sääntely.....	12
5.2. Muut kuin rahoitus- ja vakuutusryhmittymiä koskevat ehdotukset	16
6. Esityksen vaikutukset	18
7. Asian valmistelu.....	18
8. Muut esitykseen vaikuttavat seikat	18
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	19
1. Lakiehdotusten perustelut.....	19
1.1. Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta	19
1 luku. Yleiset säännökset	19
2 luku. Ryhmittymään kuuluvia yrityksiä koskevat yleiset vaatimukset.....	33
3 luku. Ryhmittymän taloudellisen aseman valvonta	34
4 luku. Tilinpäätös	41
5 luku. Valvontaviranomaisten tehtävät	43
6 luku. Erinäiset säännökset.....	45
1.2. Laki luottolaitostoiminnasta.....	46
1.3. Laki ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa.....	53
1.4. Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista	53
1.5. Säästöpankkilaki	54
1.6. Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista	54
1.7. Laki sijoituspalveluyrityksistä.....	54
1.8. Laki Rahoitustarkastuksesta.....	54
1.9. Vakuutusyhtiölaki	55
1 luku. Yleisiä säännöksiä.....	55

2 luku.	Vakuutusyhtiön perustaminen	55
2 a luku.	Ensivakuutustoiminnan harjoittaminen ulkomailla.....	56
3 luku.	Vakuutusyhtiön osakkuus	56
7 luku.	Yhtiön johto	56
10 luku.	Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen.....	56
14 luku.	Vakuutusyhtiön ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan yrityksen valvonta	56
14 b luku.	Vakuutusyrittäjäryhmän lisävalvonta.....	57
1.10.	Laki työeläkevakuutusyhtiöistä.....	58
1.11.	Vakuutusyhdistyslaki.....	59
1 luku.	Yleisiä säännöksiä.....	59
2 luku.	Vakuutusyhdistyksen perustaminen	59
6 luku.	Vakuutusyhdistyksen johto.....	59
10 luku.	Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen.....	59
11 luku.	Voitonjako ja yhdistyksen varojen muu käyttö	60
12 luku.	Vakuutusyhdistyksen valvonta.....	60
12 a luku.	Vakuutusyrittäjäryhmän lisävalvonta	60
2.	Voimaantulo.....	60
3.	Säätämisyjärjestys	61
LAKIEHDOTUKSET		62
rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta		62
luottolaitostoinnasta annetun lain muuttamisesta.....		79
ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain 23 §:n muuttamisesta.....		85
liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta.....		85
säästöpankkilain muuttamisesta.....		86
osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta.....		87
sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamisesta		88
Rahoitustarkastuksesta annetun lain 15 ja 31 §:n muuttamisesta.....		90
vakuutusyhtiölain muuttamisesta.....		92
työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta		95
vakuutusyhdistyslain muuttamisesta.....		97
LIITE		101
RINNAKKAISTEKSTIT		101
luottolaitostoinnasta annetun lain muuttamisesta.....		101
ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain 23 §:n muuttamisesta.....		115
liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta.....		116
säästöpankkilain muuttamisesta.....		117

osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta.....	118
sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamisesta	121
Rahoitustarkastuksesta annetun lain 15 ja 31 §:n muuttamisesta.....	125
vakuutusyhtiölain muuttamisesta.....	128
työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain n muuttamisesta.....	136
vakuutusyhdistyslain muuttamisesta	139

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi finanssiryhmittymään kuuluvien luottolaitosten, vakuutusyritysten ja sijoituspalveluyritysten lisävalvonnasta sekä neuvoston direktiivien 73/239/ETY, 79/267/ETY, 92/49/ETY, 92/96/ETY, 93/6/ETY ja 93/22/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 98/78/EY ja 2000/12/EY muuttamisesta (2002/87/EY, jäljempänä direktiivi) annettiin 16.12.2002. Direktiivin määräykset on saatettava voimaan kansallisessa lainsäädännössä 11.8.2004 mennessä.

Lisäksi luottolaitoslainsäädännön säännökset ovat eräiltä osin jääneen jälkeen kansainvälisen valvontakäytännön ja markkinoiden kehityksestä, minkä vuoksi niitä on tarpeen tarkistaa direktiivin määräysten voimaansaatamisen lisäksi. Tältä osin keskeiset lainsäädännön täydentämis- ja muutostarpeet liittyvät talletuspankkien maksuvalmiuden nykyistä joustavampaan sääntelyyn ja lainsäädännön täydentämiseen luottolaitosten ns. lähipiiriluototusta koskevilla säännöksillä. Viimeksi mainituilla säännöksillä on myös läheinen yhteys rahoitus- ja vakuutusryhmittymien sääntelyyn.

2. Nykytila

2.1. Voimassa oleva lainsäädäntö

2.1.1. *Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta*

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta säädetään laissa rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (44/2002). Lain tarkoituksena on varmistaa sellainen rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonta, jolla voidaan osaltaan turvata rahoitus- ja vakuu-

tusmarkkinoiden häiriötön toiminta, edistää ryhmittymien johtamista terveiden ja varo-vaisten liikeperiaatteiden mukaisesti sekä turvata tallettajien ja sijoittajien taloudellista asemaa ja vakuutettuja etuja.

Ryhmittymän määritelmä

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymällä tarkoitetaan laissa ryhmittymää, joka koostuu suomalaisesta emoyrityksestä ja sen vähintään yhdestä suomalaisesta tytäryrityksestä siten, että

1) emoyritys on suomalainen luottolaitos tai sijoituspalveluyritys ja vähintään yksi tytäryrityksistä on suomalainen vakuutusyhtiö taikka emoyritys on suomalainen vakuutusyhtiö ja vähintään yksi tytäryrityksistä on suomalainen luottolaitos tai sijoituspalveluyritys; taikka

2) emoyritys on suomalainen omistusyhteisö (holding-yhtiö) ja tytäryrityksistä vähintään yksi on suomalainen luottolaitos tai sijoituspalveluyritys ja yksi on suomalainen vakuutusyhtiö.

Ryhmittymään luetaan ainoastaan sellaiset emoyrityksen tytäryritykset, jotka ovat joko laissa tarkemmin määritellyjä rahoitus- tai vakuutusalan yrityksiä. Siten esimerkiksi kauppaa tai teollisuutta harjoittavia tytäryrityksiä ei lueta rahoitus- ja vakuutusryhmittymään. Myöskään työeläkevakuutusyhtiötä, eläkekassaa ja eläkesäätiötä ei lueta kuuluvaksi rahoitus- ja vakuutusryhmittymään, mutta niiden omistamat tytäryritysten osakkeet ja osuudet otetaan laissa tarkemmin säädetyllä tavalla huomioon laskettaessa emoyrityksen omistusosuutta.

Emoyritys määritellään laissa siten, että emoyrityksenä pidetään yritystä, jolla on joko toiseen yritykseen kirjanpitolaissa tarkoitettu konsernisuhteen perustava määräysvalta, jolla on yhteinen hallinto toisen yrityksen

kanssa tai jota johdetaan yhteisesti toisen yrityksen kanssa.

Lakia ei sovelleta ryhmittymiin, joissa toisen toimialan osuus on vähäinen. Toisen toimialan osuutta pidetään vähäisenä, jos toisen toimialan osuus ryhmittymässä on vähemmän kuin kymmenen prosenttia. Osuus lasketaan toimialojen yhteenlasketun taseen ja yhteenlasketun pääomavaatimuksen keskiarvon perusteella.

Koordinoiva valvontaviranomainen

Lain mukaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymiä valvovat yhteistyössä Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirasto. Toinen näistä viranomaisista toimii koordinoivana valvontaviranomaisena sen mukaan, onko rahoitus- vai vakuutustoimiala ryhmittymässä hallitsevammassa asemassa. Se, kumman toimialoista katsotaan olevan ryhmittymässä hallitsevammassa asemassa, määräytyy samalla tavalla toimialojen taseiden loppusumman ja vakavaraisuusvaatimuksen keskiarvojen perusteella kuin määriteltäessä edellä tarkoitetulla tavalla sitä, onko toisen toimialan osuus ryhmittymässä vähäinen. Valvontaviranomaiset voivat kuitenkin sopia järjestelystä, jonka mukaan toinen valvontaviranomainen huolehtii ryhmittymän valvonnan koordinoinnista. Lailla ei rajoiteta Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston toimivaltaa valvoa niiden valvontaan toimialakohtaisen lainsäädännön perusteella kuuluvia yrityksiä.

Valvonnan sisältö

Lain mukaan ryhmittymän omistusyhteisön omistajiin sovelletaan samoja omistajakortollisäännöksiä kuin luottolaitoksiin ja vakuutusyhtiöihin. Omistusyhteisön osakkeiden tai osuuksien hankinnasta on siten ilmoitettava valvontaviranomaiselle omistusosuuden ylittäessä laissa tarkemmin määritellyt kynnyksarvot ja valvontaviranomainen voi vastustaa omistusosuuden hankintaa, jos omistusosuuden hankinnan arvioidaan vaarantavan omistusyhteisön tai ryhmittymän varovaisen ja terveiden liikeperiaatteiden mukaisen liiketoiminnan. Lisäksi valvontaviranomainen voi kieltää ryhmittymään kuuluvaa

yritystä hankkimasta määräysvaltaa Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä, jos hankinnan kohteena olevaan yritykseen sovellettava lainsäädäntö vaikeuttaa ryhmittymän tehokasta valvontaa.

Lakiin sisältyy lisäksi vaatimus ryhmittymän omistusyhteisön hallintoelinten jäsenten ja toimitusjohtajan luotettavuudesta sekä omistusyhteisön tilintarkastajille asetettavista vaatimuksista.

Ryhmittymään kuuluvalla yrityksellä on lain mukaan oltava toimintaansa nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät sekä emoyrityksellä lisäksi koko ryhmittymän toimintaan nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

Ryhmittymän emoyrityksen on ilmoitettava koordinoivalle valvontaviranomaiselle laissa tarkemmin määrätyt tiedot ryhmittymään kuuluvista yrityksistä, emoyrityksen konsernitilinpäätös, ryhmittymään kuuluvien yritysten keskinäiset liiketoimet laissa tarkemmin säädettyssä laajuudessa, ryhmittymän suuret riskikeskittymät sekä ryhmittymän osake- ja kiinteistöomistus.

Valvontaviranomaisten yhteistyö

Koordinoiva valvontaviranomainen voi pyytää toista valvontaviranomaista tekemään tarpeellisia tarkastuksia tämän valvonnessa olevissa yrityksissä siinä laajuudessa kuin se on ryhmittymän valvonnan kannalta tarpeellista sekä tehdä toiselle viranomaiselle esityksiä niistä toimenpiteistä, joita ryhmittymän valvonnan perusteella on tarpeen kohdistaa viimeksi mainitun viranomaisen valvonnessa oleviin yrityksiin.

Laissa säädetään lisäksi valvontaviranomaisten velvollisuudesta vaihtaa keskenään tietoja sekä koordinoivan valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeudesta niissä ryhmittymään kuuluvissa yrityksissä, jotka eivät ole toimialakohtaisen valvonnan piirissä.

Konsernitilinpäätös

Ryhmittymän omistusyhteisön tilinpäätös on laadittava sitä toimialaa koskevien säännösten mukaisesti, joka on ryhmittymässä edellä mainitulla tavalla hallitsevampi. Ryh-

mittymän emoyrityksen konsernitilinpäätös laaditaan lain mukaan siten, että siinä esitetään erikseen luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan erät ja erikseen vakuutustoiminnan erät. Tarkemmat säännökset konsernitilinpäätöksen laatimisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

2.1.2. Muu luottolaitoslainsäädäntö

Luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (1607/1993, jäljempänä luottolaitoslaki) säädetään muun muassa luottolaitoksen määritelmästä, luottolaitoksen toimilupavelvollisuudesta ja toimiluvan edellytyksistä, luottolaitoksille sallitusta liiketoiminnasta, tilinpäätöksestä, talletussuojasta, suuria asiakasriskejä koskevista rajoituksista, maksuvalmius- ja vakavaraisuusvaatimuksista, asiakkaansuojasta sekä pankkialaisuudesta. Luottolaitoslailla saatettiin voimaan direktiivit, jotka sittemmin on yhdistetty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (2000/12/EY), sekä neuvoston direktiivi pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä (86/635/ETY).

Liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (1501/2001), säästöpankkilaissa (1502/2001), laissa osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista (1504/2001) sekä hypoteekkiyhdistyksistä annetussa laissa (936/1978) säädetään lisäksi kunkin yhteisömuodon osalta erikseen luottolaitoksen perustamisesta, sulautumisesta, jakautumisesta, liiketoiminnan luovutuksesta, vapaaehtoisesta toimiluvasta luopumisesta ja purkamisesta sekä säästöpankkilaissa lisäksi säästöpankin hallinnosta.

2.2. Kansainvälinen kehitys

2.2.1. Finanssiryhmittymien valvontaa koskeva direktiivi

Tavoitteet

Direktiivin johdanto-osassa sääntelyn tarpeellisuutta perustellaan muun ohessa sillä,

että nykyinen toimialakohtaisen sääntelyn soveltamisala ei ole riittävän kattava finanssiryhmittymiä silmällä pitäen. Tämä synnyttää sääntelyn katvealueita. Toisaalta toimialakohtaisissa säännöksissä todetaan olevan tarpeettomia päällekkäisyyksiä ja epä johdonmukaisuuksia, jotka voivat aiheuttaa tarpeettomia kustannuksia valvottaville. Esimerkiksi ryhmittymän emoyritys voi olla samanaikaisesti sekä vakuutus- että luottolaitosdirektiiveissä säännelty omistusyhteisö, johon kohdistuu kaksinkertaiset velvoitteet viranomaisraportoinnin osalta.

Finanssiryhmittymän määritelmä ja direktiivin soveltamisala

Direktiivissä sääntelyn kohteena olevan finanssiryhmittymän määritelmän perustana on direktiivissä määritelty ryhmän käsite. Ryhmällä tarkoitetaan emoyritystä ja sen tytäryritystä sekä emoyrityksen ja tytäryrityksen omistusyhteisyhtiöksiä. Emoyrityksellä tarkoitetaan yritystä, jolla on toiseen yritykseen (tytäryritykseen) tosiasiallinen määräysvalta. Lisäksi ryhmän voivat muodostaa yritykset, joilla on yhteinen hallinto tai joita johdetaan yhteisesti. Omistusyhteydellä tarkoitetaan direktiivissä välitöntä tai välillistä vähintään 20 %:n osuutta toisen yrityksen osakkeista tai osuuksista taikka äänivallasta sekä muuta yritysten tilinpäätöksiä koskevan direktiivin (78/660/ETY) määritelmän täyttämää omistusyhteyttä.

Finanssiryhmittymällä tarkoitetaan direktiivissä edellä tarkoitettua ryhmää, joka täyttää seuraavat edellytykset:

- joko ryhmän emoyritys tai ainakin yksi sen tytäryrityksistä on luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai vakuutusyhtiö (säännelty yritys)
- ryhmän yrityksistä vähintään yksi toimii vakuutuslalla ja yksi rahoituslalla
- pienemmän toimialan osuus ryhmittymässä ylittää direktiivissä säädetyn kynnsarvon.

Ryhmittymänä pidetään lisäksi säänneltyä yritystä ja sen omistusyhteisyhtiöksiä silloinkin kun säännellyllä yrityksellä ei ole yhtään tytäryritystä, edellyttäen että ryhmittymän määritelmä muuten täyttyy. Ryhmittymän valvontaan osallistuvat viranomaiset voivat lisäksi yksimielisesti päättää, että jos henki-

löillä on direktiivissä tarkemmin määritellyllä tavalla muu kuin edellä mainittu omistus- tai vaikutusvaltasuhde yhteen tai useampaan säänneltyyn yritykseen ja ryhmittymän määritelmä muuten täytyy, direktiiviä on sovellettava kokonaan tai osittain.

Finanssiryhmittymään luetaan emoyritys ja kaikki sen tytär- ja omistusyhteyseritykset riippumatta siitä toimivatko ne rahoitus- tai vakuutuslalla taikka jollain muulla toimialalla.

Toimialojen keskinäisiä osuuksia mitattaessa kynnysarvona pidetään 10 %, joka lasketaan vakavaraisuusvaatimuksen ja taseen loppusumman perusteella. Lisäksi sovelletaan absoluuttista 6 miljardin euron kynnysarvoa siten, että ryhmittymän määritelmä täytyy riippumatta toimialojen suhteellisesta osuudesta, jos pienemmän toimialan yhteenlaskettu tase ylittää mainitun absoluuttisen kynnysarvon. Ryhmittymän valvontaan osallistuvat toimivaltaiset viranomaiset voivat lisäksi yksimielisesti sopia alhaisemmasta kynnysarvosta tai kynnysarvon laskennassa käytettävien kriteerien valinnasta.

Jos ryhmittymän johdossa on muu kuin säännelty yritys (direktiivin terminologiassa rahoitusalan sekaholdingyhtiö), ryhmittymän määritelmä edellyttää lisäksi, että taseella mitattuna vähintään 40 % ryhmän liiketoiminnasta tapahtuu rahoitus- tai vakuutuslalla.

Direktiiviä sovelletaan ryhmittymiin, jonka johdossa on Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saanut säännelty yritys tai rahoitusalan sekaholdingyhtiö, jonka kotipaikka on Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Lisäksi direktiivin 18 ja 19 artiklassa säädetään sellaisen ryhmittymän valvonnasta, johon kuuluu Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saanut säännelty yritys mutta jonka johdossa on Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa sijaitseva yritys.

Vakavaraisuus

Finanssiryhmittymään sovelletaan erillistä vakavaraisuusvaatimusta, joka on laskettava ryhmittymän johdossa olevan yrityksen valinnan mukaan käyttäen jotakin direktiivin liitteessä esitetystä vaihtoehtoisista menetelmistä taikka menetelmien yhdistelmää. Fi-

nanssiryhmittymän vakavaraisuus lasketaan laskemalla yhteen ryhmittymään kuuluvien rahoitus- ja vakuutuslomaan kuuluvien yritysten toimialakohtaisten säännösten mukaisesti määritellyt omat varat ja vähentämällä niistä näiden yritysten yhteenlasketut niin ikään toimialakohtaisten säännösten perusteella lasketut pääomavaatimukset sekä eliminoimalla ryhmittymän sisäinen pääoman monenkertainen hyväksikäyttö.

Suurten riskikeskittymien ja sisäisten liiketoimien valvonta

Direktiivissä on lisäksi ryhmittymän sisäisiä liiketoimia ja riskikeskittymiä koskevia säännöksiä, joissa painopiste on ensisijaisesti laadullisissa vaatimuksissa. Direktiivissä edellytetään riskienhallintajärjestelmiltä ja sisäiseltä valvonnalta riskikeskittymien ja sisäisten liiketoimien seurantajärjestelmien kehittämistä. Suurille riskikeskittymille ei aseteta määrällistä enimmäisarjaa. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin sallia määrällisten rajojen asettamisen kansallisissa säännöksissä.

Valvontaviranomaisten yhteistyö

Direktiivissä on kattavat säännökset niin kutsutun koordinoivan valvontaviranomaisen nimeämisestä, sen tehtävistä sekä toimivaltaisten valvontaviranomaisten yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta. Koordinoivaa valvontaviranomaisen nimeämistä koskevissa direktiivin määräyksissä on selkeästi keskitytty rajat ylittävien finanssiryhmittymien valvontavastuun jakamiseen. Vaikka sääntely ensi sijassa kohdistuukin rajat ylittäviin ryhmittymiin, todetaan direktiivin johdanto-osassa koordinaattorin nimittämisen olevan tarpeen myös kansallisissa finanssiryhmittymissä. Koordinoivan valvontaviranomaisen tehtävinä direktiivissä mainitaan ryhmittymää koskevan informaation kerääminen ja informaation edelleen välittäminen muille ryhmittymän valvontaan osallistuville viranomaisille, ryhmittymän rakenteen, organisaation ja sisäisten riskienhallintajärjestelmien sekä taloudellisen kokonaisuuden arviointi samoin kuin valvontatoimenpiteiden suunnittelu ja koordinointi. Tehtäväluettelo ei ole tyhjentävä vaan valvojat voivat esimerkiksi keskinäi-

sissä valvontapöytäkirjoissaan sopia koordinaattorin muista tehtävistä.

Direktiiviin sisältyy säännöksiä, jotka liittyvät finanssiryhmittymään kuuluvien yritysten keskinäiseen tiedonvaihtoon, viranomaisien tiedonsaantiin finanssiryhmittymään kuuluvista yrityksistä, sekä viranomaisten keskinäiseen tiedonvaihtoon. Yritysten keskinäisen tiedonvaihdon osalta jäsenmaiden edellytetään varmistavan, että kansallisessa lainsäädännössä ei ole esteitä yritysten väliselle tiedonvaihdolle valvonnan piiriin kuuluvissa asioissa. Jäsenmaiden on myös varmistettava, että viranomaisilla on tiedonsaantioikeus kaikista finanssiryhmittymien valvonnan piiriin kuuluvista yrityksistä ja tiedoista. Viranomaisten keskinäisen tiedonvaihdon osalta direktiiviin sisältyy vähimmäisluettelo tiedonvaihdon kohteena olevista osa-alueista.

Toimialakohtaisen lainsäädännön tarkistaminen

Direktiivin sisältyy eräitä muutoksia luottolaitoksia, sijoituspalveluyrityksiä ja vakuutusyhtiöitä koskeviin direktiiveihin, joilla yhdenmukaistettaisiin toimialakohtaisia säännöksiä muun muassa määritelmien, pääomien kaksinkertaisen hyväksikäytön, sisäisten liiketoimien valvonnan ja viranomaisten välisen yhteistoiminnan osalta. Muutoksilla pyritään varmistamaan kilpailuneutraaliteetti finanssiryhmittymien ja pääasiallisesti rahoitus- tai vakuutustoimintaa harjoittavien ryhmittymien välillä.

2.2.2. Ulkomainen lainsäädäntö

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien sääntely poikkeaa eri maissa huomattavasti toisistaan. Erillistä lainsäädäntöä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta on Suomen ohella ainakin Norjassa, Hollannissa, Belgiassa ja Espanjassa. Koska kansallista lainsäädäntöä joudutaan direktiivin johdosta merkittävästi muuttamaan kaikissa Euroopan talousalueen valtioissa, nykyisin voimassa olevan ulkomaisen lainsäädännön lähempi tarkastelu ei tässä yhteydessä ole tarkoituksenmukaista.

Myös talletuspankkien maksuvalmiuden sääntely poikkeaa merkittävästi Euroopan

Unionin jäsenvaltioiden kesken, koska lainsäädäntöä ei tältä osin ole harmonisoitu. Suomen nykyistä lainsäädäntöä luonteeltaan vastaavaa likvidien varojen suhteellista vähimmäismäärää koskeva selkeä lakisääteinen vaatimus on asetettu ainakin Tanskassa, Norjassa ja Isossa-Britanniassa ja Irlannissa kun taas esimerkiksi Saksassa, Ranskassa ja Hollannissa edellytetään ainoastaan, että likvidijä varoja on oltava riittävästi kattamaan erääntyvät velat. Ainakin Ruotsissa, Belgiassa, Italiassa ja Espanjassa maksuvalmiusriskien hallinnalle on asetettu ainoastaan yleisiä laadullisia vaatimuksia.

2.3. Markkinoiden kehitys

Suomen rahoitusmarkkinoiden rakenteessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta vuonna 2002 annetun lain säätämiseen jälkeen, joskin Nordea-ryhmän kesällä 2003 tekemä ilmoitus ryhmittymän uudelleenjärjestämisestä Ruotsiin perustettavan emopankin alaisuuteen korostaa tarvetta tehostaa monikansallisten finanssiryhmittymien sääntelyä.

Suomen rahoitusmarkkinoita hallitsevista kolmesta suurimmista pankkiryhmistä kaksii (Nordea ja Sampo) ovat selkeästi direktiivin soveltamisalaa kuuluvia monikansallisia finanssiryhmittymiä. Nordea-ryhmässä emoyritys on ruotsalainen omistusyhteisö ja ryhmittymällä on pankki-, vakuutus- ja sijoituspalvelutoimintaa Suomen lisäksi Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Baltian maissa. Nordea-ryhmässä vastuu valvonnan koordinoimista on emoyrityksen sijaintipaikan mukaisesti Ruotsin viranomaisilla. Sampo-ryhmä muodostaa vastaavanlaisen ryhmittymän sen hankittua vuoden 2004 alussa omistukseensa If-vakuutus konsernin. Sampo-ryhmittymä poikkeaa Nordeasta siinä, että Sammon emoyrityksen kotipaikka on Suomessa.

Lisäksi direktiivin säännökset saattavat sovellettavista kynnysarvoista riippuen tulla sovellettaviksi useisiin puhtaasti kansallisiin ryhmittymiin, joissa emoyrityksenä on joko talletuspankki tai vakuutusyhtiö.

3. Nykytilan arviointi

3.1. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonta

Nykyinen laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta on ollut voimassa vasta vuodesta 2002 eikä sen tarkistamiseen ole ilmennyt erityisiä käytännön syitä. Vaikka nykyistä lakia säädettäessä otettiin osittain huomioon finanssiryhmittymien valvontaa koskeva komission direktiiviehdotus, nykyisestä laista puuttuu useita direktiivin edellyttämiä periaatteita. Näistä keskeisimpiä ovat finanssiryhmittymän määritelmän täydentäminen muun muassa siten, että se kattaa myös luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen ja vakuutusyhtiön kanssa samaan yritysryhmään kuuluvat muut kuin rahoitus- tai vakuustustoimintaa harjoittavat yritykset, koordinoivan valvontaviranomaisen ja sovellettavan lain määräytyminen monikansallisissa ryhmittymissä sekä ehkä keskeisimpänä ryhmittymätason vakavaraisuusvaatimus. Myös niitä nykyisen lain säännöksiä, joita vastaavia määräyksiä sisältyy direktiiviin, saattaa olla tarpeen eräiltä osin tarkistaa. Tällaisia ovat muun muassa lain soveltamisalaa rajoittavien kynnysarvojen määrittely sekä riskikeskittymien ja sisäisten liiketoimien valvontaa koskevat säännökset, jotka eivät kaikilta osin nykyisin vastaa hyvälle valvonnalle kansainvälisesti asetettuja vaatimuksia.

3.2. Muu luottolaitoslainsäädäntö

Huolimatta useista lainmuutoksista luottolaitoslainsäädännön säännökset ovat eräiltä osin jääneen jälkeen kansainvälisen valvontakäytännön ja markkinoiden kehityksestä, minkä vuoksi niitä on tarpeen tarkistaa.

Lähipiiriluothonanto

Laista puuttuvat edelleen ns. lähipiiriluothonantoa koskevat säännökset, joiden on katsottu kansainvälisessä valvontakäytännössä kuuluvan tärkeänä osana luottolaitosten sääntelyyn ja jotka sen vuoksi on tarpeen lisätä lakiin. Lisäksi nämä säännökset on tarpeen sovittaa yhteen niiden vaatimusten kanssa, joita direktiivi asettaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymien sisäisten liiketoimien valvonnalle.

Maksuvalmius

Talletuspankeilta niiden maksuvalmiuden turvaamiseksi vaadittavaa kassavarantosuhdetta koskevat säännökset eivät enää vastaa nykyaikaisen maksuvalmiusriski hallinnan vaatimuksia. Nykyisen lain mukaan talletuspankilla on oltava laissa tarkemmin määriteltyjä helposti rahaksi muutettavia varoja vähintään 10 prosenttia laissa niin ikään tarkemmin määritellyistä lyhytaikaisista veloista. Säännös jäykistää aiheettomasti pankkien maksuvalmiuden hallintaa ja tämän vuoksi on tarpeen harkita sen korvaamista joustavammilla maksuvalmiusriskien hallintaa koskevilla säännöksillä. Näin on jo tehty muun muassa Ruotsissa.

Toiminimi

Nykyisen lain mukaan muun yrityksen kuin talletuspankin toiminimessä saadaan käyttää viittausta talletuspankin toiminteen ainoastaan Rahoitustarkastuksen luvalla ja lupa voidaan myöntää ainoastaan talletuspankin kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvalla yritykselle. Muun muassa rahoitus- ja vakuutusryhmittymien yleistymisen myötä yritysryhmärakenteet ovat monipuolistuneet siten, että tarve viitata emoyrityksen nimeen tytäryrityksen toiminimessä saattaa olla nykyisen säännöksen soveltamisalaa laajempi. Koska patentti- ja rekisterihallitus yleisenä toiminimiviranomaisena valvoo, että rekisteröivät toiminimet eivät ole harhaanjohtavia, nykyisen lain mukaista erityistä lupamenettelyä ei myöskään tästä syystä voi pitää perusteltuna.

Hallintoelinten jäsenten kotipaikkavaatimukset

Voimassa olevien talletuspankkeja ja vakuutusyhtiöitä koskevien säännösten mukaan vähintään puolella perustajista ja hallituksen jäsenistä sekä toimitusjohtajalla on oltava kotipaikka Euroopan talousalueella. Säännökset ovat tältä osin yhdenmukaiset vuonna 1993 voimaan tulleiden osakeyhtiölain säännösten kanssa. Sääntely on siten vastannut erityisesti luottolaitoslainsäädännössä omaksuttua

yleisperiaatetta, jonka mukaan noudatetaan yleisiä yhtiöoikeudellisia periaatteita, jollei poikkeuksia voida perustella toimialan erityisluonteella. Muista rahoituspalveluyrityksistä kuin talletuspankeista ei tältä osin ole säädetty erikseen vaan niihin sovelletaan yleistä yhtiölainsäädäntöä.

Osakeyhtiölaissa olevia asuinpaikkavaatimuksia on muutettu lailla 887/2002 siten, että vähintään yhden hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan asuminen Euroopan talousalueella katsotaan riittäväksi. Kotipaikkavaatimusta on perusteltu yleisessä yhtiölainsäädännössä muun muassa sillä, että Euroopan talousalueelta tulee aina löytyä vastuullinen henkilö, jonka puoleen viranomaiset ja velkojat voivat kääntyä yhtiötä koskevassa asiassa. Toteutetussa osakeyhtiölain muutoksessa tämän vaatimuksen on katsottu riittävästi täyttyvän ilman, että useamman kuin yhden hallituksen jäsenen tarvitsee asua Euroopan talousalueella.

Osakeyhtiölain muutoksesta seuraa, että talletuspankkien ja muiden rahoituspalveluyritysten sääntely poikkeaa tältä osin toisistaan. Sama koskee vakuutusyhtiöitä.

Sulautuminen

Luottolaitosten sulautumista koskevat säännökset muutettiin vuoden 2002 alusta siten, että sulautumismenettelyyn sovelletaan yleisen yhteisöläinsäädännön mukaisia periaatteita. Lain soveltamisesta saadut kokemukset osoittavat, että eräissä tapauksissa velkojat ovat voineet aiheuttomasti vaikeuttaa luottolaitosten vakavaraisuuden varmistamiseksi välttämättömiä sulautumisia. Tämän vuoksi luottolaitosten sulautumista koskevia velkojainsuojasäännöksiä on tarpeen tarkistaa.

Edellä mainittuja seikkoja ei ole EU:ssa harmonisoitu, joten lainsäädännön tarkistaminen voi perustua yksinomaan kansalliseen harkintaan.

4. Esityksen tavoitteet

Esityksen tavoitteena on saattaa voimaan kansallisessa lainsäädännössä direktiivin vaatimukset. Esityksellä edistettäisiin direktiivin

yleisten tavoitteiden mukaisesti rahoitus- ja vakuutusryhmittymien vakautta ja tehostettiin erityisesti monikansallisten ryhmittymien valvontaa edistämällä eri maiden valvontaviranomaisten yhteistyötä ja selkeyttämällä niiden työnjakoa tällaisten ryhmittymien valvonnassa.

Esityksellä pyritään lisäksi säilyttämään rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnan nykyinen taso siltäkin osin kuin direktiivi ei sitä edellytä. Esityksellä pyritään niin ikään varmistamaan siitä, että uudella sääntelyllä ei heikennetä nykyistä toimialakohtaista valvontaa eikä rajoiteta valvontaviranomaisten nykyistä toimivaltaa valvoa toimialakohtaisesti säänneltyjä yrityksiä ja yritysryhmiä.

Esityksen tavoitteena on myös se, että Suomen lainsäädäntö olisi mahdollisimman yhdenmukainen erityisesti muissa pohjoismaissa omaksuttavan vastaavan lainsäädännön kanssa. Tavoitteena on tältä osin järjestää nykyisin pohjoismaissa toimivien monikansallisten ryhmittymien valvonta mahdollisimman tehokkaasti välttämällä toisaalta päällekkäinen valvonta ja toisaalta valvonnan katvealueet sekä tehokkaan valvonnan kiertäminen sijoittamalla yritysten kotipaikka sellaiseen valtioon, jossa valvonta on muita valtioita heikompi. Niin ikään esityksen tavoitteena on välttää tehokkaan valvonnan kiertäminen siirtämällä liiketoimintaa taikka varoja tai velkoja ryhmittymässä sellaiseen toimialaan kuuluvaan yritykseen, jonka valvonta tällaisen liiketoiminnan osalta on lievempää.

Esityksellä pyritään myös siihen, että rahoitus- ja vakuutusryhmittymien sääntely ei perusteettomasti poikkea luottolaitoksista ja vakuutusyhtiöistä koskevasta toimialakohtaisesta sääntelystä.

Lisäksi esityksen tavoitteena on saattaa luottolaitosten maksuvalmiusriskien hallinta joustavammaksi ja nykyaikaisen riskienhallinnan vaatimuksia paremmin vastaavaksi. Ehdotetulla lainsäädännöllä korjattaisiin lisäksi eräitä yksittäisiä luottolaitoslainsäädännössä ilmenneitä puutteita erityisesti luottolaitosten valvonnan saattamiseksi näiltä osin vastaamaan hyvälle pankkivalvonnalle kansainvälisesti asetettuja vaatimuksia.

5. Keskeiset ehdotukset

5.1. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien sääntely

Määritelmä

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (jäljempänä ryhmittymä) määritelmää ehdotetaan laajennettavaksi nykyisestä laista direktiivin edellyttämällä tavalla siten, että ryhmittymään luettaisiin rahoitus- tai vakuutustoimintaa harjoittavien yritysten lisäksi myös muuta liiketoimintaa harjoittavat yritykset. Ryhmittymään kuuluvat työeläkevakuutusyhtiöt luettaisiin ehdotettujen säännösten mukaan tällaisiin muuta liiketoimintaa harjoittaviin yrityksiin, koska niitä ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena sisällyttää ryhmittymän vakavaraisuuden valvontaan. Vakavaraisuutta valvottaessa ryhmittymään luettaisiin ainoastaan rahoitus- ja vakuutusalan yritykset.

Ryhmittymällä tarkoitettaisiin laissa ensinnäkin yritysryhmää, jonka emoyritys on luottolaitos, sijoituspalveluyritys, rahastoyhtiö tai vakuutusyhtiö (säännelty yritys) ja joka täyttää seuraavat edellytykset:

a) vähintään yksi yritysryhmään kuuluvista yrityksistä on rahoitusalan yritys ja vähintään yksi on vakuutusalan yritys; ja

b) rahoitusalan yritysten yhteenlaskettu osuus ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus ovat yritysryhmässä kumpikin erikseen merkittäviä laissa tarkemmin säädettyväällä tavalla laskettuna.

Ryhmittymällä tarkoitettaisiin laissa lisäksi yritysryhmää, jonka emoyritys on muu kuin säännelty yritys (ryhmittymän omistusyhteisö) ja joka täyttää seuraavat edellytykset:

a) vähintään yksi sen tytäryrityksistä on säännelty yritys;

b) vähintään yksi yritysryhmään kuuluvista yrityksistä on rahoitusalan yritys ja vähintään yksi on vakuutusalan yritys;

c) rahoitusalan yritysten yhteenlaskettu osuus ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus ovat yritysryhmässä kumpikin erikseen merkittäviä laissa tarkemmin säädettyväällä tavalla laskettuna; ja

d) rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus yritysryhmässä ylittää 40 prosenttia.

Ryhmittymän muodostaisivat ehdotuksen mukaan lisäksi luottolaitos, sijoituspalvelu-

yritys tai rahastoyhtiö ja vähintään yksi sellainen vakuutusalan yritys, joka on luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai rahastoyhtiön omistusyhteisyrittäjä, sekä vakuutusyhtiö ja vähintään yksi sellainen rahoitusalan yritys, joka on vakuutusyhtiön omistusyhteisyrittäjä, edellyttäen, että tällaisessa ryhmässä rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus sekä kummankin toimialan yritysten osuus erikseen ovat laissa tarkemmin säädettyväällä tavalla laskettuna merkittäviä.

Ryhmittymän muodostaisivat niin ikään säännellyt yritykset, joiden välillä vallitsee luottolaitostoiminnasta annetun lain 4 a §:ssä, sijoituspalveluyrityksistä annetun lain (579/1996) 6 a §:ssä ja vakuutusyhtiölain (1062/1979) 1 luvun 5 §:ssä merkittävä sidonnaisuus sekä tällaisten yritysten tytäryritykset ja omistusyhteisyrittäjät, edellyttäen että vähintään yksi säännellyistä yrityksistä on rahoitusalan yritys ja vähintään yksi on vakuutusalan yritys sekä että tällaisessa ryhmässä rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus sekä kummankin toimialan yritysten osuus erikseen ovat laissa tarkemmin säädettyväällä tavalla laskettuna merkittäviä. Lisäksi laissa tarkoitetun ryhmittymän voisi muodostaa osuuspankkien yhteenliittymä ja siihen kuuluvien yhteisöjen määräysvallassa olevat vakuutusalan yritykset, jos vakuutusalan osuus tällaisessa ryhmittymässä olisi edellä tarkoitettulla tavalla merkittävä.

Eläkesäätioitä ja eläkekassoja ei luettaisi kuuluvaksi ryhmittymään, mutta niiden kautta tapahtuva välillinen omistus otettaisiin huomioon ryhmittymän määritelmää sovellettaessa. Työeläkevakuutusyhtiöt sitä vastoin kuuluisivat ryhmittymään, mutta niitä ei pidettäisi rahoitus- eikä vakuutusalan yrityksinä. Työeläkevakuutusyhtiöt jäisivät tämän johdosta jäljempänä ehdotetun mukaisesti ryhmittymän vakavaraisuutta ja suuria asiakasriskejä koskevien säännösten soveltamisalan ulkopuolelle.

Lain soveltamisen edellytyksenä olisi, että sekä rahoitusalan yritysten että vakuutusalan yritysten osuus ryhmittymässä on merkittävä. Vakuutusalan yrityksinä pidettäisiin vakuutusyhtiöitä, vakuutusomistusyhteisöjä, vakuutusalan palveluyritystä sekä sellaisia ra-

hastoyhtiöitä ja säilytysyhteisöjä, jotka ovat vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön tytär- tai omistusyhteisyrittäjiä. Rahoitusalan yrityksinä pidettäisiin luottolaitoksia, sijoituspalveluyrittäjiä ja niiden konsolidointiryhmään kuuluvia rahoituslaitoksia ja palveluyrittäjiä sekä sellaisia rahastoyhtiöitä, säilytysyhteisöjä ja ryhmittymän omistusyhteisön tytär- ja omistusyhteisyrittäjiä olevia rahoituslaitoksia, joita ei edellä sanotun mukaisesti luettaisi vakuutusalaan.

Toimialojen osuutta pidettäisiin pääsääntönsä mukaan merkittävänä, jos kummankin toimialan osuus ryhmittymän rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlasketusta määrästä ylittää 10 prosenttia. Osuus laskettaisiin laissa tarkemmin säädettävällä tavalla taseiden loppusummien ja vakavaraisuusvaatimusten keskiarvon perusteella. Toimialojen osuutta pidettäisiin kuitenkin merkittävänä myös silloin, kun pienemmän toimialan yritysten taseiden yhteenlaskettu loppusumma on yli 6 miljardia euroa. Lisäksi lakia sovellettaisiin lähtökohtaisesti myös silloin, kun kummankin toimialan osuus toimialojen yhteenlasketuista tuotoista ryhmittymässä ylittää 10 prosenttia. Koska viimeksi mainittua kynnysarvoa sovellettaisiin direktiivin mukaan vain poikkeuksellisesti, laissa säädettäisiin koordinoivalle viranomaiselle mahdollisuus jättää lakia soveltamatta, jos kynnysarvo täyttyy vain tällä perusteella.

Äkillisten muutosten välttämiseksi ryhmittymän valvonnassa lakiin sisällytettäisiin lisäksi direktiivin mukaiset säännökset siitä, että lain soveltamisen aloittamista voidaan lykätä enintään kolmen vuoden ajan kynnysarvojen täytyttyä ja että ryhmittymään voidaan soveltaa laissa tarkemmin säädettäviä, edellä mainittuja kynnysarvoja alhaisempia kynnysarvoja enintään kolmen vuoden ajan.

Koordinoiva valvontaviranomainen voisi lisäksi antaa luvan siihen, että ryhmittymän valvonnan kannalta vähäinen yritys saadaan jättää valvonnan ulkopuolelle.

Lakia ei ehdoteta sovellettavaksi sellaisiin alaryhmittymiin, joita valvotaan ehdotetun lain mukaisesti osana laajempaa ryhmittymää.

Lain alueellinen soveltamisala ja koordinoivan valvontaviranomaisen määräytyminen

Lain alueellinen soveltamisala määräytyisi lähtökohtaisesti sen mukaan, onko ryhmittymän emoyrityksellä kotipaikka Suomessa. Suomen laki tulisi aina sovellettavaksi, jos emoyrityksen kotipaikka on Suomessa ja vähintään yhdellä ryhmittymään kuuluvalla säännellyllä yrityksellä on kotipaikka Suomessa.

Laissa tarkemmin säädettävien edellytysten Suomen lakia voitaisiin soveltaa myös sellaiseen ryhmittymään, jonka emoyrityksen kotipaikka on toisessa Euroopan talousalueen valtiossa, edellyttäen että vähintään yhdellä ryhmittymään kuuluvista säännellyistä yrityksistä on kotipaikka Suomessa. Niin ikään Suomen lakia voitaisiin poikkeuksellisesti soveltaa sellaiseen ryhmittymään, jonka emoyrityksenä olevan omistusyhteisön kotipaikka on Suomessa ja johon ei kuulu yhtään suomalaista säänneltyä yritystä. Suomen laki tulisi näissä tapauksissa sovellettavaksi, jos direktiivin 10 artiklassa säädettyjen perusteiden nojalla Suomen viranomaisen tulee toimia koordinoivana valvontaviranomaisena.

Lisäksi lakiin sisällytettäisiin direktiivin mukaiset säännökset siitä, että Suomen valvontaviranomaiset voivat jättää soveltamatta Suomen lakia, jos ryhmittymää valvonnasta vastaa toisen Euroopan talousalueen viranomaisen ja valvontavastuusta on sovittu näiden viranomaisten kesken. Valvontavastuuta ei kuitenkaan voisi siirtää silloin, kun sekä ryhmittymän emoyrityksellä että vähintään yhdellä ryhmittymään kuuluvalla säännellyllä yrityksellä on kotipaikka Suomessa.

Laissa ei erikseen säädettäisi siitä, milloin koordinoivana valvontaviranomaisena toimii Suomen viranomaisen, koska Suomen valvontaviranomaisen toimivalta toimia koordinoivana valvontaviranomaisena seuraisi suoraan edellä kuvatusta Suomen lain soveltamisalasta. Siten Suomen viranomaisen toimisi koordinoivana valvontaviranomaisena kaikissa niissä ryhmittymissä, jotka kuuluvat tämän lain soveltamisalan piiriin edellä kuvattujen periaatteiden mukaisesti.

Laissa on lisäksi tarpeen säätää toimivallan jaosta Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston kesken sellaisten ryhmittymien valvonnassa, joihin sovelletaan Suomen lakia. Toimivalta määräytyisi ehdotuksen mu-

kaan nykyistä lakia vastaavasti sillä perusteella, kumman toimialan osuus ryhmittymässä on merkittävämpi. Toimialojen suhteellista osuutta ryhmittymässä arvioitaisiin samoilla perusteilla kuin laskettaessa edellä mainittuja lain soveltamisalan edellytyksenä olevia kynnysarvoja.

Sovellettavan lain ja vastaavasti koordinoivan viranomaisen kansallisuuden määräytymistä koskevat säännökset ehdotetaan ulotettaviksi vastaavansäältöisinä myös luottolaitos lainsäädäntöön. Sitä vastoin vakuutusyhtiöiden lisävalvontaa koskevat nykyiset säännökset on tältä osin katsottu riittäviksi.

Direktiivin 18 artiklan mukaan jäsenvaltioiden lainsäädännössä on säädettävä myös sellaisten säännelyjen yritysten lisävalvonnan, jotka kuuluvat sellaiseen ryhmittymään, jonka emoyritys sijaitsee Euroopan talousalueen ulkopuolella. Tämän vuoksi luottolaitostoiminnasta annettua lakia, sijoituspalveluyrityksistä annettua lakia, ja vakuutusyhtiölakia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että jos luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai vakuutusyhtiö kuuluu tämän lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävään ryhmittymään, toimiluvan edellytyksenä olisi, että ulkomaan viranomainen valvoo ryhmittymää tätä lakia vastaavalla tavalla taikka että muuten voidaan varmistua, että ryhmittymän vakavaraisuus, riskikeskittymät, sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä ryhmittymän omistusyhteisön omistajien ja johdon luotettavuus ja sopivuus vastaavat Suomen vaatimuksia.

Taloudellisen aseman valvonta

Lakiin sisällytettäisiin nykyisestä laista poiketen direktiivin edellyttämällä tavalla säännökset ryhmittymälle asetettavasta vakavaraisuusvaatimuksesta. Ryhmittymän vakavaraisuutta laskettaessa ryhmittymään luettaisiin yleisestä määritelmästä poiketen ainoastaan ryhmittymään kuuluvat rahoitus- ja vakuutusalan yritykset. Ryhmittymän omistusyhteisö otettaisiin kuitenkin aina huomioon sen toimialasta riippumatta.

Ryhmittymän omien varojen määrän olisi aina oltava suurempi kuin ehdotetun lain ja sen nojalla annettavan asetuksen mukaisesti laskettava ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä. Ryhmittymän omien varojen

vähimmäismäärä laskettaisiin käyttäen perustana ryhmittymään kuuluvien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten toimialakohtaisia omien varojen vähimmäismääriä. Ryhmittymän omistusyhteisölle ja muille toimialakohtaisten vakavaraisuusvaatimusten ulkopuolelle jääville yrityksille laskettaisiin laskennallinen omien varojen vähimmäismäärä luottolaitoksiin ja sijoituspalveluyrityksiin sovellettavia periaatteita noudattaen. Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärän kattamiseksi tarvittava omien varojen määrä laskettaisiin samojen periaatteiden mukaisesti.

Ryhmittymän omien varojen määrä ja omien varojen vähimmäismäärä saataisiin yhdistelemällä edellä mainitut toimialakohtaisten sääntöjen perusteella lasketut määrät käyttäen jotakin direktiivin sallimasta kolmesta menetelmästä taikka näiden menetelmien yhdistelmää. Sallitut menetelmät olisivat asetuksessa direktiivin mukaisesti tarkemmin määriteltävät konsolidointimenetelmä, vähentämis- ja yhteenlaskumenetelmä sekä kirjanpitoarvoihin perustuva menetelmä. Koska direktiivin mukaisten menetelmien soveltaminen edellyttää yksityiskohtaisia teknisiä säännöksiä, ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärän laskemista koskevat tarkemmat säännökset ehdotetaan annettavaksi valtioneuvoston asetuksella.

Lakiin sisällytettäisiin eräitä kaikille menetelmille yhteisiä vaatimuksia. Tällaisia olisivat ensinnäkin vaatimus siitä, että samaan toimialaan kuuluvien yritysten yhteenlasketun toimialakohtaisen pääomavaatimuksen ylittävä yhteenlaskettu omien varojen määrä (ryhmittymän pääomareservi) saadaan ottaa huomioon ryhmittymän vakavaraisuutta laskettaessa ainoastaan siltä osin kuin nämä omat varat täyttävät sekä rahoitus- että vakuutus toimialan sääntöjen mukaisen omien varojen määritelmän. Ryhmittymään kuuluvien yritysten keskinäiset omat varat ja keskinäisistä liiketoimista syntynyt sisäinen kate olisi myös aina eliminointava. Lisäksi yksittäisen tytäryrityksen pääomavaje olisi pääsääntöisesti aina otettava täysimääräisenä huomioon riippumatta siitä, mikä on emoyrityksen omistusosuus. Niin ikään yksittäisen yrityksen pääomavaatimuksen ylittävä osuus sen omista varoista saataisiin ottaa huomioon ainoastaan muiden ryhmittymään kuuluvien

yritysten omistusosuutta vastaavassa suhteessa, koska ulkopuolisille omistajille kuuluva osuus ryhmittymään kuuluvan yrityksen omista varoista ei käytännössä voi olla käytävissä ryhmittymän tappioiden kattamiseen eikä se siten täytä omille varoille asetettavia vaatimuksia. Lainsäädännön johdonmukaisuuden varmistamiseksi vastaava periaate ehdotetaan sisällytettäväksi myös toimialakohtaiseen lainsäädäntöön.

Ryhmittymän pääomavaatimus ja omien varojen määrä olisi ilmoitettava koordinoivalle valvontaviranomaiselle neljännesvuosittain.

Nykyistä toimialakohtaista sääntelyä vastaavasti koordinoivalla valvontaviranomaisella olisi oikeus antaa tarkempia määräyksiä lain soveltamisesta siltä osin kuin sen on tarpeen direktiivin määräysten voimaan saattamiseksi.

Lakiin sisällytettäisiin lisäksi nykyisestä laista poiketen säännökset ryhmittymän suurista asiakasriskeistä. Direktiivi ei edellytä tällaisia rajoituksia mutta siinä säädetään nimenomaisesti jäsenvaltioille oikeus asettaa tällaisia rajoituksia. Ehdotuksen mukaan suuret asiakasriskit määriteltäisiin ja niitä koskevat rajoitukset säädettäisiin samalla tavoin kuin luottolaitoksille. Tällaisten rajoitusten ulottaminen koko ryhmittymän tasolle on katsottu perustelluksi erityisesti sen varmistamiseksi, ettei ryhmittymässä kierretä toimialakohtaisia rajoituksia ohjaamalla toimintaa ryhmittymässä sellaisiin yrityksiin, jotka eivät ole toimialakohtaisen sääntelyn piirissä.

Lisäksi luottolaitoksiin sovellettavaa asiakasriskin määritelmää tarkistettaisiin siten, että ryhmittymän sisäiset asiakasriskit jäisivät käsitteen ulkopuolelle samojen periaatteiden mukaisesti kuin konsolidointiryhmän sisäiset asiakasriskit. Ryhmittymää on tältä osin perusteltua käsitellä samalla tavoin kuin konsolidointiryhmää, koska molempiin sovelletaan samoja ryhmätason vakavaraisuus- ja asiakasriskimääräyksiä ja niitä valvotaan muutenkin samojen periaatteiden mukaisesti.

Luottolaitoslain suuria asiakasriskejä koskevia säännöksiä tarkistettaisiin lisäksi siten, että niissä asetettaisiin eräitä nykyisestä laista poikkeavia rajoituksia sellaisille suurille asiakasriskeille, jotka kohdistuvat luottolaitokseen läheisessä yhteydessä oleviin yrityk-

siin. Nykyisin asiakasriskikäsitteen ulkopuolelle on jätetty kaikki luottolaitoksen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluviin yrityksiin, emo- ja sisaryritykset mukaan lukien, kohdistuvat asiakasriskit. Kansainvälisessä valvontakäytännössä ei kuitenkaan ole pidetty hyväksyttävänä, että ryhmittymää voidaan ilman erityistä valvontaa tai rajoituksia rahoittaa hankkimalla ulkopuolista rahoitusta tytäryhtiöiden välityksellä ja ohjaamalla sitä edelleen emoyritykselle sekä emoyritykseltä edelleen, mahdollisesti oman pääoman ehtoisena, edelleen muille tytäryritykselle. Tämän vuoksi ehdotetaan, että suuria asiakasriskejä koskevien rajoitusten piiriin sisällytettäisiin muut konsolidointiryhmän tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset asiakasriskit paitsi tytäryrityksen vastuut emoyritykselle. Jotta ryhmittymän rahoitus ei muodostuisi tarpeettoman jäykäksi, Rahoitustarkastuksella olisi kuitenkin oikeus jättää yksittäistapauksittain soveltamatta suuria asiakasriskejä koskevia rajoituksia konsolidointiryhmän tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäisiin asiakasriskeihin.

Lakiin lisättäisiin niin ikään direktiivin edellyttämällä tavalla säännökset koordinoivan valvontaviranomaisen velvollisuudesta valvoa ryhmittymän muita riskikeskittyviä kuin edellä tarkoitettuja suuria asiakasriskejä samoin kuin ryhmittymään kuuluvien yritysten keskinäisiä liiketoimia. Koska keskinäisten liiketoimien raportointi on jo nykyisen toimialakohtaisen sääntelyn nojalla riittävän kattavaa, lakiin ei sisällytettäisi erikseen säännöksiä ryhmittymään kuuluvien yritysten velvollisuudesta ilmoittaa keskinäisiä liiketoimia vaan keskinäiset liiketoimet ilmoitettaisiin ainoastaan toimialakohtaisten säännösten nojalla asianomaiselle valvontaviranomaiselle, joka olisi velvollinen ilmoittamaan ryhmittymän valvonnan kannalta merkittävät liiketoimet edelleen koordinoivalle valvontaviranomaiselle.

Muu valvonta

Lakiin sisällytettäisiin pääosin nykyistä lakia ja toimialakohtaisia vaatimuksia vastaavat säännökset ryhmittymän omistusyhteisön omistajavalvonnasta ja johtamisesta, määräysvallan hankkimisesta Euroopan talousalu-

een ulko puolisessa yrityksessä, omistusyhteisön tilintarkastuksesta ja ryhmittymän sisäisestä valvonnasta. Myös ryhmittymän tilinpäätöstä koskevat säännökset säilyisivät pääosin ennallaan.

Valvontaviranomaisten yhteistyö

Laissa säädettäisiin direktiivin edellyttämällä tavalla nykyistä lakia yksityiskohtaisemmin koordinoivan valvontaviranomaisen tehtävistä. Lakiin sisällytettäisiin lisäksi direktiivin edellyttämät säännökset valvontaviranomaisten välisestä tiedonvaihdosta.

Koordinoivan valvontaviranomaisten toimivalta valvoa ryhmittymää ei vaikuttaisi toimialakohtaisten valvontaviranomaisten nykyiseen toimivaltaan valvoa niiden valvonnassa olevia yrityksiä.

Muut ehdotukset

Lakiin sisällytettäisiin nykyistä lakia vastaavat säännökset ryhmittymään kuuluvien yritysten salassapitovelvollisuudesta, valvontaviranomaisten oikeudesta asettaa uhkasakko ryhmittymään kuuluvalla yritykselle ja ryhmittymän omistusyhteisön hallintoelinten vahingonkorvausvelvollisuudesta. Lisäksi lakiin sisällytettäisiin nykyistä lakia vastaava rangaistussäännös.

Edellä esitetyt ehdotukset merkitsevät niin laajoja muutoksia nykyiseen lakiin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta, että mainittu laki ehdotetaan korvattavaksi uudella samannimisellä lailla.

Toimialakohtaiseen lainsäädäntöön tehtäisiin lisäksi ehdotetusta rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetusta laista johtuvat tarpeelliset muutokset. Koska rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskevaa direktiiviä sovelletaan myös vakuutusyhdistyslain (1250/1987) mukaisiin vakuutusyhdistyksiin, myös vakuutusyhdistyksiä koskevaa sääntelyä yhtenäistettäisiin vakuutusyhtiöitä koskevan sääntelyn kanssa siinä määrin, kuin se on tarpeellista valvonnan toteuttamisen kannalta. Nämä vakuutusyhdistyslain muutokset olisivat pääsääntöisesti vastaavia, jotka tehtiin vakuutusyhtiölakiin vakuutusyhtiölain muuttamisesta annetulla lailla 49/2002 samassa yhteydessä, kun ny-

kyinen laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta säädettiin.

5.2. Muut kuin rahoitus- ja vakuutusryhmittymiä koskevat ehdotukset

Lähipiiriluotonanto

Luottolaitoslakiin ehdotetaan lisättäväksi kansainvälisen valvontakäytännön, erityisesti Baselin komitean suositusten (Core Principles of Banking Supervision), mukaisesti säännökset luottolaitoksen lähipiiriin kuuluville luonnollisille henkilöille, yhteisöille ja säätiöille myönnettävistä luotoista ja lähipiiriin kuuluviin yrityksiin tehtävistä sijoituksista. Tällaiset säännökset puuttuvat nykyisin kokonaan Suomen lainsäädännöstä. Säännökset täydentäisivät osaltaan ehdotettuja sisäisiin liiketoimiin sovellettavia yleisiä periaatteita.

Ehdotuksen mukaan luottolaitoksen lähipiirilleen antamat luotot tai tällaisen luotonannon yleiset ehdot olisi päätettävä luottolaitoksen hallituksessa. Tällaisen luotonannon ehdot eivät myöskään saisi poiketa yleisöluotonantoon yleisesti sovellettavista ehdoista.

Lähipiirillä tarkoitettaisiin luottolaitoksen omistajia laissa tarkemmin määryiltä osin, luottolaitoksen hallintoelinten jäseniä, toimitusjohtajaa ja tilintarkastajaa ja näiden lähisukulaisia sekä edellä mainittujen määräysvallassa olevia yhteisöjä ja säätiöitä. Säännöksillä edistettäisiin erityisesti luottolaitoskonsernien toiminnan läpinäkyvyyttä sekä varmistettaisiin erityisesti pienissä luottolaitoksissa, että luottolaitoksen hallintoelinten jäsenille ja toimitusjohtajalle ei myönnetä luottoa sellaisin ehdoin, joka saattaa vaarantaa luottolaitoksen taloudellista asemaa tai muuten luottolaitoksen häiriöttömän toiminnan edellytyksenä olevaa luottamusta luottolaitoksen toimintaan

Toiminimi

Luottolaitoslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että yrityksen toiminimessä saataisiin ilman viranomaisen lupaakin käyttää viittaus-ta luottolaitoksen kanssa samaan konserniin,

konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan talletuspankin toiminimeen ja että osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvassa yrityksessä saataisiin käyttää viittausta osuuspankkiin. Säännöksellä mahdollistettaisiin se, että ryhmittymän kaikissa yrityksissä voitaisiin käyttää ryhmittymän yhteistä liiketunnusta. Tällaisissa tilanteissa viranomaislupa olisi tarpeettoman raskas keino sen estämiseksi, että muut yritykset kuin talletuspankit pyrkisivät hyötyämään lainsäädännön talletuspankeille tarjoamasta erityisestä julkisesta luotettavuudesta. Tämän vuoksi ehdotetaan luovuttavaksi nykyisestä periaatteesta, jonka mukaan muun kuin talletuspankin on aina saatava viranomaislupa pankin nimeen viittaavan toiminnan käyttämiseen.

Maksuvalmius

Luottolaitoslaissa nykyisin olevat säännökset talletuspankilta ja ulkomaisen talletuspankin Suomessa olevalta sivukonttorilta vaadittavasta kassavarantosuhteesta ehdotetaan kumottavaksi. Säännöksellä edistettäisiin talletuspankkien maksuvalmiuden joustavaa ja liiketaloudellisesti perusteltua maksuvalmiuden hallintaa. Sen varmistamiseksi, ettei lakisääteisen kassavarantovaatimuksen kumoamisesta aiheudu vaaraa talletuspankin maksuvalmiudelle, laissa oleva vaatimus siitä, että luottolaitos ei saa toiminnassaan ottaa liian suurta riskiä, sekä kyseiseen lainkohtaan liittyvä Rahoitustarkastuksen oikeus antaa tarkempia määräyksiä riskien hallinnan järjestämisestä, ulotettaisiin koskemaan myös maksuvalmiusriskiä. Rahoitustarkastuksella olisi siten nimenomainen velvollisuus varmistua siitä, että talletuspankin samoin kuin muidenkin luottolaitosten maksuvalmiusriskien hallintajärjestelmä on pankin toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä. Rahoitustarkastus voisi myös antaa määräyksiä tällaisille riskienhallintajärjestelmille asetettavista yleisistä laadullisista vaatimuksista. Määräystenanto-oikeus ei sitä vastoin koskisi maksuvalmiusriskille asetettavia määrällisiä vaatimuksia.

Sisäiset liiketoimet

Luottolaitoslakiin, sijoituspalveluyrityksistä annettuun lakiin, vakuutusyhtiölakiin ja vakuutusyhdistyslakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan liiketoimet, jotka luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai niiden konsolidointiryhmään kuuluva yritys taikka vakuutusyhtiö tai vakuutusyhdistys tekee tällaiseen yritykseen laissa tarkemmin määriteltävässä läheisessä suhteessa olevan yrityksen kanssa, olisi tehtävä samanlaisin ehdoin kuin jos viimeksi mainittu yritys olisi riippumaton yritys. Vastavaa säännöstä sovellettaisiin myös edellä tarkoitettuun lähipiirilutonantoon.

Hallintoelinten jäsenten kotipaikkavaatimukset

Osakeyhtiölakiin lailla 887/2002 tehdyn muutoksen johdosta liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annettua lakia, osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annettua lakia, säästöpankkilakia, vakuutusyhtiölakia sekä vakuutusyhdistyslakia muutettaisiin siten, että vähintään yhdellä perustajalla, hallituksen jäsenellä sekä toimitusjohtajalla on oltava kotipaikka Euroopan talousalueella. Muutos vastaisi lainsäädännössä omaksuttua yleislinjaa, jonka mukaan luottolaitoksiin ja vakuutusyrityksiin sovelletaan yleisiä yhteisöoikeudellisia periaatteita, jos niistä poikkeamiseen ei ole niiden liiketoiminnan luonteesta johtuvia erityisiä syitä.

Sulautuminen

Liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annettuun lakiin, säästöpankkilakiin sekä osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan velkojan vastustaessa sulautumista, rekisteriviranomaisen on pyydettävä Rahoitustarkastukselta lausunto siitä, miten sulautumisen täytäntöönpano vaikuttaa velkojan asemaan ja onko sulautuminen tarpeen luottolaitosten vakaan toiminnan turvaamiseksi. Jos velkojan asema ei Rahoitustarkastuksen käsityksen mukaan sulautumisen johdosta heikkene ja sulautuminen on Rahoitustarkastuksen käsityksen mukaan tarpeen luottolaitosten vakaan toiminnan tur-

vaamiseksi rekisteriviranomaisen olisi myönnettävä täytöntöönpanolupa velkojan vastustuksesta huolimatta.

Ehdotetun säännöksen tarkoituksena olisi ehkäistä käytännössä esiintyneitä tilanteita, joissa esimerkiksi pelkästään kyseenalaiseen vahingonkorvausvaatimukseen perustuvan velkoja-aseman nojalla on lähinnä kiusante-kotarkoituksessa pyritty vaikeuttamaan pankin toiminnan sinänsä tarkoituksenmukaista uudelleenjärjestelyä erityisesti tilanteessa, jossa sulautuvan luottolaitoksen lakisäätöiset toimintaedellytykset ovat merkittävästi heikentyneet.

6. Esityksen vaikutukset

Ehdotetut säännökset rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuudesta ja suuresta asiakasriskeistä olisivat omiaan yleisesti lisäämään rahoitusmarkkinoiden vakautta. Ehdotukset eivät kuitenkaan nykyisessä tilanteessa ainakaan merkittävästi lisääisi yrityksiltä vaadittavan pääoman määrää. Sitä vastoin ehdotuksen mukainen vakavaraisuutta ja suuria asiakasriskejä koskeva raportointi lisääisi jonkin verran yritysten hallinnollisia kustannuksia. Kustannusvaikutus voidaan kuitenkin arvioida vähäiseksi, koska se perustuu pääasiassa jo nykyisin kerättäviin tietoihin.

Ehdotetut rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskevat säännökset lisäävät rahoitusmarkkinoiden valvontaa ja siten periaatteessa valvontaviranomaisten kustannuksia. Kustannusvaikutukset kohdistuisivat nykytilanteessa pääasiassa Rahoitustarkastukseen, koska valtaosa lain piiriin tulevista ryhmittymistä painottuu rahoituslalle. Koska ehdotetussa laissa tarkoitettuja ryhmittymiä valvotaan jo nykyisin varsin kattavasti, lisäkustannukset voidaan arvioida vähäisiksi, enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavaksi. Rahoitustarkastuksen toiminnan kustannukset katetaan valvottavilta kerätyillä valvontatamaksuilla, joten mahdollinen kustannusten lisäys kohdistuisi viime kädessä valvottaviin.

Maksuvalmiuslainsäädäntöä, lähipiiriluo-tusta, toiminimeä ja luottolaitosten vakava-

raisuuslaskentaa koskevilla säännösmuutok-silla ei arvioida olevan merkittäviä välittömiä vaikutuksia yrityksille tai viranomaisille, joskin ehdotetut säännökset kassavarantosuh-teen kumoamisesta ja toiminimestä osaltaan vähentävät viranomaisvalvonnan ja yritysten hallinnollisia kustannuksia. Toisaalta erityisesti lähipiiriluo-totuksen valvontaa koskevat säännökset vastaavasti jonkin verran lisääsi-vät tällaisia kustannuksia.

7. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkamiestyönä val-tiovarainministeriössä yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston kanssa. Esityk-sestä on saatu lausunnot sosiaali- ja terveys-ministeriöltä, oikeusministeriöltä, Rahoitus-tarkastukselta, Vakuutusvalvontavirastolta, Suomen Pankilta, Suomen Pankkiyhdistyk-seltä, Arvopaperinvälittäjien Yhdistykseltä, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitolta, Työeläkevakuuttajat TELAlta, Lähivakuutus-ryhmän Keskusliitolta sekä Lokalförsä-kringsgruppens Svenska Förbundilta.

8. Muut esitykseen vaikuttavat sei- kat

Ehdotetut säännökset perustuvat osittain parhaillaan valmisteltavana olevaan hallituk-sen esitykseen kirjanpitolain muuttamisesta. Lisäksi ehdotettujen vakuutusyhtiölain 10 lu-vun 11 §:n ja työeläkevakuutusyhtiöistä an-netun lain 1 §:n 3 momentin sisältöön saattaa vaikuttaa parhaillaan valmisteltavana oleva, edellä mainittuun lainmuutokseen liittyvä esitys vakuutusyhtiölain ja eräiden siihen liit-tyvien lakien muuttamisesta. Ehdotettuja ryhmittymän määritelmää ja ryhmittymän ti-linpäätöstä koskevia säännöksiä sekä mainit-tuja vakuutusyhtiölain ja työeläkevakuutus-lain säännösehdotuksia saattaa sen vuoksi ol-la tarpeen vielä yhteensovittaa mainittujen lakiesitysten kanssa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Lain tarkoitus.* Pykälässä säädettäisiin lain yleisestä sisällöstä ja tarkoituksesta nykyistä lakia vastaavasti. Laissa säädettäisiin, kuten nykyäänkin, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän toiminnalle asetettavista vaatimuksista ja niiden valvonnasta. Pykälässä tarkoitettu rahoitus- ja vakuutusryhmittymän toiminnan valvonta tarkoittaisi samaa kuin direktiivissä tarkoitettu säänneltyjen yritysten lisävalvonta. Koska laissa asetettaisiin jäljempänä ehdotetun mukaisesti eräitä itsenäisiä vaatimuksia myös ryhmittymän omistusyhteisölle eikä nykyisessä laissa käytetä lisävalvonnan käsitettä, tätä käsitettä ei ehdoteta käytettäväksi myöskään nyt ehdotetussa laissa.

Tässä laissa tarkoitettun valvonnan tarkoituksena olisi, kuten nykyisenkin lain mukaan, osaltaan turvata rahoitus- ja vakuutusmarkkinoiden häiriötön toiminta, edistää rahoitus- ja vakuutusryhmittymien johtamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti sekä turvata tallettajien ja sijoittajien taloudellista asemaa ja vakuutettuja etuja. Rahoitus- ja vakuutusmarkkinoiden häiriöttömän toiminnan turvaamisen kannalta keskeisiä lain soveltamisen tavoitteita olisivat erityisesti pääomien moninkertaisen hyväksikäytön estäminen, ryhmittymän eri osien välisen tartuntariskin hallitseminen sekä riittävän valvonnan varmistaminen myös toimialakohtaisen valvonnan ulkopuolelle jäävien katvealueiden osalta.

2 §. *Määritelmät.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin laissa käytettävien keskeisten käsitteiden määritelmistä. Momentin 1 kohdassa säädettäisiin direktiivin 2 artiklan 1 kohtaa vastaavasti luottolaitoksen määritelmästä. Luottolaitoksella tarkoitettaisiin, kuten nykyisessäkin laissa, luottolaitostoinnasta annetussa laissa tarkoitettua ja sitä vastaavaa ulkomaista luottolaitosta.

Momentin 2 kohdassa säädettäisiin direktiivin 2 artiklan 3 kohtaa vastaavasti sijoituspalveluyrityksen määritelmästä. Sijoituspalveluyrityksellä tarkoitettaisiin nykyistä lakia vastaavasti sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettua ja sitä vastaavaa ulkomaista sijoituspalveluyritystä.

Momentin 3 kohdassa määriteltäisiin rahastoyhtiö direktiivin 2 artiklan 5 kohtaa vastaavasti siten, että rahastoyhtiöllä tarkoitettaisiin sijoitusrahastolaissa (48/1999) tarkoitettua ja sitä vastaavaa ulkomaista rahastoyhtiötä.

Momentin 4 kohdassa määriteltäisiin vakuutusyhtiö direktiivin 2 artiklan 2 kohtaa vastaavasti siten, että vakuutusyhtiöllä tarkoitettaisiin, kuten nykyisenkin lain mukaan, vakuutusyhtiölaissa tarkoitettua vakuutusyhtiötä sekä vastaavaa ulkomaista vakuutusyhtiötä. Vakuutusyhtiöön rinnastettaisiin vakuutusyhdistyslaissa tarkoitettu vakuutusyhdistys.

Työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997) tarkoitettuja työeläkevakuutusyhtiöitä ei pidettäisi ehdotettua lakia sovellettaessa vakuutusyhtiöinä. Ne otettaisiin siten huomioon tätä lakia sovellettaessa rahoitus- ja vakuutusalan ulkopuolisina yrityksinä samalla tavalla kuin esimerkiksi kauppa- ja teollisuusyritykset, jos työeläkevakuutusyhtiön ja muiden ryhmittymään kuuluvien yritysten välillä vallitsee ryhmittymän määritelmän edellyttämä määräysvaltasuhde tai omistusyhteys. Siltä osin kuin työeläkevakuutusyhtiöt ovat keskinäisiä yhtiöitä, olisi lisäksi otettava huomioon, mitä jäljempänä 8 ja 9 kohdan osalta sanotaan emoyrityksen ja tytäryrityksen määritelmän soveltamisesta keskinäisiin yhtiöihin.

Edellä sanotusta seuraa, että pelkästään työeläkevakuutusyhtiö ei voisi muodostaa laissa tarkoitettua ryhmittymää, vaikka sen ja yhden tai useamman rahoitusalan yrityksen välillä vallitsisikin laissa tarkoitettu määräysvaltasuhde tai omistusyhteys. Koska jäljempänä 3 luvussa ehdotettuja ryhmittymän taloudellista valvontaa koskevia säännöksiä sovellettaisiin ainoastaan ryhmittymään kuuluviin rahoitus- ja vakuutusalan yrityksiin, työeläkevakuutusyhtiöitä ei myöskään sisäl-

lytettäisi ryhmittymän vakavaraisuuslaskentaan eikä otettaisi huomioon ryhmittymän suurten asiakasriskien ja muiden riskikeskitymien valvonnassa.

Momentin 5 kohdan mukaan säännellyllä yrityksellä tarkoitettaisiin edellä kohdissa 1—4 tarkoitettuja koti- ja ulkomaisia luottolaitoksia, sijoituspalveluyrityksiä, rahastoyhtiöitä ja vakuutusyhtiöitä. Määritelmä vastasi direktiivin 2 artiklan 4 kohtaa kuitenkin siten, että säänneltynä yrityksenä pidettäisiin myös rahastoyhtiötä. Direktiivin 30 artiklan mukaan rahastoyhtiöön sovelletaan, mitä direktiivissä säädetään säännellyistä yrityksistä.

Momentin 6 kohdassa määriteltäisiin direktiivin 2 artiklan 8 kohdan mukaisesti rahoitusalan yritys siten, että rahoitusalan yrityksenä pidettäisiin luottolaitosta, sijoituspalveluyritystä, luottolaitostoinnasta annetussa laissa ja sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettua palveluyritystä ja rahoituslaitosta sekä rahastoyhtiötä ja säilytysyhteisöä. Rahoituslaitoksella tarkoitettaisiin paitsi luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään kuuluva rahoituslaitosta myös muuta yritystä, joka täyttää luottolaitoslain 3 §:n mukaisen rahoituslaitoksen määritelmän. Siten myös esimerkiksi rahoituslaitokset, jotka ovat ryhmittymän omistusyhteisön tai ryhmittymään kuuluvan kauppa- tai teollisuusyrityksen välittömiä tytäryrityksiä, olisivat kohdassa tarkoitettuja rahoitusalan yrityksiä. Momentissa tarkoitettua rahoitusalan yritykseksi ei kuitenkaan luettaisi jäljempänä 7 kohdassa ehdotetun mukaisesti vakuutusomistusyhteisöä eikä sellaista rahastoyhtiötä tai säilytysyhteisöä, joka 7 kohdan mukaan luettaisiin vakuutusalan yritykseksi. Määritelmän mukaan tässä laissa tarkoitettua ryhmittymän omistusyhteisöä ei myöskään luettaisi rahoitusalan yritykseksi, koska se on luottolaitoslain 3 §:ssä nimenomaisesti suljettu rahoituslaitoksen määritelmän ulkopuolelle. Rahoitusalan yrityksiksi luettaisiin kohdan mukaan myös vastaavat ulkomaiset yritykset.

Direktiivin 30 artiklan mukaan jäsenvaltioiden tulee säätää kansallisessa lainsäädännössä siitä, mihin toimialaan rahastoyhtiöt luetaan kuuluviksi, kuitenkin siten, että luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen kon-

solidointiryhmään kuuluvat yritykset on katsottava rahoitusalan yrityksiksi ja vakuutusyhtiön lisävalvonnan piiriin kuuluvat rahastoyhtiöt vakuutusalan yrityksiksi. Säilytysyhteisöihin ehdotetaan sovellettavaksi samoja periaatteita kuin rahastoyhtiöihin, vaikka niitä ei direktiivissä erikseen mainita.

Momentin 7 kohdan mukaan vakuutusalan yrityksenä pidettäisiin vakuutusyhtiötä sekä vakuutusyhtiölaissa ja vakuutusyhdistyslaissa tarkoitettua vakuutusomistusyhteisöä ja palveluyritystä samoin kuin sellaista rahastoyhtiötä ja säilytysyhteisöä, joka on edellä tässä kohdassa tarkoitettuna yrityksen tytäryritys tai sellainen omistusyhteisyrittäjä, josta tässä kohdassa tarkoitettut yritykset omistavat yhteensä suuremman osuuden kuin edellä 6 kohdassa tarkoitettut rahoitusalan yritykset. Ryhmittymän omistusyhteisöä ei pidettäisi myöskään vakuutusalan yrityksenä. Myös tätä kohtaa sovellettaessa kotimaisiin yrityksiin rinnastettaisiin vastaavat ulkomaiset yritykset.

Momentin 8 ja 9 kohdissa määriteltäisiin emoyritys ja tytäryritys. Emoyritystytäryritys –suhde syntyisi, kun yrityksellä on toisessa yrityksessä kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:n mukainen määräysvalta. Valmisteltavana olevan kirjanpitolain muutosten muutoksen jälkeen määräysvalta voisi syntyä myös yhteisen hallinnon tai yhteisen johtamisen perusteella. Ehdotettu säännös vastaisi siten luottolaitoslain 5 §:ssä jo nykyisin olevaa konsolidointiryhmän emojen ja tytäryrityksen määritelmää. Määritelmä vastaisi direktiivin 2 artiklan 9 ja 10 kohtaa. Jäljempänä 2 momentissa säädettäisiin siitä, että kohdissa tarkoitettua omistussuutusta samoin kuin 10 kohdassa tarkoitettua omistussuutusta laskettaessa huomioon otetaan myös mainitussa momentissa tarkemmin määriteltyjen eläkesäätiöiden ja eläkekassojen omistussuus. Laissa ei erikseen säädettäisi keskinäisten vakuutusyhtiöiden huomioon ottamisesta vaan niiden osalta olisi kussakin yksittäistapauksessa erikseen arvioitava, täyttyykö kirjanpitolain mukainen emojen ja tytäryrityksen määritelmä.

Momentin 10 kohdassa määriteltäisiin omistusyhteisyrittäjän käsite. Omistusyhteydellä tarkoitettaisiin suhdetta, joka syntyy kun yrityksellä

a) on toisen yrityksen osakkeista, jäsenosuuksista, takuuosuuksista tai yhtiöosuuksista

suoraan tai välillisesti vähintään 20 prosenttia;

b) on toisen yrityksen osakkeista, jäsenosuuksista takuuosuuksista tai yhtiöosuuksista

määrä, joka tuottaa vähintään 20 % yrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamista äänistä ja äänimäärä perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen;

c) on oikeus nimittää tai erottaa toisen yrityksen hallituksen jäsenistä tai sellaisen toimielimen jäsenistä, joka nimittää hallituksen, vähintään yksi viidesosa ja nimittämisoikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin edellä b) kohdassa tarkoitettu äänimäärä; tai

d) on muu sellainen omistusosuus toisessa yrityksessä, joka luo näiden yritysten välille pysyvän yhteyden ja on tarkoitettu edistämään yrityksen tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen toimintaa.

Määritelmä vastaa käytännössä direktiivin 2 artiklan 11 kohdassa olevaa omistusyhteyden määritelmää, kuitenkin siten, että sitä on vakuutusyhtiölain 14 b luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisesti laajennettu koskemaan tilanteita, joissa yrityksellä on oikeus nimittää vähintään yksi viidesosa toisen yrityksen hallituksen tai, jos hallituksen nimittämisoikeus on hallintoneuvostolla, hallintoneuvoston jäsenistä. Määritelmässä tarkoitettu omistusyhteys voi muodostua ainoastaan yritysten välille. Jäljempänä 3 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetäisiin erikseen lain soveltamisesta sellaisiin tilanteisiin, joissa eri toimialoihin kuuluvien yritysten välillä valitseva yhteys perustuu siihen, että niiden omistajana on sama luonnollinen henkilö.

Kohdassa tarkoitettut omistusosuudet laskettaisiin ottamalla huomioon sekä välitön että välillinen osuus toisessa yrityksessä. Siten, jos yritys A omistaa 40 % yrityksestä B, joka puolestaan omistaa 40 % yrityksestä C, ainoastaan B on A:n omistusyhteisyritys, koska A:n omistus C:ssä on vain 16 % ja jää siten alle kohdassa säädetyn 20 %:n rajan. Päinvastoin kuin tytäryrityksen määritelmässä, omistusyhteisyritys määriteltäisiin kun-

kin yksittäisen yrityksen omistusosuuden perusteella eikä ryhmittymään kuuluvien yritysten yhteenlasketun omistusosuuden perusteella.

Momentin 11 kohdassa määriteltäisiin osakasyritys. Osakasyrityksellä tarkoitettaisiin emoyritystä ja sellaista yritystä, jolla on toiseen yritykseen 10 kohdassa tarkoitettu yli 20 %:n osuus sen osakkeista, osuuksista tai äänivallasta tai muu kohdassa tarkoitettu omistusosuus taikka mainitussa kohdassa tarkoitettu hallintoelinten jäsenten nimittämisoikeus. Määritelmä vastaisi käytännössä vakuutusyhtiölain 14 b luvun 1 §:ssä olevaa osakasyrityksen määritelmää.

Momentin 12 kohdan mukaan ryhmittymän omistusyhteisöllä tarkoitettaisiin jäljempänä ehdotetun 3 §:n 1 momentin mukainen rahoitus- ja vakuutusryhmittymän muodostavan yritysryhmän emoyritystä, joka ei ole säännelty yritys. Määritelmä vastaisi direktiivin 2 artiklan 15 kohtaa.

Momentin 13 kohdan mukaan valvontaviranomaisella tarkoitettaisiin direktiivin 2 artiklan 16 kohdan mukaisesti Rahoitustarkastusta, Vakuutusvalvontavirastoa ja niitä vastaavaa toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaista.

Momentin 14 kohdan mukaan keskeisellä valvontaviranomaisella tarkoitettaisiin direktiivin 2 artiklan 13 kohdan mukaisesti

a) valvontaviranomaista, joka ehdotettujen 6—8 §:n nojalla taikka vastaavan ulkomaan lain nojalla toimii ryhmittymän koordinoivana valvontaviranomaisena;

b) muuta valvontaviranomaista, joka vastaa ryhmittymään kuuluvan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidoidusta valvonnasta taikka ryhmittymään kuuluvan vakuutusyhtiön lisävalvonnasta;

c) ryhmittymään kuuluvan sellaisen säännellyn yrityksen valvonnasta vastaavaa viranomaista, johon ei sovelleta b) -kohdassa tarkoitettua konsolidoitua valvontaa tai lisävalvontaa.

Lisäksi momentin d) kohdan mukaan edellä mainitut viranomaiset voisivat mainitun direktiivikohdan edellyttämällä tavalla yksimielisesti päättää siitä, että myös ryhmittymään kuuluvan yrityksen valvonnasta vastaava muu kuin edellä tarkoitettu viranomainen on ryhmittymässä keskeinen valvontavi-

ranomainen. Tällaisia viranomaisia olisivat ryhmittymän toimialakohtaiseen alaryhmittymään kuuluvien yksittäisten säänneltyjen yritysten valvonnasta vastaavat viranomaiset silloin, kun tällaisen alaryhmittymän toimialakohtaisesta ryhmävalvonnasta vastaa muu valvontaviranomainen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykyisen lain 7 §:ää vastaavasti siitä, että vaikka eläkesäätiöt ja eläkekassat eivät sisälly 1 momentin mukaiseen yrityserityksen määrittelyyn, niiden omistamat osakkeet ja osuudet otettaisiin huomioon laskettaessa 1 momentin 8-11 kohdassa tarkoitettua omistus- ja ääniosuutta. Nykyisestä laista poiketen säännös ei koskisi työeläkevakuutusyhtiöitä, koska ne voivat kuulua ryhmittymään edellä ehdotettujen määrittelyjen ja jäljempänä 3 §:ssä ehdotetun ryhmittymän määrittelynohjalla.

Momentin mukaisesti huomioon otettaisiin sellaiseen 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun yrityseritykseen kuuluvan työnantajayrityksen perustama eläkesäätiölaissa (1774/1995) tarkoitettu eläkesäätiö, jonka toimintapiiriin kuuluvat henkilöt ovat työnantajayrityksen palveluksessa sekä sellainen vakuutuskaassalaissa (1164/1992) tarkoitettu eläkekassa, jonka toimintapiirissä voivat olla yrityseritykseen kuuluvan työnantajayrityksen palveluksessa olevat henkilöt.

3 §. *Rahoitus- ja vakuutusryhmittymä.* Pykälässä säädettäisiin direktiivin 2 artiklan 12 ja 14 kohtaa vastaavasti rahoitus- ja vakuutusryhmittymän määrittelyistä.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan laissa tarkoitettuna rahoitus- ja vakuutusryhmittymänä pidettäisiin sellaista 2 momentissa määriteltyä yrityseritykseen, jossa emoyritys tai muu osakasyritys on säännelty yritys. Osakasyrityksellä tarkoitettaisiin 2 pykälän 1 momentin 11 kohdan mukaisesti emoyritystä sekä yritystä, jolla on yhteen tai useampaan toiseen yritykseen mainitun momentin 10 kohdan mukainen omistusyhteys.

Momentin 1 kohdassa tarkoitettuun ryhmittymään luettaisiin yrityseritykseen kuuluvat yritykset niiden toimialasta riippumatta, jos vähintään yksi yrityseritykseen kuuluvista yrityksistä on rahoitusalan yritys ja vähintään yksi on vakuutusalan yritys sekä rahoitusalan yritysten yhteenlaskettu osuus ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus ovat yri-

tyserityksessä kumpikin erikseen merkittäviä. Toimialan osuus laskettaisiin ehdotetun 4 §:n mukaisesti siten, että jos kummankin toimialan osuus ylittää mainitun pykälän mukaisesti lasketun kynnysarvon, toimialojen osuuksia pidetään merkittävinä.

Momentin 1 kohdasta seuraa, että ryhmittymänä pidettäisiin myös sellaista yrityseritykseen, johon kuuluu ainoastaan säännelty yritys ja sen omistusyhteisyrietykset silloinkin, kun säännellyllä yrityksellä ei ole yhtään tytäryritystä.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan ryhmittymänä pidettäisiin sellaista jäljempänä 2 momentissa määriteltyä yrityseritykseen, jossa emoyritys on muu kuin säännelty yritys. Edellä 2 §:n 1 momentin 12 kohdan mukaisesti tällaista emoyritystä kutsuttaisiin laissa ryhmittymän omistusyhteisöksi. Tällaisessa tapauksessa ryhmittymään luettaisiin 2 momentissa tarkoitettuun yrityseritykseen kuuluvat kaikki yritykset, niin ikään toimialasta riippumatta, jos yrityseritys täyttää seuraavat edellytykset:

a) vähintään yksi omistusyhteisön tytäryrityksistä on säännelty yritys;

b) vähintään yksi yrityseritykseen kuuluvista yrityksistä on rahoitusalan yritys ja vähintään yksi on vakuutusalan yritys;

c) rahoitusalan yritysten yhteenlaskettu osuus ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus ovat yrityserityksessä kumpikin erikseen merkittäviä 4 §:n mukaisesti lasketulla tavalla;

d) rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus yrityserityksessä on merkittävä 4 §:n mukaisesti lasketulla tavalla.

Kohdan soveltamisen edellytyksenä olisi aina, että ryhmittymään kuuluva säännelty yritys on toisen yrityksen tytäryritys. Ryhmittymän määrittelynohjalle jäisi siten sellainen yrityseritys, jossa ei säännellyllä yrityksellä on ainoastaan yksi tai useampi säännelty omistusyhteisyrietyksessä mutta ei yhtään säänneltyä tytäryritystä.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin 1 momentissa tarkoitettu yrityseritys. Edellä 1 momentin mukaisesti rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluisivat kaikki tässä momentissa tarkoitettuun yrityseritykseen kuuluvat yritykset, jos yrityseritys täyttää 1 momentissa säädetyt edellytykset. Yritys-

ryhmän käsite vastaisi direktiivin 2 artiklan 12 kohdan määritelmää

Momentin mukaan 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun yritysryhmän muodostaisivat osakasyritys eli emoyritys tai muu yritys, jolla on omistusyhteys toiseen yritykseen, sekä osakasyrityksen tytäryritykset ja näiden omistusyhteisyrietykset. 1 momentin mukaisesti osakasyritys olisi tällöin aina säännelty yritys.

Jos osakasyritys on muu kuin emoyritys, ryhmittymään kuuluisivat edellä todetun mukaisesti ainoastaan yritykset, jotka täyttävät tällaisen osakasyrityksen omistusyhteisyrietyksen määritelmän. Omistusyhteisyrietyksen tytäryritykset otettaisiin huomioon sen mukaisesti mitä edellä 2 §:n 1 momentin 10 kohdassa on sanottu, ainoastaan siltä osin kuin osakasyrityksen välillinen omistus tällaisessa yrityksessä on niin suuri, että omistusyhteisyrietyksen määritelmä täyttyy.

Ehdotetun 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu ryhmittymä voisi siten muodostua seuraavalla kolmella tavalla edellyttäen että vähintään yksi yrityksistä on rahoitusalan yritys ja yksi vakuutusalan yritys ja että kummankin toimialan osuus on 4 §:ssä tarkemmin säädettyllä tavalla merkittävä:

Vaihtoehto 1:

Säännelty yritys (emoyritys)
 (>50 %)
 Säännelty tai ei-säännelty yritys (tytäryritys)

Vaihtoehto 2:

Säännelty yritys (muu osakasyritys kuin emoyritys)
 (20—50 %)
 Säännelty tai ei-säännelty yritys (emoyritys)
 (>50 %)
 Säännelty tai ei-säännelty tytäryritys

Vaihtoehto 3:

Säännelty yritys (muu osakasyritys kuin emoyritys)
 (20—50 %)
 Säännelty tai ei-säännelty omistusyhteisyritys

Jos edellä vaihtoehdossa 2 säännellyllä yrityksellä on omistusyhteys emoyritykseen, joka täyttää ryhmittymän omistusyhteisön määritelmän, muodostuu kaksi eri ryhmittymää (yhtäältä osakasyritys ja sen omistusyhteisyrietykset ja toisaalta omistusyhteisö ja sen tytär- ja omistusyhteisyrietykset), joista kummankin olisi erikseen täytettävä lain vaatimukset. Ensiksi mainitun ryhmittymän osalta on lisäksi huomattava se, että siihen kuuluvat ainoastaan ne yritykset, jotka täyttävät ryhmittymässä ylinnä olevan osakasyrityksen omistusyhteisyrietyksen määritelmän eli joissa tällaisen osakasyrityksen välitön tai välillinen osuus ylittää 20 %. Ensiksi mainitun ryhmittymän laajuus voisi siten olla suppeampi kuin viimeksi mainitun ryhmittymän, koska ensiksi mainitussa ryhmittymässä myös sen omistusyhteisön ja sen tytäryrityksen välinen suhde otetaan huomioon ainoastaan suhteellisesti. Siten, jos osakasyritys omistaa 30 % omistusyhteisöstä, joka puolestaan omistaa 60 % tytäryrityksestä, tällaista tytäryritystä ei luettaisi ensiksi mainittuun ryhmittymään, koska osakasyrityksen välillinen omistusosuus tällaisessa omistusyhteisön tytäryrityksessä on ainoastaan 18 %, eikä tytäryritys siten täytä osakasyrityksen omistusyhteisyrietyksen määritelmää. Lisäksi on huomattava, että ehdotetun 6 §:n 4 momentin mukaan siinä tarkoitettua alaryhmittymää koskevaa poikkeus tulee sovellettavaksi ainoastaan sellaisiin alaryhmittymiin, jonka emoyritys on toisen ryhmittymän tytäryritys. Poikkeusta ei siten voisi soveltaa sellaisiin alaryhmittymiin, jonka emoyritys on ainoastaan toisen ryhmittymän omistusyhteisyritys. Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun yritysryhmään muodostaisivat emoyritys, emoyrityksen tytäryritykset ja näiden omistusyhteisyrietykset. Mainitun kohdan mukaan emoyritys olisi tällöin aina ryhmittymän

omistusyhteisö.

Pykälän 3 momentin 1 kohdassa säädetään direktiivin artiklan 5.4 johdosta, että ryhmittymän muodostavat myös säännellyt yritykset, joiden välillä vallitsee luottolaitostoiminnasta annetun lain 4 a §:ssä, sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 6 a §:ssä ja vakuutusyhtiölain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu muu kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettu merkittävä sidonnaisuus. Tällaiseen ryhmittymään luettaisiin myös tällaisten säännellyn yritysten tytäryritykset ja omistusyhteyseritykset. Edellytyksenä olisi lisäksi, että vähintään yksi säännellyistä yrityksistä on rahoitusalan yritys ja vähintään yksi on vakuutusalan yritys sekä että tällaisessa ryhmässä rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus sekä kummankin toimialan yritysten osuus erikseen ovat merkittäviä 4 §:n mukaisesti lasketulla tavalla.

Momentin 2 kohdan mukaan ryhmittymän muodostaisivat lisäksi osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista annetuista luottolaitoksista annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuun yhteenliittymään mainitun pykälän 1 momenttiin mukaan kuuluvat yhteisöt ja vakuutusalan yritykset, joihin mainituilla yhteisöillä on yksin tai yhdessä 2 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettu määräysvalta taikka jotka ovat tällaisen yhteisön omistusyhteyserityksiä. Tällöinkin edellytyksenä olisi lisäksi, että tällaisessa ryhmässä rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus sekä kummankin toimialan yritysten osuus erikseen ovat merkittäviä 4 §:n mukaisesti lasketulla tavalla.

Direktiivin artiklan 5.4 mukaan keskeiset valvontaviranomaiset voisivat yksimielisellä päätöksellä sopia lain soveltamisalan laajentamisesta kokonaan tai osittain ryhmittymiin, joissa yritysten välillä on muu kuin ryhmittymän varsinaisessa määritelmässä edellytetty määräysvalta- tai vaikutusvaltasuhde. Soveltamisen edellytyksenä olisi että luonnollisilla tai oikeushenkilöillä on omistusyhteys tai muu pääomaside taikka muu huomattava vaikutusvalta ilman pääomasidettäkin yhteen tai useampaan säänneltyyn yritykseen. Koska lain soveltamisalaa ei ole katsottu voitavan laajentaa pelkästään viranomaispäätöksin, tällaiset ryhmittymät ehdotetaan 3 §:n 3 momentissa sisällytettäväksi lähtökohtaisesti

ryhmittymän määritelmään. Lisäksi säännöksen soveltamiseen liittyvän oikeusvarmuuden lisäämiseksi direktiivissä olevia perusteita täsmennettäisiin mainitun momentin mukaisesti. Koska lain soveltaminen tällaisiin ryhmittymiin on kuitenkin tarkoitettu poikkeukselliseksi, koordinoivalla viranomaisella olisi ehdotetun 6 §:n 5 momentin mukaan oikeus myöntää poikkeus lain soveltamisesta tällaisiin ryhmittymiin, jos lain soveltamiseen kyseiseen ryhmittymään ei ole erityistä syytä.

Pykälän 4 momentissa määriteltäisiin ryhmittymän johdossa oleva yritys. Tällä tarkoitettaisiin edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun ryhmittymän osalta osakasyritystä, mainitun momentin 2 kohdassa tarkoitetun ryhmittymän osalta emoyritystä ja 3 momentin 1 kohdassa tarkoitetun ryhmittymän osalta sitä ryhmittymään kuuluvaa säänneltyä yritystä, jonka taseen loppusumma on suurin, sekä 3 momentin 2 kohdassa tarkoitetun ryhmittymän osalta yhteenliittymän keskusyhteisöä. Jäljempänä ehdotetuissa ryhmittymän valvontaa koskevissa säännöksissä ryhmittymän johdossa olevalle yrityksille asetettaisiin erityisiä velvollisuuksia erityisesti ryhmittymän taloudellista asemaa koskevan raportoinnin osalta.

4 §. *Ryhmittymään sovellettavat kynnysarvot.* Pykälässä säädetäisiin lain soveltamisen edellytyksenä olevien kynnysarvojen laskemisesta. Pykälä vastaisi direktiivin 3 artiklaa. Edellä 3 §:n 1 ja 3 momentin mukaan lakia sovelletaan ainoastaan sellaiseen ryhmittymään, jossa sekä rahoitus- että vakuutus toimialaan kuuluvien yritysten osuus ylittää tämän pykälän mukaisesti lasketut kynnysarvot. Lisäksi sellaisen ryhmittymän osalta, jonka emoyritys on muu kuin säännelty yritys, lakia sovellettaisiin ainoastaan, jos rahoitus- ja vakuutus toimialoihin kuuluvien yritysten yhteenlaskettu osuus kaikista ryhmittymään kuuluvista yrityksistä ylittää tämän pykälän mukaisesti lasketun kynnysarvon. Rahoitus toimialaan kuuluvat yritykset määriteltäisiin ehdotetussa 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa ja vakuutus toimialaan kuuluvat yritykset mainitun momentin 7 kohdassa.

Pykälän 1 momentin mukaan rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus yritysryhmässä olisi 3 §:n 1 momentin 2 d kohdassa ja 3 §:n 3 momentissa tarkoite-

tulla tavalla merkittävä, jos näiden yritysten taseiden loppusummien yhteenlaskettu määrä ylittää 40 % ryhmittymään kuuluvien kaikkien yritysten taseiden loppusummien yhteenlasketusta määrästä. Momenttia sovellettaisiin ainoastaan ryhmittymään, jonka emoyritys on muu kuin säännelty yritys. Poiketen siitä, mitä työeläkevakuutusyhtiöiden huomioon ottamisesta muuten laissa säädettäisiin, tätä momenttia sovellettaessa työeläkevakuutusyhtiöitä ei luettaisi ryhmittymään. Tällä poikkeuksella varmistettaisiin, ettei pelkätään se, että ryhmittymään kuuluu suuri työeläkevakuutusyhtiö, johtaisi ryhmittymän jäämiseen lain soveltamisalan ulkopuolelle tässä momentissa tarkoitettua kynnysarvon alittumisen johdosta.

Pykälän 2 momentin mukaan rahoitusalan yritysten yhteenlaskettu osuus ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus (toimialan osuus) yritysyhmään tai 3 §:n 3 momentissa tarkoitettuun ryhmään kuuluvista kaikista rahoitus- ja vakuutusalan yrityksistä olisivat kumpikin merkittäviä 3 §:n 1 momentin 1 b tai 2 c kohdassa taikka 3 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla, jos vähintään yksi momentissa mainituista edellytyksistä täyttyy.

Toimialojen osuuksia pidettäisiin momentin 1 kohdan mukaan merkittävänä silloin, kun molempien toimialojentase- ja pääomavaatimusosuuksien keskiarvo 3 momentin mukaisesti laskettuna ylittää 10 %. Säännös vastaisi tältä osin direktiivin 3.2 artiklaa. Lisäksi momentin 2 kohdan mukaan toimialojen osuuksia pidettäisiin merkittävänä direktiivin 3.3 artiklan mukaisesti silloin, kun pienempään toimialaan kuuluvien yritysten taseiden yhteenlaskettu määrä ylittää 6 miljardia euroa. Momentin 3 kohdan mukaan toimialojen osuuksia pidettäisiin merkittävänä myös silloin, kun molempien toimialojen liiketoiminnan tuottojen osuus ylittää 10 % toimialojen yhteenlasketuista tuotoista. Liiketoiminnan tuotot määriteltäisiin tuloslaskelman yhteenlasketujen tuottojen perusteella. Tuotoilla tarkoitettaisiin kaikkia säädetystä tuloslaskelmakaavasta ilmeneviä tuottoeriä. Myös sellaiset tuottoerät, jotka tilinpäätöksen laatimista koskevien säädösten ja määräysten mukaan esitetään nettomääräisinä, kuten luottolaitosten arvopaperikaupan

tulos, olisi sisällytettävä laskelmaan tuloslaskelman mukaisesti, jos tuottoerä on positiivinen. Sitä vastoin tuottoerät, joiden vähennykset esitetään erikseen tuloslaskelmassa, kuten korkotuotot, olisi sisällytettävä laskelmaan bruttomääräisenä. Ehdotetun 5 momentin mukaan koordinoiva viranomaisn voisi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten momentissa tarkoitettua määriä on laskettava.

Momentin 3 kohdassa tarkoitettua tuottoihin perustuvaa kynnysarvoa olisi direktiivin 3.5 artiklan nojalla sovellettava ainoastaan niissä tapauksissa, jolloin keskeiset valvontaviranomaiset yksittäistapauksessa niin päättävät. Koska tällainen viranomaisen tekemä päätös voisi joissakin tapauksissa laajentaa lain soveltamisalaa siitä, mitä se suoraan lain nojalla olisi, tämä kynnysarvo ehdotetaan säädettäväksi momentissa suoraan lain soveltamisalan edellytykseksi. Jäljempänä 5 §:n 2 momentin 3 kohdassa säädettäisiin kuitenkin koordinoivalle valvontaviranomaiselle oikeus poiketa lain soveltamisesta silloin, kun ryhmittymä tulisi lain soveltamisalan piiriin ainoastaan tämän kynnysarvon perusteella.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tarkemmin edellä 2 momentin 1 kohdassa säädetyn kynnysarvon laskemisesta. Kynnysarvo laskettaisiin siten, että ensin laskettaisiin kummankin toimialaan kuuluvien yritysten taseiden yhteenlasketun loppusumman suhde kaikkien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten taseiden yhteenlaskettuun loppusummaan (suhdeluku 1). Tämän jälkeen laskettaisiin kummankin toimialan yhteenlasketun pääomavaatimuksen suhde ryhmittymään kuuluvien kaikkien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettuun pääomavaatimukseen (suhdeluku 2). Mikäli näiden suhdelukujen keskiarvo ylittää 10 %, lakia olisi sovellettava ryhmittymään. Momentin mukaan pääomavaatimuksella tarkoitettaisiin jäljempänä 18 §:n 1 momentissa tarkemmin määriteltävää asianomaisen toimialakohtaisen lainsäädännön mukaista omien varojen vähimmäismäärää, tai jos kysymys on toimialakohtaisesta alaryhmittymästä, mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua tällaisen alaryhmittymän konsolidoitua omien varojen vähimmäismäärää tai mukautettua toimintapääoman vähimmäismäärää. Yhteenlasketussa

pääomavaatimuksessa otettaisiin huomioon ainoastaan ne rahoitus- ja vakuutusalan yritykset, jotka ovat toimialakohtaisten vakavaraisuusvaatimusten alaisia (säänneltyt yritykset), sekä, jos kysymys on toimialakohtaisesta alaryhmittymästä, yritykset, jotka sisällytetään toimialakohtaisten säännösten nojalla konsolidoituun tai mukautettuun vakavaraisuuslaskelmaan. Sitä vastoin laskettaessa taseisiin perustuvia 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja suhdelukuja huomioon otettaisiin kaikki ryhmittymään kuuluvat rahoitus- ja vakuutusalan yritykset riippumatta siitä, kuuluvatko ne konsolidoidun valvonnan tai lisävalvonnan piiriin toimialakohtaisen lainsäädännön nojalla.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin direktiivin 3.7 artiklaa vastaavasti edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen taseen loppusummaan perustuvien suhdelukujen laskemisesta silloin, kun osa ryhmittymään kuuluvista yrityksistä muodostaa konsernin. Jos ryhmittymässä pääasiassa samaan toimialaan kuuluvat yritykset tai osa niistä muodostavat konsernin, josta laaditaan konsernitilinpäätös, suhdelukuja laskettaessa näiden yritysten erillistaseita ei sisällytetä laskelmaan vaan niiden sijasta otetaan huomioon konsernin tase. Jos osa ryhmittymään kuuluvista rahoitus- ja vakuutusalan yrityksistä muodostavat yhdessä konsernin, myös tällaisen pelkästään rahoitus- ja vakuutusalaan kuuluvista yrityksistä muodostuvan konsernin tase voidaan erillistaseiden sijasta ottaa huomioon laskettaessa 1 momentissa tarkoitettua suhdelukua (rahoitus- ja vakuutusalaan kuuluvien yritysten yhteenlaskettu osuus koko ryhmittymästä). Sitä vastoin laskettaessa toimialakohtaisia osuuksia, sellaisten konsernien osalta, joihin kuuluu sekä rahoitus- että vakuutusalan yrityksiä, olisi suhdelukuja laskettaessa käytettävä erillistaseita.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin myös taseen ulkopuolisten sitoumusten huomioon ottamisesta pykälää sovellettaessa. Direktiivin 3.7 artiklan mukaan keskeiset toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia, että laskettaessa tässä momentissa tarkoitettuja suhdelukuja taseen loppusummassa otetaan huomioon myös taseen ulkopuoliset sitoumukset. Koska taseen ulkopuolisten sitoumusten huomioon ottaminen tällä tavoin pelkästään

viranomaispäätöksellä laajentaisi lain soveltamisalaa, on tarkoituksenmukaisempaa sisällyttää taseen ulkopuoliset sitoumukset lähtökohtaisesti kynnysarvoihin suoraan lain nojalla. Jäljempänä 5 §:n 2 momentin 3 kohdassa säädettäisiin vastaavasti kuin edellä on sanottu liiketoiminnan tuottoihin perustuvan kynnysarvon soveltamisesta, että mikäli kynnysarvo ylittyy ainoastaan taseen ulkopuolisten sitoumusten huomioon ottamisen johdosta, koordinoiva viranomainen voisi myöntää poikkeuksen lain soveltamisesta. Taseen ulkopuoliset sitoumukset olisi otettava huomioon luottolaitoslain 77 §:n mukaisesti lasketujen luottovasta-arvojen määräisinä. Samoja periaatteita olisi sovellettava myös ryhmittymään kuuluviin vakuutusalan yrityksiin, vaikkei mainittu luottolaitoslain pykälä sinänsä koske vakuutusyhtiöitä.

Ehdotetussa 4 momentissa säädettäisiin niin ikään siitä, miten omistusyhteisyrietykset otetaan huomioon pykälää sovellettaessa. Ehdotuksen mukaan kynnysarvojen laskemisessa käytettävät kriteerit (taseen loppusumma, taseen ulkopuoliset sitoumukset sekä liiketoiminnan tuotot) olisi otettava huomioon ryhmittymään kuuluvien yritysten yhteenlaskettua omistusosuutta omistusyhteisyrietyksessä vastaavassa suhteessa. Jos omistusyhteisyys perustuu yksinomaan tai omistuksen ohella oikeuteen nimittää tai erottaa hallituksen jäseniä, omistusyhteisyrietykset otettaisiin huomioon jäsenten nimitys- tai erottamisoikeutta vastaavassa suhteessa, jos se on suurempi kuin omistusosuus. Tytäryrietykset otettaisiin pykälää sovellettaessa huomioon aina täysimääräisesti riippumatta siitä, perustuuko konsernisuhde omistukseen, yhteiseen hallintoon tai yhteiseen johtamiseen.

Muun muassa sen vuoksi, että kynnysarvojen laskeminen edellyttää jäljempänä 18 §:ssä tarkoitettujen toimialakohtaisten säännösten mukaisesti lasketettujen omien varojen vähimmäismäärien huomioon ottamista, joiden laskemisesta koordinoiva valvontaviranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä ehdotetun 26 §:n nojalla, 5 momentissa ehdotetaan koordinoivalle valvontaviranomaiselle oikeus antaa mainittua pykälää vastaavalla tavalla tarkempia määräyksiä tarvittaessa myös siitä, miten tämän ja jäljempänä ehdotetun 5 §:n säännöksiä on sovellet-

tava.

5 §. *Kynnysarvojen soveltamista koskevat poikkeukset.* Pykälän 1 momentissa säädetäisiin direktiivin 3.6 artiklaa vastaavasti kynnysarvojen soveltamista koskevista poikkeuksista sellaisissa tilanteissa, joissa kynnysarvot laskevat 4 §:ssä säädettyjen rajojen alle. Momentin tarkoituksena on varmistaa valvonnan jatkuvuus tilanteissa, joissa kynnysarvot tilapäisesti laskevat lain soveltamisen edellytyksenä olevien rajojen alle. Momentin mukaan ryhmittymä säilyisi lain soveltamisalan piirissä kolmen vuoden ajan siitä, kun kynnysarvo laskee alle 4 §:ssä säädetyn rajan. Momentissa säädetäisiin kuitenkin alemmat rajat, joiden alittuessa mainitun kolmen vuoden ajanjakson aikana lain soveltaminen ryhmittymän lakkaa. Nämä alemmat rajat olisivat 4 §:n 1 momenttia sovellettaessa 35 % sekä mainitun pykälän 2 momentin 1 ja 3 kohtaa sovellettaessa 8 % ja mainitun momentin 2 kohtaa sovellettaessa 5 miljardia euroa. Koordinoiva valvontaviranomainen voisi lisäksi muiden keskeisten valvontaviranomaisten suostumuksella päättää, että lain soveltaminen lakkaa mainitun kolmen vuoden ajanjakson aikana, vaikka alemmat rajat eivät olekaan alittuneet. Säännöksen tarkoituksena on välttää lain aiheeton soveltaminen sellaisissa tilanteissa, joissa ennen mainitun ajanjakson päättymistä käy ilmeiseksi, että ryhmittymä tulee jäämään pysyvästi 4 §:ssä säädettyjen kynnysarvojen alle.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin kynnysarvojen soveltamista koskevista muista poikkeuksista. Momentin 1 kohdan mukaan koordinoiva valvontaviranomainen voisi päättää, että lakia ei sovelleta ryhmittymään tai että sitä sovelletaan vain osittain, jos pienemmän toimialan yhteenlaskettu tase ryhmittymässä ylittää 4 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua 6 miljardin euron kynnysarvon mutta alittaa mainitun momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettua 10 prosentin kynnysarvon. Poikkeuksen soveltamisen edellytyksenä olisi jäljempänä ehdotetun 3 momentin mukaisesti, että lain soveltamisella olisi vain vähäinen merkitys lain tavoitteiden kannalta tai jos lain soveltaminen ei ole lain tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaista tai se on harhaanjohtavaa. Direktiiv-

in 3.3 artiklan mukaisesti lain soveltamisen merkitystä olisi arvioitava ottamalla huomioon esimerkiksi se, ylittääkö pienemmän toimialan yhteenlaskettu tase tai pääomavaatimus ryhmittymässä yli 5 prosenttia tai pienemmän toimialan markkinaosuus missään jäsenvaltiossa 5 prosenttia. Markkinaosuutta olisi arvioitava rahoitusalan yritysten osalta taseen loppusumman perusteella ja vakuutusalan yritysten osalta bruttomaksutulolla. Lain soveltamisella olisi siten katsottava olevan vähäinen merkitys ainakin silloin, kun mainitut prosenttiosuudet alittuvat.

Momentin 2 kohdan nojalla yritys, jonka merkitys ryhmittymässä on valvonnan tavoitteiden kannalta vähäinen, voitaisiin koordinoivan valvontaviranomaisen päätöksellä jättää huomiotta laskettaessa 4 §:n mukaisia kynnysarvoja. Säännös vastaa direktiivin 3.4 alakappaletta 1 a.

Koordinoiva viranomais voisi momentin 3 kohdan nojalla päättää, että ryhmittymään ei sovelleta tätä lakia, jos 4 §:n 2 momentissa säädettyistä kynnysarvoista ylittyy ainoastaan mainitun momentin 3 kohdan mukainen tuottojen perusteella laskettava kynnysarvo tai jos 4 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyminen johtuu ainoastaan taseen ulkopuolisten sitoumusten huomioon ottamisesta mainitun pykälän 4 momentin mukaisesti. Lain soveltaminen pelkästään edellä mainitun 4 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua tuottokriteerin perusteella sekä taseen ulkopuolisten sitoumusten huomioon ottaminen on direktiivin 3.4 artiklan mukaan tarkoitettu sovellettavaksi ainoastaan poikkeuksellisesti ja vain jos kaikki keskeiset valvontaviranomaiset sitä edellyttävät. Koska lain soveltamisalaa ei ole pidetty mahdollisena laajentaa pelkästään viranomaispäätöksin, mainitut perusteet on sisällytetty edellä ehdotetun 4 §:n mukaan suoraan lakisääteisiin kynnysarvoihin. Koska perusteet on kuitenkin tarkoitettu sovellettaviksi ainoastaan poikkeustapauksissa, tässä kohdassa tarkoitettu poikkeus on tarkoitettu sovellettavaksi olennaisesti lievemmin perustein kuin muut tässä momentissa mainitut poikkeukset. Tämän vuoksi jäljempänä 3 momentissa säädetäisiin siitä, että koordinoiva valvontaviranomainen voi tehdä päätöksen ilman muiden keskeisten valvontaviranomaisten suostu-

musta ja edellyttäen, että pelkästään mainittujen kriteereiden perusteella kynnysarvot täyttävän ryhmittymän valvonnalle ei ole erityisiä syitä. Tällaisia erityisiä syitä voisivat olla esimerkiksi ryhmittymän suuri absoluuttinen koko markkinoilla tai taseen ulkopuolisten sitoumusten poikkeuksellisen suuri määrä.

Momentin 4 kohdan mukaan koordinoiva viranomaisena voisi päättää, että lakia ei sovelleta ryhmittymään ennen kuin sen on täytännyt 1 ja 2 momentin mukaiset kynnysarvot yhtäjaksoisesti vähintään kolmen vuoden ajan. Säännös vastaa direktiivin 3.4 artiklan alakappaletta 1 b ja sen tarkoituksena on varmistaa, että lain soveltamisalan piiriin ei tilapäisesti tule sellaisia ryhmittymiä, jotka todennäköisesti eivät pysyvästi täytä 4 §:ssä säädettyjä kynnysarvoja.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin edellä tässä pykälässä tarkoitettujen päätösten edellytykseksi, että päätökseen on saatu muiden keskeisten valvontaviranomaisten suostumus. Lisäksi edellytyksenä olisi, että lain soveltamisella olisi vain vähäinen merkitys lain tavoitteiden kannalta tai lain soveltaminen ei ole lain tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaista tai se on harhaanjohtavaa. Näitä edellytyksiä ei kuitenkaan vaadittaisi 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetuilta päätöksiltä edellä kyseisen momentin kohdalla mainituista syistä.

6 §. *Soveltamisala.* Pykälässä säädettäisiin lain alueellisesta soveltamisalasta sekä eräistä lain soveltamisalaa koskevista poikkeuksista. Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin.

Direktiivin 5 artiklan 1 kappaleen mukaan jäsenvaltioiden on rajoittamatta alakohtaisten valvontasäännösten soveltamista, säädettävä direktiivissä tarkoitettujen säänneltyjen yritysten eli luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten ja vakuutusyhtiöiden lisävalvonnasta direktiivissä säädettyssä laajuudessa. Mainitun artiklan 2 kohdan mukaan direktiivin mukaista lisävalvontaa sovelletaan seuraaviin säänneltyihin yrityksiin finanssiryhmittymän tasolla 17 artiklan mukaisesti:

a) säännelty yritys, joka on finanssiryhmittymän johdossa;

b) säännelty yritys, jonka emoyritys on rahoitusalan sekaholdingyhtiö, jonka pääkort-

tori on yhteisössä;

c) säännelty yritys, jota yhdistää toiseen rahoitusalan yritykseen direktiivin 83/349/ETY 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu suhde.

Mainitun artiklan mukaan jäsenvaltioiden on siten huolehdittava siitä, että niiden lainsäädännön alaiset luottolaitokset, sijoituspalveluyritykset ja vakuutusyhtiöt tulevat direktiivissä tarkoitettua lisävalvonnan (ryhmittymätason valvonnan) piiriin, jos ne ovat ryhmittymän emoyrityksiä taikka ryhmittymän emoyrityksen tytäryrityksiä. Lisäksi tytäremoyrityssuhteeseen rinnastetaan konsernitilinpäätöksen laatimista koskevan direktiivin 83/349/ETY 12 artiklassa tarkoitettu emoyritys-tytäryritys-suhteeseen rinnastuva suhde.

Direktiivin ei kuitenkaan sisälly säännöksiä siitä, minkä jäsenvaltion lakia ryhmittymätason valvontaan sovelletaan silloin, kun ryhmittymään kuuluu useammassa eri jäsenvaltiossa olevia edellä mainitussa artiklassa tarkoitettuja säänneltyjä yrityksiä. Koska direktiivi on luonteeltaan minimiharmonisointiin perustuvaa puitelainsäädäntöä, sen soveltaminen edellyttää käytännössä direktiivin säännöksiä yksityiskohtaisempia kansallisia säännöksiä, jotka saattavat merkittävästikin poiketa toisistaan ryhmittymään kuuluvien säänneltyjen yritysten kotivaltioissa. Tämän vuoksi lakiin on tarpeen lisätä säännökset siitä, milloin ryhmittymään sovelletaan Suomen lakia.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan pääsääntönä olisi, että lakia sovelletaan sellaisiin ryhmittymiin, jonka johdossa olevan yrityksen kotipaikka on Suomessa. Lisäksi sellaisen ryhmittymän osalta, jonka emoyrityksenä on ryhmittymän omistusyhteisö, edellytyksenä olisi, että ainakin yksi tällaisen omistusyhteisön säännellyistä tytäryrityksistä on Suomen lainsäädännön alainen luottolaitos, sijoituspalveluyritys, rahastoyhtiö tai vakuutusyhtiö. Sellaisen ryhmittymän valvontaan, johon kuuluu ainoastaan ulkomaisten säänneltyjen yritysten Suomessa oleva omistusyhteisö, ei siten momenttiin nojalla sovellettaisi Suomen lakia.

Direktiivin asettamat vaatimukset ryhmittymätason valvonnalle, kuten riittävä ryhmittymätason riskienhallinta ja muu sisäinen valvonta sekä ryhmittymätason vakavaraisuuslaskenta ja sen edellyttämä tietojen-

ruu, kohdistuvat useimmissa ryhmittymissä käytännössä ryhmittymän johdossa olevaan yritykseen. Toisaalta direktiivin 10 artiklan säännökset koordinoivan valvontaviranomaisen määräytymisestä perustuvat siihen, että ryhmittymätason valvontavastuu on tarkoituksenmukaisesti yleensä antaa ryhmittymän johdossa olevan yrityksen kotivaltion valvontaviranomaiselle silloinkin, kun ryhmittymän johdossa oleva yritys ei ole säännelty yritys.

Tämän vuoksi lain kansallinen soveltamisala on tarkoituksenmukaisinta määrätä lähtökohtaisesti ryhmittymän emoyrityksen tai muun ryhmittymän johdossa olevan yrityksen kotivaltion mukaan, jolloin voidaan varmistaa, että ryhmittymän valvontaan voidaan soveltaa sen valtion lakia, jossa ryhmittymätason valvonnasta vastaava viranomainen on toimivaltainen. Koska direktiivin lähtökohtana on toisaalta säänneltyjen yritysten lisävalvonta eivätkä direktiivin vaatimukset kohdistu erillisinä sääntelemättömään emoyritykseen kuin rajoitetusti, 1 momentissa säädettäisiin lain soveltamisalan edellytykseksi lisäksi että vähintään yhden ryhmittymään kuuluvaan säänneltyyn yritykseen on oltava suomalainen säännelty yritys.

Direktiivin 10 artiklassa on säädetty erikseen koordinoivan viranomaisen määräytymisestä niissä tapauksissa, joissa ryhmittymän johdossa olevan yrityksen kotivaltiossa ei ole yhtään ryhmittymään kuluvaan säänneltyä yritystä. Ryhmittymän määritelmästä seuraa, että tällöin kysymys on aina ryhmittymän omistusyhteisön kotivaltiosta. Direktiivistä seuraa, että koordinoivana viranomaisena toimisi Suomen viranomainen silloinkin, kun omistusyhteisön kotipaikka on toisessa Euroopan talousalueen valtiossa, jos ryhmittymässä suuremmalla toimialalla toimiva suomalainen säännelty yritys on taseen loppusummaltaan suurin kaikista ryhmittymän kyseisellä toimialalla toimivista yrityksistä. Toisaalta ei ole tarkoituksenmukaista, että suomalainen viranomainen joutuisi soveltamaan ryhmittymän valvontaan ulkomaan lakia. Jotta voitaisiin varmistaa, että tällaisissa tilanteissa Suomen viranomainen voi soveltaa Suomen lakia, 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin, että myös tällaisten ryhmittymien valvontaan sovelletaan Suomen lakia.

Direktiivin 10 artikla edellyttää, että ryhmittymän valvontaan osallistuvien viranomaisten on voitava tarvittaessa sopia, että myös muu kuin yrityksen johdossa olevan yrityksen kotivaltion toimivaltainen viranomainen voi toimia koordinoivana viranomaisena. Mahdollisuudesta tehdä sopimuksia valvontavastuun vastaanottamisesta myös muissa kuin suoraan lain nojalla Suomen lain soveltamisalaan kuuluvissa ryhmittymissä säädettäisiin jäljempänä 8 §:n 2 momentissa. Tämän vuoksi pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että lakia voitaisiin soveltaa myös muun kuin 1 momentissa tarkoitettun ryhmittymän valvontaan, jos siitä on sovittu 8 §:n 2 momentin mukaisesti. Ryhmittymän johdossa olevalla yrityksellä tai ainakin yhdellä säänneltyistä tytäryrityksistä olisi kuitenkin tällöin aina oltava kotipaikka Suomessa. Mikäli momenttia sovellettaisiin sillä perusteella, että ryhmittymään kuuluvista yrityksistä ainoastaan ryhmittymän omistusyhteisöllä on kotipaikka Suomessa, ryhmittymän säänneltyistä tytäryrityksistä ainakin yhdellä tulisi olla kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Tällaisessakin tilanteessa on voitava varmistaa, että Suomen viranomainen voi soveltaa Suomen lakia. Momentin soveltamisen edellytyksenä olisi sen vuoksi, että ryhmittymän valvontaan voidaan soveltaa Suomen lakia. Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston olisi siten ennen tässä momentissa tarkoitettun sopimuksen tekemistä voitava varmistua siitä, että ryhmittymään kuuluvien yritysten kotivaltion lainsäädäntö ei estä Suomen lain soveltamista ryhmittymän valvontaan. Sopimuksen tekemisen yleisenä edellytyksenä olisi lisäksi ehdotettun 8 §:n 3 momentin mukaan, että valvontavastuun siirtämiselle on ryhmittymän tehokkaan valvonnan edellyttämä painava syy.

Edellä mainitusta direktiivin 10 artiklasta johtuu myös, että silloinkin kun ryhmittymän johdossa on suomalainen yritys, ryhmittymän valvontavastuun tulisi tarvittaessa voida olla ulkomaan viranomaisella. Myös ulkomaan viranomaisen olisi voitava soveltaa valvontaan oman kotivaltionsa lakia. Tämän vuoksi 3 momentissa säädettäisiin, että Suomen lakia ei sovelleta, jos valvontavastuun siirtämisestä toisen Euroopan talousalueeseen kuulu-

van valtion toimivaltaiselle viranomaiselle on sovittu jäljempänä 8 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla. Mainitussa momentissa säädettäisiin tällaisen sopimuksen edellytykseksi, että sopimus voidaan tehdä vain sellaisen ryhmittymän valvonnasta, jonka johdossa oleva yritys ei ole suomalainen säännelty yritys. Lisäksi momentissa tarkoitettu sopimus voitaisiin jäljempänä ehdotettujen toimialakohtaisia toimilupaedellytyksiä koskevien säännösten johdosta tehdä ainoastaan edellytyksin, että koordinoivalla viranomaisella on toimivalta valvoa ryhmittymää Suomen lakia vastaavalla tavalla. Tällainen toimivalta olisi direktiivin perusteella lähtökohteisesti kaikkien Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden toimivaltaisilla viranomaisilla. Koska 8 §:n 3 nojalla myös tässä momentissa tarkoitettun sopimuksen tekemiselle on oltava ryhmittymän tehokkaan valvonnan edellyttämä painava syy, suomalaisten valvontaviranomaisten tulisi siten ennen valvontavastuun siirtämistä varmistua muun muassa siitä, että direktiivi on asianmukaisesti saatettu voimaan valvontavastuun vastaanottavan viranomaisen kotivaltiossa myös tämän viranomaisen toimivaltuuksien osalta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin direktiivin artiklan 5.2 mukaisesti siitä, että mikäli ryhmittymään sisältyy finanssikonglomeraatin määritelmän täyttävä alaryhmittymä, lakia ei sovelleta tällaiseen alaryhmittymään. Momentin soveltamisen edellytyksenä olisi, että koko ryhmittymää valvotaan tämän lain tai sitä vastaavan ulkomaan lain mukaisesti. Momenttia sovellettaisiin ainoastaan niissä tapauksissa, joissa alaryhmittymän johdossa oleva yritys on koko ryhmittymän johdossa olevan yrityksen tytäryritys. Säännös ei siten soveltuisi tilanteeseen, jossa koko ryhmittymän johdossa on sellainen osakasyritys, jolla ei ole yhtään tytäryritystä.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta jättää soveltamatta lakia sellaisiin ryhmittymiin, jossa säännellyt yritykset ovat yhteydessä toisiinsa ainoastaan 3 §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettun läheisen sidoksen kautta taikka ryhmittymä muodostuu osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvista yhteisöistä ja niiden määräysvallassa olevista vakuutusalan yrityksistä. Direktiivin artiklan 4.4. mukaan keskeiset valvontavi-

ranomaiset voisivat yksimielisellä päätöksellä sopia lain soveltamisalan laajentamisesta kokonaan tai osittain ryhmittymiin, joissa yritysten välillä on muu kuin ryhmittymän varsinaisessa määritelmässä edellytetty määräysvalta- tai vaikutusvaltasuhde. Soveltamisen edellytyksenä olisi että luonnollisilla tai oikeushenkilöillä on omistusyhteys tai muu pääomaside taikka muu huomattava vaikutusvalta ilman pääomasidettäkin yhteen tai useampaan säänneltyyn yritykseen. Koska lain soveltamisalaa ei ole katsottu voitavan laajentaa pelkästään viranomaispäätöksellä, tällaiset ryhmittymät on edellä 3 §:n 3 momentissa ehdotettu sisällytettäväksi ryhmittymän määritelmään. Koska lain soveltaminen tällaisiin ryhmittymiin on kuitenkin tarkoitettu poikkeukselliseksi, koordinoivalla viranomaisella olisi ehdotetun momentin mukaan oikeus myöntää poikkeus lain soveltamisesta tällaisiin ryhmittymiin, jos lain soveltamiseen kyseiseen ryhmittymään ei ole erityistä syytä. Tällainen erityinen syy olisi esimerkiksi se, että ryhmittymään kuuluvien yritysten välillä esiintyy sellaisia merkittäviä keskinäisiä liiketoimia, joiden perusteella voidaan päätellä, että ryhmittymään kuuluvia yrityksiä tosiasiallisesti johdetaan yhdessä.

7 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin nykyisen lain 2 §:n 1 momenttia vastaavasti siitä, että ryhmittymän valvonnasta vastaavia viranomaisia ovat Suomessa Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirasto. Momentissa säädettäisiin näille viranomaisille nykyistä lakia vastaavasti yleinen ryhmittymien valvontaa koskeva yhteistyövelvoite.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niin ikään nykyistä lakia vastaavasti siitä, kumpi 1 momentissa mainitusta viranomaisista toimii ryhmittymän koordinoivana viranomaisena niissä tapauksissa, joissa ryhmittymän johdossa oleva yritys on suomalainen. Rahoitustarkastus toimisi momentin mukaan koordinoivana viranomaisena silloin, kun ryhmittymän johdossa oleva yritys on luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai rahastoyhtiö taikka ryhmittymän omistusyhteisö sellaisessa ryhmittymässä, jossa rahoitusalan yritysten osuus on 4 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisella tavalla laskettuna ryhmittymässä suurempi kuin vakuutusalan yritysten osuus.

Vastaavasti Vakuutusvalvontavirasto toimisi koordinoivana valvontaviranomaisena silloin, kun ryhmittymän johdossa oleva yritys on vakuutusyhtiö taikka omistusyhteisö sellaisessa ryhmittymässä, jossa vakuutusalan yritysten osuus on mainitun kohdan mukaisella tavalla laskettuna ryhmittymässä suurempi kuin rahoitusalan yritysten osuus.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin koordinoitivastuun määräytymisestä Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston kesken niissä 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa, joissa Suomen lakia sovelletaan sellaiseen ryhmittymään, jonka johdossa oleva yritys ei ole suomalainen. Näissä tilanteissa ryhmittymän koordinoivana valvontaviranomaisena toimisi Rahoitustarkastus, jos mainitussa kohdassa tarkoitettu säännelty yritys on luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai rahastoyhtiö, ja Vakuutusvalvontavirasto, jos kohdassa tarkoitettu säännelty yritys on vakuutusyhtiö. Jäljempänä 8 §:ssä säädettäisiin mahdollisuudesta poiketa tämän momentin säännöksistä sopimalla siitä valvontaviranomaisten sekä mikäli ryhmittymään kuuluu ulkomaisia säänneltyjä yrityksiä, asianomaisten ulkomaan valvontaviranomaisten kesken.

Pykälän 4 momenttiin sisällytettäisiin selvyyden vuoksi nykyisen lain 2 §:n 3 momenttia vastaava säännös siitä, että tämän lain säännökset eivät rajoita toisen valvontaviranomaisen oikeuksia ja velvollisuuksia valvoa ryhmittymään kuuluvaa yritystä tai yritysryhmää asianomaisten toimialakohtaisen valvontasäännösten mukaisesti.

8 §. *Valvontatehtävän siirtäminen toiselle valvontaviranomaiselle.* Pykälässä säädettäisiin direktiivin 10.3 artiklan mukaisesti mahdollisuudesta sopia ryhmittymän valvontaan osallistuvien valvontaviranomaisten kesken siitä, mikä valvontaviranomainen ottaa hoitaakseen koordinoivan valvontaviranomaisen tehtävän. Tällainen valvontatehtävän siirto tulisi kysymykseen ainoastaan poikkeuksellisesti sellaisissa tapauksissa, joissa ryhmittymän tehokas valvonta edellyttää valvontatehtävän siirtämistä.

Pykälän 1 momentin mukaan se suomalaisista valvontaviranomaisista, joka 7 §:n mukaan toimisi koordinoivana valvontaviranomaisena, voi sopia joko toisen kotimaisen

valvontaviranomaisen taikka ulkomaan valvontaviranomaisen kanssa, että tämä ottaa hoitaakseen koordinoivan valvontaviranomaisen tehtävät sellaisessa ryhmittymässä, jotka 6 §:n 1 momentin mukaisesti kuuluvat Suomen lain soveltamisalan piiriin. Jos sopimus tehdään ulkomaan valvontaviranomaisen kanssa, ryhmittymän valvontaan ei sovelleta ehdotetun 6 §:n 3 momentin mukaan Suomen lakia. Jäljempänä ehdotetun 9 §:n nojalla tehtävästä ryhmittymän syntymistä koskevan päätöksestä olisi käytävä ilmi, minkä maan lakia tällöin sovelletaan. Käytännössä sovellettava laki määräytyisi asianomaista ulkomaan valvontaviranomaista koskevan lain mukaan. Sopimuksen tekemisen edellytyksenä olisi jäljempänä ehdotettujen toimialakohtaisia toimilupaedellytyksiä koskevien säännösten johdosta, että ulkomaan valvontaviranomaisella on sovellettavan ulkomaan lain nojalla vastaava toimivalta kuin Suomen valvontaviranomaisilla. Lisäksi momentissa säädettäisiin, että momentissa tarkoitettu sopimus voidaan tehdä vain sellaisen ryhmittymän valvonnasta, jonka johdossa oleva yritys ei ole suomalainen säännelty yritys.

Pykälän 2 momentin mukaan vastaavalla tavalla voitaisiin sopia myös siitä, että jompikumpi suomalaisista valvontaviranomaisista voisi ottaa hoitaakseen koordinoivan valvontaviranomaisen tehtävät muissa kuin 6 §:n 1 momentin nojalla Suomen lain soveltamisalaan kuuluvissa ryhmittymissä. Tällöin Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston olisi tehtävä yhdessä sopimus sen ulkomaan valvontaviranomaisen kanssa, joka direktiivin 10 artiklan perustella toimisi koordinoivana valvontaviranomaisena. Tällaisessa tapauksessa ryhmittymän valvontaan sovellettaisiin 6 §:n 2 momentin nojalla Suomen lakia. Sopimuksen edellytyksenä olisi mainitun momentin mukaan, että joko ryhmittymän emoyritys on suomalainen ei-säännelty yritys tai että vähintään yksi ryhmittymään kuuluvista säännellyistä yrityksistä on suomalainen. Koska Suomen valvontaviranomaisten toimivalta voi perustua ainoastaan Suomen lakiin, edellytyksenä olisi lisäksi, että ryhmittymän emoyrityksen ja sen kaikkien säänneltyjen tytäryritysten kotivaltion lain mukaan kyseisen ryhmittymän val-

vontaan voidaan soveltaa Suomen lakia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen sopimusten yleisistä edellytyksistä sen lisäksi, mitä ulkomaan valvontaviranomaisten kanssa tehtävien sopimusten osalta johtuu edellä ehdotetuista säännöksistä. Valvontavastuun siirtämistä koskeva sopimus voitaisiin tehdä ainoastaan, mikäli siihen on ryhmittymän tehokkaan valvonnan edellyttämä painava syy. Tällainen tilanne voisi esiintyä esimerkiksi silloin, kun ryhmittymän emoyrityksenä on omistusyhteisö, joka ei käytännössä huolehdi ryhmittymän keskitetystä ohjauksesta, vaan säänneltyjä tytäryrityksiä johdetaan itsenäisesti ja ryhmittymän liiketoiminta keskittyy muuhun kuin emoyrityksen kotivaltioon. Tällöin saattaa olla tarkoituksenmukaisempaa, että koordinoivana valvontaviranomaisena toimii sen maan valvontaviranomainen, jossa varsinaista liiketoimintaa pääasiallisesti harjoitetaan. Valvontavastuun siirtämistä koskevasta sopimuksesta olisi tehtävä kirjallinen valvontapöytäkirja, joka direktiivin 10.3 artiklan mukaan olisi kaikkien keskeisten valvontaviranomaisten allekirjoitettava. Keskeisellä valvontaviranomaisella tarkoitettaisiin edellä ehdotetun 2 §:n 14 momentin mukaisesti direktiivin 2.17 kohtaa vastaavasti sitä valvontaviranomaista, joka lain nojalla toimisi koordinoivana valvontaviranomaisena, sekä ryhmittymään kuuluvien toimialakohdainten alaryhmittymien valvonnasta vastaavia valvontaviranomaisia.

Momentin mukaan valvontapöytäkirja olisi annettava tiedoksi ryhmittymän johdossa olevalle yritykselle

9 §. *Ryhmittymän ja sen omistusyhteisön tunnistaminen.* Pykälässä säädettäisiin laissa tarkoitettujen ryhmittymän tunnistamismenettelyistä. Ryhmittymän tunnistamismenettelylle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään direktiivin 4 artiklassa, jonka mukaan tunnistamismenettely on ryhmittymään kuuluvien säänneltyjen yritysten valvontaviranomaisten vastuulla.

Pykälän 1 momentin mukaan ryhmittymään kuuluvan suomalaisen säännellyn yrityksen olisi saatuaan tiedon yrityksen kuulumisesta ryhmittymään ilmoitettava siitä valvontaviranomaiselle. Ilmoitus voitaisiin tehdä joko Rahoitustarkastukselle tai Vakuu-

tusvalvontavirastolle riippumatta siitä, millä toimialalla yritys toimii. Vastaava säännöstä ei sisälly direktiiviin. Momentissa säädetty ilmoitusvelvollisuus koskisi kaikkia suomalaisia säänneltyjä yrityksiä, jotka kuuluvat sellaiseen 3 §:ssä säädetyt edellytykset täyttävään ryhmittymään, johon 6 §:n 1 nojalla sovelletaan suoraan Suomen lakia. Ilmoitus olisi tehtävä sekä silloin, kun ryhmittymä syntyy tai lakkaa, että silloin kun yritys tulee jo olemassa olevan ryhmittymän piiriin tai lakkaa kuulumasta tällaiseen ryhmittymään.

Pykälän 2 momentin mukaan Rahoitustarkastuksen tai Vakuutusvalvontaviranomaisen on saatuaan 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen tai muuten tiedon ryhmittymän syntymisestä tai lakkaamisesta tai säännellyn yrityksen kuulumisesta ryhmittymään, ilmoitettava siitä viipymättä toiselle suomalaiselle valvontaviranomaiselle. Tämän jälkeen sen viranomaisen, joka 7 §:n nojalla toimii koordinoivana valvontaviranomaisena, tulisi kuulla muita keskeisiä valvontaviranomaisia siitä, kuuluuko ryhmittymä lain soveltamisalaan tai onko se lakannut kuulumasta siihen. Tämän jälkeen koordinoivan valvontaviranomaisen olisi tehtävä päätös ryhmittymän syntymisestä tai lakkaamisesta. Päätös olisi annettava tiedoksi ryhmittymän johdossa olevalle yritykselle, ryhmittymään kuuluville suomalaisille säänneltyille yrityksille, keskeisille valvontaviranomaisille sekä Euroopan komissiolle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin edellä 2 momentissa tarkoitettua päätöksen vähimmäissisällöstä. Päätöksestä olisi ilmentävä ensinnäkin se, mikä ryhmittymään kuuluvista yrityksistä katsotaan ryhmittymän johdossa olevaksi yritykseksi, sekä tämän yrityksen kotipaikka. Päätöksessä olisi lisäksi todettava ne muut yritykset, jotka edellä 3 §:n mukaisesti katsotaan kuuluviksi ryhmittymään, sekä näiden yritysten kotipaikat. Päätöksestä olisi myös käytävä ilmi kunkin ryhmittymään kuuluvan yrityksen osalta, onko se edellä 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettu rahoitusalan yritys, mainitun momentin 7 kohdassa tarkoitettu vakuutusalan yritys vai näiden toimialojen ulkopuolelle jäävä yritys. Edelleen päätöksestä olisi käytävä ilmi koordinoiva valvontaviranomainen ja muut keskeiset valvontaviranomaiset sekä perusteet,

joilla ryhmittymän katsotaan täyttävän 4 §:ssä tarkoitetut kynnysarvot. Jos ryhmittymän emoyrityksen kotipaikka ei ole Suomessa tai ryhmittymään ei kuulu yhtään säänneltyä yritystä, jonka kotipaikka on Suomessa, päätöksestä olisi lisäksi käytävä ilmi peruste, jonka mukaan ryhmittymään sovelletaan Suomen lakia.

2 luku. **Ryhmittymään kuuluvia yrityksiä koskevat yleiset vaatimukset**

10 §. *Säännöllinen ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin nykyisen lain 14 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa vastaavasti ryhmittymää koskevien tietojen säännöllisestä ilmoitusvelvollisuudesta. Ryhmittymän johdossa olevan yrityksen olisi ilmoitettava momentin 1 kohdan mukaan jokaisesta ryhmittymään kuuluvasta yrityksestä koordinoivalle valvontaviranomaiselle yrityksen nimi, osoite, toimiala, taseen loppusumma, merkittävimmät omistajat ja heidän osuutensa yrityksen kaikista osakkeista tai osuuksista ja niiden tuottamista äänistä sekä hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja tilintarkastajien nimi, kotipaikka ja kansalaisuus samoin kuin näissä tiedoissa tapahtuneet muutokset. Tiedot olisi ilmoitettava vuosittain.

Momentin 2 kohdan mukaan emoyrityksen olisi toimitettava koordinoivalle valvontaviranomaiselle vuosittain emoyrityksen konsernitilinpäätös. Säännös tulisi tältä osin sovellettavaksi ainoastaan silloin, kun ryhmittymän johdossa oleva yritys on emoyritys.

Ehdotetun 2 momentin mukaan koordinoiva valvontaviranomainen voisi antaa tarkempia määräyksiä ilmoitettavista tiedoista. Määräyksissä voitaisiin muun muassa rajoittaa 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen ilmoittamista ryhmittymän koon tai liiketoiminnan luonteen kannalta merkityksellisiin yrityksiin. Pykälässä ei nykyisestä laista poiketen säädettäisi osake- ja kiinteistöomistusten, suurten asiakasriskien ja keskinäisten liiketoimien ilmoittamisesta, koska suurten asiakasriskien ilmoittamisesta säädettäisiin jäljempänä 21 §:ssä, osake- ja kiinteistöomistuksista 23 §:ssä ja keskinäisistä liiketoimista jäljempänä ehdotettavissa toimiala-

kohtaisissa säännöksissä. Valvontaviranomaisten velvollisuudesta ilmoittaa toimialakohtaisessa valvonnassa saamansa keskinäisiä liiketoimia koskevat tiedot koordinoivalle valvontaviranomaiselle säädettäisiin lisäksi 24 §:ssä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykyisen lain 14 §:n 2 momenttia vastaavasti koordinoivan valvontaviranomaisen oikeudesta antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta. Määräyksestä olisi ennen sen antamista pyydettävä muiden keskeisten valvontaviranomaisten lausunto.

11 §. *Ryhmittymän omistusyhteisön osakkeiden ja osuuksien hankinnasta ilmoittaminen.* Pykälässä säädettäisiin ryhmittymän omistusyhteisön omistajavalvonnan edellyttämästä omistusyhteisön osakkeiden tai osuuksien hankintaa ja luovuttamista koskevasta ilmoittamisvelvollisuudesta. Säännös vastaisi nykyisen lain 8 §:ää. Ryhmittymän omistusyhteisön omistusta koskevaan ilmoittamisvelvollisuuteen sovellettaisiin samoja periaatteita kuin luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen omistajavalvontaan.

12 §. *Hankinnan vastustaminen.* Pykälässä säädettäisiin nykyisen lain 9 §:ää vastaavasti koordinoivan valvontaviranomaisen oikeudesta vastustaa ryhmittymän omistusyhteisön osakkeiden tai osuuksien hankintaa. Myös tältä osin ryhmittymän omistusyhteisön omistajavalvontaan sovellettaisiin samoja periaatteita kuin luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen omistajavalvontaan.

13 §. *Määräysvallan hankkiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä.* Pykälässä säädettäisiin nykyisen lain 10 §:ää vastaavasti rajoituksista, jotka koskevat ryhmittymään kuuluvan yrityksen oikeutta hankkia määräysvaltaa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa yrityksessä. Ryhmittymään kuuluvaan yritykseen sovellettaisiin tältä osin samoja säännöksiä kuin luottolaitoksen konsolidointiryhmään kuuluvaan yritykseen. Nykyisestä laista poiketen säännöstä sovellettaisiin myös rahastoyhtiön hankkimiseen. Laajennus on tarpeen erityisesti sen vuoksi, että uuden sijoitusrahastolainsäädännön nojalla rahastoyhtiö voi varsinaisen rahastotoiminnan ohella tarjota myös eräitä sijoituspalveluja. Lisäksi pykälää tarkistetta-

siin siten, että pykälässä tarkoitettu hankinta voitaisiin kieltää ainoastaan silloin, kun hankittava yritys kuuluisi hankinnan jälkeen ryhmittymään.

14 §. *Ryhmittymän omistusyhteisön johtaminen.* Pykälässä säädettäisiin nykyisen lain 11 §:ää vastaavasti ryhmittymän omistusyhteisön hallituksen jäsenelle ja varajäsenelle sekä toimitusjohtajalle ja toimitusjohtajan sijaiselle asetettavista kelpoisuus- ja luotettavuusvaatimuksista. Näiltä hallintoehenkilöiltä edellytettäisiin samoja luotettavuusvaatimuksia kuin luottolaitoksen ja sen omistusyhteisön vastaavilta hallintoehenkilöiltä. Säännöksellä saatettaisiin myös voimaan direktiivin 13 artiklan vaatimus siitä, että henkilöiden, jotka johtavat omistusyhteisön toimintaa, on oltava riittävän hyvämaineisia ja kokeneita.

15 §. *Ryhmittymän omistusyhteisön tilintarkastus.* Pykälässä 1 momentissa säädettäisiin nykyisen lain 12 §:n 1 momenttia vastaavasti ryhmittymän omistusyhteisön tilintarkastajan kelpoisuusvaatimuksista.

Vastaavasti pykälän 2 momentissa säädettäisiin mainitun pykälän 2 momenttia vastaavasti tilintarkastajan erityisestä ilmoitusvelvollisuudesta. Säännös olisi samansisältöinen kuin mitä luottolaitoksen tilintarkastajan kelpoisuudesta ja erityisestä ilmoitusvelvollisuudesta on säädetty. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin nykyistä lakia vastaavasti tilintarkastajan vastuun rajoittamisesta.

16 §. *Sisäinen valvonta.* Säännös vastaisi sisällöltään nykyisen lain 13 §:ää. Pykälän 1 momenttia sovellettaisiin ainoastaan sellaiseen ryhmittymän johdossa olevaan yritykseen, joka on emoyritys, koska muulla osakasyrityksellä ei käytännössä ole säännöksen soveltamisen edellyttämää ohjausvaltaa ryhmittymässä. Säännöksellä ja sen nojalla annettavilla viranomaismääräyksillä saatettaisiin myös voimaan direktiivin 9 artiklan määräykset. Ehdotetun 3 momentin nojalla annettavien viranomaismääräysten olisi siten vastattava vähintään direktiivin 9 artiklan vaatimuksia ryhmittymään kuuluvien säänneltyjen yritysten sisäisistä tarkastusmenetelmistä ja riskienhallintamenetelystä. Pykälässä säilytettäisiin kuitenkin nykyisen lain mukainen, direktiivin vaatimuksia tiukempi sääntely, joka koskisi direktiivistä poiketen myös ryhmittymän omistusyhteisöä ja muita ryh-

mittymään kuuluvia ei-säänneltyjä yrityksiä.

3 luku. Ryhmittymän taloudellisen aseman valvonta

17 §. *Taloudellisen aseman valvonnan soveltamisala.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin direktiivin 6.3 artiklaa vastaavasti siitä, mitkä ryhmittymään kuuluvat yritykset luetaan ryhmittymään sovellettaessa sen taloudellisen aseman valvontaa koskevia säännöksiä. Ehdotetun momentin mukaan sovellettaessa 18—23 § säännöksiä ryhmittymän vakavaraisuudesta sekä suurista asiakasriskeistä ja muista riskikeskittymistä ryhmittymään luettaisiin ainoastaan ryhmittymän omistusyhteisö ja sellaiset ryhmittymään 3 §:n mukaisesti luettavat yritykset, jotka ovat joko 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuja rahoitusalan yrityksiä tai mainitun momentin 7 kohdassa tarkoitettuja vakuutusalan yrityksiä. Omistusyhteisö sisällytettäisiin aina ryhmittymään sen mahdollisesti harjoittamasta muusta liiketoiminnasta riippumatta. Rahoitus- ja vakuutusalan yritykset sisällytettäisiin ryhmittymään silloinkin, kun ne ovat ryhmittymään kuuluvan muun kuin rahoitus- ja vakuutusalan yrityksen tytäryrityksiä, jos ryhmittymään kuuluvan muun rahoitus- tai vakuutusalan yritysten ja omistusyhteisön yhteenlaskettu välillinen osuus tällaisessa yrityksessä täyttää tytäryrityksen tai omistusyhteisyriksen määritelmän. Vastaavasti ryhmittymään sisällytettäisiin tällaisen muun kuin rahoitus- ja vakuutusalan yrityksen omistusyhteisyrietykset, jotka ovat rahoitus- tai vakuutusalan yrityksiä, jos myös ryhmittymään kuuluvan muun rahoitus- tai vakuutusalan yrityksen tai omistusyhteisön osuus tällaisessa yrityksessä täyttää omistusyhteisyriksen määritelmän. Sovellettaessa tämän luvun 21—23 §:n säännöksiä suurista asiakasriskeistä ja muista riskikeskittymistä, ryhmittymään luettaisiin ainoastaan ryhmittymän emoyritys ja sen tytäryritykset sekä näiden kirjanpitolaissa tarkoitettut yhteisyritykset. Tältäkin osin soveltaminen edellyttäisi lisäksi, että nämä yritykset ovat rahoitus- tai vakuutusalan yrityksiä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin direktiivin 6.5 artiklaa vastaavasti vakavaraisuuslaskennan soveltamisalaa koskevista poikke-

uksista. Momentin mukaan koordinoiva valvontaviranomainen voisi yksittäistapauksessa päättää, että 1 momentissa tarkoitettua ryhmittymään kuuluvaa yritystä ei tarvitse sisällyttää vakavaraisuuslaskentaan. Päätöksen edellytyksenä olisi, että yrityksen sisällyttäminen vakavaraisuuslaskentaan ei ole tarpeen ryhmittymän valvonnan tavoitteiden saavuttamiseksi. Koordinoivan valvontaviranomainen voisi tehdä päätöksen ilman muiden valvontaviranomaisten suostumusta mutta muilta keskeisiltä valvontaviranomaisilta olisi ennen päätöksen antamista pyydettävä keskeisten valvontaviranomaisten lausunto. Päätös voisi koskea esimerkiksi sellaista yritystä, jolla ei kokonsa tai liiketoimintansa luonteen vuoksi voi olla olennaista vaikutusta ryhmittymän taloudelliseen asemaan.

Lisäksi 1 momentissa tarkoitettu ryhmittymään kuuluva yritys voitaisiin jättää vakavaraisuuslaskennan ulkopuolelle ilman viranomaisen päätöstäkin, jos yritys kuuluu ryhmittymään kuuluvan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään tai ryhmittymään kuuluvan vakuutusyhtiön lisävalvonnan piiriin ja yritys on sen vähäisen merkityksen vuoksi saatu jättää huomioon ottamatta luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidoidussa valvonnassa tai vakuutusyhtiön lisävalvonnassa.

18 §. *Ryhmittymään kuuluvien yritysten omien varojen ja omien varojen vähimmäismäärän laskeminen.* Pykälässä säädettäisiin ryhmittymään kuuluvien yritysten omien varojen ja omien varojen vähimmäismäärän laskemisesta sovellettaessa tämän luvun säännöksiä ryhmittymän vakavaraisuusvaatimuksen ja suuria asiakasriskejä koskevien rajoitusten laskemisesta.

Ehdotetun 1 momentin mukaan ryhmittymään kuuluvan säännellyn yrityksen omien varojen ja omien varojen vähimmäismäärän käsite vastaisi momentissa tarkemmin säädetyn mukaisesti, mitä kuhunkin yritykseen sovelletaan laskettaessa sen vakavaraisuusvaatimusta asianomaista toimialaa koskevan lainsäädännön mukaisesti. Ryhmittymän omistusyhteisölle ja muille ryhmittymään kuuluville ei-säännellyille rahoitus- ja vakuutusalan yrityksille määriteltäisiin laskennallinen omien varojen määrä ja laskennallinen omien varojen vähimmäismäärä noudattaen

edellä viitattuja asianomaista toimialaa koskevia säännöksiä riippumatta siitä, otetaanko tällaiset yritykset huomioon toimialakohtaisen säännösten mukaisessa ryhmätason vakavaraisuuslaskennassa.

Direktiivin mukaan ryhmittymän omistusyhteisön omat varat olisi laskettava sitä toimialaa koskevien säännösten mukaan, joka ryhmittymässä on suurempi. Koska Suomen vakuutuslainsäädännön mukaan vakuutusomistusyhteisön riskejä ei oteta lainkaan huomioon vakuutusyhtiön mukautetussa vakavaraisuuslaskelmassa, vakuutuslainsäädännön soveltaminen tältä osin ryhmittymän omistusyhteisöön jättäisi vakavaraisuuslaskennassa täysin huomiotta omistusyhteisön toimintaan liittyvät, mahdollisesti merkittävätkin riskit. Tämän vuoksi pykälässä tältä osin poikettaisiin direktiivistä siten, että ryhmittymän omistusyhteisön omien varojen vähimmäismäärä laskettaisiin aina rahoitusalan yrityksiin sovellettavien säännösten mukaisesti. Sitä vastoin omistusyhteisön omat varat määriteltäisiin joko luottolaitos- tai vakuutuslainsäädännön mukaan riippuen siitä, kumpi toimiala on ryhmittymässä suurempi. Koska direktiivi on luonteeltaan minimiharmonisointia ja koska ehdotettu säännös johtaa kansallisessa lainsäädännössä direktiiviä ankarampaan lopputulokseen, ehdotetulle säännökselle ei ole direktiivistä johtuvaa estettä.

Momentin mukaan ryhmittymään kuuluvan ulkomaisen luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen omien varojen määrä ja omien varojen vähimmäismäärä sekä vastaavasti ryhmittymään kuuluvan ulkomaisen vakuutusyhtiön toimintapääoma ja toimintapääoman vähimmäismäärä laskettaisiin soveltaen luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai vakuutusyhtiön kotivaltion lakia. Vastavaa periaatetta sovellettaisiin myös konsolidoituihin omiin varoihin ja konsolidoituun omien varojen vähimmäismäärään sekä mukautettuun toimintapääomaan ja mukautettuun toimintapääoman vähimmäismäärään. Edellytyksenä tällaiselle ulkomaan lain soveltamiselle olisi pääsääntöisesti, että luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai vakuutusyhtiön kotipaikka on Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, koska tällöin voidaan varmistua siitä, että sovellettava laki

ei olennaisesti poikkea Suomen laista. Ulkomaan lakia voitaisiin kuitenkin soveltaa poikkeuksellisesti silloinkin, kun kyseessä on ulkomainen yritys, jonka kotivaltio ei kuulu Euroopan talousalueeseen. Edellytyksenä olisi kuitenkin tällöin, että yrityksen kotivaltio edellyttää yritykseltä toimilupaa ja asettaa sen toiminnalle suomalaisia vakavaraisuusvaatimuksia vastaavat vaatimukset Säännöksellä helpotettaisiin monikansallisten ryhmitymien vakavaraisuuslaskentaa, koska huolimatta siitä, että omien varojen määritelmä on harmonisoitu direktiivillä, määritelmien yksityiskohdat saattavat merkittävästikin poiketa eri maiden välillä. Tällöin Suomen lain soveltaminen myös ryhmittymään kuuluvien ulkomaisten yritysten omien varojen määrittelyyn saattaisi edellyttää runsaasti oikaisuja yhdisteltäessä toimialakohtaisia lukuja ryhmittymän vakavaraisuuslaskennassa ilman, että tällaisten oikaisujen tekemisestä yrityksille tai viranomaisille aiheutuva ylimääräinen työ vastaisi siitä saatavaa hyötyä.

Pykälässä ei erikseen säädettäisi siitä, mikä osuus omistusyhteyksyritysten omista varoista ja omien varojen vähimmäismäärästä otettaisiin huomioon vakavaraisuuslaskennassa. Siltä osin kuin ryhmittymään sisältyy toimialakohtaisia alaryhmiä, omistusyhteyksyritykset otettaisiin huomioon toimialakohtaisten säännösten mukaisesti. Koska muilta osin omistusyhteyksyritysten huomioon ottaminen riippuu siitä, mitä direktiivin liitteen mukaisista laskentamenetelmää käytetään, asiasta säädettäisiin kunkin menetelmän osalta erikseen ehdotetussa 19 §:ssä tarkoitettussa valtioneuvoston asetuksessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että siltä osin kuin ryhmittymään kuuluu sellaisia alaryhmiä, joille toimialakohtaisen lainsäädännön mukaan on laskettava konsolidoitujen omien varojen vähimmäismäärä tai mukautettu toimintapääoman vähimmäismäärä, tällaisiin alaryhmiin kuuluvien yritysten yksittäisten omien varojen ja omien varojen yhteenlasketun vähimmäismäärän tai vastaavasti toimintapääoman ja toimintapääoman yhteenlasketun vähimmäismäärän sijasta näiden yritysten omiksi varoiksi ja omien varojen vähimmäismääräksi katsottaisiin kyseisen alaryhmän konsolidoidut omat varat ja konsolidoitu omien varojen vähimmäismäärä tai

vastaavasti mukautettu toimintapääoma ja mukautettu toimintapääoman yhteismäärä. Mukautettua toimintapääoman vähimmäismäärää laskettaessa huomioon saataisiin kuitenkin ottaa ainoastaan vakuutusyhtiö ja sen tytär- ja omistusyhteyksyritykset. Sitä vastoin vakuutusomistusyhteisö ja sen muut kuin edellä tarkoitettut tytär- ja omistusyhteisöt olisi otettava erikseen huomioon ehdotetun 1 momentin h-kohdan mukaisesti siten, että niille lasketaan erillinen omien varojen vähimmäismäärä rahoitusalan yrityksiin sovellettavien periaatteiden mukaisesti.

Erityisesti tällaisten vakuutusalaryhmien osalta olisi tällöin varmistettava, että 19 §:ssä tarkoitettussa asetuksessa säädettävät tarkemmat vakavaraisuusvaatimuksen laskentaperiaatteet eivät johda vakuutusomistusyhteisön omistamien vakuutusyhtiön osalta kaksinkertaiseen pääomavaatimukseen.

19 §. *Ryhmittymän vakavaraisuusvaatimus.* Pykälän 1 momentissa asetettaisiin direktiivin 6.2 artiklan mukaisesti ryhmittymälle määrällinen vakavaraisuusvaatimus. Momentin mukaan ryhmittymän omien varojen määrän tulisi aina olla suurempi kuin ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä. Ryhmittymän omien varojen määrä ja omien varojen vähimmäismäärä laskettaisiin ehdotetun 20 §:n ja sen 5 momentin nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Nykyisessä laissa ryhmittymälle ei aseteta määrällistä vakavaraisuusvaatimusta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin direktiivin 6.2 artiklan mukaisesti ryhmittymän johdossa olevan yrityksen velvollisuudesta raportoida vakavaraisuudestaan säännöllisesti koordinoivalle valvontaviranomaiselle. Momentin mukaan ryhmittymän johdossa olevan yrityksen olisi laadittava ja toimitettava koordinoivalle valvontaviranomaiselle neljännesvuosittain vakavaraisuuslaskelma, josta olisi käytävä ilmi ryhmittymän omien varojen määrä ja omien varojen vähimmäismäärä sekä niiden erotus. Koordinoiva valvontaviranomainen voisi lisäksi antaa ehdotetun 26 §:n nojalla ilmoitusvelvollisuudesta tarkentavia määräyksiä, joissa voitaisiin vaatia myös ryhmittymätason tietojen pohjana olevien, ryhmittymään kuuluvien yksittäisten yritysten tai alaryhmien vastaavien tietojen ilmoittamista.

Ehdotetun 2 momentin mukaan koordinoiva valvontaviranomainen voisi myöntää poikkeuksen vakavaraisuuslaskelman laatimisesta, jos ryhmittymän johdossa oleva yritys kuuluu toiseen ryhmittymään, josta tehdään tämän pykälän mukainen vakavaraisuuslaskelma. Ehdotetun 6 §:n mukaan lakia ei lainkaan sovellettaisi sellaisiin alaryhmittymiin, joiden emoyrityksenä on tässä laissa tai sitä vastaavassa toisen Euroopan talousalueen valtion laissa tarkoitettun ryhmittymän tytäryritys. Käytännössä momentti tulisi siten sovellettavaksi tilanteisiin, joissa ryhmittymän johdossa oleva yritys on muu osakasyritys kuin emoyritys.

Pykälän 3 momentissa ryhmittymälle asetettaisiin lisäksi direktiivin 6.2 artiklan mukaisesti yleisluontoinen vaatimus, jonka mukaan ryhmittymän johdossa olevan yrityksen on vahvistettava ryhmittymälle suunnitelma ryhmittymän vakavaraisuuden ylläpitämiseksi. Suunnitelman tarkemmalle sisällölle ei laissa asetettaisi vaatimuksia mutta sen tulisi tarjota sekä ryhmittymän johdossa olevan yrityksen johdolle että koordinoivalle valvontaviranomaiselle edellytykset arvioida ryhmittymän omien varojen riittävyyttä ryhmittymän tulevan taloudellisen kehityksen eri ennustevaihtoehtojen kannalta. Momenttia sovellettaisiin myös muuhun ryhmittymän johdossa olevaan yritykseen, kuin emoyritykseen. Tällaiselta yritykseltä edellytettävälle suunnitelmalle ei kuitenkaan voisi asettaa samoja vaatimuksia kuin emoyritykselle, koska muulla osakasyrityksellä ei käytännössä ole samanlaista ohjausvaltaa koko ryhmittymään kuin emoyrityksellä.

20 §. *Ryhmittymän vakavaraisuusvaatimuksen laskemiseen sovellettava yleiset periaatteet.* Pykälässä säädettäisiin yleisistä periaatteista, joita olisi sovellettava ryhmittymän omien varojen ja omien varojen vähimmäismäärän laskemiseen.

Pykälän 1 momentin mukaan ryhmittymän omina varoina, pidettäisiin määrää, joka saadaan laskemalla yhteen ryhmittymään kuuluvien yritysten 18 §:ssä tarkoitettut omat varat. Omista varoista olisi vähennettävä ryhmittymään kuuluvien yritysten keskinäiset omat varat ja keskinäisistä liiketoimista syntyneet sisäinen kate. Lisäksi ryhmittymän omien varojen määrää laskettaessa olisi otet-

tava huomioon jäljempänä 2—4 momentissa säädetyt rajoitukset. Ryhmittymän omien varojen vähimmäismääränä pidettäisiin vastaavasti määrää, joka saadaan laskemalla yhteen ryhmittymään kuuluvien yritysten 18 §:n mukaisesti lasketut omien varojen vähimmäismäärät.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että jos ryhmittymässä samaan toimialaan kuuluvien yritysten yhteenlaskettu omien varojen määrä ylittää näiltä yrityksiltä vaadittavan omien varojen yhteenlasketun vähimmäismäärän, näistä yhteenlasketuista omista varoista saadaan yhteenlasketujen omien varojen vähimmäismäärän ylittävältä osin ottaa huomioon koko ryhmittymän vakavaraisuutta laskettaessa ainoastaan sellaiset omat varat, jotka täyttävät sekä luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaiset omille varoille asetetut vaatimukset että vakuutusyhtiölain mukaiset toimintapääomalle asetettavat vaatimukset.

Momentin mukaan sellaisten yritysten osalta, jotka kuuluvat ryhmittymään kuuluvan yrityksen konsolidointiryhmään tai ryhmittymään kuuluvan yrityksen lisävalvonnan piiriin, niiden omien varojen ja omien varojen vähimmäismäärän sijasta otettaisiin huomioon konsolidoidut omat varat ja mukautettu toimintapääomaa sekä vastaavasti konsolidoitu omien varojen vähimmäismäärä ja mukautettu toimintapääomavaatimus.

Direktiivin liitteen 1 mukaisesti momentissa tarkoitettu pääomareservi saataisiin siten ottaa ryhmittymän tasolla huomioon ainoastaan siltä osin kuin siihen sisältyy erää, jotka täyttävät sekä luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaisen omien varojen määritelmän että vakuutusyhtiölain mukaisen toimintapääoman määritelmän.

Pykälän 3 momentin mukaan ryhmittymän omiin varoihin saataisiin yksittäisen yrityksen omien varojen vähimmäismäärän ylittävältä osin lukea ainoastaan muiden ryhmittymään kuuluvien yritysten osuus omiin varoihin. Säännös vastaisi direktiivin liitteen vaatimusta siitä, että ryhmittymän omiin varoihin saadaan lukea ainoastaan sellaiset yksittäisten yritysten omien varojen erät, jotka ovat vapaasti käytettävissä ryhmittymässä. Momentin mukaisesti kaikkien ryhmittymään luettavien yritysten omat varat saataisiin ottaa momentin estämättä huomioon siihen

määrään saakka, joka vastaa kyseisen yrityksen omien varojen vähimmäismäärää. Siltä osin kuin yksittäisen yrityksen omien varojen yhteismäärä ylittää sen omien varojen vähimmäismäärän, ryhmittymän omina varoina saataisiin kuitenkin ottaa huomioon ainoastaan se osa ylijäämästä, joka yrityksen purkauksessa kuuluisi ryhmittymään kuuluville muille yrityksille ja olisi siten käytettävissä kattamaan myös näiden muiden ryhmittymään kuuluvien yritysten tappioita. Säännöksestä seuraa, että ryhmittymän omiin varoihin ei saisi lukea esimerkiksi vähemmistön osuutta omaan pääomaan eikä ryhmittymän ulkopuolisten tahojen merkitsemiä pääomalainoja tai debenttureja siltä osin kuin omien varojen määrä yrityksessä ylittää sen omien varojen vähimmäismäärän. Lisäksi momentissa säädettäisiin siitä, että jos lain, yhtiöjärjestyksen tai viranomaisen päätöksen nojalla tällaisiin omiin varoihin sisältyy muita niiden jakokelpoisuutta koskevia rajoituksia tai varat muuten eivät ole käytettävissä muiden ryhmittymään kuuluvien yritysten tappioiden kattamiseen, tällaisten rajoitusten alaiset erät olisi niin ikään jätettävä lukematta omiin varoihin siltä osin kuin yrityksen omien varojen määrä ylittää yrityksen omien varojen vähimmäismäärän. Tällainen jakokelpoisuuden rajoitus voisi olla esimerkiksi kohtuusperiaatteen mukaan vakuutuksenottajille kuuluva määrä vakuutusyhtiön tilikauden tuloksesta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin siitä, miten vähemmistön osuus ryhmittymään kuuluvan tytäryrityksen pääomavajeesta on otettava huomioon. Sovellettavasta menetelmästä riippumatta kunkin tytäryrityksen omien varojen vähimmäismäärän ja sitä pienemmän omien varojen määrän erotus olisi sisällytettävä ryhmittymän vakavaraisuuslaskelmaan täysimääräisenä riippumatta siitä, kuinka suuren osuuden tytäryrityksen osakkeista tai osuuksista emoyritys omistaa. Koordinoivan valvontaviranomaisen luvalla pääomavaje saataisiin kuitenkin ottaa huomioon emoyrityksen omistusosuutta vastaavassa suhteessa. Tällainen lupa voitaisiin direktiivin liitteen 1 mukaan myöntää, jos emoyrityksen vastuu tytäryrityksen tappioista rajoittuu yksiselitteisesti emoyrityksen omistusosuutta vastaavaan määrään.

Tarkemmat säännökset vakavaraisuuslas-

kelman laatimisesta annettaisiin ehdotetun 5 momentin mukaisesti valtioneuvoston asetuksella. Koska direktiivin liitteen mukaan vakavaraisuuslaskelma on laadittava noudattaen jotakin liitteessä kuvatuista kolmesta menetelmästä tai näiden menetelmien yhdistelmästä, asetuksella voitaisiin antaa ainoastaan tarkemmat säännökset näiden menetelmien soveltamisesta. Pykälässä ehdotettu periaatteita olisi direktiivin edellyttämällä tavalla sovellettava kaikkiin direktiivin liitteessä sallittuihin menetelmiin, joskin periaatteiden soveltamisen yksityiskohtat poikkeaisivat eräiltä osin toisistaan valitusta menetelmästä riippuen. Liitteen sallimia menetelmiä olisivat luottolaitoksiin nykyisin sovellettava täyden konsolidoinnin menetelmä, vakuutusyhtiöihin nykyisin sovellettava vähennys- ja yhteenlaskumenetelmä sekä kirjanpitoarvoihin perustuva menetelmä.

21 §. *Asiakasriskit ja niiden ilmoittaminen.* Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin asiakasriski. Asiakasriskillä tarkoitettaisiin tässä laissa luottolaitoslain 69 §:ää vastaavasti samaan luonnolliseen tai oikeushenkilöön tai tällaisen henkilön kanssa samaan olennaisessa taloudellisessa etuyhteydessä olevaan luonnolliseen tai oikeushenkilöön kohdistuvien saamisten ja sijoitusten sekä taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärää. Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin rinnastettaisiin luottovakuutukset. Momenttia sovellettaessa myös luottovakuutuksesta johtuvan vastapuoliriskin jakaminen otetulla jälleenvakuutuksella olisi momenttia sovellettaessa otettava huomioon vastapuoliriskiä vähentämällä. Vastaavasti annettuun luottovakuutukseen rinnastettaisiin luottovakuutuksen jälleenvakuuttaminen.

Asiakasriskeinä ei ehdotetun 2 momentin mukaan pidettäisi, kuten luottolaitoksissa, erä, jotka on vähennetty ryhmittymään kuuluvan yrityksen 18 §:ssä tarkoitetuista omista varoista, sellaisia valuutan ostosta tai myynnistä syntyviä erä, jotka ilmenevät tavanomaisessa selvityksessä 48 tunnin kuluessa maksusta, eikä sellaisia arvo paperien ostosta tai myynnistä syntyviä erä, jotka ilmenevät tavanomaisessa selvityksessä viiden pankkipäivän kuluessa maksusta tai arvopaperin luovutuksesta sen mukaan, kumpi näistä toteutetaan aikaisemmin. Lisäksi asiakas-

riskikäsittelyn ulkopuolelle ehdotetaan jätettäväksi vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 a §:ssä tarkoitetut sijoitussidonnaisen vakuutuksen arvonkehityksen määräävät sijoituskohteet, koska vastuu tällaisten sijoituskohteiden arvon alentumisesta on käytännössä yksinomaan asiakkaalla eivätkä niistä sen vuoksi synny vastapuoliriskiä ryhmittymään kuulvalle vakuutusyhtiölle.

Pykälän 3 momentissa määriteltäisiin niin ikään luottolaitoslakia vastaavasti suuri asiakasriski. Suurella asiakasriskillä tarkoitettaisiin tässä laissa asiakasriskiä, jonka määrä on vähintään 10 prosenttia ryhmittymän omista varoista. Ryhmittymän omat varat laskettaisiin edellä ehdotettujen 18—20 §:n mukaisesti, ottaen kuitenkin huomioon, mitä edellä 17 §:ssä säädetään ryhmittymään kuuluvista yrityksistä tätä ja jäljempänä 22 ja 23 pykälää sovellettaessa.

Pykälän 4 momentin mukaan ryhmittymän emoyrityksen olisi ilmoitettava suuret asiakasriskit koordinoivalle valvontaviranomaiselle vähintään neljä kertaa vuodessa.

22 §. *Asiakasriskejä koskevat rajoitukset.* Pykälän 1 momentissa säädetäisiin luottolaitoslain 70 ja 71 §:ää vastaavasti, että ryhmittymän asiakasriski ei saa nousta sellaiseen määrään, joka ylittää 25 prosenttia tai, jos asiakasyhteisö on ryhmittymään kuuluvan yrityksen emoyritys tai tytäryritys taikka emoyrityksen tytäryritys, 20 prosenttia ryhmittymän omista varoista. Ryhmittymän taloudellisen valvonnan soveltamisalaan kuuluvien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten keskinäisiä vastuita koskevista poikkeuksista säädetäisiin jäljempänä 4 momentissa, joten edellä mainittu ankarampi rajoitus koskisi pääasiassa vain ryhmittymän taloudellisen aseman valvonnan ulkopuolelle jääviä muita kuin rahoitus- ja vakuutusalaan kuuluvia konserniyrityksiä.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin niin ikään luottolaitoslain 70 §:ää vastaavasti suuria asiakasriskejä koskevasta kumulatiivisesta rajoituksesta, jota sovellettaisiin 1 momentissa tarkoitettujen yhteen asiakaskokonaisuuteen sovellettavien rajoitusten lisäksi. Momentin mukaan suurten asiakasriskien yhteenlaskettu määrä ei saisi nousta sellaiseen määrään, joka ylittää 800 prosenttia ryhmittymän omista varoista.

Pykälän 3 momentissa säädetäisiin edellä tarkoitettujen asiakasriskirajojen ylittämistä koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta. Ryhmittymän emoyrityksen olisi momentin mukaan välittömästi ilmoitettava koordinoivalle valvontaviranomaiselle, jos ryhmittymän asiakasriski tai suurten asiakasriskien yhteismäärä ylittää 1 tai 2 momentissa säädetyn rajan. Laissa ei erikseen säädetäisi toimenpiteistä, joihin asiakasriskirajoitusten rikkomisen johdosta olisi ryhdyttävä. Ehdotetun 32 §:n molla koordinoivan valvontaviranomaisen olisi ilmoituksen saatuaan ilmoitettava siitä muille valvontaviranomaisille, joiden olisi ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin niitä koskevien toimialakohtaisten säännösten mukaisesti. Toimialakohtaiset valvontaviranomaiset voisivat siten viime kädessä peruuttaa säännellyn yrityksen toimiluvan, jos tällainen yritys kuuluu ryhmittymään, jonka asiakasriskit ylittävät tässä pykälässä säädettyt rajat.

Ehdotetun 4 momentin mukaan asiakasriskeihin ei tätä pykälää sovellettaessa luettaisi:

1) luottolaitostoiminnasta annetun lain 76 §:n I ryhmään luettavia eräi, jollei niiden lukeminen I ryhmään perustu ainoastaan I ryhmän 6 kohdassa tarkoitettuun takaukseen;

2) luottolaitoslain 76 §:n II ryhmän 1 ja 2 kohtiin luettavia sellaisia eräi, joiden jäljellä oleva juoksuaika on enintään yksi vuosi, jollei niiden lukeminen II ryhmään perustu ainoastaan II ryhmän 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun takaukseen; asiakasriskiä laskettaessa saadaan lisäksi jättää huomioon ottamatta 80 prosenttia jokaisesta sellaisesta 76 §:n II ryhmän 1 kohtaan luettavasta erästä, jonka jäljellä oleva juoksuaika on enemmän kuin yksi vuosi, mutta enintään 3 vuotta;

3) saamia, joiden vakuutena on talletus tai siihen rinnastettava muu arvopaperi lainan antaneessa ryhmittymään kuuluvassa yrityksessä tai tällaisen yrityksen emoyrityksessä;

4) ryhmittymän tytäryritykseen kohdistuvia asiakasriskejä, jos tytäryritys on rahoitus- tai vakuutusalan yritys;

5) alle vuoden pituisia sitovia luottolupauksia ja niihin rinnastettavia sitoumuksia, jotka voidaan irtisanoa ehdoitta;

6) kiinnitysluottopankkilaisa (1240/1999)

tarkoitettuja julkisyhteisö- ja kiinteistövaikudellisia joukkovelkakirjalainoja ja niihin rinnastettavia ulkomaisia vakuudellisia joukkovelkakirjalainoja;

7) muita saamisia, sijoituksia ja taseen ulkopuolisia sitoumuksia, joiden vakuutena on koordinoivan valvontaviranomaisen hyväksymiä, helposti rahaksi muutettavia arvopapereita, sekä säästöpankkien ja osuuspankkien yhteenliittymään kuulumattomien osuuspankkien asiakasriskejä laskettaessa näiden pankkien keskusrahallaitokselta olevia saamisia.

Edellä 1 ja 2 kohdissa tarkoitettuja eriä olisivat näissä kohdissa mainituissa luottolaitoslain kohdissa tarkoitettut erät siitä riippumatta, onko kysymyksessä ryhmittymään kuuluvan rahoitus- vai vakuutusalan yrityksen saaminen.

Ehdotettu momentti vastaisi jäljempänä ehdotettua luottolaitoslain 70 §:n 4 momenttia.

Pykälän 5 momentin mukaan tätä pykälää sovellettaessa asiakasriskin katsottaisiin kohdistuvan takaajaan, jos toinen luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai vakuutusyhtiö on antanut omavelkaisen takauksen asiakkaan puolesta. Omavelkaiseen takaukseen ja 4 momentin 3 kohdan mukaiseen talletukseen saataisiin rinnastaa koordinoivan valvontaviranomaisen hyväksymät ehdot täyttävät luottojohdannaissopimukset. Ryhmittymän asiakasriskejä laskettaessa kirjanpitolaissa tarkoitettujen yhteisyritysten asiakasriskit otettaisiin momentin mukaan huomioon samassa suhteessa kuin yhteisyrityksen tase yhdistellään luottolaitoksen tai omistusyhteisön konsernitaseeseen.

Pykälän 6 momentin mukaan koordinoiva valvontaviranomainen voisi ryhmittymän emoyrityksen hakemuksesta myöntää luvan poiketa tässä pykälässä säädetyistä rajoituksista, jos suuri asiakasriski kohdistuu muuhun kuin 4 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun, samaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvaan luottolaitokseen, rahoituslaitokseen, palveluyritykseen tai vakuutusyhtiöön. Momentti vastaisi luottolaitoslain 70 §:ään ehdotettua uutta 6 momenttia.

Pykälän 7 momentissa säädettäisiin, että 1 ja 2 momentissa säädetyt rajoja ei sovellettaisi ryhmittymään sen syntyessä. Jos

ryhmittymän asiakasriskit tällöin ylittävät nämä rajat, asiakasriskit eivät kuitenkaan säisi kasvaa siitä, mitä ne ovat ryhmittymän syntyessä. Ehdotettujen voimaantulosäännösten mukaan vastaavia periaatteita sovellettaisiin myös lain soveltamisalan piiriin lain voimaantullessa tulevia ryhmittymiä.

Pykälän 8 momentissa säädettäisiin osuuspankkien yhteenliittymään perustuvaa ryhmittymää koskevasta poikkeuksesta. Ehdotettujen momentin mukaan tällaisen ryhmittymän suuriin asiakasriskeihin sovellettaisiin tämän pykälän sijasta samoja periaatteita kuin yhteenliittymän suuriin asiakasriskeihin osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 7 §:n 4 nojalla.

23 §. *Muiden riskikeskittymien valvonta.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin nykyisen lain 14 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesti ryhmittymän emoyrityksen velvollisuudesta ilmoittaa vuosittain ryhmittymän osake- ja kiinteistöomistus sekä ryhmittymän osake- ja kiinteistöomistusta koskeva strategia ja ryhmittymän kokonaisomistuksille asetetut sisäiset rajat.

Ryhmittymän emoyrityksen olisi lisäksi ehdotettujen 2 momentin mukaan seurattava ryhmittymän liiketoimiin sisältyviä maa-, valuuttakurssi-, korko- ja toimialariskejä ja asetettava niille sisäiset rajat. Ryhmittymän emoyrityksen olisi ilmoitettava koordinoivalle valvontaviranomaiselle tiedot, jotka ovat tarpeen näistä riskeistä aiheutuvien keskittymien valvomiseksi.

Ehdotettujen 26 §:n mukaan koordinoiva valvontaviranomainen voisi antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän mukaisen ilmoitusvelvollisuuden täyttämistä.

24 §. *Keskinäisten liiketoimien valvonta.* Pykälässä säädettäisiin direktiivin 8 artiklaa vastaavasti keskinäisten liiketoimien valvonnan. Pykälän 1 momentin mukaan Rahoitustarkastuksen, silloin kun se ei itse toimi koordinoivana valvontaviranomaisena, olisi ilmoitettava koordinoivalle valvontaviranomaiselle, käytännössä Vakuutusvalvontavirastolle, luottolaitostoiminnasta annetun lain 71 a §:n tai sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 31 §:n nojalla saamansa tiedot luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen liiketoimista samaan konserniin kuuluvien yritysten

kanssa. Vastaava velvollisuus koskisi Vakuutusvalvontaviraston vakuutusyhtiöiden valvonnassa saamiensa tietojen ilmoittamista Rahoitustarkastukselle, silloin kun tämä toimii koordinoivana viranomaisena. Koska luottolaitostoiminnasta annetun lain 71 a § sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 31 §, vakuutusyhtiölain 14 b luvun 8 § ja vakuutusyhdistyslain 12 a luvun 8 § kattavat käytännössä kaikki mainitussa artiklassa tarkoitetut ryhmittymään kuuluvien yritysten valvonnan kannalta merkittävät keskinäiset liiketoimet, tässä laissa ei olisi tarpeen erikseen säätää ryhmittymään kuuluvien yritysten velvollisuudesta ilmoittaa keskinäisiä liiketoimia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lisäksi koordinoivan viranomaisen velvollisuudesta hankkia ulkomaan viranomaiselta 1 momentissa tarkoitettuja, ryhmittymään kuuluvia ulkomaisia yrityksiä koskevia tietoja.

Koska tätä lakia ei sovelleta ryhmittymiin, jotka jäävät 6 §:ssä säädetyn soveltamisalan ulkopuolelle, rahoitustarkastuslakia ja vakuutusyhtiölakia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston olisi ilmoitettava mainittujen lainkohtien nojalla saamansa tiedot myös sellaiselle ulkomaan viranomaiselle, jonka tehtävään on valvoa Suomen lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävää ryhmittymää.

25 §. *Ryhmittymän toiminnan tervehdyttäminen.* Pykälässä säädettäisiin direktiivin artiklan 16 mukaisesti toimenpiteistä, joihin ryhmittymän johdossa olevan yrityksen on ryhdyttävä ryhmittymän heikentyneen vakavaraisuuden tervehdyttämiseksi.

Ehdotetun 1 momentin mukaan ryhmittymän johdossa olevan yrityksen olisi toimitettava koordinoivan valvontaviranomaisen hyväksyttäväksi tämän määräämässä ajassa ryhmittymän vakavaraisuuden tervehdyttämissuunnitelma aina, kun 18 §:ssä tarkoitettujen laskelman perusteella todetaan, että ryhmittymän vakavaraisuus on negatiivinen tai vakavaraisuus on vaarantunut. Ryhmittymän vakavaraisuuden voidaan katsoa vaarantuneen momentissa tarkoitettulla tavalla esimerkiksi silloin, kun viimeksi laaditun vakavaraisuuslaskelman laatimisen jälkeen ilmenee merkittäviä tappioita.

Ehdotetun 2 momentin mukaan tervehdyt-

tämssuunnitelman tulisi sisältää:

1) ehdotus toimenpiteistä, joita tarvitaan vakavaraisuuden tervehdyttämiseksi;

2) selvitys siitä, millä tavoin ehdotettujen toimenpiteiden arvioidaan vaikuttavan turvaavasti tallettajien ja sijoittajien taloudelliseen asemaan ja vakuutettuihin etuihin;

3) määräaika, jonka kuluessa tervehdyttämistoimenpiteet on tarkoitus toteuttaa.

Ehdotetun 3 momentin mukaan koordinoivan valvontaviranomaisen olisi ilmoitettava ryhmittymään kuuluvien säänneltyjen yritysten valvonnasta vastaaville toimivaltaisille viranomaisille, jos tervehdyttämssuunnitelmaa ei ole voitu toteuttaa määräajassa tai jos suunnitelman mukaisilla toimenpiteillä ei ilmeisesti voida turvata tallettajien ja sijoittajien taloudellista asemaa ja vakuutettuja etuja. Laissa ei erikseen säädettäisi toimenpiteistä, joihin valvontaviranomaisten tulee ryhtyä tällaisessa tilanteessa vaan viranomaisten oikeudet ja velvollisuudet ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin ryhmittymään kuuluvia yrityksiä kohtaan määräytyisivät tämän lain sekä asianomaista toimialaa koskevien yleissäännösten mukaisesti.

26 §. *Tarkemmat määräykset.* Pykälässä säädettäisiin luottolaitostoiminnasta annetun lain 81 a §:ää vastaavasti siitä, että koordinoiva valvontaviranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä tämän luvun säännösten soveltamisesta. Pykälässä valvontaviranomaiselle delegoitu norminantovalta olisi kuitenkin sillä tavoin tarkasti rajattua, että se voisi koskea ainoastaan direktiivin vaatimusten täyttämiseksi tarvittavia, lakia yksityiskohtaisempia määräyksiä sekä vakavaraisuutta, suuria asiakasriskejä ja riskikeskittyviä koskevan säännöllisen ilmoitusvelvollisuuden tarkempaa sisältöä, esimerkiksi yhdenmukaisia raportointikaavoja.

4 luku. **Tilinpäätös**

27 §. *Ryhmittymän omistusyhteisön tilinpäätös.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin nykyisen lain 18 §:n 2 momenttia vastaavasti, että ryhmittymän omistusyhteisön tilikausi on kalenterivuosi. Ryhmittymän toiminnan alkaessa tai päättyessä tilikausi saisi kuitenkin olla tätä lyhyempi tai pidempi, kuitenkin enintään 18 kuukautta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykyisen lain 18 §:n 3 momenttia vastaavasti, että ryhmittymän omistusyhteisön tilinpäätös on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Ryhmittymän omistusyhteisön tilinpäätökseen sovellettavasta normistosta ei nykyisestä laista poiketen säädettäisi erikseen. Omistusyhteisön tilinpäätöksen laatimiseen sovellettaisiin siten kaikissa tapauksissa yksinomaan yleistä kirjanpitolainsäädäntöä.

28 §. *Konsernitilinpäätös.* Pykälässä säädettäisiin nykyisen lain 19 §:ää vastaavasti ryhmittymän emoyrityksen konsernitilinpäätökseen sovellettavista periaatteista.

Pykälän 1 momentin mukaan ryhmittymän konsernitilinpäätökseen sovellettaisiin ensisijaisesti jäljempänä tässä luvussa säädetyjä periaatteita. Luvun säännösten soveltamisala poikkeaisi kuitenkin ehdotetun 1 luvun ryhmittymän yleisestä määritelmästä siten, että luvun säännöksiä sovellettaisiin ainoastaan tilanteissa, jossa ryhmittymän emoyritys on samalla kirjanpitolaissa tarkoitettu konsernin emoyritys. Luvun soveltamisala olisi siten suppeampi kuin ryhmittymän yleinen määritelmä, koska kaikkia 3 §:n mukaisesti määriteltäviä ryhmittymän emoyrityksiä ei koske kirjanpitolain mukainen velvollisuus laatia konsernitilinpäätös.

Jos emoyritys on luottolaitos tai sijoituspalveluyritys tai niiden luottolaitoslaissa tai sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettu omistusyhteisö, konsernitilinpäätökseen sovellettaisiin luottolaitoslain säännöksiä, jos tämän luvun säännöksistä ei muuta johdu. Vastaavasti jos emoyritys on vakuutusyhtiö, konsernitilinpäätökseen sovellettaisiin vakuutusyhtiölain säännöksiä siltä osin kuin tässä luvussa ei toisin säädetä. Jos emoyritys on muu kuin edellä tarkoitettu yhteisö, konsernitilinpäätökseen sovellettaisiin ainoastaan kirjanpitolain säännöksiä siltä osin kuin tässä luvussa ei toisin säädetä.

Pykälän säännöksiä ei sovellettaisi sellaisiin konserneihin, joissa rahoitus- tai vakuutustoiminnan osuus on niin vähäinen, että ryhmittymän yleinen määritelmä ei täyty.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kirjanpitolain 6 luvun 4 §:n 2 momentista poiketen, että sellaisten konserniyritysten tilinpäätöksiä, jotka on laadittu luottolaitoslain tai va-

kuutusyhtiölain erityissäännösten mukaisesti, ei tarvitsi oikaista ennen niiden yhdistelyä sellaisten periaatteiden osalta, joista näissä laeissa on säädetty erikseen emoyrityksen tilinpäätösperiaatteista tai konsernissa pääasiassa noudatettavista tilinpäätösperiaatteista poikkeavasti. Siten esimerkiksi konserniyritysten varat arvostettaisiin konsernitilinpäätöksessä asianomaista konserniyritystä koskevien erityissäännösten mukaisesti. Tilinpäätökset olisi kuitenkin ennen yhdistelyä oikaistava kirjanpitolain 6 luvun 4 §:n 2 momentin mukaisesti sellaisten tilinpäätösperiaatteiden, esimerkiksi käyttöomaisuuden hankintamenon jaksotuksen, osalta, joista ei ole toimialakohtaisia säännöksiä. Momenttia sovellettaessa voitaisiin kuitenkin ottaa huomioon mainitussa kirjanpitolain kohdassa säädetty periaate, jonka mukaan konserniyritysten tilinpäätösten oikaisemista koskevasta pääsäännöstä voidaan poiketa erityisestä syystä. Siten ehdotetun momentin estämättä myös muut kuin toimialakohtaisten säännösten edellyttämät tilinpäätösperiaatteet voitaisiin jättää oikaisematta, jos siihen on kirjanpitolaissa tarkoitettu erityinen syy.

Pykälän 3 momentin mukaan konserniin kuuluvan luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai vakuutusyhtiön tytäryritys ja osakkuusyritys voidaan jättää konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle, jos se saataisiin asianomaiseen luottolaitokseen, sijoituspalveluyritykseen tai vakuutusyhtiöön sovellettavien säännösten nojalla jättää konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle. Muilta osin sovellettaisiin yksinomaan kirjanpitolain 6 luvun 3 §:n säännöksiä.

Pykälän 4 momentin mukaan konsernituuloslaskelmassa ja –taseessa olisi esitettävä omina ryhminään rahoitustoiminnan erät, vakuutustoiminnan erät ja muun toiminnan erät. Rahoitus- ja vakuutustoiminta määriteltäisiin edellä ehdotetun 4 §:n mukaisesti.

29 §. *Tarkempien säännösten, ohjeiden, lausuntojen ja lupien antaminen.* Pykälässä säädettäisiin nykyisen lain 20 §:ää vastaavasti ryhmittymän omistusyhteisön konsernitilinpäätöstä koskevien tarkempien säännösten, ohjeiden, lausuntojen ja lupien antamisesta. Nykyisestä pykälästä poiketen kaikki tarkemmat säännökset tämän luvun soveltamisesta annettaisiin valtioneuvoston asetuksel-

la. Asetuksella voitaisiin säätää tase- ja tuloslaskelmakaavoista, rahoituslaskelmasta, taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitetiedoissa ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista, konsernitaseen ja konsernituloslaskelman kaavoista ja konsernin rahoituslaskelmasta, konsernitaseen, konsernituloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman liitetiedoissa annettavista tiedoista sekä taseerittelyistä ja liitetietojen erittelyistä Pykälän mukaan asianomainen valvontaviranomainen voisi, kuten nykyisinkin, antaa ohjeita ja lausuntoja tämän luvun säännösten soveltamisesta. Lisäksi viranomainen voisi myöntää pykälässä säädetyin edellytyksin luvan poiketa tämän luvun säännöksistä.

Pykälän 1 momentin mukaan toimivaltainen viranomainen ohjeiden, lausuntojen ja lupien antamiseen olisi Rahoitustarkastus silloin, kun 25 §:ssä tarkoitetun konsernin emoyritys on luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai sellaisen ryhmittymän omistusyhteisö, jossa rahoitusalan yritysten osuus ryhmittymässä on ehdotetun 6 §:n mukaan suurempi kuin vakuutusalan yritysten osuus.

Pykälän 2 momentin mukaan toimivaltainen viranomainen olisi Vakuutusvalvontavirasto silloin, kun tässä luvussa tarkoitettun konsernin emoyritys on vakuutusyhtiö tai sellaisen ryhmittymän omistusyhteisö, jossa vakuutustoiminnan osuus ryhmittymässä on suurempi kuin rahoitustoiminnan.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa Rahoitustarkastuksen on kuultava Vakuutusvalvontavirastoa ja 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa Vakuutusvalvontaviraston vastaavasti Rahoitustarkastusta ennen tässä pykälässä tarkoitettun ohjeen, lausunnon tai poikkeusluvan antamista. Lisäksi näiden viranomaisten olisi pyydettävä kirjanpitolautakunnan lausunto asioissa, jotka ovat yleisen kirjanpitolainsäädännön soveltamisen kannalta merkittäviä.

30 §. *Kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltaminen.* Pykälässä säädettäisiin, että yrityksiin, jotka laativat tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen noudattaen kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja, ei sovelleta mitä tässä luvussa säädetään. Tällaisten yritysten tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen sisältö määräytyisi siten yksinomaan kansainvä-

listen tilinpäätösstandardien mukaisesti. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin kuitenkin säätää sellaisten tilinpäätöstä täydentävien liitetietojen antamisesta, joita kansainväliset tilinpäätösstandardit eivät edellytä.

5 luku. Valvontaviranomaisten tehtävät

31 §. *Koordinoivan valvontaviranomaisen tehtävät.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin direktiivin 11 artiklaa ja osin nykyisen lain 15 §:ää vastaavasti koordinoivan valvontaviranomaisen tehtävistä. Koordinoivan valvontaviranomaisen tehtävänä olisi momentin 1 kohdan mukaan valvoa, että ryhmittymään kuuluvat yritykset täyttävät, mitä niiden velvollisuudeksi on tässä laissa säädetty. Valvonta kohdistuisi pääasiassa ryhmittymän johdossa olevaan yritykseen, jota tässä laissa säädetyt velvollisuudet lähinnä koskevat. Koska edellä ehdotetut 16 §:n 2 momentin säännökset sisäisen valvonnan ja riskienhallintajärjestelmien riittävydestä koskisivat myös muita ryhmittymään kuuluvia yrityksiä, momentissa säädetty yleinen valvontatehtävä koskisi ryhmittymän johdossa olevan yrityksen lisäksi myös muita ryhmittymään kuuluvia koti- ja ulkomaisia säänneltyjä ja eissäänneltyjä rahoitus- ja vakuutusalan yrityksiä. Käytännössä tämä merkitsisi kotimaisten yritysten osalta tarkastus- ja tietojensaantioikeutta ja oikeutta asettaa uhkasakko 16 §:n 2 momentissa säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi. Ulkomaisten yritysten osalta momentissa tarkoitettu yleinen valvontatehtävä tarkoittaisi riittävästä valvontayhteistyöstä huolehtimista ulkomaan valvontaviranomaisen kanssa. Koordinoivalla valvontaviranomaisella olisi siten yleinen velvollisuus valvoa, että ryhmittymään kuuluvat yritykset noudattavat, mitä niiden velvollisuudeksi on tässä laissa säädetty. Koordinoivan valvontaviranomaisen valvontavelvollisuus ei sitä vastoin koskisi niitä ryhmittymään kuuluvan yrityksen velvollisuuksia, joista säädetään toimialakohtaisessa lainsäädännössä.

Momentin 2 kohdan nojalla koordinoivan valvontaviranomaisen tulisi laatia yhteistyössä muiden keskeisten valvontaviranomaisten kanssa vähintään kerran vuodessa arvio ryh-

mittymän rakenteen selkeydestä valvonnan kannalta, organisaation toimivuudesta, sisäisen valvonnan riittävydestä, ryhmittymän keskinäisten liiketoimien vaikutuksesta ryhmittymän säännelyihin yrityksiin, ryhmittymän riskikeskittymistä sekä omien varojen ja riskinkantokyvyn riittävydestä. Säännös perustuisi direktiivin 11.1 artiklan kohtiin b,c ja d.

Momentin 3 kohdan mukaan koordinoivan valvontaviranomaisen tehtävänä olisi laatia yhteistyössä muiden keskeisten valvontaviranomaisten kanssa vuosittain suunnitelma ryhmittymän valvonnasta. Suunnitelman tulisi käsittää sekä ryhmittymään kuuluvien yritysten tarkastaminen että muut ryhmittymään kohdistettavat valvontatoimet. Säännös perustuisi direktiivin 11.1 artiklan kohtaan e.

Momentin 4 kohdan mukaan koordinoivan valvontaviranomaisen tehtävänä olisi laatia yhteistyössä muiden keskeisten valvontaviranomaisten kanssa suunnitelma menettelystä kriisitilanteessa. Säännös perustuisi niin ikään direktiivin 11.1 artiklan kohtaan e.

Momentin 5 kohdan mukaan koordinoivan valvontaviranomaisen tehtävänä olisi antaa ryhmittymään kuuluville yrityksille ohjeita tämän lain noudattamiseksi. Muiden kuin ryhmittymän johdossa olevan yrityksen osalta tehtävä rajoittuisi, yhdenmukaisesti sen kanssa, mitä edellä 1 momentin osalta on sanottu, ohjeiden antamiseen ehdotetussa 16 §:n 2 kohdassa tarkoitettujen sisäistä valvontaa ja riskienhallintamenetelmiä koskevien säännösten noudattamisesta. Säännös vastaisi nykyisen lain 15 §:n 1 kohtaa.

Momentin 6 kohdan mukaan koordinoivan valvontaviranomaisen tulisi pyytää toista valvontaviranomaista toimittamaan tämän valvonnassa olevien ryhmittymään kuuluvien yritysten tarkastuksia niin usein ja siinä laajuudessa kuin ryhmittymän valvonnan kannalta on tarpeen sen valvonnan lisäksi, mitä toinen valvontaviranomainen sitä koskevan lainsäädännön nojalla muuten harjoittaa. Säännös vastaisi tältä osin direktiivin 11.2 artiklaa. Lisäksi koordinoivan valvontaviranomaisen tulisi itse toimittaa tällaisia tarkastuksia niissä ryhmittymään kuuluvissa yrityksissä, jotka eivät muuten ole julkisen valvonnan alaisia tai joissa toinen valvontaviranomainen ei ole kohtuullisessa ajassa edel-

lä tarkoitetun pyynnön saatuaan toimittanut tarkastusta.

Momentin 7 kohdan mukaan koordinoivan valvontaviranomaisen tehtävänä olisi tehdä tarpeelliset esitykset muille valvontaviranomaiselle niistä toimenpiteistä, jotka koordinoiva valvontaviranomainen katsoo aiheelliseksi ryhmittymästä saatujen tietojen perusteella. Säännös vastaisi direktiivin 11 artiklan a kohtaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykyisen lain 15 §:n 2 momenttia vastaavasti, että koordinoivan valvontaviranomaisen on ennen 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun ohjeen antamista pyydettävä siitä muiden valvontaviranomaisten lausunto sekä ilmoitettava muulle valvontaviranomaiselle etukäteen 6 kohdassa tarkoitetun tarkastuksen toimitamisesta viimeksi mainitun valvontaviranomaisen valvottavassa. Mainitun kohdan mukaan koordinoiva valvontaviranomainen voisi suorittaa tällaisen tarkastuksen ainoastaan, mikäli toinen valvontaviranomainen ei ole kohtuullisessa ajassa pyynnön saatuaan toimittanut tarkastusta.

32 §. *Valvontaviranomaisten välinen tiedonvaihto*. Pykälässä säädettäisiin direktiivin 12 artiklaa vastaavasti ryhmittymän valvontaan osallistuvien viranomaisten velvollisuudesta vaihtaa keskenään ryhmittymän valvonnan kannalta merkityksellisiä tietoja. Tällaisia tietoja ovat mainitun artiklan mukaan ainakin

- a) ryhmän rakenteen, kaikkien finanssiryhmittymään kuuluvien suurimpien yritysten sekä ryhmän säänneltyjen yritysten osalta toimivaltaisten valvontaviranomaisten yksilöiminen;
- b) finanssiryhmittymän toimintastrategia;
- c) finanssiryhmittymän rahoitustilanne, erityisesti sen vakavaraisuus, ryhmänsisäiset liiketoimet, riskikeskittymät ja kannattavuus;
- d) finanssiryhmittymän tärkeimmät osakkeenomistajat ja johto;
- e) organisaatio, riskienhallinta ja sisäiset tarkastusjärjestelmät finanssiryhmittymän tasolla;
- f) menettelyt tietojen keräämiseksi finanssiryhmittymän yrityksiltä ja näiden tietojen tarkistaminen;
- g) säännellyissä yrityksissä tai finanssiryhmittymän muissa yrityksissä tapahtunut

haitallinen kehitys, jolla voi olla vakavia vaikutuksia säännelyihin yrityksiin; sekä

h) toimivaltaisten valvontaviranomaisten alakohtaisten sääntöjen tai direktiivin säännösten mukaisesti määräämät tärkeimmät seuraamukset ja niiden poikkeuksellisesti toteuttamat toimenpiteet.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin koordinoivan valvontaviranomaisen tietojenanto-velvollisuudesta muille ryhmittymän valvontaan osallistuville koti- ja ulkomaisille valvontaviranomaisille. Momentin mukaan koordinoivan valvontaviranomaisten on toimitettava muille valvontaviranomaisille viipymättä tämän lain nojalla tekemänsä päätökset sekä näiden lainkohtien ja 2 momentin perusteella saamansa ilmoitukset ja muut ryhmittymän valvonnan kannalta merkittävät tiedot samoin kuin 31 §:n nojalla laaditut selvitykset ja suunnitelmat.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston velvollisuudesta toimittaa tietoja koordinoivalle valvontaviranomaiselle. Momentin mukaan tietojenanto-velvollisuus koskisi 31 §:ssä säädettyjen tehtävien täyttämiseksi tarpeellisia tietoja ja valvottavia koskevia merkittäviä päätöksiä sekä valvottaville määrättyjä seuraamuksia. Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston olisi lisäksi koordinoivan valvontaviranomaisen pyynnöstä toimitettava tälle muut ryhmittymän valvonnan kannalta tarpeelliset, valvontaviranomaisen hallussa olevat tiedot. Momentissa tarkoitettuja tietoja olisivat ensinnäkin ryhmittymään kuuluvien säännelyjen yritysten ja niiden konsolidointiryhmään tai lisävalvonnan piiriin kuuluvien yritysten vakavaraisuutta, suuria asiakasriskejä ja muita riski keskittyviä sekä valvottavien sisäistä valvontaa ja riskienhallintamenetelmiä koskevat tiedot. Lisäksi tietojenanto-velvollisuus koskisi muita viranomaisen valvontatoiminnassaan saamia, esimerkiksi ryhmittymän rakennetta, taloudellista asemaa, omistusta, johtamista ja organisaatiota, toimintastrategiaa, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä tiedonkeruujärjestelmää ja sen luotettavuutta koskevia olennaisia tietoja.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston olisi oma-aloitteisesti toimitettava toisilleen ja muille ryhmittymään kuuluvien yritysten

valvonnasta vastaaville viranomaisille myös sellaiset valvontatoiminnassaan saamansa tiedot, joilla voi olla olennaista merkitystä toisen valvontaviranomaisen toimialakohtaisen valvontatehtävän kannalta.

Koska tätä lakia sovelletaan ainoastaan 6 §:n mukaisesti Suomen lain soveltamisalaan kuuluviin ryhmittymiin, Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa ja Vakuutusvalvontavirastosta annetussa laissa säädettäisiin erikseen Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston velvollisuudesta toimittaa vastaavia tietoja sellaisen direktiivissä tarkoitetun ryhmittymän koordinoivalle valvontaviranomaiselle, johon sovelletaan tämän lain säännösten sijasta ulkomaan lakia.

6 luku. Erinäiset säännökset

33 §. *Salassapitovelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin nykyisen lain 21 §:ää vastaavasti ryhmittymään kuuluvan yrityksen salassapitovelvollisuudesta. Pykälän mukaan ryhmittymään kuuluvalla yrityksellä olisi samanlainen salassapitovelvollisuus kuin luotolaitoksella ja sen konsolidointiryhmään kuuluvalla yrityksellä. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskevan direktiivin 2002/87/EY 14.1 artiklan määräys.

34 §. *Ryhmittymään kuuluvan yrityksen velvollisuus antaa tietoja ryhmittymän johdossa olevalle yritykselle.* Pykälässä säädettäisiin erityisesti sen varmistamiseksi, että ryhmittymän johdossa oleva yritys voi täyttää sille tässä laissa säädetyn raportointivelvollisuuden, että ryhmittymään kuuluva yritys on sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, velvollinen antamaan ryhmittymän johdossa olevalle yritykselle tiedot, jotka ovat tarpeen ryhmittymän johdossa olevalle yritykselle sille tässä laissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämiseksi. Säännöksellä olisi erityistä merkitystä tietojen saannille omistusyhteyserityksistä, joihin ryhmittymän johdossa olevalla yrityksellä ei muuten ole määräysvaltaa.

35 §. *Uhkasakko ja muut toimivaltuudet.* Pykälässä säädettäisiin nykyisen lain 22 §:ää vastaavasti koordinoivan valvontaviranomaisen oikeudesta asettaa ryhmittymään kuulu-

valle yritykselle uhkasakko sekä muista koordinoivan valvontaviranomaisen valvontavaltuuksista suhteessa ryhmittymään kuuluvaa yritykseen. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskevan direktiivin 2002/87/EY 16 ja 17.1 artiklan määräykset.

Pykälän 1 momentin mukaan koordinoiva valvontaviranomainen voi uhkasakolla velvoittaa ryhmittymään kuuluvan yrityksen täyttämään velvollisuutensa, jos tämä ei ole noudattanut, mitä sen velvollisuudeksi on tässä laissa säädetty. Vastaavasti ryhmittymään kuuluvaa säänneltyä yritystä valvova viranomainen voi asettaa tällaiselle säänneltylle yritykselle uhkasakon tämän lain säännösten noudattamisen tehostamiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan uhkasakon tuomitsemiseen maksettavaksi sovelletaan, mitä 1 momentissa tarkoitettuna valvontaviranomaisen määräämään uhkasakon maksettavaksi tuomitsemisesta on erikseen säädetty. Tämän mukaisesti Rahoitustarkastuksen määräämään uhkasakkoon sovellettaisiin rahoitustarkastuslain 24 §:n säännöksiä ja Vakuutusvalvontaviraston määräämään uhkasakkoon vakuutusyhtiölain 14 luvun 5 §:n ja vakuutusyhdistyslain 12 luvun 6 §:n säännöksiä.

Pykälän 3 momentin mukaan Rahoitustarkastuksen valvontavaltuuksista koordinoivana valvontaviranomaisena ryhmittymän omistusyhteisöön nähden olisi tämän lain säännösten lisäksi voimassa, mitä rahoitustarkastuslaissa säädetään, ja Vakuutusvalvontaviraston valvontavaltuuksista koordinoivana valvontaviranomaisena ryhmittymän omistusyhteisöön nähden, mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään.

36 §. *Rangaistussäännökset.* Pykälässä säädettäisiin nykyisen lain 23 §:ää vastaavasti rangaistavaksi ryhmittymän omistusyhteisön osakkeiden tai osuuksien hankkiminen tahallaan 12 tai 13 §:n vastaisesti, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta.

37 §. *Vahingonkorvausvelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin nykyisen lain 24 §:ää vastaavasti ryhmittymän omistusyhteisön hallituksen jäsenen, hallintoneuvoston jäsenen ja toimitusjohtajan velvollisuudesta korvata vahinko, jonka tämä on toimessaan tahalli-

sesti tai tuottamuksesta aiheuttanut tätä lakia tai sen nojalla annettuja asetuksia tai määräyksiä rikkomalla.

1.2. Laki luottolaitostoiminnasta

5 §. *Konserni ja konsolidointiryhmä.* Pykälän 5 momentissa olevat laki- ja pykäläviittaukset tarkistettaisiin vastaamaan ehdotettua lakia rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta. Ryhmittymän omistusyhteisöä ei nykyisestä laista poiketen pidettäisi tässä laissa tarkoitettuna omistusyhteisönä sovellettaessa tämän lain 8 ja 9 luvun säännöksiä, koska mainittuja lakeja vastaavat säännökset ehdotetaan lisättäväksi mainittuun lakiin. Lisäksi momenttiin lisättäisiin viittaus talletuspankkien vakuusrahaston kannatusmaksun määräytymistä koskevaan 65 d §:ään sen varmistamiseksi, että ehdotetut muutokset eivät vaikuta kannatusmaksun nykyisiin määräytymisperusteisiin.

8 §. *Toiminimi.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin nykyisen pykälän 2 momenttia vastaavasti siitä, että ainoastaan talletuspankki, Suomen Pankki ja Pohjoismaiden Investointipankki saisivat toiminimessään käyttää nimitystä ”pankki”. Nimitystä saataisiin kuitenkin kiellon estämättä käyttää, jos on ilmeistä, että nimitys ei harhaanjohtavasti viittaa talletuspankin toimintaan. Momentissa ei erikseen nykyisestä laista poiketen säädettäisi nimityksen muusta käytöstä, koska jäljempänä ehdotetun 3 momentin mukaan säännöstä sovellettaisiin toiminimilain periaatteita vastaavasti myös aputoiminimeen ja toissijaiseen tunnukseseen. Lain asiasisältö ei ehdotetun momentin johdosta muuttuisi.

Pykälän 2 momentti korvaisi nykyisen pykälän 3 momentin. Momentin mukaan talletuspankin tai sen kanssa samaan konserniin, konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetussa laissa (44/2202) tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluva yritys saisi ilman viranomaislupaakin käyttää toiminimessään viittausta tällaisen talletuspankin toiminimeen. Osuuspankkien yhteenliittymään kuuluva yritys saisi lisäksi toiminimessään käyttää viittausta osuuspankkeihin. Muihin tilanteisiin sovellettaisiin yksinomaan 1 mo-

mentin yleissäännöstä.

Momentin mukaan sallittua olisi ainoastaan sellaisen toiminimen käyttäminen, jossa viitataan samaan konserniin, konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan talletuspankin toiminimeen taikka, osuuspankkien yhteenliittymän osalta, yleisesti osuuspankkeihin. Sallittua ei sitä vastoin olisi liittää toiminimeen sellaisenaan sanaa ”pankki”.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin selvyden vuoksi, että mitä pykälässä säädetään toiminimestä, sovellettaisiin vastaavasti myös aputoiminimeen ja toissijaiseen tunnukseen. Aputoiminimellä ja toissijaisella tunnuksella tarkoitettaisiin toiminimilain (128/1979) 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuja vastaavia käsitteitä.

9 a §. *Konsolidointiryhmään sovellettavien säännösten alueellinen soveltamisala.* Pykälässä säädettäisiin luottolaitoksen konsolidoidun valvonnan alueellisesta soveltamisalasta luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetun direktiivin 2000/12/EY artiklan 53 mukaisesti. Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin. Säännökset vastaisivat soveltuvin osin ehdotettua rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettavan lain 6 §:ää.

Jos suomalainen luottolaitos kuuluu konsolidointiryhmään, joka jää tämän pykälän soveltamisalan ulkopuolelle, Rahoitustarkastuksen olisi jäljempänä ehdotetun 11 §:n 3 momentin mukaisesti varmistuttava siitä, että ulkomaan viranomaisella on riittävä toimivalta valvoa koko konsolidointiryhmää tätä lakia vastaavalla tavalla taikka että luottolaitoksen kuuluminen tällaiseen konsolidointiryhmään ei muuten vaaranna luottolaitoksen toiminnan vakautta. Jos tällainen ulkomaisen konsolidointiryhmän valvonta ei vastaa mainitun momentin vaatimuksia, Rahoitustarkastuksen olisi peruutettava luottolaitoksen toimilupa.

Mainitun direktiivin 53 artiklan 2 kappaaleen mukaan tapauksissa, joissa useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa toimiluvan saaneilla luottolaitoksilla on emoyrityksenä sama omistusyhteisö, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on sovittava yhdessä siitä, mitkä näistä viranomaisista toteuttavat konsolidoitua valvontaa. Jos tällaista sopi-

musta ei ole, konsolidoitu valvonta on konsolidointiryhmän emoyrityksen kotivaltion viranomaisen vastuulla, jos vähintään yksi konsolidointiryhmään kuuluvista yrityksistä on saanut toimiluvan tässä valtiossa. Muussa tapauksessa konsolidoitu valvonta on sen luottolaitoksen valvonnasta vastaavan viranomaisen vastuulla, jonka taseen loppusumma on suurin.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan pääsääntönä olisi, että lakia sovelletaan sellaisiin konsolidointiryhmiin, jonka emoyrityksen kotipaikka on Suomessa ja joko emoyritys tai ainakin yksi emoyrityksen tytäryrityksissä on Suomen lainsäädännön alainen luottolaitos.

Direktiivin asettamat vaatimukset konsolidoidulle valvonnalle, kuten riittävä ryhmätason riskienhallinta ja muu sisäinen valvonta sekä konsolidoitu vakavaraisuuslaskenta ja sen edellyttämä tietojenkeruu, kohdistuvat useimmissa tapauksissa konsolidointiryhmän emoyritykseen. Myös direktiivin säännökset konsolidoidusta valvonnasta vastaavan valvontaviranomaisen määräytymisestä perustuvat siihen, että vastuu konsolidoidusta valvonnasta on tarkoituksenmukaisinta yleensä antaa emoyrityksen kotivaltion valvontaviranomaiselle silloinkin, kun emoyritys ei ole luottolaitos.

Tämän vuoksi lain kansallinen soveltamisala on tarkoituksenmukaisinta määrätä lähtökohtaisesti emoyrityksen kotivaltion mukaan, jolloin voidaan varmistaa, että konsolidoituun valvontaan voidaan soveltaa sen valtion lakia, jossa konsolidoidusta valvonnasta vastaava viranomainen on toimivaltainen. Koska direktiivin lähtökohtana on toisaalta luottolaitosten lisävalvonta eivätkä direktiivin vaatimukset sinänsä kohdistu erillisinä sääntelemättömään emoyritykseen, 1 momentissa säädettäisiin lain soveltamisalan edellytykseksi lisäksi että vähintään yhden konsolidointiryhmään kuuluvaan luottolaitoksen on oltava suomalainen luottolaitos.

Direktiivin 53 artiklassa on säädetty erikseen konsolidoidusta valvonnasta vastaavan viranomaisen määräytymisestä niissä tapauksissa, joissa emoyrityksen kotivaltiossa ei ole yhtään luottolaitosta. Direktiivistä seuraa, että konsolidoidusta valvonnasta vastaavana

viranomaisena toimisi Suomen viranomainen silloinkin, kun emoyrityksen kotipaikka on toisessa Euroopan talousalueen valtiossa, jos suomalainen luottolaitos on taseen loppusummaltaan suurin kaikista konsolidointiryhmään kuuluvista luottolaitoksista. Toisaalta ei ole tarkoituksenmukaista, että suomalainen viranomainen joutuisi soveltamaan konsolidoituun valvontaan ulkomaan lakia. Jotta voitaisiin varmistaa, että tällaisissa tilanteissa Suomen viranomainen voi soveltaa Suomen lakia, 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin, että myös tällaisen konsolidointiryhmän valvontaan sovelletaan Suomen lakia.

Direktiivi edellyttää, että konsolidoituun valvontaan osallistuvien viranomaisten on voitava tarvittaessa sopia, että myös muu kuin emoyrityksen kotivaltion toimivaltainen viranomainen voi toimia konsolidoidusta valvonnasta vastaavana viranomaisena. Mahdollisuudesta tehdä tällaisia valvontavastuun siirtämistä koskevia sopimuksia säädettäisiin jäljempänä 9 b §:ssä. Tämän vuoksi pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että lakia voitaisiin soveltaa myös sellaisen muun kuin 1 §:ssä tarkoitetun konsolidointiryhmän valvontaan, jonka emoyritys on suomalainen yritys tai jonka tytäryrityksistä vähintään yksi on suomalainen luottolaitos. Mikäli momenttia sovellettaisiin sillä perusteella, että konsolidointiryhmään kuuluvista yrityksistä ainoastaan omistusyhteisöllä on kotipaikka Suomessa, konsolidointiryhmän säännellyistä tytäryrityksistä ainakin yhdellä tulisi olla kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Tällaisessakin tilanteessa on voitava varmistaa, että Suomen viranomainen voi soveltaa Suomen lakia. Kohdan soveltamisen edellytyksenä olisi sen vuoksi, että konsolidointiryhmän valvontaan voidaan soveltaa Suomen lakia. Siten ennen tässä momentissa tarkoitetun sopimuksen tekemistä olisi voitava varmistua siitä, että konsolidointiryhmään kuuluvien yritysten kotivaltion lainsäädäntö ei estä Suomen lain soveltamista konsolidoituun valvontaan. Sopimuksen tekemisen yleisenä edellytyksenä olisi lisäksi ehdotetun 9 b §:n 3 momentin mukaan, että valvontavastuun siirtämiselle on tehokkaan valvonnan edellyttämä painava syy.

Edellä mainitusta direktiivin 53 artiklasta johtuu myös, että silloinkin kun emoyritys on suomalainen yritys, vastuun konsolidoidusta valvonnasta tulisi tarvittaessa voida olla ulkomaan viranomaisella. Rahoitustarkastuksen mahdollisuus sopimuksella luopua valvontavastuusta ei kuitenkaan koskisi sellaista konsolidointiryhmää, jossa emoyritys on suomalainen säännelty yritys. Tässäkin tapauksessa viranomaisen olisi voitava soveltaa valvontaan oman kotivaltionsa lakia. Tämän vuoksi 3 momentissa säädettäisiin, että Suomen lakia ei sovelleta, jos valvontavastuun siirtämisestä toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion toimivaltaiselle viranomaiselle on sovittu jäljempänä 9 b §:ssä tarkoitetulla tavalla. Momentissa tarkoitettu sopimus voitaisiin tehdä ainoastaan edellytyksin, että ulkomaan viranomaisella on toimivalta harjoittaa konsolidoitua valvontaa Suomen lakia vastaavalla tavalla. Tällainen toimivalta olisi direktiivin perusteella lähtökohtaisesti kaikkien Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden toimivaltaisilla viranomaisilla. Koska 9 b §:n 3 momentin m-jalla myös tässä momentissa tarkoitettujen sopimuksen tekemiselle on oltava tehokkaan valvonnan edellyttämä painava syy, suomalaisten valvontaviranomaisten tulisi siten ennen valvontavastuun siirtämistä varmistua muun muassa siitä, että direktiivi on asianmukaisesti saatettu voimaan valvontavastuun vastaanottavan viranomaisen kotivaltiossa myös tämän viranomaisen toimivaltuuksien osalta.

9 b §. *Valvontatehtävävastuun siirtäminen toiselle valvontaviranomaiselle.* Pykälä vastaisi ehdotettua rahoitus- ja vakuutusryhmittymistä annettavan lain 8 §:ää.

10 §. *Toimilupa.* Pykälään lisättäisiin direktiivin 2002/87/EY artiklan 29.2 ja 3 edellyttämällä tavalla velvollisuus kuulla toimilupaa haettaessa ulkomaisen emoyrityksen valvonnasta vastaavaa viranomaista myös silloin, kun emoyritys on vakuutusyhtiö tai sijoituspalveluyritys. Samalla pykälän rakenne selkeytettäisiin jakamalla nykyinen 2 momentti kahdeksi eri momentiksi siten, että 2 momentissa säädettäisiin toimilupahakemuksesta kotimaisilta tahoilta pyydettävistä lausunnoista ja uudessa 3 momentissa ulkomaan viranomaisilta pyydettävistä lausun-

noista.

11 §. *Toimiluvan myöntäminen.* Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jolloin nykyiset 3 ja 4 momentti siirtyisivät 4 ja 5 momentiksi. Momenttia sovellettaisiin luottolaitokseen, joka kuuluu sellaiseen 5 §:ssä tarkoitettuun konsolidointiryhmään tai, rahoitus- ja vakuutusryhmittymään, johon sovelletaan muuta kuin Suomen lakia.

Momentissa säädettäisiin toimiluvan edellytykseksi sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, että voidaan varmistua siitä, että ulkomaan viranomaisella on riittävä toimivalta valvoa koko konsolidointiryhmää tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymää tätä lakia vastaavalla tavalla. Jos konsolidointiryhmän tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymän emoyritys sijaitsee Euroopan talousalueella, lainkohdan vaatimusten voitaisiin yleensä katsoa täyttyvän, koska koko konsolidointiryhmään sovelletaan Suomen lakia riittävästi vastaavaa harmonisoitua valvontaa riippumatta siitä, missä Euroopan talousalueen valtiossa emoyritys sijaitsee.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskevan direktiivin 2002/87/EY 18.1 artiklan mukaisesti muun kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion viranomaisen harjoittaman valvonnan riittävyys todettaisiin mainitun artiklan mukaisessa menettelyssä direktiivissä tarkoitettua komitean annettua siitä lausuntonsa. Vastaavat säännökset on tarkoitettu sisällyttävä myös luottolaitosten valvontaa koskevaan direktiiviin 2000/12/EY. Toimiluvan edellytyksenä olisi siten lähtökohtaisesti, että ulkomaan valvonnan riittävyys on todettu mainittujen direktiivien mukaisessa menettelyssä. Valvonnan toteaminen riittäväksi edellyttäisi, että ulkomaan viranomaisella on direktiivejä vastaava toimivalta valvoa koko konsolidointiryhmää tai ryhmittymää ja että konsolidointiryhmä tai ryhmittymä täyttää olennaisilta osiltaan direktiivin vaatimukset.

Ehdotetun momentin mukaan toimilupa voitaisiin kuitenkin myöntää myös muissa tapauksissa, joissa voidaan muulla tavoin varmistua siitä, että luottolaitoksen kuulumisen momentissa tarkoitettuun konsolidointiryhmään tai ryhmittymään ei vaaranna luottolaitoksen toiminnan vakautta. Momentin mukaan tämä edellytys täytyisi, jos voidaan

varmistua siitä, että konsolidoitu vakavaraisuus, konsolidoidut suuret asiakasriskit, konsolidointiryhmän sisäinen valvonta ja riskienhallintamenetelmät sekä omistusyhteisö omistajien ja johdon sopivuus ja luotettavuus vastaavat tämän lain mukaisia vaatimuksia tai vastaavasti ryhmittymän vakavaraisuus, suuret asiakasriskit, sisäinen valvonta ja riskienhallintamenetelmät sekä ryhmittymän emoyrityksen omistajien ja johdon sopivuus ja luotettavuus vastaavat rahoitus- ja vakuutusryhmittymästä annetun lain vaatimuksia. Tämä edellytys eroaisi edellä tarkoitettussa direktiivien mukaisessa menettelyssä vahvistettavasta valvonnan riittävydestä siten, että ryhmittymän valvonnalta ei edellytettäisi emoyrityksen kotivaltion vastaavan lainsäädännön ja viranomaisvalvonnan olemassaoloa vaan ainoastaan sitä, että momentissa tarkoitettujen Suomen lainsäädäntöä vastaavien vaatimusten voidaan osoittaa toteutuvan koko konsolidointiryhmän tai ryhmittymän tasolla. Koska edellytysten toteutuminen on käytännössä voitava todentaa kaikkien konsolidointiryhmään tai ryhmittymään kuuluvien yritysten osalta eikä Suomen viranomaisilla ole oikeutta tarkastaa ulkomaisia yrityksiä, ulkomaan viranomaisella olisi oltava riittävä toimivalta tarkastaa konsolidointiryhmään tai ryhmittymään kuuluvia yrityksiä. Lisäksi valvontaviranomaisten välisellä valvontapöytäkirjalla tai muulla tavoin olisi varmistettava, että ulkomaan viranomaisen suorittaa Rahoitustarkastuksen pyynnöstä tarvittavat tarkastukset.

16 §. *Luotonanto ja sijoittaminen eräissä tapauksissa.* Pykälän soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan kaikkea luottolaitoksen lähipiiriin kohdistuvaa luotonantoa ja siihen rinnastettavaa rahoitusta sekä sijoittamista lähipiiriin kuuluviin yrityksiin. Ehdotettu säännös kattaisi paitsi nykyisessä pykälässä tarkoitettua vakuutusyhtiöt myös muut luottolaitoksen kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvat yhteisöt sekä ehdotetussa 3 momentissa mainitut luonnolliset henkilöt ja näiden määräysvallassa olevat yhteisöt ja säätiöt. Vakuutusyhtiöitä koskevasta luotonannosta ei siten olisi tarpeen enää säätää erikseen.

Pykälän 1 momentin mukaan luottolaitoksen lähipiiriin kuuluvalla luonnollisella hen-

kilölle, yhteisölle tai säätiölle annettavaa luottoa koskevat päätökset sekä lähipiiriin kuuluvaan yritykseen sijoittamista koskevat päätökset taikka tällaiseen luotonantoon tai sijoittamiseen sovellettavat yleiset ehdot olisi hyväksyttävä luottolaitoksen hallituksessa. Erityisesti pienissä luottolaitoksissa ja suurimpien luottojen osalta yksittäiset luotto- ja sijoituspäätökset olisi tarkoituksenmukaista tehdä luottolaitoksen hallituksessa. Suurissa luottolaitoksissa ja valvonnan kannalta vähämerkityksisten luottojen ja sijoitusten, kuten tavanomaisten henkilökuntaluottojen ja konserniyritysten tavanomaisen jatkuvan rahoituksen osalta olisi riittävää, että hallituksessa päätettäisiin ainoastaan luottojen yleisistä ehdoista. Tällaisia yleisiä ehtoja olisivat erityisesti vaadittavia vakuuksia, korkoa sekä luottojen uusimista ja takaisinmaksua koskevat periaatteet samoin kuin periaatteet, joiden mukaan lähipiiriin kuuluvan yrityksen osakkeista tai muista pääomainstrumenteista maksettava hinta määräytyy.

Jäljempänä ehdotetun mukaan 71 a §:n 3 momentin säännöstä liiketoimilta edellytettävästä markkinaehtoisuudesta sovellettaisiin momentin nojalla myös tässä pykälässä tarkoitettuun lähipiiriluotonantoon. Markkinaehtoisuudesta voitaisiin kuitenkin poiketa tavanomaisten henkilöstöluottojen osalta. Tavanomaisina henkilöstöluottoina voitaisiin pitää luottoja, joita myönnetään samanlaisin ehdoin johdolle ja muulle henkilöstölle.

Momentin 1 kohdan mukaan lähipiiriin luettaisiin luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jolla omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjalainan nojalla on tai voi olla vähintään viisi prosenttia luottolaitoksen osakkeista tai osuuksista tai niiden tuottamasta äänimäärästä taikka vastaava omistus tai äänivalta luottolaitoksen konserniin kuuluvassa yhteisössä taikka luottolaitoksessa määräysvaltaa käyttävässä yhteisössä. Kohdtaa ei kuitenkaan sovellettaisi, jos omistuksen kohteena oleva yritys on koko konsernin kannalta merkitykseltään vähäinen. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi kiinteistöyhtiöt. Rahoitustarkastus voisi myös tältä osin antaa tarkempia soveltamismääräyksiä jäljempänä ehdotettavan 7 momentin nojalla.

Momentin 2 kohdan mukaan luottolaitoksen lähipiiriin luettaisiin niin ikään hallinto-

neuvoston jäsen, hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen, tilintarkastaja sekä vastaavassa asemassa 1 kohdassa tarkoitettussa yrityksessä oleva henkilö.

Momentin 3 kohdan mukaan lähipiiriin luettaisiin myös edellä 2 kohdassa tarkoitettun henkilön aviopuoliso tai henkilöön avioliitonomaisessa suhteessa olevaa henkilö sekä lapset. Lähipiiriin ei katsottaisi kuuluvaksi muita lähisukulaisia, koska tällaisten säännösten valvonta luottolaitoksessa olisi vaikeaa ja useimmissa tapauksissa epätarkoituksenmukaista. Jos on ilmeistä, että pykälässä tarkoitettuja luottoja on myönnetty tällaisille henkilöille tämän pykälän säännösten kiertämiseksi, siihen voitaisiin puuttua esimerkiksi hallintoelinten jäsenten ja toimitusjohtajan yleistä sopivuutta ja luotettavuutta koskevien säännösten nojalla.

Momentin 4 kohdan mukaan lähipiiriin luettaisiin lisäksi yhteisö ja säätiö, jossa edellä 1—3 kohdassa tarkoitettulla luonnollisella henkilöllä, yhteisöllä tai säätiöllä yksin tai yhdessä toisen tällaisen henkilön tai yhteisön kanssa on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan luottolaitoksen olisi pidettävä luetteloa 3 momentin mukaan lähipiiriin kuuluvista luonnollisista henkilöistä, yhteisöistä ja säätiöistä. Lisäksi momentissa säädettäisiin, että luetteloon merkityt tiedot ja siinä tapahtuneet muutokset sekä luettelossa mainituille luonnollisille henkilöille, yhteisöille ja säätiöille myönnettyjä luottoja tai yhteisöön tehtyjä sijoituksia koskevat 1 momentissa tarkoitettut päätökset tai ehdot olisi ilmoitettava Rahoitustarkastukselle. Rahoitustarkastus voisi ehdotetun 8 momentin nojalla antaa valvonnan kannalta tarpeellisia tarkempia määräyksiä momentissa tarkoitettun luettelon ylläpitämisestä samoin kuin momentissa tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta Rahoitustarkastukselle.

Ehdotetun uuden 6 momentin mukaan pykälän säännöksiä sovellettaisiin myös luottolaitoksen konsolidointiryhmään kuuluvan suomalaisen rahoituslaitoksen lähipiirilleen myöntämiin luottoihin ja sijoituksiin. Myös luottolaitoksen omistusyhteisö olisi momentissa tarkoitettu rahoituslaitos. Säännöksellä varmistettaisiin, ettei lähipiiriluototusta kos-

kevia säännöksiä kierretä ohjaamalla luotonantoa luottolaitoksen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvien muiden yritysten kautta.

Ehdotetun 7 momentin mukaan Rahoitustarkastus voisi antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä lähipiiriä koskevaa luotonantoa ja sijoittamista koskevien päätösten kirjaamisessa sovellettavasta menettelystä, esimerkiksi niistä tiedoista, jotka hallituksen päätöksessä on mainittava, sekä luotto- ja sijoituspäätöksiä koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta Rahoitustarkastukselle. Samoin Rahoitustarkastus voisi antaa määräyksiä 2 momentin mukaisesti lähipiiriin kuuluvien luonnollisten henkilöiden, yhteisöjen ja säätiöiden merkitsemistä 3 momentissa tarkoitettuun rekisteriin.

17 a §. *Luottolaitoksen ja omistusyhteisön johtaminen.* Pykälän 1—3 momentissa olevat viittaukset varatoimitusjohtajaan muutettaisiin osakeyhtiölaissa omaksutun terminologian mukaisesti koskemaan toimitusjohtajan sijasta.

19 a §. *Määräysvallan hankkiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaus rahastoyhtiöihin edellä rahoitus- ja vakuutusryhmittymistä annettuun lakiin ehdotettua 13 §:n 1 momenttia vastaavasti.

67 §. *Kassavaranto.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Samalla luvun otsikkoa muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin viittaus kassavarantoon.

68 §. *Yleissäännös riskien hallinnasta.* Pykälän soveltamisalaa ehdotettaisiin laajennettavaksi edellä ehdotetun 67 §:n kumoamisen johdosta siten, että siinä viitattaisiin myös maksuvalmiusriskien hallintaan. Rahoitustarkastus voisi pykälän 3 momentin nojalla antaa tarkempia määräyksiä riskienhallintajärjestelmille asetettavista vaatimuksista myös maksuvalmiusriskien osalta.

68 a §. *Riskikeskittymien valvonta.* Lakiin lisättäisiin yhdenmukaisesti edellä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettavaan lakiin ehdotetun 23 §:n mukaisesti yleissäännös riskikeskittymien valvonnasta.

Pykälän 1 momentin mukaan luottolaitoksen olisi seurattava liiketoimiinsa sisältyviä maa-, valuuttakurssi-, korko- ja toimialariskejä ja asetettava niille sisäiset rajat. Luotto-

laitoksen olisi myös ilmoitettava Rahoitustarkastukselle tiedot, jotka ovat tarpeen näistä riskeistä aiheutuvien keskittymien valvomiseksi.

Ehdotetun 2 momentin mukaan 1 momentissa säädetty velvollisuus koskisi koko konsolidointiryhmää silloin, kun luottolaitos kuuluu konsolidoidun valvonnan piiriin.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Rahoitustarkastus voisi antaa tarkempia määräyksiä tämän pykälän mukaisen ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä ja siitä, kuinka usein ilmoitukset on tehtävä.

70 §. *Asiakasriskejä koskevat rajoitukset.* Pykälän 4 momentin 4 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että rahoitus- ja vakuutusryhmittymistä annetun lain 17 §:n mukaisesti ryhmittymään luettavat rahoitus- ja vakuutusalan yritykset, voitaisiin rinnastaa kohdassa tarkoitettuihin samaan konsolidointiryhmään kuuluviin yrityksiin, koska ryhmittymän valvontaan sovellettaisiin laajemminkin luottolaitosten konsolidoitua valvontaa vastaavia säännöksiä mainitussa pykälässä säädettyssä laajuudessa. Lisäksi kohdan soveltamisalaa rajoitettaisiin siten, että konsolidointiryhmän ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vastuut jäisivät asiakasriskirajoitusten ulkopuolelle ainoastaan siltä osin kuin kysymys on emoyrityksen tytäryritykselle antamasta rahoituksesta. Säännös tukisi sitä kansainvälisen valvontakäytännön edellyttämää periaatetta, että ryhmittymän ja siihen kuuluvien yritysten rahoitusasemaa ei tulisi ainakaan ilman erityistä valvontaa voida parantaa hankkimalla emoyritykselle rahoitusta tytäryritysten kautta, koska tällä tavoin emoyritykselle hankitut varat voitaisiin siirtää takaisin tytäryrityksille oman pääoman ehdoin, mikä johtaisi rahoitusaseman keino-otekoiseen parantumiseen. Jäljempänä ehdotetussa 5 momentissa säädettäisiin kuitenkin, että Rahoitustarkastus voi antaa luvan jättää soveltamatta pykälässä säädettyjä rajoituksia siltä osin kuin kysymys on muusta kuin tässä kohdassa tarkoitettusta konsolidointiryhmän tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäisestä rahoituksesta.

Pykälään lisättäisiin edellä 4 momentin 4 kohtaan ehdotetun muutoksen johdosta uusi 6 momentti, jolloin nykyinen 6 momentti siirtyisi 7 momentiksi. Mainitun kohdan mu-

kaisesti suuren asiakasriskin käsitteeseen luettaisiin myös konsolidointiryhmän ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vastuut silloin, kun asiakasriski kohdistuu muuhun ryhmittymään kuuluvaan yritykseen kuin luottolaitoksen tytäryritykseen. Koska tässä pykälässä mainittuja rajoituksia ei ole edellä sanotun mukaisesti kaikissa tapauksissa tarkoituksenmukaista soveltaa tällaisiin sisäisiin vastuisiin ainakaan täysimääräisesti, momentissa ehdotetaan, että Rahoitustarkastus voisi luottolaitoksen hakemuksesta myöntää poikkeuksen tässä pykälässä säädettyistä rajoituksista. Ehdotettu poikkeussäännös on tarkoitettu sovellettavaksi tilanteissa, joissa Rahoitustarkastus voi varmistua siitä, että tällaisessa sisäisessä rahoituksessa ei ole kysymys ryhmittymän tai siihen kuuluvien yritysten rahoitusaseman keinotekoisesta parantamisesta.

Ehdotetun momentin mukaan vastaavia säännöksiä sovellettaisiin myös osuuspankkien yhteenliittymän sisäisiin vastuisiin.

71 a §. *Sisäiset liiketoimet.* Pykälän otsikkoa muutettaisiin ehdotetun uuden 4 momentin johdosta.

Pykälän rakennetta ehdotetaan selkeytettäväksi siten, että pykälän 1 momentissa säädetäisiin luottolaitoksen velvollisuudesta ilmoittaa lähipiiriinsä kuuluvien yritysten kanssa tekemänsä liiketoimet silloinkin, kun luottolaitosta ei valvota konsolidoidusti. Ilmoitusvelvollisuus koskisi, kuten nykyisinkin, myös luottolaitoksen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen tekemiä liiketoimia.

Ilmoitusvelvollisuutta ehdotetaan laajennettavaksi 1 momentin 1 kohdassa siten, että ilmoittamisvelvollisuus koskisi myös samaan konsolidointiryhmään kuuluvien yritysten keskinäisiä liiketoimia. Muilta osin soveltamisala vastaisi pääosin nykyisen pykälän 1 momenttia siten, että luottolaitoksen olisi ilmoitettava Rahoitustarkastukselle sellaisista liiketoimista, jossa vastapuolena on

1) luottolaitoksen konsolidointiryhmään kuulumaton yritys, joka kuuluu luottolaitoksen kanssa samaan konserniin tai on luottolaitoksen tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen kirjanpitolaissa tarkoitettu omistusyhteyseritys;

2) sellainen luottolaitoksen tai sen kanssa

samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvan työnantajayrityksen perustama eläkesäätiölaissa (1774/1995) tarkoitettu eläkesäätiö, jonka toimintapiiriin kuuluvat henkilöt ovat työnantajayrityksen palveluksessa; tai

3) vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoitettu eläkekassa, jonka toimintapiirissä voivat olla luottolaitoksen tai sen kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvan työnantajayrityksen palveluksessa olevat henkilöt.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi erityisesti pieniä valvottavia silmälläpidätien, että myös nykyisen lain mukaisen miljoonan euron alittavat liiketoimet olisi ilmoitettava, jos ne ylittävät määrän, joka vastaa 5 %:a asianomaisen yrityksen omista varoista.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan pykälässä tarkoitettuja sisäisiä liiketoimia ei saisi tehdä ehdoin, jotka poikkeavat toisistaan riippumattomien osapuolten välillä samanlaisissa liiketoimissa yleisesti noudatetuista ehdoista. Säännös edellyttäisi käytännössä vaatimusta markkinahintojen soveltamisesta. Luotonantoon sekä muuhun varojen sijoittamiseen oman tai vieraan pääoman ehdoin luottolaitoksen lähipiiriin ehdotetun 16 §:n mukaisesti kuuluviin yrityksiin sovellettaisiin lisäksi mainitun pykälän säännöksiä lähipiiriluothonannosta. Momentissa säädetäisiin lisäksi siitä, että tilanteissa, joissa konserniyritysten tarvitsemat palvelut hankitaan konserniin kuuluvalta yritykseltä, ei tarvitsisi soveltaa markkinaehtoisuuden vaatimusta. Siten esimerkiksi konsernin tarvitsemien kirjanpito-, kiinteistöhuolto- tai muiden sellaisten palveluiden hankkimiseksi voitaisiin perustaa sisäinen palveluyritys, jolta konserniyritykset voisivat ostaa palveluita niiden tuottamiskustannuksia vastaavaan hintaan.

Momentin säännös ei koskisi sellaisia pääoma- ja debentuurilainoja, joita emoyritys myöntää tytäryritykselle tämän pääomarakenteen vahvistamiseksi, eikä muuhunkaan tytäryrityksen rahoittamiseen silloin kun tytäryritys on samaan konsolidointiryhmään kuuluva rahoituslaitos tai palveluyritys taikka samaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluva rahoitus- tai vakuutusalan yritys ja emoyritys huolehtii yleisesti konsolidointi-

ryhmän tai ryhmittymän varainhallinnasta.

Pykälässä ehdotettua ilmoitusvelvollisuutta täydentäisi edellä ehdotetussa 16 §:ssä säädetty ilmoitusvelvollisuus, jonka mukaan luottolaitoksen olisi ilmoitettava pykälässä tarkemmin määritellylle lähipiirille annetut luotot ja lähipiiriin kuuluviin yrityksiin tehdyt sijoitukset. Mainitun pykälän mukaan myös tällaisten lähipiiriluoitojen ja -sijoitusten ehtoihin olisi sovellettava tämän pykälän 3 momenttia.

79 §. *Konsolidoidut omat varat.* Pykälään lisättäisiin uusi 6 momentti, jossa säädettäisiin yhdenmukaisesti edellä ehdotetun rahoitus- ja vakuutusryhmittymistä annettavan lain 19 §:n kanssa, että jos konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen omien varojen määrä ylittää yrityksen omien varojen vähimmäismäärän, tällaisista omista varoista saadaan omien varojen vähimmäismäärän ylittävältä osin ottaa huomioon ainoastaan muiden konsolidointiryhmään kuuluvien yritysten osuus. Momentissa tarkoitettuja omia varoja, joiden jakokelpoisuutta on lain, yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen taikka viranomaisen päätöksen nojalla rajoitettu tai jotka muuten eivät ole käytettävissä muiden konsolidointiryhmään kuuluvien yritysten tappioiden kattamiseen, ei myöskään saisi lukea ryhmittymän omiin varoihin. Säännöksellä varmistettaisiin, että konsolidoituihin omiin varoihin sisällytetään ainoastaan sellaiset erät, jotka ovat käytettävissä konsolidointiryhmän tappioiden kattamiseen.

80 §. *Omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen kartuttamisvelvollisuus.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan pykälässä säädetty konsolidoitujen omien varojen kartuttamisvelvollisuus koskisi myös rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettua pääomavaatimuksen alittumista.

81 §. *Vakavaraisuudesta ja suurista asiakasriskeistä johtuvat voittovarojen käytön rajoitukset.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan pykälässä säädettyä voittovarojen käyttörajoitusta voitaisiin soveltaa myös silloin, kun rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettua ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärää ei vastaa mainitun lain mukaista pääomavaatimusta.

1.3. Laki ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa

23 §. *Maksuvalmius.* Pykälän 1 momentti ehdotetaan kumottavaksi yhdenmukaisesti edellä ehdotetun luottolaitostoiminnasta annetun lain 67 §:n kumoamisen johdosta. Momentin kumoamisen vuoksi pykälän otsikkoa muutettaisiin vastaamaan paremmin pykälän jäljelle jäävää sisältöä.

1.4. Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista

2 §. Pykälä muutettaisiin vastaamaan osakeyhtiölakiin lailla 887/2002 tehtyä muutosta. Ehdotetun pykälän mukaan vähintään yhdellä luottolaitoksen perustajalla, hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka, tai jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella.

5 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 a §, jossa säädettäisiin mahdollisuudesta myöntää täytäntöönpanolupa luottolaitoksen sulautumiseen silloinkin, kun velkoja on vastustanut sulautumista. Jos velkoja on vastustanut sulautumista, rekisteriviranomaisen olisi pyydettävä Rahoitustarkastukselta lausunto siitä, miten sulautumisen täytäntöönpano vaikuttaa velkojan asemaan ja onko sulautumisen täytäntöönpano tarpeen luottolaitosten vakaan toiminnan turvaamiseksi. Rekisteriviranomaisen olisi sen estämättä, mitä 5 §:n 3 momentissa säädetään täytäntöönpanoluvan myöntämisen edellytyksistä, myönnettävä täytäntöönpanolupa velkojan vastustuksesta huolimatta, jos Rahoitustarkastus katsoo lausunnossaan, että sulautumisen täytäntöönpano ei heikennä velkojan taloudellista asemaa ja sulautumisen täytäntöönpanolle viivytyksettä on luottolaitosten tehokkaan valvonnan edellyttämä painava syy.

Säännös olisi tarkoitettu sovellettavaksi sellaisissa tilanteissa, joissa velkoja ei voi osoittaa, että hänellä on aiheutta vastustaa sulautumista oman taloudellisen asemansa heikentymisen johdosta. Lisäksi säännöksen soveltamisen edellytyksenä on, että sulautumisen täytäntöönpano viivytyksettä olisi tarpeen luottolaitosten vakaan toiminnan turvaamiseksi. Säännöstä voitaisiin siten sovel-

taa lähinnä tilanteessa, jossa sulautuminen olisi tarpeen sulautumiseen osallisen luottolaitoksen toimintaedellytysten, kuten riittävän vakavaraisuuden tai kannattavuuden taikka ammattitaitoisen johdon varmistamiseksi.

Säännöksen soveltamisella voitaisiin varmistaa, että erityisesti tilanteissa, joissa heikossa taloudellisessa asemassa olevaa luottolaitosta ollaan sulauttamassa vakavaraisempaan luottolaitokseen, sulautuminen ei vaarantuisi kiusantekotarkoituksessa tai muuten ilman riittävää syytä tehtyyn vastustukseen. Rahoitustarkastuksen olisi ennen momentissa tarkoitettua lausunnon antamista kuultava sekä asianomaista velkojaa että sulautuvaa luottolaitosta.

1.5. Säästöpankkilaki

2 §. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin edellä ehdotettua liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain 2 §:ää vastaavasti.

42 §. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin edellä ehdotettua liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain 2 §:ää vastaavasti.

73 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, joka vastaisi edellä liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annettuun lakiin lisättäväksi ehdotettua 5 a §:ää.

1.6. Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista

2 §. Pykälää muutettaisiin edellä ehdotettua liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain 2 §:ää vastaavasti.

3 §. Pykälän rakennetta selkeytettäisiin. Lain asiasisältö ei muuttuisi.

23 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 23 a §, joka vastaisi edellä liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annettuun lakiin lisättäväksi ehdotettua 5 a §:ää ja säästöpankkilakiin lisättäväksi ehdotettua 73 §:n 4 momenttia.

1.7. Laki sijoituspalveluyrityksistä

6 §. *Konsolidointiryhmä*. Pykälän 6 momentin nykyinen säännös kumottaisiin edellä luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 §:ään ehdotettua muutosta vastaavasti. Sen sijasta momentissa säädettäisiin siitä, että sijoituspalveluyrityksen konsolidoidun valvonnan alueellinen soveltamisala määräytyisi samalla tavoin kuin luottolaitoksissa edellä luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin ehdotettujen uusien 9 a ja 9 b §:n mukaisesti.

10 §. *Toimiluvan myöntäminen*. Pykälään lisättäisiin direktiivin 2002/87/EY artiklan 27.1 ja 2 edellyttämällä tavalla uusi 2 ja 5 momentti, jolloin nykyiset 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi ja nykyinen 4 momentti 6 momentiksi. Ehdotettu 2 momentti vastaisi edellä luottolaitostoiminnasta annetun lain 11 §:ään ehdotettua uutta 2 momenttia ja ehdotettu 5 momentti mairitun lain 10 §:ään ehdotettua 3 momenttia.

12 b §. *Sijoituspalveluyrityksen ja omistusyhteisön johtaminen*. Pykälän 1—3 momentissa olevat viittaukset varatoimitusjohtajaan muutettaisiin osakeyhtiölaissa omaksutun terminologian mukaisesti koskemaan toimitusjohtajan sijaista.

15 b §. *Määräysvallan hankkiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä*. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaus rahastoyhtiöön edellä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettuun lakiin ehdotettua 13 §:n 1 momentin mukaisesti.

31 §. *Omien varojen vähimmäismäärä ja sisäiset liiketoimet*. Pykälään lisättäisiin uusi 7 momentti, joka vastaisi edellä luottolaitostoiminnasta annetun lain 80 §:ään ehdotettua uutta 2 momenttia. Pykälän otsikkoa muutettaisiin lisäksi edellä ehdotettua luottolaitoslain 71 a §:n otsikkoa vastaavasti.

1.8. Laki Rahoitustarkastuksesta

15 §. *Tarkastus- ja tietojensaantioikeus*. Pykälän 4 momenttia muutettaisiin siten, että pykälässä tarkoitettu tarkastus- ja tietojensaantioikeus koskisi myös koti- ja ulkomaista ehdotetussa rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettua yrittystä. Säännös vastaisi nykyisen rahoitus-

ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 17 §:ää ja sillä pantaisiin täytäntöön rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskevan direktiivin 2002/87/EY 14.2 artiklan määräys.

31 §. *Tarkastus- ja tietojensaantioikeus ulkomaiseen konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvassa suomalaisessa yrityksessä.* Pykälän 1 ja 2 momentin soveltamisalaa laajennettaisiin siten, että momentteja sovellettaisiin myös sellaiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymään, jonka emoyritys sijaitsee Euroopan talousalueella. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön rahoitus- ja vakuutusryhmittymää koskevan direktiivin 2002/87/EY 14.2 ja 15 artiklan määräykset.

Pykälään lisättäisiin lisäksi ehdotettua rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 31 §:n 2 momenttia vastaava säännös. Ehdotetun momentin mukaan Rahoitustarkastuksen olisi ilmoitettava mainitussa lainkohdassa tarkoitetut tiedot ryhmittymän valvonnasta vastaavalle viranomaiselle myös silloin, kun ryhmittymä jää mainitun lain 6 §:n nojalla Suomen lain soveltamisalan ulkopuolelle. Momentin säännöksellä pantaisiin täytäntöön rahoitus- ja vakuutusryhmittymää koskevan direktiivin 2002/87/EY 12. artiklan määräykset siltä osin kuin niitä on sovellettava Suomen lain soveltamisalan ulkopuolelle jääviin ryhmittymiin.

1.9. Vakuutusyhtiölaki

1 luku. Yleisiä säännöksiä

5 b §. Pykälästä poistettaisiin viittaus vakuutusyhtiölain 14 b luvun lisävalvontasäännöksiin, joita nykyisin sovelletaan viittauksen perusteella rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain soveltamisalan piiriin kuuluvaan ryhmittymän omistusyhteisöön, jos vakuutusalan yritysten osuus ryhmittymässä on viimeksi mainitun lain 6 §:n 2 momentin mukaisesti laskettuna suurempi kuin rahoitusalan yritysten osuus. Viittaus jäisi tarpeettomaksi, koska uusi rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettava laki sisältäisi tarvittavat asiaan kuuluvat säännökset. Samasta syystä poistettaisiin säännös Vakuutusvalvontaviraston

velvollisuudesta pyytää lausunto Rahoitustarkastukselta.

Lisäksi teknisenä muutoksena pykälässä olevat viittaussäännökset nykyiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettuun lakiin muutettaisiin viittauksiksi uuteen vastaavaan lakiin.

2 luku. Vakuutusyhtiön perustaminen

1 a §. Pykälän 2 momentti muutettaisiin osakeyhtiölakiin lailla 887/2002 tehtyä muutosta ja ehdotettua liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain 2 §:ään ehdotettua muutosta vastaavasti, että vähintään yhdellä vakuutusyhtiön perustajista olisi oltava asuin- tai kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, jollei sosiaali- ja terveysministeriö myönnä siitä poikkeusta. Lisäksi momentissa säädettäisiin luvan ehdoista edellä mainittuun lakiin ehdotetun vastaavan säännöksen mukaisesti.

2 a §. Pykälään lisättäisiin vakuutusyhtiön perustamismenettelyä koskeva 2 ja 3 momentti rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskevan direktiivin 2002/87/EY 22 artiklan 1 kohdan ja 23 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Direktiivin mukaan asianomaisen toisen jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia on kuultava ennen toimiluvan myöntämistä vakuutusyritykselle, jos yrityksellä on direktiivissä mainittu liittynyt toiseen jäsenvaltioon.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että sosiaali- ja terveysministeriön olisi pyydyttävä vakuutusyhtiön toimilupahakemuksesta lausunto toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion asianomaiselta valvovalta viranomaiselta, jos perustettava vakuutusyhtiö on tässä valtiossa toimiluvan saaneen vakuutusyrityksen, luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen tytäryhtiö, tällaisen yrityksen emoyrityksen tytäryhtiö tai määräysvalta on perustettavassa vakuutusyhtiössä samalla luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä kuin tällaisessa yrityksessä.

Direktiivissä mainitaan seikat, joita jäsenmaiden toimivaltaisten viranomaisten erityisesti on käsiteltävä kuulemismenettelyssä. Tämän takia pykälän 3 momentin mukaan toisen jäsenvaltion viranomaiselta pyydyttä-

vässä lausunnossa olisi erityisesti arvioitava osakkeenomistajien sopivuutta sekä saman ryhmän toisen yrityksen johtamiseen osallistuvien johtajien mainetta ja kokemusta sekä ilmoitettava edellä mainittuja seikkoja koskevat tiedot, joilla on merkitystä toimiluvan myöntämisen sekä vakuutusyhtiön valvonnan kannalta.

5 §. Pykälään lisättäisiin vakuutusyhtiön toimiluvan edellytyksiä koskeva 2 momentti. Sitä sovellettaisiin vakuutusyhtiöön, joka kuuluu sellaiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymään, jonka emoyrityksen kotipaikka ei ole Suomessa ja joka ei ole rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 6 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu ryhmittymä.

Uudessa 2 momentissa säädettäisiin, että vakuutusyhtiön toimiluvan myöntäminen edellyttää ulkomaan viranomaisen riittävää toimivaltaa valvoa ryhmittymää. Vaihtoehtoisesti olisi voitava varmistua siitä, ettei vakuutusyhtiön kuuluminen ryhmittymään muuten vaaranna yhtiön toiminnan vakautta. Vakautta arvioitaessa otettaisiin huomioon ryhmittymän vakavaraisuus, riskikeskittymät, ryhmittymän sisäinen valvonta ja riskienhallintamenetelmät sekä ryhmittymän omistusyhteisön omistajien ja johdon sopivuus ja luotettavuus. Momentin sisältö vastaisi, mitä luottolaitoslakiin ehdotetussa 11 §:n 3 momentissa säädettäisiin luottolaitoksen toimiluvan edellytyksistä.

2 a luku. **Ensivakuustustoiminnan harjoittaminen ulkomailla**

17 §. Teknisenä muutoksena pykälässä oleva viittaus muutettaisiin ehdotettua rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettua lakia vastaavaksi.

3 luku. **Vakuutusyhtiön osakkuus**

3 §. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskevan direktiivin 2002/87/EY 24 artiklan 1 kohdassa ja 25 artiklan 1 kohdassa säädetään 2 luvun 5 §:n 2 momenttiin ehdotetun viranomaisten välisen kuulemismenettelyn ulottamisesta tiettyihin rajat ylittävien omistusyhteyksien hankkimiseen. Viranomaisen on kuultava toisen jäsenvaltion

asianomaista viranomaista, jos omistusyhteyden hankkija on toisessa jäsenvaltiossa toimiluvan saanut vakuutusyrittäjä, luottolaitos tai sijoituspalveluyrittäjä tai sellaisen yrityksen emoyrittäjä tai luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jolla on määräysvalta tällaisessa yrityksessä, ja jos yrityksestä tulee mainitun yritysoston myötä hankkijan tytäryrittäjä tai hankkija saa siinä määräysvallan.

Direktiivin perusteella 3 §:ään lisättäisiin uusi 7 momentti. Sen mukaan Vakuutusvalvontaviraston olisi pyydettävä toisen jäsenvaltion asianomaiselta viranomaiselta lausunto, jos direktiivissä tarkoitettuna osuuden hankkijan suora tai välillinen osuus vakuutusyhtiön osakkeista tai takuuosuuksista ylittäisi hankinnan seurauksena 3 §:n 1 ja 2 momentissa mainitulla tavalla 10, 20, 33 tai 50 prosenttia yhtiön osake- tai takuupääomasta.

7 luku. **Yhtiön johto**

3 §. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin edellä ehdotettua 2 luvun 1 a §:ää vastaavasti, että vähintään yhdellä vakuutusyhtiön hallituksen jäsenellä olisi oltava asuinpaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä siitä poikkeusta. Lisäksi momentissa säädettäisiin luvan ehdoista edellä ehdotettujen vastaavien säännösten mukaisesti.

10 luku. **Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen**

11 §. Teknisenä muutoksena pykälän 5 momentissa oleva viittaus muutettaisiin ehdotettua rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettua lakia vastaavaksi.

14 luku. **Vakuutusyhtiön ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan yrityksen valvonta**

Luvun otsikkoa muutettaisiin ehdotettujen 3 ja 4 a §:n johdosta, jotka koskisivat rahoitus- ja vakuutusryhmittymistä annetussa laissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan yrityksen valvontaa

3 §. Pykälään otettavalla säännöksellä laa-

jennettäisiin valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeutta rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskevan direktiivin 2002/87/EY 14 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Vakuutusvalvontavirastolla olisi oikeus saada tietoja suomalaisen vakuutusyhtiön ja vakuutusomistusyhteisön lisäksi myös rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettussa laissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvalta kotimaiselta tai ulkomaiselta yritykseltä silloin, kun virasto toimii koordinoivana valvontaviranomaisena tai muuten suorittaa sille mainitun lain perusteella kuuluvia tehtäviä.

4 a §. Pykälän 1—3 momentissa pantaisiin täytäntöön rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskevan direktiivin 2002/87/EY 15 artikla. Siinä säädetään menettelystä, jolla toimivaltaiset viranomaiset voivat saada tietoja toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan finanssiryhmittymään kuuluvan säännellyn tai sääntelemättömän yrityksen toiminnasta joko tarkastamalla itse yrityksen toimintaa tai osallistumalla kyseisen jäsenvaltion viranomaisten suorittamaan tarkastukseen.

Pykälän 1 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirastolla olisi toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvovan viranomaisen pyynnöstä oikeus suorittaa tarkastus Suomessa olevassa yrityksessä, joka kuuluu sellaiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymään, johon kuuluu vähintään yksi vakuutusyritys, jolla on kotipaikka kyseisessä Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Pykälän 2 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirastolla olisi oikeus suorittaa tarkastus tai osallistua tarkastukseen toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, jos virasto on sitä pyytänyt kyseisen valtion vakuutustoimintaa valvovalta viranomaiselta ja tämä viranomainen sen sallii. Tarkastus voisi koskea yritystä, joka kuuluu sellaiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymään, johon kuuluu myös suomalainen vakuutusyhtiö tai vakuutusyhdistyksen mukainen vakuutusyhdistys.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vastaavaroisesti siitä, että toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvova viranomainen voi pyytää Vakuutusvalvontavirastolta tarkastuksen suoritta-

mista Suomessa olevassa yrityksessä. Vakuutusvalvontaviraston olisi täytettävä pyyntö joko suorittamalla tarkastus itse tai antamalla pyynnön esittäneen viranomaisen osallistua viraston suorittamaan tarkastukseen.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskevan direktiivin 2002/87/EY 12 artiklan mukaisesti Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden toimivaltaisten viranomaisten yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta. Direktiivin mukaan finanssiryhmittymän säänneltyjen yritysten valvonnasta vastaavien toimivaltaisten viranomaisten ja kyseisen finanssiryhmittymän osalta koordinaattoriksi nimetyt toimivaltaisten viranomaisen on toimittava tiiviissä yhteistyössä toistensa kanssa. Artiklassa painotetaan valvonnan kannalta olennaisen tärkeiden tai merkityksellisten tietojen vaihdon tärkeyttä. Artiklassa myös luetaan valvontaa koskevat seikat, joita koskevien tietojen keruusta ja vaihdosta viranomaisten on yhteistyössä vähintään huolehdittava.

Pykälän 4 momentin mukaan Vakuutusvalvontaviraston olisi ilmoitettava toiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle, jollei virasto mainitun viranomaisen kanssa toisin sovi, oma-aloitteisesti pykälässä mainitut valvottavien organisaatiota, taloutta, strategiaa ja riskienhallintaa koskevat tiedot. Lisäksi Vakuutusvalvontaviraston olisi kyseisen viranomaisen pyynnöstä toimitettava tälle muut valvonnan kannalta tarpeelliset, hallussaan olevat tiedot.

14 b luku. **Vakuutusyritysrhmän lisävalvonta**

1 §. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskevan direktiivin 2002/87/EY 28 artiklan 1 kohdassa muutetaan vakuutusyritysrhmään kuuluvien vakuutusyritysten lisävalvonnasta annetun direktiivin 98/78/EY 1 artiklassa olevia osakasyrityksen, sidosyrityksen, vakuutusholdingyhtiön ja sekavakuutusholdingyhtiön määritelmiä. Osakasyrityksiksi ja sidosyrityksiksi katsotaan muutoksen jälkeen myös yritys, jota johdetaan yhtenäiseltä pohjalta tai jonka hallinto-, johto- tai valvontaelimiin kuuluu samoja henkilöitä

toisen yrityksen kanssa konsolidoiduista tilinpäätöksistä annetun seitsemännen neuvoston direktiivin 83/349/ETY 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Vakuutusholdingyhtiön ja sekavakuutusholdingyhtiön määritelmistä suljetaan pois yritykset, jotka eivät ole direktiivissä 2002/87/EY tarkoitettuja rahoitusalan sekaholdingyhtiöitä.

Pykälän 1 momentin 4 ja 5 kohdassa muutettaisiin osakasyrityksen ja sidosyrityksen määritelmiä direktiivin mukaisesti, jolloin osakas- ja sidosyrityksenä pidettäisiin myös yritystä, joka on sidoksissa toiseen yritykseen luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Pykälän 1 momentin 9 kohdassa muutettaisiin monialaomistusyhteisön määritelmä vastaamaan direktiivin määritelmää siten, että yhtenä emoyrityksen monialaomistusyhteisön käsitteestä poissulkevana kriteerinä pidettäisiin myös sitä, että emoyritys on rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettu omistusyhteisö.

8 §. Pykälässä säädettäisiin edellä ehdotettua luottolaitostoiminnasta annetun lain 71 a §:ää vastaavasti, että pykälässä tarkoitettuja liiketoimia ei saa tehdä ehdoin, jotka poikkeavat toisistaan riippumattomien osapuolten välillä samanlaisissa liiketoimissa yleisesti noudatetuista ehdoista. Momentin säännöksiä ei kuitenkaan sovellettaisi konserniyritysten tarvitsemien hallinnollisten palvelujen hankkimiseen konserniin kuuluvalla yrityksellä eikä emoyrityksen tytäryritykselle myöntämiin pääoma- ja debentuurilainoihin, jotka ovat tarpeen tytäryrityksen pääomarakenteen vahvistamiseksi.

1.10. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä

1 §. *Lain soveltamisala.* Työeläkevakuutusyhtiöitä ei edellä ehdotetun rahoitus- ja vakuutusryhmittymiä koskevan lain 2 §:n 4 kohdan mukaan pidettäisi vakuutusyhtiöinä sovellettaessa mainitun lain säännöksiä. Tämän vuoksi pykälän 3 momentin luetteloon vakuutusyhtiölain säännöksistä, joita ei sovelleta työeläkevakuutusyhtiöön, lisättäisiin viittaus edellä ehdotettuihin vakuutusyhtiölain 2 luvun 5 §:n 2 momenttiin ja 14 luvun 4 a §:ään.

Työeläkevakuutusyhtiöön ei myöskään sovellettaisi vakuutusyhtiölain 2 luvun 1 a §:n 2 momenttia eikä 7 luvun 3 §:n 1 momenttia, joiden osalta edellä ehdotetaan lievennyksiä vakuutusyhtiön perustajien ja hallituksen jäsenten kotipaikkavaatimuksiin. Työeläkevakuutusyhtiöt toimivat kansallisesti, eikä näitä yhtiöitä koskevien muutosten tekemiseen ole tarvetta. Työeläkevakuutusyhtiön perustajien ja hallitusten jäsenten kotipaikkavaatimukset säilyisivät ennallaan, sillä nykyisiä vakuutusyhtiölain säännöksiä vastaavat säännökset otettaisiin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 6 §:n 4 momenttiin ja 9 §:n 3 momenttiin.

6 §. *Toimilupa.* Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jonka mukaan toimiluvan edellytyksenä olisi, että vähintään puolella työeläkevakuutusyhtiön perustajista on asuinpaikka tai, jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö myönnä tästä poikkeusta. Lisäksi momentissa säädettäisiin luvan ehdoista edellä ehdotettujen vastaavien säännösten mukaisesti. Nykyisin työeläkevakuutusyhtiöitä koskee vastaava vakuutusyhtiölain 2 luvun 1 a §:n 2 momentti. Säännös otettaisiin työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin, koska vakuutusyhtiölaissa olevaa perustajien kotipaikkavaatimusta ehdotetaan mainitussa pykälässä lievennettäväksi.

9 §. *Työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvosto ja hallitus.* Pykälän 3 momentista poistettaisiin viittaus vakuutusyhtiölain 7 luvun 3 §:n 1 momenttiin, jossa säädetään hallituksen ja toimitusjohtajan kotipaikkavaatimuksista. Koska vakuutusyhtiölain säännöstä ehdotetaan muutettavaksi, työeläkevakuutusyhtiöitä koskeva säännös otettaisiin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 12 §:n 2 momenttiin.

12 §. *Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset.* Pykälän 1 momentti säilyisi nykyisellään.

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti. Sen mukaan vähintään puolella työeläkevakuutusyhtiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä ja toimitusjohtajalla olisi oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä tästä poikkeusta. Lisäksi momentissa säädettäisiin luvan ehdoista edellä ehdotettujen vastaavien

säännösten mukaisesti. Nykyisin työeläkevakuutusyhtiöitä koskee vastaava vakuutusyhtiölain 7 luvun 3 §:n 1 momentti ja 7 luvun 7 §:n 3 momentti. Säännös otettaisiin työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin, koska vakuutusyhtiölaissa olevaa hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten kotipaikkavaatimusta ehdotetaan lievennettäväksi.

Pykälän 3 ja 4 momentti vastaisivat nykyistä 2 ja 3 momenttia.

Pykälän 5 momentti vastaisi nykyistä 4 momenttia. Momentissa oleva viittaus rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettuun lakiin muutettaisiin kuitenkin viittaukseksi uuteen vastaavaan lakiin.

1.11. Vakuutusyhdistyslaki

1 luku. Yleisiä säännöksiä

6 a §. Pykälässä täsmennettäisiin palveluyrityksen määritelmä vastaamaan vakuutusyhtiölain 1 luvun 5 a §:ää. Palveluyritykseksi katsottaisiin myös yhteisö, joka pääasiallisena toimintanaan tuottaa palveluja yhdelle tai useammalle vakuutusyhdistykselle omistamalla, hallitsemalla tai hoitamalla kiinteistöjä.

6 b §. Vakuutusyhdistyslain vakuutusomistusyhteisön määritelmä muutettaisiin vastaamaan vakuutusyhtiölain 1 luvun 5 b §:ää. Lisäksi määritelmä, joka nykyisin on vakuutusyhtyrityksen lisävalvontaa koskevassa 12 a luvun 1 §:n 9 kohdassa, otettaisiin 1 lukuun, koska käsitettä vakuutusomistusyhteisö käytettäisiin myös 12 a luvun ulkopuolella. Samalla 12 a luvun 1 §:n 9 kohta kumottaisiin tarpeettomana.

2 luku. Vakuutusyhdistyksen perustaminen

1 §. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin edellä ehdotettua vakuutusyhtiölain 2 luvun 1 a §:ää vastaavasti, että vähintään yhdellä vakuutusyhdistyksen perustajista olisi oltava kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä siitä poikkeusta. Lisäksi momentissa säädettäisiin poikkeuksen ehdoista edellä ehdotettujen vastaavien säännösten mukaisesti.

sesti.

6 luku. Vakuutusyhdistyksen johto

3 §. Pykälän 1 momentti muutettaisiin edellä ehdotettua vakuutusyhtiölain 7 luvun 3 §:ää vastaavasti, että vähintään yhdellä vakuutusyhdistyksen hallituksen jäsenellä olisi oltava kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä siitä poikkeusta. Lisäksi momentissa säädettäisiin luvan ehdoista edellä ehdotettujen vastaavien säännösten mukaisesti.

Pykälän 2 ja 3 momentti muutettaisiin vastaamaan vakuutusyhtiölain 7 luvun 3 §:n 2 momenttia. Hallituksen ja toimitusjohtajan tulisi johtaa vakuutusyhdistystä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Vakuutusyhdistyksen hallintoneuvoston jäsenenä ei saisi toimia vajaanvaltainen, konkurssissa oleva tai liiketoimintakieltoon määrätty henkilö.

Pykälään lisättäisiin 4 ja 5 momentti, joissa säädettäisiin vakuutusyhtiölain 3 §:n 3 ja 4 momenttia vastaavasti hallintohenkilöiden muutoksista ilmoittamisesta ja hallintohenkilöitä koskevien säännösten soveltamisesta vakuutusomistusyhteisöön.

3 a §. Pykälässä säädettäisiin vakuutusyhtiölain 7 luvun 3 a §:n 1 momenttia vastavasti henkilön kelpoisuudesta toimia vakuutusyhdistyksen toimitusjohtajana ja hänen sijaisenaan. Tällainen henkilö ei saisi olla vakuutusyhdistyksen kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen toimitusjohtajana tai tämän sijaisena.

10 luku. Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvelan kattaminen

4 a §. Pykälän sisältö muutettaisiin vastaamaan vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 c §:ää. Siten myös vakuutusomistusyhteisöllä olisi oltava vakuutusyhdistyksen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

9 b §. Pykälän uuteen 3 momenttiin otettiin vakuutusyhtiölain 10 luvun 11 §:n 5 momenttia vastaava säännös konsernitilinpäätöksen laadinnasta. Monialaisissa rahoitus- ja vakuutusryhmittymissä konsernitilinpäätös voitaisiin laatia rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 3 luvun mukaan, jos se on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

11 luku. **Voitonjako ja yhdistyksen varojen muu käyttö**

8 §. Konsernin sisäistä luotonantoa koskevat säännökset muutettaisiin vastaaviksi, jotka vakuutusyhtiölain 12 luvun 6 §:n nojalla koskevat vakuutusyhtiöitä. Aiemmin vain konsernia koskenut sääntely ulotettaisiin 1 momentissa myös rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään.

Pykälän 2 momentin mukaan luoton antamista koskevia säännöksiä sovellettaisiin vastaavasti takauksen antamiseen tai muuhun vakuuden asettamiseen toisen antaman luoton maksamisesta.

12 luku. **Vakuutusyhdistyksen valvonta**

4 §. Uudessa 5 momentissa laajennettaisiin Vakuutusvalvontaviraston oikeus tarkastaa vakuutusyhdistyksen ja sen tytäryhteisön liikettä ja toimintaa koskemaan myös suomalaista vakuutusomistusyhteisöä ja sen tytäryhteisöä. Tarkastusoikeus vastaisi sisällöltään vakuutusyhtiölain 14 luvun 4 §:n 3 momenttia.

5 §. Valvontaviranomaisten tiedonsaantioikeus laajennettaisiin käsittämään vakuutusyhdistyksen lisäksi suomalainen vakuutusomistusyhteisö ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettu rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluva kotimainen tai ulkomainen yritys. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön, vastavasti kuin vakuutusyhtiöiden osalta vakuutusyhtiölain 14 luvun 3 §:llä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskevan direktiivin 2002/87/EY 14 artiklan 2 kohta.

12 a luku. **Vakuutusyrittäjäryhmän lisävalvonta**

1 §. Pykälän 4, 5 ja 10 kohdassa osakasyrityksen, sidosyrityksen ja monialaomistusyhteisön määritelmät muutettaisiin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskevan direktiivin 2002/87/EY 28 artiklan 1 kohdan mukaisiksi vastaavasti, kuin samat määritelmät vakuutusyhtiöiden osalta muutettaisiin vakuutusyhtiölain 14 b luvun 1 §:n 1 momentin 4, 5 ja 9 kohdassa. Pykälän 9 kohta kumottaisiin sen mukaisesti, mitä edellä 1 luvun 6 b §:n osalta on sanottu.

5 §. Pykälän 1 momentti muutettaisiin vastaamaan vakuutusyhtiölain 14 b luvun 5 §:n 1 momenttia. Vakuutusyhdistyksen lisävalvontaa varten laadittavassa mukautetussa vakavaraisuuslaskelmassa olisi siten otettava huomioon muiden sidosyritysten ohella myös sellaiset yritykset, jotka ovat luottolaitostoinnasta annetun lain mukaisia luotto- tai rahoituslaitoksia tai sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettuja sijoituspalveluyrityksiä.

6 §. Pykälän 1 momentti muutettaisiin vastaamaan vakuutusyhtiölain 14 b luvun 6 §:n 1 momenttia. Vakuutusyhdistyksen emoyrityksen lisävalvontaa varten laadittavassa mukautetussa vakavaraisuuslaskelmassa olisi siten otettava huomioon muiden emoyritysten sidosyritysten ohella myös sellaiset yritykset, jotka ovat luottolaitostoinnasta annetun lain mukaisia luotto- tai rahoituslaitoksia tai sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettuja sijoituspalveluyrityksiä.

8 §. Pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti edellä ehdotettua vakuutusyhtiölain 14 b luvun 8 §:ää vastaavasti.

2. **Voimaantulo**

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu, kuitenkin viimeistään finanssiryhmittymien valvontaa koskevan direktiivin kansalliselle täytäntöönpanolle säädettyyn määräpäivään 11 elokuuta 2004 mennessä. Ehdotetun rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskevan lain 3 luvun säännöksiä, jotka koskevat ryhmittymän taloudellisen aseman valvontaa, olisi kuitenkin

kin sovellettava direktiivin mukaisesti 1.1.2005 lukien. Lisäksi nykyisen, tällä lailla kumottavan lain 3 luvun säännöksiä tilinpäätöksestä sovellettaisiin 1.1.2005 saakka.

3. Säättämisjärjestys

Lait voidaan hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisessa säättämisjärjestyksessä. Säättämisjärjestyksen kannalta merkittävät kysymykset liittyvät joko direktiivin pakottaviin säännöksiin taikka vastaavat voimassa olevaan luottolaitoslainsäädäntöön jo aikaisemmin sisällytettyjä periaatteita.

Ehdotuksesta on kuitenkin tarpeen pyytää perustuslakivaliokunnan lausunto. Säättämisjärjestystä harkittaessa tulee kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin lakiesitysten kohtiin.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettavan lain 6–8 §:ään ehdotetaan sisällytettäväksi direktiivistä pakottavasti johtuva periaate, jonka mukaan monikanallisten ryhmittymien pääasiallisesta valvonnasta on voitava sopia asianomaisten valtioiden valvontaviranomaisten kesken. Lakiehdotuksessa periaate on ehdotettu otettavaksi huomioon siten, että Suomen viranomaisiin voi luopua lain soveltamisesta, jos se voi varmistua siitä, että toisen Euroopan talousalueen toimivaltainen viranomaisiin ottaa huolehtiakseen näistä tehtävistä. Vastavasti laissa tarkemmin määritellyissä tapauksissa voitaisiin soveltaa lakia muissa kuin

Suomen lain soveltamisalaan suoraan lain nojalla kuuluvissa tilanteissa, jos Suomen toimivaltainen viranomaisiin ottaa huolehtiakseen kyseisistä tehtävistä.

Mainitun lakiehdotuksen 5 §:ään, 6 §:n 5 momenttiin, 17 §:n 2 momenttiin ja 22 §:n 5 momenttiin sekä 2. lakiesityksen 70 §:n 4 momenttiin sisältyy uusia säännöksiä, joilla Rahoitustarkastukselle annetaan erityistä harkintavaltaa, joka kuitenkin luonteeltaan ja laajuudeltaan vastaa direktiivin pakottavia säännöksiä ja hyvältä rahoitusvalvonnan kansainvälisestä edellytetyä tasoa eikä merkittävästi poikkea näille viranomaisille nykyisessä toimialakohtaisessa lainsäädännössä suodusta harkintavallasta.

Ensimmäisen lakiehdotuksen 4 §:n 5 momenttiin, 20 §:n 5 momenttiin ja 26 §:ään sekä 2. lakiehdotuksen 16 §:n 7 momenttiin, 68 a §:n 3 momenttiin ja 71 §:ään sisältyy lisäksi norminantovallan delegointia sisältäviä säännöksiä. Säännöksissä tarkoitettu delegoitu norminantovalta rajoittuu kuitenkin direktiivin täytäntöönpanon kannalta tarpeellisiin tai muuten luonteeltaan teknisiin täydentäviin säännöksiin ja määräyksiin eivätkä laajuudeltaan poikkea olennaisesti vastaavista nykyiseen toimialakohtaiseen lainsäädäntöön sisältyvistä säännöksistä. Erityisesti mainittuun 20 §:ään sisältyvää asetuksenantovaltuutta rajoittaa merkittävästi se, että asetuksella annettavien tarkempien säännösten on täytettävä direktiivin liitteen yksityiskohtaiset säännökset sovellettavista vakavaraisuuslaskentamenetelmistä.

1.

Laki**rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään rahoitus- ja vakuutusryhmittymän toiminnalle asetettavista vaatimuksista ja niiden valvonnasta. Valvonnan tarkoituksena on osaltaan turvata rahoitus- ja vakuutusmarkkinoiden häiriötön toiminta, edistää rahoitus- ja vakuutusryhmittymien johtamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti sekä turvata tallettajien ja sijoittajien taloudellista asemaa ja vakuuttajia etuja.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *luottolaitoksella* luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) 2 §:ssä tarkoitettua luottolaitosta ja sitä vastaavaa ulkomaista luottolaitosta;

2) *sijoituspalveluyrityksellä* sijoituspalveluyrityksistä annetun lain (579/1996) 4 §:ssä tarkoitettua sijoituspalveluyritystä ja sitä vastaavaa ulkomaista sijoituspalveluyritystä;

3) *rahastoyhtiöllä* sijoitusrahastolaissa (48/1999) tarkoitettua rahastoyhtiötä ja sitä vastaavaa ulkomaista rahastoyhtiötä;

4) *vakuutusyhtiöllä* vakuutusyhtiölaissa (1062/1979) tarkoitettua vakuutusyhtiötä,

työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997) tarkoitettua työeläkevakuutusyhtiötä lukuun ottamatta, ja vastaavaa ulkomaista vakuutusyhtiötä; mitä tässä laissa säädetään vakuutusyhtiöstä sovelletaan vastavasti vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitettuun vakuutusyhdistykseen;

5) *säännellyllä yrityksellä* luottolaitosta, sijoituspalveluyritystä, rahastoyhtiötä ja vakuutusyhtiötä;

6) *rahoitusalan yrityksellä* luottolaitosta, sijoituspalveluyritystä, luottolaitostoiminnasta annetussa laissa ja sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettua palveluyritystä ja rahoituslaitosta, rahastoyhtiötä ja säilytisyhteisöä sekä niihin rinnastettavaa ulkomaista yritystä; lukuun ottamatta jäljempänä kohdassa 7 tarkoitettua rahastoyhtiötä ja säilytisyhteisöä;

7) *vakuutusalan yrityksellä* vakuutusyhtiötä, vakuutusyhtiölaissa ja vakuutusyhdistyslaissa tarkoitettua vakuutusomistusyhteisöä ja palveluyritystä, sellaista rahastoyhtiötä ja säilytisyhteisöä, joka on edellä tässä kohdassa tarkoitettun yrityksen tytäryritys tai sellainen omistusyhteyseritys, josta tässä kohdassa tarkoitettujen yritykset omistavat yhteensä suuremman osuuden kuin edellä 6 kohdassa tarkoitettujen yritykset, sekä edellä tässä kohdassa tarkoitettuihin yrityksiin rinnastettavaa ulkomaista yritystä;

8) *emoyrityksellä* yritystä, jolla on toiseen yritykseen kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla määräysvalta;

9) *tytäryrityksellä* yritystä, johon emoyrityksellä on 8 kohdassa tarkoitettu määräysvalta;

10) *omistusyhteyserityksellä* yritystä,
a) jonka osakkeista, jäsenosuuksista, takuusuuksista tai yhtiöosuuksista toinen yritys suoraan tai välillisesti omistaa vähintään 20 prosenttia;

b) jonka osakkeiden, jäsenosuuksien, takuusuusien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä toisella yrityksellä on vähintään 20 prosenttia ja tämä äänimäärä perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen;

c) jonka hallituksen jäsenistä tai sellaisen toimielimen jäsenistä, joka nimittää hallituksen, toisella yrityksellä on oikeus nimittää tai erottaa vähintään yksi viidesosa ja nimittämisoikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin b-kohdassa tarkoitettu äänimäärä; tai

d) johon toisella yrityksellä on muu sellainen omistusosuus, joka luo näiden yritysten välille pysyvän yhteyden ja on tarkoitettu edistämään yrityksen tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen toimintaa;

11) *osakasyrityksellä* emoyritystä ja sellaista yritystä, jolla on 10 kohdassa tarkoitettu omistusyhteys toiseen yritykseen;

12) *ryhmittymän omistusyhteisöllä* 3 §:n 1 momentin mukaisen rahoitus- ja vakuutusryhmittymän muodostavan yritysryhmän emoyritystä, joka ei ole säännelty yritys;

13) *valvontaviranomaisella* Rahoitustarkastusta, Vakuutusvalvontavirastoa ja niitä vastaavaa toisen Euroopan talusalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaista;

14) *keskeisellä valvontaviranomaisella*

a) valvontaviranomaista, joka 6—8 §:n nojalla taikka vastaavan ulkomaan lain nojalla toimii rahoitus- ja vakuutusryhmittymän koordinoivana valvontaviranomaisena;

b) muuta valvontaviranomaista, joka vastaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidoidusta valvonnasta taikka ryhmittymään kuuluvan vakuutusyhtiön lisävalvonnasta;

c) rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan sellaisen säännellyn yrityksen valvonnasta vastaavaa viranomaista, johon ei sovelleta b-kohdassa tarkoitettua konsolidoitua valvontaa tai lisävalvontaa;

d) muuta kuin edellä a—c -kohdassa tarkoitettua rahoitus- ja vakuutusryhmittymään

kuuluvan säännellyn yrityksen valvonnasta vastaavaa valvontaviranomaista, jos a—c kohdassa tarkoitettujen valvontaviranomaisten yksimielisesti niin päättävät.

Sovellettaessa 1 momentin 8—11 kohtaa omistus- ja ääniosuuteen luetaan myös osakkeet ja osuudet, jotka kuuluvat sellaiselle 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun yritysryhmään kuuluvan työnantajayrityksen perustamalle eläkesäätiölaitoslaissa (1774/1995) tarkoitettulle eläkesäätiölle, jonka toimintapiiriin kuuluvat henkilöt ovat työnantajayrityksen palveluksessa tai sellaiseen vakuutuskassalaitoslaissa (1164/1992) tarkoitettuun eläkekassaan, jonka toimintapiirissä voivat olla yritysryhmään kuuluvan työnantajayrityksen palveluksessa olevat henkilöt.

3 §

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymä

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymällä (ryhmittymä) tarkoitetaan

1) yritysryhmää, jossa osakasyritys on säännelty yritys ja joka täyttää kaikki seuraavat edellytykset:

a) vähintään yksi yritysryhmään kuuluvista yrityksistä on rahoitusalan yritys ja vähintään yksi on vakuutusalan yritys;

b) rahoitusalan yritysten yhteenlaskettu osuus ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus ovat yritysryhmässä kumpikin erikseen merkittäviä 4 §:n mukaisesti lasketuna;

2) yritysryhmää, jonka emoyritys on muu kuin säännelty yritys ja joka täyttää kaikki seuraavat edellytykset:

a) vähintään yksi emoyrityksen tytäryrityksistä on säännelty yritys;

b) vähintään yksi yritysryhmään kuuluvista yrityksistä on rahoitusalan yritys ja vähintään yksi on vakuutusalan yritys;

c) rahoitusalan yritysten yhteenlaskettu osuus ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus ovat yritysryhmässä kumpikin erikseen merkittäviä 4 §:n mukaisesti lasketulla tavalla;

d) rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus yritysryhmässä on merkittäviä 4 §:n mukaisesti lasketulla tavalla.

Yritysryhmällä tarkoitetaan 1 momentin 1 kohtaa sovellettaessa ryhmää, jonka muo-

dostavat emoyritys, emoyrityksen tytäryritykset ja näiden omistusyhteisyrietykset tai, jos osakasyritys on muu kuin emoyritys, osakasyritys ja sen omistusyhteisyrietykset, sekä 1 momentin 2 kohtaa sovellettaessa ryhmää, jonka muodostavat emoyritys, emoyrityksen tytäryritykset ja näiden omistusyhteisyrietykset.

Sen lisäksi, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ryhmittymän muodostavat

1) säännellyt yritykset, joiden välillä vallitsee luottolaitostoinnasta annetun lain 4 a §:ssä, sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 6 a §:ssä ja vakuutusyhtiölain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu muu kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettu merkittävä sidonnaisuus sekä tällaisten yritysten tytäryritykset ja omistusyhteisyrietykset, edellyttäen että vähintään yksi säännellyistä yrityksistä on rahoitusalan yritys ja vähintään yksi on vakuutusalan yritys;

2) osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1504/2002) 3 §:ssä tarkoitettuun yhteenliittymään mainitun pykälän 1 momenttiin mukaan kuuluvat yhteisöt ja sellaiset vakuutusalan yritykset, joihin mainituilla yhteisöillä on yksin tai yhdessä 2 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettu määräysvalta tai jotka ovat tällaisen yhteisön omistusyhteisyrietyksiä;

edellyttäen, että tällaisessa ryhmässä rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus sekä kummankin toimialan yritysten osuus erikseen ovat merkittäviä 4 §:n mukaisesti lasketulla tavalla.

Ryhmittymän johdossa olevalla yrityksellä tarkoitetaan jäljempänä tässä laissa 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ryhmittymän osakasyritystä, mainitun momentin 2 kohdassa tarkoitettua ryhmittymän emoyritystä, 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ryhmittymässä sitä säänneltyä yritystä, jonka taseen loppusumma on suurin, sekä 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettua ryhmittymässä yhteenliittymän keskusyhteisöä.

4 §

Ryhmittymään sovellettavat kynnysarvot

Rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteen-

laskettu osuus yritysryhmässä ja 3 §:n 3 momentissa tarkoitettua ryhmässä on 3 §:n 1 momentin 2 d kohdassa ja 3 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla merkittävä, jos näiden yritysten taseiden loppusummien yhteenlaskettu määrä ylittää 40 prosenttia yritysryhmään kuuluvien kaikkien yritysten taseiden loppusummien yhteenlasketusta määrästä. Sovellettaessa tätä momenttia työeläkevakuutusyhtiötä ei lueta yritysryhmään.

Rahoitusalan yritysten yhteenlaskettu osuus ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus (toimialan osuus) yritysryhmään tai 3 §:n 3 momentissa tarkoitettuun ryhmään kuuluvista kaikista rahoitus- ja vakuutusalan yrityksistä ovat kumpikin merkittäviä 3 §:n 1 momentin 1 b tai 2 c kohdassa taikka 3 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla, jos vähintään yksi seuraavista edellytyksistä täyttyy:

1) molempien toimialojen tase- ja pääomavaatimusosuuksien 3 momentin mukaisesti laskettu keskiarvo ylittää 10 prosenttia;

2) pienempään toimialaan kuuluvien yritysten taseiden loppusummien yhteenlaskettu määrä ylittää 6 miljardia euroa;

3) ryhmittymään kuuluvien rahoitusalan yritysten ja vakuutusalan yritysten liiketoiminnan tuottojen osuus kumpikin ylittävät 10 prosenttia ryhmittymään kuuluvien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlasketuista tuotoista.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu keskiarvo saadaan laskemalla ensin toimialaan kuuluvien yritysten taseiden yhteenlasketun loppusumman suhde kaikkien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten taseiden yhteenlaskettuun loppusummaan (suhdeluku 1) ja toimialaan kuuluvien yritysten yhteenlasketun pääomavaatimuksen suhde ryhmittymään kuuluvien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettuun pääomavaatimuksen (suhdeluku 2) ja laskemalla sen jälkeen suhdelukujen 1 ja 2 aritmeettinen keskiarvo. Pääomavaatimuksella tarkoitetaan tässä momentissa ryhmittymään kuuluvan säännellyn yrityksen 18 §:n 1 momentin mukaisesti laskettua omien varojen vähimmäismäärää. Jos säänneltyyn yritykseen sovelletaan konsolidoitua valvontaa tai lisävalvontaa, pääomavaatimuksella tarkoitetaan 18 §:n 2 momentin mukaisesti laskettua omien varojen vähimmäismäärää.

Jos kaksi tai useampi ryhmittymän samaan toimialaan kuuluvista yrityksistä tai, sovellettaessa 1 momenttia, kaksi tai useampi rahoitus- ja vakuutusalaan kuuluvista yrityksistä, muodostaa konsernin, johon ei kuulu olenaisessa määrin muun alan yrityksiä ja joka laatii konsernitilinpäätöksen, taseen sijasta otetaan näiden yritysten osalta huomioon konsernin tase sovellettaessa 1—3 momentin säännöksiä. Taseen ja konsernitaseen loppusummaan lisätään tätä pykälää sovellettaessa taseen ulkopuolisten sitoumusten luottolaitostoiminnasta annetun lain 77 §:n mukaisesti laskettu luottovasta-arvo. Omistusyhteyserityksen taseen loppusummasta, taseen ulkopuolisista sitoumuksista, pääomavaatimuksesta ja liiketoiminnan tuotoista otetaan tätä pykälää sovellettaessa huomioon ryhmittymään kuuluvien yritysten omistusyhteyserityksessä yhteensä omistamaa osuutta vastaava määrä. Jos omistusyhteys perustuu kokonaan tai osittain oikeuteen nimittää tai erottaa hallitukseen jäseniä, taseen loppusummasta, taseen ulkopuolisista sitoumuksista, pääomavaatimuksesta ja liiketoiminnan tuotoista otetaan tätä pykälää sovellettaessa huomioon määrä, joka vastaa nimittämistä tai erottamisioikeuden kohteena olevien hallituksen jäsenten osuutta hallituksen jäsenten kokonaisuudesta, jos tällä tavoin laskettu määrä on suurempi kuin omistusosuuden perusteella laskettu määrä.

Koordinoiva viranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä tämän ja 5 §:n soveltamisesta.

5 §

Kynnysarvojen soveltamista koskevat poikkeukset

Jos rahoitus- ja vakuutusalan yritysten yhteenlaskettu osuus ryhmittymässä laskee alle 4 §:n 1 momentissa säädetyn kynnysarvon, ryhmittymään sovelletaan mainitusta momentista poiketen 35 prosentin kynnysarvoa kolmen seuraavan vuoden ajan. Jos rahoitusalan yritysten tai vakuutusalan yritysten osuus ryhmittymässä laskee alle 4 §:n 2 momentin 1 tai 3 kohdassa säädetyn kynnysarvon, ryhmittymään sovelletaan mainitusta momentista poiketen seuraavan kolmen vuo-

den ajan 8 prosentin kynnysarvoa. Jos rahoitus- tai vakuutusalan yritysten taseiden loppusummien yhteenlaskettu määrä ryhmittymässä laskee alle 4 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetyn kynnysarvon, ryhmittymään sovelletaan mainitusta momentista poiketen seuraavan kolmen vuoden ajan 5 miljardin kynnysarvoa. Valvontaviranomainen, joka 7 tai 8 §:n mukaan toimii ryhmittymän koordinoivana valvontaviranomaisena voi ryhmittymän muiden keskeisten valvontaviranomaisen annettua siihen suostumuksensa päättää, että ryhmittymään lakataan soveltamasta tämän momentin säännöksiä ennen edellä tarkoitettujen kolmen vuoden määräajan päättymistä.

Valvontaviranomainen, joka 7 tai 8 §:n nojalla toimii koordinoivana valvontaviranomaisena, voi päättää, että

1) lakia ei sovelleta ryhmittymään tai että sitä sovelletaan vain osittain, jos pienemmän toimialan osuus ryhmittymässä ylittää 4 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua kynnysarvon mutta alittaa mainitun momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettua kynnysarvon;

2) yritys, jonka merkitys ryhmittymässä on valvonnan tavoitteiden kannalta vähäinen, voidaan jättää huomiotta laskettaessa 4 §:ssä ja tässä pykälässä tarkoitettuja kynnysarvoja;

3) ryhmittymään ei sovelleta tätä lakia, jos 4 §:n 2 momentissa säädettyistä edellytyksistä täyttyy ainoastaan mainitun momentin 3 kohdassa mainittu edellytys tai jos 4 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyminen johtuu ainoastaan taseen ulkopuolisten sitoumusten huomioon ottamisesta 4 §:n 4 momentin mukaisesti;

4) lakia ei sovelleta ryhmittymään ennen kuin sen on täyttänyt 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaiset kynnysarvot yhtäjaksoisesti vähintään kolmen vuoden ajan.

Edellä 1 momentissa ja 2 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitettu päätös voidaan tehdä vain muiden keskeisten valvontaviranomaisen suostumuksella ja vain jos lain soveltamisella olisi ainoastaan vähäinen merkitys lain tavoitteiden kannalta tai jos lain soveltaminen ei ole lain tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaista tai se on harhaanjohtavaa. Edellä 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettu päätös voidaan tehdä, jos lain soveltamiselle ei ole erityisiä syitä.

6 §

Soveltamisala

Lakia sovelletaan sellaiseen ryhmittymään, johon kuuluu ainakin yksi suomalainen säännelty yritys ja

1) jonka johdossa olevan yrityksen kotipaikka on Suomessa; tai

2) jonka johdossa olevan yrityksen kotipaikka on toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa ja kaikki seuraavat edellytykset täytyvät:

a) ryhmittymän johdossa olevan yrityksen kotivaltiossa ei ole ryhmittymään kuuluvaa säänneltyä yritystä;

b) ryhmittymään kuuluva suomalainen säännelty yritys toimii sillä toimialalla, joka on 4 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisella tavalla laskettuna ryhmittymässä suurempi;

c) edellä b kohdassa tarkoitetun säännellyn yrityksen taseen loppusumma on suurempi kuin minkään sellaisen samalla toimialalla toimivan ryhmittymään kuuluvan säännellyn yrityksen taseen loppusumma, jonka kotipaikka on toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Lakia sovelletaan lisäksi sellaisen muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun ryhmittymään, joka täyttää kaikki seuraavat edellytykset:

1) ryhmittymän johdossa olevalla yrityksellä tai ainakin yhdellä 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun ryhmittymän emoyrityksen säännellyistä tytäryrityksistä on kotipaikka Suomessa;

2) ryhmittymän johdossa olevalla yrityksellä ja ainakin yhdellä ryhmittymään kuuluvista säännellyistä yrityksistä on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa;

3) Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirasto ovat 8 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla yhdessä sopineet keskeisten valvontaviranomaisten kanssa siitä, että jompikumpi ensiksi mainituista valvontaviranomaisista toimii ryhmittymän koordinoivana valvontaviranomaisena ja että ryhmittymän valvontaan sovelletaan Suomen lakia.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, lakia ei sovelleta, jos valvontaviranomainen, joka 7 §:n nojalla toimisi koordinoivana viranomaisena on 8 §:n 1 momen-

tissa tarkoitettulla tavalla sopinut muiden keskeisten valvontaviranomaisten kanssa siitä, että toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion toimivaltainen viranomainen ottaa vastatakseenryhmittymän valvonnasta.

Lakia ei sovelleta sellaiseen ryhmittymään (alaryhmittymä), jonka emoyritys on tässä laissa tai sitä vastaavassa toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yrityksen tytäryritys ja viimeksi mainittua ryhmittymää valvotaan tämän lain mukaisesti tai tätä lakia vastaavalla tavalla.

Se valvontaviranomainen, joka 7 tai 8 §:n nojalla toimii koordinoivana valvontaviranomaisena, voi tehdä päätöksen poiketa lain soveltamisesta 3 §:n 3 momentissa tarkoitettua tapauksessa. Päätös poikkeamisesta voidaan tehdä, jos lain soveltamiselle tällaiseen ryhmittymään ei ole erityisiä syitä.

7 §

Valvontaviranomaiset

Ryhmittymiä valvovat yhteistyössä Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirasto. Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston on oltava lisäksi yhteistyössä muiden valvontaviranomaisten kanssa.

Edellä 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun ryhmittymän koordinoivana valvontaviranomaisena toimii, jollei 8 §:stä muuta johdu, Rahoitustarkastus, jos ryhmittymän johdossa oleva yritys on luottolaitos, sijoituspalveluyritys, rahastoyhtiö taikka ryhmittymän omistusyhteisö sellaisessa ryhmittymässä, jossa rahoitusalan yritysten osuus on 4 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisella tavalla laskettuna ryhmittymässä suurempi kuin vakuutusalan yritysten osuus. Edellä 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun ryhmittymän koordinoivana valvontaviranomaisena toimii, jollei 8 §:stä muuta johdu, Vakuutusvalvontavirasto, jos ryhmittymän johdossa oleva yritys on vakuutusyhtiö taikka ryhmittymän omistusyhteisö sellaisessa ryhmittymässä, jossa vakuutusalan yritysten osuus on 4 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisella tavalla laskettuna ryhmittymässä suurempi kuin rahoitusalan yritysten osuus.

Edellä 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua ryhmittymän koordinoivana valvontaviranomaisena toimii, jollei 8 §:stä muuta johdu, Rahoitustarkastus, jos kohdassa tarkoitettu säännelty yritys on luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai rahastoyhtiö, ja Vakuutusvalvontavirasto, jos kohdassa tarkoitettu säännelty yritys on vakuutusyhtiö.

Mitä tässä laissa säädetään, ei rajoita toisen valvontaviranomaisen oikeuksia ja velvollisuuksia valvoa ryhmittymään kuuluvaa yritystä tai yritysryhmää siten kuin muussa laissa säädetään.

8 §

Valvontatehtävän siirtäminen toiselle valvontaviranomaiselle

Poiketen siitä, mitä 7 §:ssä säädetään, valvontaviranomainen, joka 7 §:n nojalla toimii koordinoivana valvontaviranomaisena, voi tehdä 7 §:ssä tarkoitettua toisen valvontaviranomaisen sekä yhden tai useamman muun Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaisen kanssa sopimuksen siitä, että koordinoivana valvontaviranomaisena toimii toinen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomainen taikka että tällainen muu valvontaviranomainen ottaa osittain hoitaakseen, mitä tässä laissa on säädetty koordinoivan valvontaviranomaisen tehtäväksi. Sopimus, jonka mukaan ulkomaan valvontaviranomainen toimii koordinoivana valvontaviranomaisena voidaan tehdä, jos ryhmittymän johdossa oleva yritys ei ole suomalainen säännelty yritys.

Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirasto voivat 6 §:n 2 momentissa säädetyin edellytyksin tehdä yhden tai useamman Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaisen kanssa sopimuksen siitä, että Rahoitustarkastus tai Vakuutusvalvontavirasto toimii koordinoivana valvontaviranomaisena 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua ryhmittymässä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu sopimus voidaan tehdä, jos siihen on ryhmittymän valvonnan tehokkaan järjestämisen edellyttämä painava syy. Sopimuksesta on laadittava kirjallinen valvontapöytäkirja, joka on

kaikkien keskeisten valvontaviranomaisten allekirjoitettava ja annettava tiedoksi ryhmittymän johdossa olevalle yritykselle.

9 §

Ryhmittymän ja sen omistusyhteisön tunnistaminen

Edellä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan säännellyn yrityksen, jolla on kotipaikka Suomessa, on ilmoitettava Rahoitustarkastukselle tai Vakuutusvalvontavirastolle kuulumisestaan ryhmittymään viivytyksettä saatuaan siitä tiedon.

Jos Rahoitustarkastus tai Vakuutusvalvontavirasto on vastaanottanut 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen, tai jos ne muuten saavat tiedon ryhmittymän syntymisestä tai lakkaamisesta, niiden on ilmoitettava tästä viipymättä toiselle valvontaviranomaiselle. Jos se valvontaviranomainen, jonka 7 §:n nojalla tulee toimia ryhmittymän koordinoivana valvontaviranomaisena, katsoo ryhmittymään kuuluvan tai lakanneen kuulumasta tämän lain soveltamisalan piiriin, sen on kuultuaan muita keskeisiä valvontaviranomaisia, tehtävä tästä päätös ja ilmoitettava se ryhmittymän johdossa olevalle yritykselle, niille ryhmittymään kuuluville säännellyille yrityksille, joiden kotipaikka on Suomessa, muille keskeisille valvontaviranomaiselle sekä Euroopan komissiolle.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua ryhmittymän syntymistä koskevasta päätöksestä on käytävä ilmi

1) ryhmittymän johdossa oleva yritys ja sen toimiala ja kotipaikka;

2) muut ryhmittymään kuuluvat yritykset, niiden toimialat ja kotipaikat,

3) valvontaviranomainen, joka toimii koordinoivana valvontaviranomaisena, sekä ryhmittymän valvontaan osallistuvat muut keskeiset valvontaviranomaiset;

4) perusteet, joilla ryhmittymän katsotaan täyttävän 4 §:ssä tarkoitettua kynnysarvot;

5) jos ryhmittymän emoyrityksen tai yhdenkään ryhmittymään kuuluvan säännellyn yrityksen kotipaikka ei ole Suomessa, peruste, jonka mukaan ryhmittymään sovelletaan Suomen lakia.

2 luku

Ryhmittymään kuuluvia yrityksiä koskevat yleiset vaatimukset

10 §

Säännöllinen ilmoitusvelvollisuus

Ryhmittymän johdossa olevan yrityksen on ilmoitettava sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, koordinoivalle valvontaviranomaiselle vuosittain seuraavat tiedot:

1) ryhmittymään kuuluvien yritysten nimi, osoite, toimiala, taseen loppusumma, merkittävimmät omistajat ja heidän osuutensa yrityksen kaikista osakkeista tai osuuksista ja niiden tuottamista äänistä sekä hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan ja tilintarkastajien nimi, kotipaikka ja kansalaisuus samoin kuin näissä tiedoissa tapahtuneet muutokset;

2) ryhmittymän emoyrityksen konsernitilinpäätös.

Koordinoiva valvontaviranomainen antaa tarkemmat määräykset 1 momentissa tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta. Määräyksestä on ennen sen antamista pyydettävä muiden keskeisten valvontaviranomaisten lausunto.

11 §

Ryhmittymän omistusyhteisön osakkeiden ja osuuksien hankinnasta ilmoittaminen

Jos jonkun tarkoituksena on hankkia suoraan tai välillisesti ryhmittymän omistusyhteisöstä osuus, joka on vähintään 10 prosenttia sen osake-, takuu- tai osuuspääomasta tai joka tuottaa vähintään 10 prosenttia sen osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänivallasta, hankinnasta on ilmoitettava etukäteen Rahoitustarkastukselle tai Vakuutusvalvontavirastolle.

Jos 1 momentissa tarkoitettua osuutta lisätään siten, että se kasvaa vähintään 20, 33 tai 50 prosenttiin osake-, takuu- tai osuuspääomasta tai tuottaa vähintään samansuuruisen äänioikeuden tai että ryhmittymän omistusyhteisöstä tulee tytäryritys, hankinnasta on myös ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettulle valvontaviranomaiselle.

Laskettaessa 1 ja 2 momentissa tarkoitettua

omistus- ja ääniosuutta sovelletaan, mitä arvopaperimarkkinalain (495/1989) 1 luvun 5 §:ssä ja 2 luvun 9 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä myös silloin, kun osuuden omistus laskee alle 1 ja 2 momentissa säädetyn suuruisen osuuksien.

Edellä 1,2 tai 4 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottaneen valvontaviranomaisen on välittömästi annettava ilmoitus tiedoksi koordinoivalle valvontaviranomaiselle.

Ryhmittymän omistusyhteisön on ilmoitettava koordinoivalle valvontaviranomaiselle vähintään kerran vuodessa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen osuuksien omistajat ja omistusten suuruus sekä välittömästi ilmoitettava sen tietoon tulleet osuuksien muutokset.

12 §

Hankinnan vastustaminen

Koordinoiva valvontaviranomainen voi kolmen kuukauden kuluessa 11 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottamisesta kieltää osuuden hankinnan, jos omistajien luotavuudesta ja sopivuudesta saadun selvityksen perusteella tai muuten on todennäköistä, että osuuden omistus vaarantaisi ryhmittymän omistusyhteisön tai ryhmittymän terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisen liiketoiminnan.

Jos osuuden hankinta jätetään ilmoittamatta tai jos osuus on hankittu koordinoivan valvontaviranomaisen kiellosta huolimatta, koordinoiva valvontaviranomainen voi kieltää osakkeen- tai osuudenomistajan hankkimia osakkeita tai osuuksia koskevan saannon merkitsemisen osake- ja osakasluetteloon taikka jäsenluetteloon. Jos koordinoiva valvontaviranomainen osuuden hankinnan jälkeen havaitsee osuuden omistuksen vakavasti vaarantavan ryhmittymän tai sen omistusyhteisön ja terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisen toiminnan, koordinoiva valvontaviranomainen voi vaatia osakkeiden tai osuuksien saantoa koskevaan osake- tai osuusluetteloon tai jäsenluetteloon tehdyn merkinnän mitätöitäväksi kerrallaan enintään vuoden määräajaksi.

Koordinoivan valvontaviranomaisen on pyydettävä ennen 1 ja 2 momentissa päätöksen tekemistä muiden keskeisten valvontaviranomaisen lausunto. Suostumusta hankintaan ei saa antaa, jos vähintään yksi muista keskeisistä valvontaviranomaisista vastustaa hankintaa.

13 §

Määräysvallan hankkiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä

Ryhmittymän kuuluva yritys ei saa hankkia kirjanpitolaian 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa sellaisessa luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä taikka vakuutusyhtiössä, jonka kotipaikka on Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa, jollei yritys ole ilmoittanut siitä etukäteen koordinoivalle valvontaviranomaiselle taikka jos koordinoiva valvontaviranomainen on ilmoituksen saatuaan kieltänyt hankinnan 2 momentissa säädettyssä ajassa.

Koordinoiva valvontaviranomainen voi kolmen kuukauden kuluessa 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen vastaanottamisesta kieltää 1 momentissa tarkoitettua hankinnan, jos hankinnan kohteena oleva yritys kuuluisi ryhmittymään ja yritykseen sovellettavat lait, asetukset tai hallinnolliset määräykset olennaisesti vaikeuttaisivat ryhmittymän tehokasta valvontaa.

Koordinoivan valvontaviranomaisen on pyydettävä ennen 2 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä muiden keskeisten valvontaviranomaisen lausunto. Suostumusta hankintaan ei saa antaa, jos vähintään yksi muu keskeinen valvontaviranomainen vastustaa hankintaa.

14 §

Ryhmittymän omistusyhteisön johtaminen

Ryhmittymän omistusyhteisön hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa ryhmittymän omistusyhteisöä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja varajäsenten sekä toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen on oltava luotettavia henkilöitä, jotka

eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Hallituksen jäsenellä ja varajäsenellä sekä toimitusjohtajalla ja toimitusjohtajan sijaisella on lisäksi oltava sellainen yleinen rahoitus- ja vakuutus toiminnan tuntemus kuin ryhmittymän toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua henkilöä ei pidetä luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton ryhmittymän omistusyhteisön hallituksen jäseneksi tai varajäseneksi taikka toimitusjohtajaksi tai toimitusjohtajan sijaiseksi.

Koordinoiva valvontaviranomainen voi määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää henkilöä toimimasta ryhmittymän omistusyhteisön hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä taikka toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena, jos

1) tämä tehtävänsä hoidossa on osoittanut ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja jos on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa ryhmittymän vakaata toimintaa, tallettajien tai sijoittajien asemaa, velkojien etua taikka vakuutettuja etuja; tai

2) hän ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia.

Ryhmittymän omistusyhteisön on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen hallintohenkilöidensä muutoksista viipymättä koordinoivalle valvontaviranomaiselle.

15 §

Ryhmittymän omistusyhteisön tilintarkastus

Ryhmittymän omistusyhteisön tilintarkastajaksi voidaan valita vain tilintarkastuslain (936/1994) 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettu hyväksytty tilintarkastaja. Vähintään yhden ryhmittymän omistusyhteisön tilintarkastajista on oltava tilintarkastuslain 4 §:ssä tarkoitettu tilintarkastaja tai mainitun lain 5 §:ssä tarkoitettu tilintarkastusyhteisö.

Ryhmittymän omistusyhteisön tilintarkastaja on viipymättä ilmoitettava koordinoivalle valvontaviranomaiselle sellaisista ryhmit-

tymän omistusyhteisöä koskevista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävää suorittaessaan ja joiden voidaan katsoa:

1) rikkovan ryhmittymän omistusyhteisön tämän lain mukaisia velvollisuuksia;

2) vaarantavan ryhmittymän omistusyhteisön tai sen tytäryritysten toiminnan jatkumisen; tai

3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutuksen tai tilinpäätöksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen.

Vilpittömässä mielessä toimineelle tilintarkastajalle ei aiheudu vastuuta tämän momentin mukaisista toimenpiteistä mahdollisesti aiheutuneesta taloudellisesta vahingosta.

16 §

Sisäinen valvonta

Ryhmittymän emoyrityksellä on oltava ryhmittymän toimintaan nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

Ryhmittymän omistusyhteisöllä sekä ryhmittymään kuuluvalla rahoitus- ja vakuutusalan yrityksellä on oltava toimintaansa nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

Koordinoiva valvontaviranomainen voi antaa tarkemmat määräykset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä luotettavaa hallintoa koskevista vaatimuksista.

3 luku

Ryhmittymän taloudellisen aseman valvonta

17 §

Taloudellisen aseman valvonnan soveltamisala

Sovellettaessa 18—23 §:ää ryhmittymään luetaan 3 §:stä poiketen ainoastaan rahoitus- ja vakuutusalan yritykset sekä ryhmittymän omistusyhteisö. Sovellettaessa 21—23 §:ää, ryhmittymään luetaan edellä tässä momentissa tarkoitetuista yrityksistä ainoastaan ryh-

mittymän emoyritys ja sen tytäryritykset sekä näiden kirjanpitolaissa tarkoitetut yhteisyritykset.

Ryhmittymään kuuluva yritys voidaan jättää huomioon ottamatta 18—23 §:ää sovellettaessa koordinoivan valvontaviranomaisen päätöksellä, jos soveltaminen ei ole tarpeen ryhmittymän valvonnan tavoitteiden saavuttamiseksi. Koordinoivan valvontaviranomaisen on ennen päätöksen antamista pyydettävä siitä muiden keskeisten valvontaviranomaisten lausunto. Yritys, joka kuuluu ryhmittymään kuuluvan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään tai ryhmittymään kuuluvan vakuutusyhtiön lisävalvonnan piiriin, voidaan lisäksi ilman valvontaviranomaisen päätöstäkin jättää huomioon ottamatta, jos se on yrityksen vähäisen merkityksen vuoksi jätetty huomioon ottamatta konsolidoidussa valvonnassa tai lisävalvonnassa.

18 §

Ryhmittymään kuuluvien yritysten omien varojen ja omien varojen vähimmäismäärän laskeminen

Sovellettaessa tämän luvun säännöksiä ryhmittymään kuuluvan yrityksen omilla varoilla ja omien varojen vähimmäismäärällä tarkoitetaan:

a) luottolaitostoiminnasta annetun lain 9 luvun mukaisia omia varoja ja omien varojen vähimmäismäärää, kun kyseessä on suomalainen tai muu kuin d-kohdassa tarkoitettu ulkomainen luottolaitos, luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen omistusyhteisö, sellaisen ryhmittymän omistusyhteisö, jossa rahoitustoimialan osuus on 4 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisesti laskettuna suurempi kuin vakuutustoimialan osuus, taikka sellainen muu rahoitusalan yritys, joka on luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen, niiden omistusyhteisön taikka ryhmittymän omistusyhteisön tytär- tai omistusyhteisyrittäjä;

b) sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 31 §:n mukaisia omia varoja ja omien varojen vähimmäismäärää, kun kyseessä on suomalainen tai muu kuin d-kohdassa tarkoitettu ulkomainen sijoituspalveluyritys;

c) sijoitusrahastolain 6 §:n mukaisia omia varoja ja omien varojen vähimmäismäärää, kun kyseessä on suomalainen tai muu kuin d-kohdassa tarkoitettu ulkomainen rahastoyhtiö;

d) edellä kohdissa a—c tarkoitettujen yritysten kotivaltion säännösten mukaisia omia varoja ja omien varojen vähimmäismäärää, kun kyseessä on mainituissa kohdissa tarkoitettuja yrityksiä vastaava ulkomainen yritys, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen, tai muu mainituissa kohdissa tarkoitettuja yrityksiä vastaava ulkomainen yritys, jolta sen kotivaltion lain mukaan vaaditaan toimilupaa ja jonka toiminnalle on asetettu suomalaisia vakavaraisuusvaatimuksia vastaavat vaatimukset;

e) vakuutusyhtiölain 11 luvun mukaista toimintapääomaa ja toimintapääoman vähimmäismäärää, kun kyseessä on suomalainen henki- tai vahinkovakuutusyhtiö tai muu kuin g-kohdassa tarkoitettu ulkomainen henki- tai vahinkovakuutusyhtiö tai jälleenvakuutusyritys;

f) vakuutusyhtiödistyslain 10 a luvun mukaista toimintapääomaa ja toimintapääoman vähimmäismäärää, kun kyseessä on vakuutusyhtiödistys;

g) vakuutusyrityksen kotivaltion säännösten mukaista toimintapääomaa ja toimintapääoman vähimmäismäärää, kun kyseessä on ulkomainen vakuutusyritys, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen, tai muu ulkomainen vakuutusyritys, jolta sen kotivaltion lain mukaan vaaditaan toimilupaa ja jonka toiminnalle on asetettu suomalaisia vakavaraisuusvaatimuksia vastaavat vaatimukset; jos tällaisia vaatimuksia sovelletaan kyseisessä valtiossa vakuutusyrityksiin, mutta ei jälleenvakuutusyrityksiin, jälleenvakuutusyrityksen toimintapääoma ja toimintapääoman vähimmäismäärä voidaan laskea kuin kyseessä olisi mainitun valtion vakuutusyritys;

h) vakuutusyhtiölain 11 luvun mukaista toimintapääomaa ja luottolaitoslain 78 §:n mukaista omien varojen vähimmäismäärää, kun kyseessä on 2 §:n 7 kohdassa tarkoitettu vakuutusomistusyhteisö, palveluyritys, rahastoyhtiö tai säilytysyhteisö taikka sellaisen ryhmittymän omistusyhteisö, jossa vakuutusomistuksen osuus on 4 §:n 2 momentin 1 koh-

dan mukaisesti laskettuna suurempi kuin rahoitustoimialan osuus.

Jos luottolaitos tai sijoituspalveluyritys kuuluu luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 §:ssä tarkoitettuun tai sitä vastaavaan ulkomaiseen konsolidointiryhmään, konsolidointiryhmään kuuluvien yritysten 1 momentissa tarkoitettujen omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen vähimmäismäärän sijasta otetaan huomioon luottolaitostoiminnasta annetun lain 79 §:ssä tai sitä vastaavassa ulkomaan laissa tarkoitettut konsolidoidut omat varat ja luottolaitostoiminnasta annetun lain 79 a §:ssä tai sitä vastaavassa ulkomaan laissa tarkoitettu konsolidoitujen omien varojen vähimmäismäärä. Jos ryhmittymään kuuluva vakuutusyritys sisältyy vakuutusyhtiölain 14 b luvun 5 §:ssä tai 6 §:ssä tarkoitettuun tai sitä vastaavaan ulkomaiseen mukautettuun vakavaraisuuslaskelmaan, siihen sisällytettyjen toimintapääomien ja toimintapääomien vähimmäismäärien sijasta otetaan huomioon mukautettu toimintapääoma ja mukautettu toimintapääoman vähimmäismäärä. Tätä momenttia sovellettaessa mukautettuun vakavaraisuuslaskelmaan voidaan lukea ainoastaan vakuutusyhtiö ja sen tytäryhtiön omistusyhteisyrittys.

19 §

Ryhmittymän vakavaraisuusvaatimus

Ryhmittymän vakavaraisuuden turvaamiseksi ryhmittymän omien varojen määrän on jatkuvasti oltava vähintään yhtä suuri kuin ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä.

Ryhmittymän johdossa olevan yrityksen on laadittava ja toimitettava koordinoivalle valvontaviranomaisella neljännesvuosittain vakavaraisuuslaskelma, josta käy ilmi 1 momentissa tarkoitettujen omien varojen määrä ja omien varojen vähimmäismäärä sekä niiden erotus. Koordinoiva valvontaviranomainen voi myöntää ryhmittymän johdossa olevalle yritykselle poikkeuksen tämän momentin soveltamisesta, jos ryhmittymän johdossa oleva yritys kuuluu toiseen ryhmittymään, johon sovelletaan tätä pykälää tai sitä vastaavaa toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lakia, ja kaikki ensiksi mainittuun ryh-

mittymään kuuluvat yritykset sisältyvät viimeksi mainittuun ryhmittymään.

Ryhmittymän johdossa olevan yrityksen on vahvistettava ryhmittymälle suunnitelma ryhmittymän vakavaraisuuden ylläpitämiseksi.

20 §

Ryhmittymän vakavaraisuusvaatimuksen laskemiseen sovellettava yleiset periaatteet

Ryhmittymän omina varoina pidetään, jollei 2—4 momentista muuta johdu, määrää, joka saadaan laskemalla yhteen ryhmittymään kuuluvien yritysten omat varat ja vähentämällä niistä ryhmittymään kuuluvien yritysten keskinäiset omat varat ja keskinäisistä liiketoimista syntynyt sisäinen kate. Ryhmittymän omien varojen vähimmäismääränä pidetään määrää, joka saadaan laskemalla yhteen ryhmittymään kuuluvien yritysten omien varojen vähimmäismäärät.

Jos ryhmittymässä samaan toimialaan kuuluvien yritysten yhteenlaskettu omien varojen määrä ylittää näiltä yrityksiltä vaadittavan omien varojen yhteenlasketun vähimmäismäärän, näistä yhteenlasketuista omista varoista saadaan yhteenlaskettujen omien varojen vähimmäismäärän ylittävältä osin ottaa huomioon ryhmittymän vakavaraisuutta laskettaessa ainoastaan sellaiset omat varat, jotka täyttävät sekä luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaiset omille varoille asetetut vaatimukset että vakuutusyhtiölain mukaiset toimintapäälliköille asetettavat vaatimukset. Mitä tässä momentissa säädetään omista varoista ja omien varojen vähimmäismäärästä, sovelletaan vastaavasti konsolidoituihin omiin varoihin ja mukautettuun toimintapäälliköiden sekä konsolidoituun omien varojen vähimmäismäärään ja mukautettuun toimintapäälliköiden vähimmäismäärään niiden yritysten osalta, jotka kuuluvat ryhmittymään kuuluvan yrityksen konsolidointiryhmään tai ryhmittymään kuuluvan yrityksen lisävalvonnan piiriin.

Jos ryhmittymään kuuluvan yrityksen omien varojen määrä ylittää yritykseltä vaadittavan omien varojen vähimmäismäärän, tällaisista omista varoista saadaan omien varojen vähimmäismäärän ylittävältä osin ottaa huo-

mioon ainoastaan muiden ryhmittymään kuuluvien yritysten osuus. Tässä momentissa tarkoitettuja omia varoja, joiden jakokelpoisuutta on lain, yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen taikka viranomaisen päätöksen nojalla rajoitettu tai jotka muuten eivät ole käytettävissä muiden ryhmittymään kuuluvien yritysten tappioiden kattamiseen, ei myöskään saa lukea ryhmittymän omiin varoihin siltä osin kuin yrityksen omien varojen määrä ylittää yrityksen omien varojen vähimmäismäärän.

Jos ryhmittymään kuuluvan tytäryrityksen omien varojen vähimmäismäärä on suurempi kuin sen omien varojen määrä, erotus on otettava huomioon täysimääräisenä laskettaessa ryhmittymän vakavaraisuutta, jollei koordinoiva viranomainen yksittäistapauksessa myönnä lupaa siihen, että erotus saadaan ottaa huomioon emoyrityksen omistuosuutta tällaisessa yrityksessä vastaavassa suhteessa.

Tarkemmat säännökset ryhmittymän vakavaraisuuden laskemisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Asiakasriskit ja niiden ilmoittaminen

Ryhmittymään kuuluvan yrityksen asiakasriskillä tarkoitetaan tässä laissa samaan luonnolliseen tai oikeushenkilöön tai tällaisen henkilön kanssa samaan olennaisessa taloudellisessa etuyhteydessä olevaan luonnolliseen tai oikeushenkilöön kohdistuvien saamisten ja sijoitusten sekä taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärää. Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin rinnastetaan luottovakuutus.

Asiakasriskejä eivät kuitenkaan ole:

- 1) sellaiset erät, jotka on vähennetty ryhmittymään kuuluvan yrityksen 18 §:ssä tarkoitetuista omista varoista;
- 2) valuutan ostosta tai myynnistä syntyvät erät, jotka ilmenevät tavanomaisessa selvityksessä 48 tunnin kuluessa maksusta;
- 3) arvopapereiden ostosta tai myynnistä syntyvät erät, jotka ilmenevät tavanomaisessa selvityksessä viiden pankkipäivän kuluessa maksusta tai arvopaperin luovutuksesta

sen mukaan, kumpi näistä toteutetaan aikaisemmin;

4) vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 a §:ssä tarkoitetut sijoitussidonnaisen vakuutuksen arvonkehityksen määräävät sijoituskohteet.

Suurella asiakasriskillä tarkoitetaan tässä laissa asiakasriskiä, jonka määrä on vähintään 10 prosenttia ryhmittymän omista varoista.

Ryhmittymän emoyrityksen on ilmoitettava suuret asiakasriskit koordinoivalle valvontaviranomaiselle vähintään neljä kertaa vuodessa.

22 §

Asiakasriskejä koskevat rajoitukset

Asiakasriski ei saa nousta sellaiseen määrään, joka ylittää 25 prosenttia tai, jos asiakasyhteisö on ryhmittymään kuuluvan yrityksen emo- tai tytäryritys taikka emoyrityksen tytäryritys, 20 prosenttia ryhmittymän omista varoista.

Suurten asiakasriskien yhteenlaskettu määrä ei saa nousta sellaiseen määrään, joka ylittää 800 prosenttia ryhmittymän omista varoista.

Jos ryhmittymän asiakasriski tai suurten asiakasriskien yhteismäärä ylittää 1 tai 2 momentissa säädetyn rajan, ryhmittymän emoyrityksen on välittömästi ilmoitettava siitä koordinoivalle valvontaviranomaiselle.

Asiakasriskeihin ei lueta tätä pykälää sovellettaessa:

1) luottolaitostoiminnasta annetun lain 76 §:n I ryhmään luettavia eriä, jollei niiden lukeminen mainittuun ryhmään perustu ainoastaan sen 6 kohdassa tarkoitettuun takaukseen;

2) luottolaitostoiminnasta annetun lain 76 §:n II ryhmän 1 ja 2 kohtiin luettavia sellaisia eriä, joiden jäljellä oleva juoksu-aika on enintään yksi vuosi, jollei niiden lukeminen mainittuun ryhmään perustu ainoastaan sen 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun takaukseen; asiakasriskiä laskettaessa saadaan lisäksi jättää huomioon ottamatta 80 prosenttia jokaisesta sellaisesta mainitun ryhmän 1 kohtaan luettavasta erästä, jonka jäljellä oleva juok-

su-aika on enemmän kuin yksi vuosi, mutta enintään 3 vuotta;

3) saamia, joiden vakuutena on talletus tai siihen rinnastettava muu arvopaperi lainan antaneessa ryhmittymään kuuluvassa yrityksessä tai tällaisen yrityksen emo- tai tytäryrityksessä;

4) ryhmittymään kuuluvan yrityksen tytäryritykseen kohdistuvia asiakasriskejä, jos tytäryritys on rahoitus- tai vakuutusalan yritys;

5) alle vuoden pituisia sitovia luottolupauksia ja niihin rinnastettavia sitoumuksia, jotka voidaan irtisanoa ehdoitta;

6) kiinnitysluottopankkilaissa (1240/1999) tarkoitettuja julkisyhteisö- ja kiinteistövaikudellisia joukkovelkakirjalainoja ja niihin rinnastettavia ulkomaisia vaikudellisia joukkovelkakirjalainoja;

7) muita saamia, sijoituksia ja taseen ulkopuolisia sitoumuksia, joiden vakuutena on koordinoivan valvontaviranomaisen hyväksymiä, helposti rahaksi muutettavia arvopapereita, sekä säästöpankkien ja osuuspankkien yhteenliittymään kuulumattomien osuuspankkien asiakasriskejä laskettaessa näiden pankkien keskusrahallaitokselta olevia saamia.

Tätä pykälää sovellettaessa asiakasriskin katsotaan kohdistuvan takaajaan, jos toinen luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai vakuutusyhtiö on antanut omavelkaisen takauksen asiakkaan puolesta. Omavelkaiseen takaukseen ja 4 momentin 3 kohdan mukaiseen talletukseen saadaan rinnastaa koordinoivan valvontaviranomaisen hyväksymät ehdot täyttävät luottojohdannaissopimukset. Ryhmittymän asiakasriskejä laskettaessa kirjanpitolaisissa tarkoitettujen yhteisyritysten asiakasriskit otetaan huomioon samassa suhteessa kuin yhteisyrityksen tase yhdistellään luottolaitoksen tai omistusyhteisön konsernitaseeseen.

Koordinoiva valvontaviranomainen voi ryhmittymän emoyrityksen hakemuksesta myöntää luvan poiketa tässä pykälässä säädettyistä rajoituksista, jos suuri asiakasriski kohdistuu muuhun kuin 4 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun, samaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvaan luottolaitokseen, rahoituslaitokseen, palveluyritykseen tai vakuutusyhtiöön.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta

suuriin asiakasriskeihin, joita ryhmittymällä on ryhmittymän syntyessä. Jos ryhmittymän asiakasriski tai 2 momentissa tarkoitettu suurten asiakasriskien yhteenlaskettu määrä ryhmittymän syntyessä ylittää tässä pykälässä säädetyn rajan, asiakasriski ei kuitenkaan saa nousta siitä, mitä se oli ryhmittymän syntyessä.

Poiketen siitä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, 3 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun yhteenliittymään sovelletaan, mitä osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 7 §:n 4 momentissa säädetään osuuspankkien yhteenliittymän suurista asiakasriskeistä.

23 §

Muiden riskikeskittymien valvonta

Ryhmittymän emoyrityksen on ilmoitettava koordinoivalle valvontaviranomaiselle vuosittain ryhmittymän kiinteistö- ja osakeomistukset sekä ryhmittymän osake- ja kiinteistöomistusta koskeva strategia ja ryhmittymän kokonaisomistuksille asetetut sisäiset rajat.

Ryhmittymän emoyrityksen on lisäksi seurattava ryhmittymän liiketoimiin sisältyviä maa-, valuuttakurssi-, korko- ja toimialariskejä ja asetettava niille sisäiset rajat. Ryhmittymän emoyrityksen on ilmoitettava koordinoivalle valvontaviranomaiselle tiedot, jotka ovat tarpeen näistä riskeistä aiheutuvien keskittymien valvomiseksi.

24 §

Keskinäisten liiketoimien valvonta

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava koordinoivalle valvontaviranomaiselle luottolaitostoinnasta annetun lain 71 a §:n ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 31 §:n nojalla saamansa tiedot. Vakuutusvalvontaviraston on vastaavasti ilmoitettava koordinoivalle valvontaviranomaiselle vakuutusyhtiölain 14 b luvun 8 §:n nojalla ja vakuutusyhdistyslain 12 a luvun 8 §:n saamansa tiedot.

Koordinoivan valvontaviranomaisen on lisäksi pyydettävä vastaavat tiedot ryhmittymään kuuluvien ulkomaisten säänneltyjen yritysten valvonnasta vastaavilta viranomaisilta.

mään kuuluvien ulkomaisten säänneltyjen yritysten valvonnasta vastaavilta viranomaisilta.

25 §

Ryhmittymän toiminnan tervehtyttäminen

Jos 19 §:ssä tarkoitettujen laskelman perusteella todetaan, että ryhmittymän vakavaraisuus on negatiivinen tai vakavaraisuus on vaarantunut, ryhmittymän johdossa olevan yrityksen on toimitettava koordinoivan valvontaviranomaisen hyväksyttäväksi tämän määräämässä ajassa ryhmittymän vakavaraisuuden tervehtyttämissuunnitelma.

Tervehtyttämissuunnitelman tulee sisältää:

- 1) ehdotus toimenpiteistä, joita tarvitaan vakavaraisuuden tervehtyttämiseksi;
- 2) selvitys siitä, millä tavoin ehdotettujen toimenpiteiden arvioidaan vaikuttavan turvaavasti tallettajien ja sijoittajien taloudelliseen asemaan ja vakuutettuihin etuihin;
- 3) määräaika, jonka kuluessa tervehtyttämistoimenpiteet on tarkoitus toteuttaa.

Jos tervehtyttämissuunnitelmaa ei ole voitu toteuttaa 2 momentissa tarkoitettussa määräajassa tai jos suunnitelman mukaisilla toimenpiteillä ei ilmeisesti voida turvata tallettajien ja sijoittajien taloudellista asemaa ja vakuutettuja etuja, koordinoivan valvontaviranomaisen on ilmoitettava siitä ryhmittymään kuuluvien säänneltyjen yritysten valvonnasta vastaaville toimivaltaisille viranomaisille.

26 §

Tarkemmat määräykset

Koordinoiva valvontaviranomainen voi antaa finanssiryhmittymään kuuluvien luottolaitosten, vakuutusyritysten ja sijoituspalveluyritysten lisävalvonnasta sekä neuvoston direktiivien 73/239/ETY, 79/267/ETY, 92/49/ETY, 92/96/ETY, 93/6/ETY ja 93/22/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 98/78/EY ja 2000/12/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/87/EY vaa-

timusten täyttämiseksi tarvittavia tarkempia määräyksiä tämän luvun säännösten soveltamisesta sekä valvonnan kannalta tarpeellisia tarkempia määräyksiä 19 §:n 2 momentissa, 21 §:n 3 momentissa ja 23 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden täyttämistä.

4 luku

Tilinpäätös

27 §

Ryhmittymän omistusyhteisön tilinpäätös

Ryhmittymän omistusyhteisön tilikausi on kalenterivuosi. Ryhmittymän toiminnan alkaessa tai päättyessä tilikausi saa olla tätä lyhyempi tai pidempi, kuitenkin enintään 18 kuukautta.

Ryhmittymän omistusyhteisön tilinpäätös on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

28 §

Konsernitilinpäätös

Jos konsernin emoyritys on tässä laissa tarkoitettu ryhmittymän emoyritys ja ryhmittymään sovelletaan tätä lakia, konsernitilinpäätöksen laatimiseen sovelletaan mitä jäljempänä tässä luvussa säädetään.

Sellaisten konserniyritysten tilinpäätökset, joihin sovelletaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 4 lukua tai vakuutusyhtiölain 10 lukua, saadaan yhdistellä konsernitilinpäätökseen muuttamatta näiden säännösten edellyttämiä tilinpäätösperiaatteita.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun konserniyrityksen tytäryritys ja osakkuusyritys saadaan jättää yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen noudattaen, mitä tällaisen konserniyrityksen konsernitilinpäätöksen laatimisesta on säädetty.

Konsernitaseessa on esitettävä erikseen rahoitusalan yritysten, vakuutusalan yritysten ja ryhmittymän omistusyhteisön varat ja ve-

lat ja konsernituloslaskelmassa vastaavasti erikseen rahoitusalan yritysten, vakuutusalan yritysten ja ryhmittymän omistusyhteisön tuotot ja kulut.

29 §

Tarkempien säännösten, ohjeiden, lausuntojen ja lupien antaminen

Tarkemmat säännökset tase- ja tuloslaskelmakaavoista, rahoituslaskelmasta, taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitetiedoissa ja toimintakertomuksessa annettavista tiedoista, konsernitaseen ja konsernituloslaskelman kaavoista ja konsernin rahoituslaskelmasta, konsernitaseen, konsernituloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman liitetiedoissa annettavista tiedoista sekä taseerittelyistä ja liitetietojen erittelyistä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Rahoitustarkastus voi antaa lisäksi lausuntoja ja ohjeita tämän luvun säännösten soveltamisesta selläseen tässä momentissa tarkoitettuun konserniin, jonka kirjanpitolaissa tarkoitettu emoyritys on luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai sellaisen ryhmittymän omistusyhteisö, jossa rahoitusalan yritysten osuus ryhmittymässä on 4 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla suurempi kuin vakuutusalan yritysten osuus, sekä myöntää tällaisen emoyrityksen hakemuksesta erityisestä syystä määrääjäksi luvan poiketa tämän luvun säännöksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi konsernin tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Mitä 1 momentissa säädetään Rahoitustarkastuksen oikeudesta antaa ohjeita, lausuntoja ja lupia sovelletaan vastaavasti Vakuutusvalvontavirastoon, jos konsernin emoyritys on vakuutusyhtiö tai sellaisen ryhmittymän omistusyhteisö, jossa vakuutusalan yritysten osuus ryhmittymässä on momentissa mainittulla tavalla laskettuna suurempi kuin rahoitusalan yritysten osuus.

Ennen 1 ja 2 momentissa tarkoitetun ohjeen, lausunnon tai luvan antamista, valvo ntaviranomaisen on pyydettävä toisen valvo ntaviranomaisen sekä, jos asia on kirjanpitolain tai -asetuksen taikka osakeyhtiölain tai osuuskuntalain yleisen soveltamisen kannalta

merkittävä, kirjanpitolautakunnan lausunto.

30 §

Kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltaminen.

Yritykseen, joka laatii tilinpäätöksensä tai konsernitilinpäätöksensä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen, ei sovelleta mitä tässä luvussa säädetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin säätää sellaisten lisätietojen antamisesta, joita kansainväliset tilinpäätösstandardit eivät edellytä.

5 luku

Valvontaviranomaisten tehtävät

31 §

Koordinoivan valvontaviranomaisen tehtävät

Koordinoivan valvontaviranomaisen tehtävänä on:

1) valvoa, että ryhmittymään kuuluvat yritykset täyttävät, mitä niiden velvollisuudeksi on tässä laissa säädetty;

2) laatia yhteistyössä muiden keskeisten valvontaviranomaisten kanssa vähintään kerran vuodessa arvio ryhmittymän rakenteen selkeydestä valvonnan kannalta, organisaation toimivuudesta, sisäisen valvonnan riittävyydestä, ryhmittymän keskinäisten liiketoimien vaikutuksesta ryhmittymän säännelyihin yrityksiin, ryhmittymän riskikeskittymistä sekä omien varojen ja riskinkantokyvyn riittävyydestä;

3) koordinoida ryhmittymän valvontaa ja laatia yhteistyössä muiden keskeisten valvontaviranomaisten kanssa vuosittain suunnitelma ryhmittymän valvonnasta;

4) laatia yhteistyössä muiden keskeisten valvontaviranomaisten kanssa suunnitelma menettelystä kriisitilanteessa;

5) antaa ryhmittymään kuuluville yrityksille ohjeita tämän lain noudattamiseksi;

6) pyytää toista valvontaviranomaista toimittamaan tämän valvonnassa olevien ryhmittymään kuuluvien yritysten tarkastuksia niin usein ja siinä laajuudessa kuin ryhmit-

tymän valvonnan kannalta on tarpeen sen valvonnan lisäksi, mitä toinen valvontaviranomainen sitä koskevan lainsäädännön nojalla muuten harjoittaa, sekä toimittaa itse tällaisia tarkastuksia niissä ryhmittymään kuuluviissa yrityksissä, jotka eivät muuten ole julkisen valvonnan alaisia tai joissa toinen valvontaviranomainen ei ole kohtuullisessa ajassa edellä tarkoitettua pyynnön saatuaan toimittanut tarkastusta;

7) tehdä tarpeelliset esitykset muille valvontaviranomaisille niistä toimenpiteistä, jotka koordinoiva valvontaviranomainen katsoo aiheellisiksi ryhmittymästä saatujen tietojen perusteella.

Koordinoivan valvontaviranomaisen on ennen 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua ohjeen antamista pyydettävä siitä muiden valvontaviranomaisten lausunto sekä ilmoitettava muulle valvontaviranomaiselle etukäteen 6 kohdassa tarkoitettua tarkastuksen toimitamisesta viimeksi mainitun valvontaviranomaisen valvottavassa.

32 §

Valvontaviranomaisten välinen tiedonvaihto

Koordinoivan valvontaviranomaisen on toimitettava muille valvontaviranomaisille viipymättä tämän lain nojalla tekemänsä päätökset ja tämän lain nojalla saamansa ilmoitukset ja muut ryhmittymän valvonnan kannalta merkittävät tiedot sekä 31 §:n nojalla laaditut selvitykset ja suunnitelmat.

Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston on oma-aloitteisesti toimitettava koordinoivalle valvontaviranomaiselle tämän 31 §:ssä säädettyjen tehtävien täyttämiseksi tarpeelliset tiedot ja valvottaviaan koskevat merkittävät päätökset sekä valvottavilleen määräämänsä seuraamukset. Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston on lisäksi koordinoivan valvontaviranomaisen pyynnöstä toimitettava tälle muut ryhmittymän valvonnan kannalta tarpeelliset, valvontaviranomaisen hallussa olevat tiedot.

Ryhmittymän valvonnan kannalta tarpeellisten tietojen vaihtamisen lisäksi Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston on oma-aloitteisesti toimitettava toisilleen ja

muille ryhmittymään kuuluvien yritysten valvonnasta vastaaville viranomaisille valvontatoiminnassaan saamansa tiedot, joilla voi olla olennaista merkitystä toisen valvontaviranomaisen valvontatehtävän kannalta.

6 luku

Erinäiset säännökset

33 §

Salassapitovelvollisuus

Joka ryhmittymään kuuluvan yrityksen taikka sen asiamiehen tai ryhmittymään kuuluvan yrityksen lukuun toimivan muun yrityksen toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää ryhmittymään kuuluvan yrityksen asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle, osuuskunnan kokoukselle tai edustajistolle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle tai jäsenelle. Ryhmittymään kuuluvan luottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen, sijoituspalveluyrityksen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen, rahastoyhtiön, vakuutusyhtiön, vakuutusomistusyhteisön ja vakuutusyhtiölain 1 luvun 5 b §:ssä tarkoitetun palveluyrityksen salassapito velvollisuudesta säädetään erikseen.

Ryhmittymään kuuluvalla 1 momentissa tarkoitettulla yrityksellä on velvollisuus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja syyttäjä ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä muulle viranomaiselle, jolla on lain mukaan oikeus saada sellaisia tietoja.

Ryhmittymään kuuluvalla 1 momentissa tarkoitettulla yrityksellä on oikeus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja samaan ryhmittymään kuuluvalla yhteisölle asiakas-

palvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista, markkinointia sekä ryhmittymän riskienhallintaa varten. Mitä edellä tässä momentissa säädetään tietojen luovuttamisesta, ei koske henkilötietolain 11 §:ssä tarkoitettujen arkaluonteisten tietojen luovuttamista.

34 §

Ryhmittymään kuuluvan yrityksen velvollisuus antaa tietoja ryhmittymän johdossa olevalle yritykselle

Ryhmittymään kuuluva yritys on sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, velvollinen antamaan ryhmittymän johdossa olevalle yritykselle tiedot, jotka ovat sille tarpeen tässä laissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämiseksi. Ryhmittymän johdossa olevalle yrityksellä on sama salassapitovelvollisuus kuin tiedot luovuttaneella yrityksellä.

35 §

Uhkasakko ja muut toimivaltuudet

Jos ryhmittymään kuuluva yritys ei ole noudattanut, mitä sen velvollisuudeksi on tässä laissa säädetty, yritystä valvova valvontaviranomainen tai, mikäli yritys ei muuten kuin tämän lain nojalla ole julkisen valvontaviranomaisen alainen, koordinoiva valvontaviranomainen voi uhkasakolla velvoittaa yrityksen täyttämään tällaisen velvollisuuden.

Uhkasakon tuomitsemiseen maksettavaksi sovelletaan, mitä 1 momentissa tarkoitettun valvontaviranomaisen määräämään uhkasakon maksettavaksi tuomitsemisesta erikseen säädetty.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, Rahoitustarkastuksen valvontavaltuuksista koordinoivana valvontaviranomaisena ryhmittymän omistusyhteisöön nähden on voimassa, mitä Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa (587/2003) säädetään, ja Vakuutusvalvontaviraston valvontavaltuuksista koordinoivana valvontaviranomaisena ryhmittymän omistusyhteisöön nähden, mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään.

36 §

Rangaistussäännökset

Joka hankkii osakkeita tai osuuksia tahallaan 12 tai 13 §:n vastaisesti, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskevien säännösten rikkomisesta sakkoon.

37 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Ryhmittymän omistusyhteisön hallituksen jäsen, hallintoneuvoston jäsen ja toimitusjohtaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuotamuksesta aiheuttanut tätä lakia tai sen nojalla annettuja asetuksia tai määräyksiä rikkomalla.

38 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Tällä lailla kumotaan 25 päivänä helmikuuta 2002 annettu laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (44/2002). Kumotun lain 3 luvun säännöksiä sovelletaan kuitenkin 1.1.2005 saakka. Tämän lain 3 ja 4 luvun säännöksiä sovelletaan 1.1.2005 lukien.

Jos ryhmittymän suuret asiakasriskit lain voimaan tullessa ylittävät 22 §:n 1 tai 2 momentissa säädetyn rajan, ryhmittymään ei sovelleta mitä mainituissa momenteissa säädetään. Ryhmittymän asiakasriski tai mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettu suurten asiakasriskien yhteenlaskettu määrä ei tällöin kuitenkaan saa nousta suuremmaksi kuin mitä se lain voimaan tullessa oli.

2.

Laki**luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta**

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1993 luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) 67 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1683/1995 ja 1340/1997,

muutetaan 5 §:n 5 momentti, 8 §, 10 §:n 2 momentti, 16 §:n 1 momentti, 17 a §:n 1—3 momentti, 19 a §:n 1 momentti, 7 luvun otsikko, 68 §:n 1 momentti, 70 §:n 4 momentin 4 kohta sekä 71 a §:n otsikko ja 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 5 momentti, 16 §:n 1 momentti, 19 a §:n 1 momentti ja 71 a §:n otsikko ja 1 ja 2 momentti laissa 45/2002, 8 § osittain laeissa 69/2003 ja 588/2003, 10 §:n 2 momentti ja 17 a §:n 1—3 momentti mainitussa laissa 588/2003, 68 §:n 1 momentti mainitussa laissa 1340/1997, sekä 70 §:n 4 momentti laissa 75/2003, sekä

lisätään lakiin uusi 9 a ja 9 b §, 10 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 588/2003, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, 11 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 949/1996 ja mainitussa laissa 558 /2003, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, 16 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 45/2002, uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, ja uusi 6 ja 7 momentti, lakiin uusi 68 a §, 70 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 588/2002 ja 75/2003, uusi 6 momentti, jolloin nykyinen 6 momentti siirtyy 7 momentiksi, 71 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 45/2002, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, 79 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1340/1997, uusi 6 momentti, 80 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 558/2003, uusi 2 momentti, sekä 81 §:ään sellaisena kuin se on mainitussa laeissa 1340/1997 ja 75/2003, uusi 3 momentti, seuraavasti:

5 §

Konserni ja konsolidointiryhmä

Sen lisäksi, mitä edellä säädetään, tämän lain 16 §:n 4 momenttia sekä 21, 22, ja 65 d §:ää sovellettaessa konsolidointiryhmän emoyrityksenä ja rahoituslaitoksena pidetään, jollei Rahoitustarkastus yksittäistapauksessa toisin määrää, sellaista rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (/) tarkoitettua ryhmittymän omistusyhteisöä, jonka ryhmittymässä rahoitusalan yritysten osuus on mainitun lain 4 §:n 2 momentin 1 kohdassa lasketulla tavalla suurempi kuin vakuutusalan yritysten osuus,

ja konsolidointiryhmän tytäryrityksenä sellaista sijoitusrahastolaissa (48/1999) tarkoitettua rahastoyhtiötä ja säilytysyhteisöä, johon konsolidointiryhmän emoyrityksellä on 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu määräysvalta. Rahoitustarkastuksen on ennen edellä tässä momentissa tarkoitettua päätöstä pyydettävä asiasta lausunto muilta keskeisiltä valvontaviranomaisilta.

8 §

Toiminimi

Muu kuin talletuspankki, Suomen Pankki tai Pohjoismaiden Investointipankki ei toi-

minimissään saa käyttää nimitystä ”pankki”, jollei ole ilmeistä, että nimityksen käyttäminen ei viittaa harhaanjohtavasti talletuspankin toimintaan.

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa säädetään, yritys saa käyttää toiminimissään viittausta sen kanssa samaan konserniin, konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan talletuspankin toimimiseen. Osuuspankkien yhteenliittymään kuuluva yritys saa lisäksi toiminimissään käyttää viittausta osuuspankkeihin.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan vastaavasti aputoiminimeen ja toisijaiseen tunnukseseen.

9 a §

Konsolidointiryhmään sovellettavien säännösten alueellinen soveltamisala

Tämän lain konsolidointiryhmää koskevia säännöksiä sovelletaan konsolidointiryhmään, johon kuuluu ainakin yksi suomalainen luottolaitos ja

1) jonka emoyrityksen kotipaikka on Suomessa; tai

2) jonka emoyrityksen kotipaikka on toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa ja kumpikin seuraavista edellytyksistä täyttyy:

a) emoyrityksen kotivaltiossa ei ole konsolidointiryhmään kuuluvaa luottolaitosta;

b) konsolidointiryhmään kuuluvan suomalaisen luottolaitoksen taseen loppusumma on suurempi kuin minkään sellaisen luottolaitoksen taseen loppusumma, jonka kotipaikka on toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Lakia sovelletaan lisäksi sellaiseen muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun konsolidointiryhmää, joka täyttää kaikki seuraavat edellytykset:

1) konsolidointiryhmän emoyrityksellä tai ainakin yhdellä konsolidointiryhmään kuuluvalla luottolaitoksella on kotipaikka Suomessa;

2) konsolidointiryhmän emoyrityksellä ja ainakin yhdellä konsolidointiryhmään kuuluvalla luottolaitoksella on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa;

3) Rahoitustarkastus on 9 b §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla sopinut konsolidointiryhmään kuuluvien ulkomaisten luottolaitosten valvonnasta vastaavien viranomaisten kanssa siitä, että Rahoitustarkastus toimii konsolidoidusta valvonnasta vastaavana valvontaviranomaisena ja että konsolidoituun valvontaan sovelletaan Suomen lakia.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, lakia ei sovelleta, jos Rahoitustarkastus on sopinut muiden konsolidointiryhmään kuuluvien ulkomaisten luottolaitosten valvonnasta vastaavien viranomaisten kanssa siitä, että toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion toimivaltainen viranomainen ottaa vastatakseen konsolidoidusta valvonnasta.

9 b §

Valvontatehtävän siirtäminen toiselle valvontaviranomaiselle

Poiketen siitä, mitä 9 a §:ssä säädetään, Rahoitustarkastus voi tehdä yhden tai useamman muun Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaisen kanssa sopimuksen siitä, että konsolidoidusta valvonnasta vastaavana valvontaviranomaisena toimii toinen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomainen. Tässä momentissa tarkoitettu sopimus voidaan tehdä, jos konsolidointiryhmän emoyritys ei ole suomalainen säännelty yritys.

Rahoitustarkastus voi 9 a §:n 2 momentissa säädetyin edellytyksin tehdä yhden tai useamman Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaisen kanssa sopimuksen siitä, että Rahoitustarkastus toimii konsolidoidusta valvonnasta vastaavana valvontaviranomaisena 9 a §:n 2 momentissa tarkoitettussa konsolidointiryhmässä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu sopimus voidaan tehdä, jos siihen on konsolidoituun valvonnan tehokkaan järjestämisen edellyttämä painava syy. Sopimuksesta on laadittava kirjallinen valvontapöytäkirja, joka on kaikkien konsolidointiryhmään kuuluvien luottolaitosten valvonnasta vastaavien viranomaisten allekirjoitettava ja annettava tiedoksi konsolidointiryhmän emoyritykselle.

2 luku.

Luottolaitoksen perustaminen ja omistaminen

10 §

Toimilupa

Talletuspankin toimilupahakemuksesta on pyydetty talletussuojarahaston lausunto. Toimilupahakemuksesta on lisäksi pyydetty sijoittajien korvausrahaston lausunto, jos luottolaitos voi yhtiöjärjestyksensä mukaan tarjota sijoituspalveluja.

Jos toimilupaa hakeva yhteisö on toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai vakuutusyhtiön tytäryritys tai tällaisen luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai vakuutusyhtiön emoyrityksen tytäryritys, hakemuksesta on pyydetty tuon valtion asianomaisen valvontaviranomaisen lausunto. Samoin menetellään, jos toimilupaa hakevan yhteisön määräämisvalta on samoilla luonnollisilla tai oikeushenkilöillä kuin tällaisessa luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä tai vakuutusyhtiössä. Tässä momentissa tarkoitettua lausuntopyynnössä lausunnonantajaa on pyydetty erityisesti arvioimaan osakkeenomistajien sopivuutta sekä saman ryhmän toisen yrityksen johtamiseen osallistuvien johtajien mainetta ja kokemusta sekä ilmoittamaan edellä mainittuja seikkoja koskevat tiedot, joilla on merkitystä toimiluvan myöntämisen tai luottolaitoksen valvonnan kannalta.

11 §

Toimiluvan myöntäminen

Jos luottolaitos kuuluu sellaiseen konsolidointiryhmään, johon ei 9 a §:n nojalla sovelleta Suomen lakia, toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että voidaan varmistua siitä, että ulkomaan viranomaisella on riittävä toimivalta valvoa koko konsolidointi-

ryhmää tätä lakia vastaavalla tavalla taikka että luottolaitoksen kuuluminen tällaiseen konsolidointiryhmään ei muuten vaaranna luottolaitoksen toiminnan vakautta. Luottolaitoksen kuulumisen tässä momentissa tarkoitettuun konsolidointiryhmään katsotaan vaarantavan luottolaitoksen toiminnan vakauden, jollei voida osoittaa, että konsolidoitu vakavaraisuus, konsolidoidut suuret asiakasriskit, konsolidointiryhmän sisäinen valvonta ja riskienhallintamenetelmät sekä omistusyhteisön omistajien ja johdon sopivuus ja luotettavuus vastaavat tämän lain mukaisia vaatimuksia. Mitä tässä momentissa säädetään konsolidointiryhmästä, sovelletaan vastaavasti muuhun kuin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa lain 6 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään.

16 §

Luotonanto ja sijoittaminen eräissä tapauksissa

Luottolaitoksen lähipiiriin kuuluvalla luonnolliselle henkilölle, yhteisölle tai säätiölle annettavaa luottoa ja siihen rinnastettavaa muuta rahoitusta koskevat päätökset sekä lähipiiriin kuuluvaan yritykseen sijoittamista koskevat päätökset taikka tällaiseen luotonantoon ja sijoittamiseen sovellettavat yleiset ehdot on hyväksyttävä luottolaitoksen hallituksessa. Tässä pykälässä tarkoitettujen muiden liiketoimien kuin tavanomaisten henkilöstöluottojen ehtoihin sovelletaan, mitä 71 a §:n 3 momentissa säädetään.

Luottolaitoksen lähipiiriin kuuluvat:

1) se, jolla omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjalainan nojalla on tai voi olla vähintään 5 prosenttia luottolaitoksen osakkeista tai osuuksista tai niiden tuottamasta äänimäärästä taikka vastaava omistus tai äänivalta luottolaitoksen konserniin kuuluvassa yhteisössä taikka luottolaitoksessa määräysvaltaa käyttävässä yhteisössä, jollei omistuksen kohteena olevan yhtiön merkitys koko konsernin kannalta ole vähäinen;

2) luottolaitoksen hallintoneuvoston jäsen, hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja

ja toimitusjohtajan sijainen, tilintarkastaja sekä vastaavassa asemassa 1 kohdassa tarkoitetussa yrityksessä oleva henkilö;

3) 2—3 kohdassa tarkoitetun henkilön lapset sekä aviopuoliso tai henkilöön avioliitonomaisessa suhteessa oleva henkilö;

4) yhteisö ja säätiö, jossa edellä tässä momentissa tarkoitetulla henkilöllä yksin tai yhdessä toisen kanssa on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta.

Luottolaitoksen on pidettävä luetteloa 2 momentissa tarkoitetuista luonnollisista henkilöistä, yhteisöistä ja säätiöistä. Luettelon tiedot ja siinä tapahtuneet muutokset sekä luettelossa mainituille luonnollisille henkilöille, yhteisöille ja säätiöille myönnettyjä luottoja tai yhteisöön tehtyjä sijoituksia koskevat 1 momentissa tarkoitetut päätökset tai ehdot on ilmoitettava Rahoitustarkastukselle.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään luottolaitoksesta, sovelletaan vastaavasti luottolaitoksen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvaan suomalaiseen rahoituslaitokseen.

Rahoitustarkastus voi antaa valvonnan kannalta tarpeellisia tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen päätösten kirjaamisesta sekä 3 momentissa tarkoitetun luettelon pitämisestä ja mainitussa momentissa tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta Rahoitustarkastukselle. Rahoitustarkastus voi lisäksi antaa valvonnan kannalta tarkempia määräyksiä siitä, milloin 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua yhtiötä pidetään koko konsernin kannalta vähäisenä.

17 a §

Luottolaitoksen ja omistusyhteisön johtaminen

Luottolaitoksen hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa luottolaitosta ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja varajäsenten sekä toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen on oltava luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

Hallituksen jäsenellä ja varajäsenellä sekä toimitusjohtajalla ja toimitusjohtajan sijaisella on lisäksi oltava sellainen yleinen luottolaitostoiminnan tuntemus kuin luottolaitoksen toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua henkilöä ei pidetä luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton luottolaitoksen omistusyhteisön hallituksen jäseneksi tai varajäseneksi taikka toimitusjohtajaksi tai toimitusjohtajan sijaiseksi.

Rahoitustarkastus voi määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää henkilöä toimimasta luottolaitoksen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä taikka toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena, jos

1) tämä tehtävänsä hoidossa on osoittanut ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja jos on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa luottolaitoksen vakaata toimintaa, tallettajien tai sijoittajien asemaa tai velkojien etua; tai

2) hän ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia.

19 a §

Määräysvallan hankkiminen Euroopan talusalueen ulkopuolisessa yrityksessä

Luottolaitos tai sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys ei saa hankkia kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa sellaisessa luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä taikka vakuutusyhtiössä, jonka kotipaikka on Euroopan talusalueeseen kuulumattomassa valtiossa, jollei yritys ole ilmoittanut siitä etukäteen Rahoitustarkastukselle taikka jos Rahoitustarkastus on ilmoituksen saatuaan kieltänyt hankinnan 2 momentissa säädettyssä ajassa.

7 luku.

Maksuvalmius

68 §

Yleissäännös riskien hallinnasta

Luottolaitos ja sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys eivät saa toiminnassaan ottaa niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa luottolaitoksen vakavaraisuudelle tai konsolidoidulle vakavaraisuudelle tai luottolaitoksen maksuvalmiudelle. Luottolaitoksella ja sen konsolidointiryhmään kuuluvalla yrityksellä on oltava toimintaansa nähdessä riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

68 a §

Riskikeskittymien valvonta

Luottolaitoksen on seurattava liiketoimiinsa sisältyviä maa-, valuuttakurssi-, korko- ja toimialariskejä ja asetettava niille sisäiset rajat. Luottolaitoksen on ilmoitettava Rahoitustarkastukselle tiedot, jotka ovat tarpeen näistä riskeistä aiheutuvien keskittymien valvomiseksi.

Mitä 1 momentissa säädetään luottolaitoksesta ja sen riskeistä sovelletaan vastaavasti omistusyhteisöön ja konsolidointiryhmän kokonaisriskeihin.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä tämän pykälän mukaisen ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä ja siitä, kuinka usein ilmoitukset on tehtävä.

70 §

Asiakasriskejä koskevat rajoitukset

Asiakasriskeihin ei lueta tätä pykälää sovellettaessa:

4) luottolaitoksen tytäryritykseen kohdistuvia 1 momentissa tarkoitettuja saamis- ja veloituksia ja taseen ulkopuolisia sitoumuksia,

jos tytäryritys on luottolaitos, rahoituslaitos tai palveluyritys, joka kuuluu luottolaitoksen kanssa samaan konsolidointiryhmään; mitä tässä kohdassa säädetään konsolidointiryhmään kuuluvista yrityksistä, sovelletaan vastaavasti luottolaitoksen kanssa samaan, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluviin mainitun lain 17 §:ssä tarkoitettuihin yrityksiin, jotka ovat luottolaitoksen tytäryrityksiä.

Rahoitustarkastus voi luottolaitoksen hakemuksesta myöntää luvan poiketa tässä pykälässä säädetyistä rajoituksista, jos suuri asiakasriski kohdistuu muuhun kuin 4 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun, luottolaitoksen kanssa samaan konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvaan luottolaitokseen, rahoituslaitokseen, palveluyritykseen tai vakuutusyhtiöön. Mitä edellä tässä momentissa säädetään sovelletaan myös osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun yhteenliittymän keskusyhteisön jäsenluottolaitosten asiakasriskejä laskettaessa, jos suuri asiakasriski kohdistuu mainitussa pykälässä tarkoitettuihin yhteenliittymään luettaviin yhteisöihin.

71 a §

Sisäiset liiketoimet

Luottolaitoksen, tai jos luottolaitos kuuluu konsolidointiryhmään, konsolidointiryhmän emoyrityksen on ilmoitettava Rahoitustarkastukselle sellaisista liiketoimista, jossa yhtenä osapuolena on luottolaitos tai sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys ja toisena osapuolena

1) samaan konsolidointiryhmään kuuluva yritys;

2) samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen yritys, joka kuuluu luottolaitoksen kanssa samaan konserniin tai on luottolaitoksen tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen kirjanpitolaissa tarkoitettu omistusyhteisyrittäjä;

3) sellainen luottolaitoksen tai sen kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään

kuuluvan työnantajayrityksen perustama eläkesäätiölaissa (1774/1995) tarkoitettu eläkesäätiö, jonka toimintapiiriin kuuluvat henkilöt ovat työnantajayrityksen palveluksessa;

4) vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoitettu eläkekassa, jonka toimintapiirissä voivat olla luottolaitoksen tai sen kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvan työnantajayrityksen palveluksessa olevat henkilöt.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä vähintään neljännesvuosittain sellaisista liiketoimista, joiden arvo, tai jos keskenään samanlaisia liiketoimia on tehty tässä momentissa tarkoitettuna ajanjaksona useita, niiden yhteenlaskettu arvo ylittää miljoona euroa tai 5 prosenttia liiketoimen osapuolena olevan luottolaitoksen tai sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen omista varoista, jollei Rahoitustarkastus hyväksy korkeampaa ilmoitusrajaa.

Tässä pykälässä tarkoitettuja liiketoimia ei saa tehdä ehdoin, jotka poikkeavat toisistaan riippumattomien osapuolten välillä samanlaisissa liiketoimissa yleisesti noudatetuista ehdoista. Mitä tässä momentissa säädetään, ei sovelleta konserniyritysten tarvitsemien hallinnollisten palvelujen hankkimiseen konserniin kuuluvalta yritykseltä eikä emoyrityksen tytäryritykselle myöntämiin pääoma- ja debentuurilainoihin, jotka ovat tarpeen tytäryrityksen pääomarakenteen vahvistamiseksi, eikä muuhunkaan tytäryrityksen rahoittamiseen silloin kun tytäryritys on samaan konsolidointiryhmään kuuluva rahoituslaitos tai palveluyritys taikka samaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluva rahoitus- tai vakuutusalan yritys ja emoyritys huolehtii yleisesti konsolidointiryhmän tai ryhmittymän varainhallinnasta.

79 §

Konsolidoidut omat varat

Jos konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen omien varojen määrä ylittää yrityksen omien varojen vähimmäismäärän, tällaisista omista varoista saadaan omien varojen vä-

himmäismäärän ylittävältä osin ottaa huomioon ainoastaan muiden konsolidointiryhmään kuuluvien yritysten osuus. Tässä momentissa tarkoitettuja omia varoja, joiden jakokelpoisuutta on lain, yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen taikka viranomaisen päätöksen nojalla rajoitettu tai jotka muuten eivät ole käytettävissä muiden konsolidointiryhmään kuuluvien yritysten tappioiden kattamiseen, ei saa lukea ryhmittymän omiin varoihin siltä osin kuin niiden määrä ylittää yrityksen omien varojen vähimmäismäärän.

80 §

Omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen kartuttamisvelvollisuus

Jos luottolaitos on rahoitus- ja vakuutusryhmittymistä annetussa laissa tarkoitettu rahoitus- ja vakuutusryhmittymän osakasyritys tai tällaisen ryhmittymän emoyrityksen tytäryritys ja ryhmittymän omien varojen määrä vähenee alle mainitun lain 19 §:ssä säädetyn määrän, luottolaitokseen sovelletaan vastaavasti, mitä edellä 1 momentissa säädetään. Rahoitustarkastuksen on ennen 1 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä pyydettävä siitä lausunto muilta mainitussa laissa tarkoitetuilta keskeisiltä valvontaviranomaisilta.

81 §

Vakavaraisuudesta ja suurista asiakasriesteistä johtuvat voittovarojen käytön rajoitukset

Jos luottolaitos on rahoitus- ja vakuutusryhmittymistä annetussa laissa tarkoitettu rahoitus- ja vakuutusryhmittymän osakasyritys tai tällaisen ryhmittymän emoyrityksen tytäryritys ja ryhmittymän omien varojen määrä vähenee alle mainitun lain 19 tai 22 §:ssä säädetyn vähimmäismäärän, luottolaitokseen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvaan yritykseen sovelletaan vastaavasti, mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään. Rahoitustarkastuksen on ennen 1 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä pyydettävä siitä lausunto

muilta mainitussa laissa tarkoitetuilta keskeisiltä valvontaviranomaisilta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1608/1993) 23 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1346/1997, sekä
muutetaan 23 §:n otsikko seuraavasti:

23 §

Yleissäännös riskien hallinnasta

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 2001 liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1501/2001) 2 § sekä
lisätään lakiin uusi 5 a § seuraavasti:

2 §

Vähintään yhdellä luottolaitoksen perustajalla ja vähintään yhdellä hallituksen jäsenellä sekä toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka, tai jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei Rahoitustarkastus myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna luottolaitoksen tehokasta valvontaa eikä luottolaitoksen hoitamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

5 a §

Jos velkoja on vastustanut sulautumista, rekisteriviranomaisen on pyydettävä Rahoitustarkastukselta lausunto siitä, miten sulautumisen täytäntöönpano vaikuttaa velkojan asemaan ja onko sulautuminen tarpeen panna täytäntöön viivytyksettä luottolaitosten vakaan toiminnan turvaamiseksi. Rekisteri-

ranomaisen on sen estämättä, mitä osakeyhtiölain 14 luvun 6 §:n 1 momentissa säädetään täytäntöönpanoluvan myöntämisen edellytyksistä, myönnettävä täytäntöönpanolupa velkojan vastustuksesta huolimatta, jos Rahoitustarkastus katsoo lausunnossaan, että sulautumisen täytäntöönpano ei heikennä

velkojan taloudellista asemaa ja sulautumisen täytäntöönpano viivytyksettä on tarpeen luottolaitosten vakaan toiminnan turvaamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

säästöpankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun säästöpankkilain (1502/2001) 2 §:n 2 momentti ja 42 §:n 3 momentti, sekä
lisätään 73 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

2 §

Vähintään yhdellä perustajalla on oltava asuinpaikka, tai jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei Rahoitustarkastus myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna pankin tehokasta valvontaa eikä pankin hoitamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

42 §

Vähintään yhdellä hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei Rahoitustarkastus myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna pankin tehokasta valvontaa eikä pankin hoitamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Vajaavaltainen taikka konkursissa oleva ei voi olla isäntänä, hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenenä eikä toimitusjohtajana.

73 §

Jos velkoja on vastustanut sulautumista, rekisteriviranomaisen on pyydettävä Rahoitustarkastukselta lausunto siitä, miten sulautumisen täytäntöönpano vaikuttaa velkojan asemaan ja onko sulautuminen tarpeen panna täytäntöön viivytyksettä luottolaitosten vakaan toiminnan turvaamiseksi. Rekisteriviranomaisen on sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään täytäntöönpanoluvan myöntämisen edellytyksistä, myönnettävä täytäntöönpanolupa velkojan vastustuksesta huolimatta, jos Rahoitustarkastus katsoo lausunnossaan, että sulautumisen täytäntöönpano ei heikennä velkojan taloudellista asemaa ja sulautumisen täytäntöönpano viivytyksettä on tarpeen luottolaitosten vakaan toiminnan turvaamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki**osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä joulukuuta 2001 osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1504/2001) 2 ja 3 §, sellaisena kuin niistä on 3 § osaksi laissa 77/2003, sekä

lisätään lakiin uusi 23 a § seuraavasti:

2 §

Vähintään yhdellä luottolaitoksen perustajalla ja vähintään yhdellä hallituksen jäsenellä sekä toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka, tai jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei Rahoitustarkastus myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna luottolaitoksen tehokasta valvontaa eikä luottolaitoksen hoitamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

3 §

Tässä laissa tarkoitettuna osuuspankkien yhteenliittymän muodostavat:

- 1) yhteenliittymän keskusyhteisö,
- 2) osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki,
- 3) muut keskusyhteisön konsolidointiryhmään kuuluvat yhteisöt,
- 4) jäsenluottolaitokset,
- 5) jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmään kuuluvat yhteisöt,
- 6) sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joista edellä mainitut yhteisöt yksin tai yhdessä omistavat yli puolet, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:
 - a) keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset vastaavat toistensa veloista ja sitoumuksista tämän lain 45 ja 46 §:n mukaisesti;
 - b) yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan konsolidoidusti yhteenliittymän tasolla;

c) osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki on keskusyhteisön luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu tytäryritys.

Keskusyhteisö on osuuskuntalain 2 §:ssä tarkoitettu osuuskunta, joka on oikeutettu ohjaamaan jäsenluottolaitoksia. Keskusyhteisöllä on velvollisuus antaa jäsenluottolaitoksille ohjeita niiden toiminnasta maksuvalmiuden, vakavaraisuuden ja riskien hallinnan turvaamiseksi sekä velvollisuus valvoa niiden toimintaa. Keskusyhteisö ei saa antaessaan ohjeita, suorittaessaan valvontaa, myöntäessään lupia tai muutoin hoitaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviään asettaa jäsenluottolaitoksia keskenään eriarvoiseen asemaan ilman perusteltua syytä. Keskusyhteisö on luottolaitostoiminnasta annetun lain 3 §:ssä tarkoitettu rahoituslaitos.

Keskusyhteisöllä ja osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimivalla liikepankilla on hallintoneuvosto. Keskusyhteisön hallintoneuvoston jäsenet muodostavat liikepankin hallintoneuvoston jäsenten enemmistön. Keskusyhteisön hallituksen puheenjohtaja toimii 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna liikepankin hallituksen puheenjohtajana.

Keskusyhteisön konsolidointiryhmään luetaan keskusyhteisö, sen omistusyhteisö sekä luotto- tai rahoituslaitos tai palveluyritys, joka on keskusyhteisön tai sen omistusyhteisön tytäryritys. Konsolidointiryhmään luetaan lisäksi luotto- tai rahoituslaitos tai palveluyritys, jolla on keskusyhteisön tai sen omis-

tusyhteisön tai niiden tytäryritysten kanssa yhteinen hallinto tai jota johdetaan keskusyhteisön, sen omistusyhteisön tai niiden tytäryrityksen kanssa yhteisesti.

Jäsenluottolaitoksen on oltava keskusyhteisön jäsen. Jäsenluottolaitoksia voivat olla osuuspankit, 32 §:ssä tarkoitetut osuuspankkiosakeyhtiöt, osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki ja ne luottolaitokset, joiden äänivallasta yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt omistavat yksin tai yhdessä yli puolet.

23 a §

Jos velkoja on vastustanut sulautumista, rekisteriviranomaisen on pyydettävä Rahoitustarkastukselta lausunto siitä, miten sulautumisen täytäntöönpano vaikuttaa velkojan

asemaan ja onko sulautuminen tarpeen panna täytäntöön viivytyksettä luottolaitosten vakaan toiminnan turvaamiseksi. Rekisteriviranomaisen on sen estämättä, mitä osuuskuntalain 16 luvun 12 §:n 3 momentissa säädetään täytäntöönpanoluvan myöntämisen edellytyksistä, myönnettävä täytäntöönpanolupa velkojan vastustuksesta huolimatta, jos Rahoitustarkastus katsoo lausunnossaan, että sulautumisen täytäntöönpano ei heikennä velkojan taloudellista asemaa ja sulautumisen täytäntöönpano viivytyksettä on tarpeen luottolaitosten vakaan toiminnan turvaamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1996 sijoituspalveluyrityksistä annetun lain (579/1996) 6 §:n 5 momentti, 12 b §:n 1—3 momentti, 15 b §:n 1 momentti ja 31 §:n otsikko, sellaisena kuin niistä ovat 6 §:n 5 momentti, 15 b §:n 1 momentti ja 31 §:n otsikko laissa 48/2002 ja 12 b §:n 1—3 momentti laissa 596/2003, sekä *lisätään* 10 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 596/2003 uusi 2 ja 5 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi ja nykyinen 4 momentti 6 momentiksi, sekä 31 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1347/1997 ja mainituissa laeissa 48/2002 ja 596/2003, uusi 7 momentti seuraavasti:

6 §

Konsolidointiryhmä

Sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään sovelletaan vastaavasti, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 9 a ja 9 b §:ssä säädetään luottolaitoksen konsolidointiryhmää koskevien säännösten alueellisesta so-

veltamisalasta.

10 §

Toimiluvan myöntäminen

Jos sijoituspalveluyritys kuuluu sellaiseen

konsolidointiryhmään, johon 6 §:n 5 momentin nojalla ei sovelleta Suomen lakia, toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että voidaan varmistua siitä, että ulkomaan viranomaisella on riittävä toimivalta valvoa koko konsolidointiryhmää tätä lakia vastavalla tavalla taikka että sijoituspalveluyrityksen kuulumisen tällaiseen konsolidointiryhmään ei muuten vaarana sijoituspalveluyrityksen toiminnan vakautta. Sijoituspalveluyrityksen kuulumisen tässä momentissa tarkoitettuun konsolidointiryhmään katsotaan vaarantavan sijoituspalveluyrityksen toiminnan vakauden, jollei voida osoittaa, että konsolidoitu vakavaraisuus, konsolidoidut suuret asiakasriskit, konsolidointiryhmän sisäinen valvonta ja riskienhallintamenetelmät sekä omistusyhteisön omistajien ja johdon sopivuus ja luotettavuus vastaavat tämän lain mukaisia vaatimuksia. Mitä tässä momentissa säädetään konsolidointiryhmästä, sovelletaan vastaavasti sellaiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (/) tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään, johon mainitun lain 6 §:n nojalla ei sovelleta Suomen lakia.

Jos toimilupaa hakeva yhteisö on toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen tai vakuutusyhtiön tytäryritys tai tällaisen sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen tai vakuutusyhtiön emoyrityksen tytäryritys, hakemuksesta on pyydetävä tuon valtion asianomaisen valvontaviranomaisen lausunto. Samoin menetellään, jos toimilupaa hakevan yhteisön määräämisvalta on samoilla luonnollisilla tai oikeushenkilöillä kuin tällaisessa sijoituspalveluyrityksessä, luottolaitoksessa tai vakuutusyhtiössä. Tässä momentissa tarkoitettussa lausuntopyynnössä lausunnonantajaa on pyydetävä erityisesti arvioimaan osakkeenomistajien sopivuutta sekä saman ryhmän toisen yrityksen johtamiseen osallistuvien johtajien mainetta ja kokemusta sekä ilmoittamaan edellä mainittuja seikkoja koskevat tiedot, joilla on merkitystä toimiluvan myöntämisen tai sijoituspalveluyrityksen valvonnan kannalta.

12 b §

Sijoituspalveluyrityksen ja omistusyhteisön johtaminen

Sijoituspalveluyrityksen hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa sijoituspalveluyritystä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja varajäsenten sekä toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen on oltava luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Hallituksen jäsenellä ja varajäsenellä sekä toimitusjohtajalla ja toimitusjohtajan sijaisella on lisäksi oltava sellainen yleinen sijoituspalvelutoiminnan tuntemus kuin sijoituspalveluyrityksen toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua henkilöä ei pidetä luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäseneksi tai varajäseneksi taikka toimitusjohtajaksi tai toimitusjohtajan sijaiseksi.

Rahoitustarkastus voi kieltää määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi, henkilöä toimimasta sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä taikka toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena, jos

1) tämä tehtävänsä hoidossa on osoittanut ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja jos on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa sijoituspalveluyrityksen vakaata toimintaa, sijoittajien asemaa tai velkojien etua; tai

2) hän ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia.

15 b §

Määräysvallan hankkiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä

Sijoituspalveluyritys tai sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys ei saa hankkia kirjanpitolain (1336/1997)1 luvun 5 §:ssä tar-

koitettua määräysvaltaa sellaisessa luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä taikka vakuutusyhtiössä, jonka kotipaikka on Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa, jollei yritys ole ilmoittanut siitä etukäteen Rahoitustarkastukselle taikka jos Rahoitustarkastus on ilmoituksen saatuaan kieltänyt hankinnan 2 momentissa säädettyssä ajassa.

31 §

Omien varojen vähimmäismäärä ja sisäiset liiketoimet

Jos sijoituspalveluyritys on rahoitus- ja va-

kuutusryhmittymistä annetussa laissa tarkoitettu rahoitus- ja vakuutusryhmittymän osakasyritys tai tällaisen ryhmittymän emoyrityksen tytäryritys ja ryhmittymän omien varojen määrä vähenee alle mainitun lain 19 tai 22 §:ssä säädetyn vähimmäismäärän, sijoituspalveluyritykseen sovelletaan, mitä edellä 5 momentissa säädetään, sekä sijoituspalveluyritykseen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvaan yritykseen, mitä edellä 6 momentissa säädetään. Rahoitustarkastuksen on ennen 5 ja 6 momentissa tarkoitettujen päätösten tekemistä pyydettävä niistä lausunto muilta mainitussa laissa tarkoitetuilta keskeisiltä valvontaviranomaisilta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

Rahoitustarkastuksesta annetun lain 15 ja 31 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 27 päivänä kesäkuuta 2003 Rahoitustarkastuksesta annetun lain (587/2003) 15 §:n 4 momentti ja 31 § seuraavasti:

15 §

Tarkastus- ja tietojensaantioikeus

Mitä 1—3 momentissa säädetään valvottavasta, sovelletaan myös suomalaiseen yritykseen, joka kuuluu valvottavan kanssa samaan koti- tai ulkomaiseen konserniin tai konsolidointiryhmään taikka joka on valvottavan osakkuusyritys. Rahoitustarkastuksella on lisäksi oikeus saada valvottavalta valvottavan kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvaa ulkomaista yritystä ja valvottavan ulkomaista osakkuusyritystä koske-

vat 2 momentissa tarkoitettut tiedot sekä tarkastettavakseen valvottavalla olevat tällaisia tietoja sisältävät asiakirjat ja muut tallenteet ja tarpeelliset jäljennökset niistä. Mitä edellä tässä momentissa säädetään koti- tai ulkomaiseen konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvasta yrityksestä sovelletaan vastaavasti rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnan annettussa laissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvaan kotimaiseen tai ulkomaiseen yritykseen silloin, kun Rahoitustarkastus on mainitussa laissa tarkoitettu koordinoiva valvontaviranomainen tai Rahoitustarkastus muuten suorittaa sille mainitun lain perusteella kuuluvia tehtä-

viä.

31 §

Tarkastus- ja tietojensaantioikeus ulkomaiseen konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvassa suomalaisessa yrityksessä

Rahoitustarkastuksella on oikeus suorittaa tarkastus Suomessa olevassa yrityksessä, joka kuuluu ulkomaisen luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään, ja tällaisen yrityksen emoyrityksen Suomessa olevassa tytäryrityksessä, jos kyseisen valtion rahoitustoimintaa valvovalla viranomaisella on toimivalta tarkastaa tällaista yritystä ja valvontaviranomainen pyytää tarkastusta konsolidoidun valvonnan suorittamiseksi. Rahoitustarkastuksen oikeuteen saada tietoja tässä momentissa tarkoitettulta yritykseltä sovelletaan, mitä 15 §:ssä säädetään. Mitä tässä momentissa säädetään konsolidointiryhmästä, sovelletaan vastaavasti rahoitus- ja vakuutusryhmittymään, johon kuuluu vähintään yksi sellainen luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai rahastoyhtiö, jolla on kotipaikka toisessa valtiossa.

Jos toisen valtion rahoitustoimintaa valvovalla valvontaviranomaisella on tarvetta tarkastaa Suomessa 1 momentissa tarkoitettua yritystä koskevia konsolidoidun valvonnan tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnan kannalta olennaisia tietoja, sen on pyydetävä Rahoitustarkastukselta tarkastuksen

suorittamista. Rahoitustarkastuksen on täytettävä pyyntö joko suorittamalla tarkastus itse tai antamalla pyynnön esittäneen valvontaviranomaisen osallistua Rahoitustarkastuksen suorittamaan tarkastukseen.

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle, jollei Rahoitustarkastus mainitun viranomaisen kanssa muuta sovi, oma-aloitteisesti mainitussa momentissa tarkoitettuun konsolidointiryhmään tai ryhmittymään kuuluvien valvottaviensa vakavaraisuutta, suuria asiakasriskejä ja muita riskikeskittyymiä sekä tällaisten valvottavien sisäistä valvontaa ja riskienhallintamenetelmiä koskevat tiedot samoin kuin valvontatoiminnassaan saamansa 1 momentissa tarkoitettua konsolidointiryhmän tai ryhmittymän rakennetta, taloudellista asemaa, omistusta, johtoa ja organisaatiota, toimintastrategiaa, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä tiedonkeruujärjestelmää ja sen luotettavuutta koskevat olennaiset tiedot, luottolaitostoiminnasta annetun lain 71 a §:ssä tarkoitettuja keskinäisiä liiketoimia koskevat tiedot sekä valvottaviaan koskevat merkittävät päätökset sekä valvottavilleen määräämänsä merkittävät seuraamukset. Rahoitustarkastuksen on lisäksi ulkomaan viranomaisen pyynnöstä toimitettava tälle muut konsolidointiryhmän tai ryhmittymän valvonnan kannalta tarpeelliset, hallussaan olevat tiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki**vakuutusyhtiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/1979) 1 luvun 5 b §, 2 luvun 1 a §:n 2 momentti, 2 a luvun 17 §, 7 luvun 3 §:n 1 momentti, 10 luvun 11 §:n 5 momentti, 14 luvun otsikko ja 3 § ja 14 b luvun 1 §:n 4, 5 ja 9 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 5 b §, 2 a luvun 17 § ja 10 luvun 11 §:n 5 momentti laissa 49/2002, 2 luvun 1 a §:n 2 momentti ja 7 luvun 3 §:n 1 momentti laissa 611/1997, sekä 14 luvun 3 § ja 14 b luvun 1 §:n 4, 5 ja 9 kohta laissa 949/2000 sekä

lisätään 2 luvun 2 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 79/1999, uusi 2 ja 3 momentti ja 5 §:ään siitä mainitulla lailla 611/1997 kumotun 2 momentin tilalle uusi 2 momentti, 3 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 389/1995 ja mainitussa laissa 949/2000 uusi 7 momentti, 14 lukuun uusi 4 a § ja 14 b luvun 8 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 949/2000, uusi 5 momentti seuraavasti:

1 luku.

Yleisiä säännöksiä

5 b §

Tässä laissa vakuutusomistusyhteisöllä tarkoitetaan emoyritystä, jonka pääasiallisena toimintana on hankkia ja omistaa osuuksia tytäryrityksistä, jotka ovat vakuutusyrityksiä, ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä tai kolmannen maan vakuutusyrityksiä ja joista vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhtiö. Vakuutusomistusyhteisönä ei kuitenkaan pidetä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (/) soveltamisalan piiriin kuuluvaa ryhmittymän omistusyhteisöä. Edellä tässä pykälässä mainituilla yrityksillä tarkoitetaan jäljempänä 14 b luvun 1 §:ssä määriteltyä emoyritystä, tytäryritystä, vakuutusyritystä, ulkomaista jälleenvakuutusyritystä ja kolmannen maan vakuutusyritystä.

2 luku.

Vakuutusyhtiön perustaminen

1 a §

Vähintään yhdellä perustajista on oltava

asuinpaikka tai, jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei sosiaali- ja terveysministeriö myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna vakuutusyhtiön tehokasta valvontaa eikä vakuutusyhtiön hoitamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

2 a §

Jos perustettava vakuutusosakeyhtiö tulee olemaan toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen vakuutusyrityksen, luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen tytäryhtiö tai toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen vakuutusyrityksen, luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen emoyrityksen tytäryhtiö taikka jos määräysvalta perustettavassa vakuutusyhtiössä tulee olemaan samalla luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä kuin toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneessa vakuutusyrityksessä, luottolaitoksessa tai sijoituspalveluyrityksessä, sosiaali- ja terveysministeriön on pyydettävä hakemuksesta lausunto myös kyseisen valtion vakuustointia valvovalta viranomaiselta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettussa lausuntopyynnössä lausunnonantajaa on pyydetty erityisesti arvioimaan osakkeenomistajien sopivuutta sekä saman ryhmän toisen yrityksen johtamiseen osallistuvien johtajien mainetta ja kokemusta sekä ilmoittamaan edellä mainittuja seikkoja koskevat tiedot, joilla on merkitystä toimiluvan myöntämisen sekä vakuutusyhtiön valvonnan kannalta.

5 §

Jos vakuutusyhtiö kuuluu sellaiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymään, jonka emoyrityksen kotipaikka ei ole Suomessa ja joka ei ole rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 6 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu ryhmittymä, toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että voidaan varmistua siitä, että ulkomaan viranomaisella on riittävä toimivalta valvoa koko mainittua ryhmittymää tätä lakia vastaavalla tavalla taikka että vakuutusyhtiön kuuluminen tällaiseen ryhmittymään ei muuten vaaranna yhtiön toiminnan vakautta. Vakuutusyhtiön kuulumisen tässä momentissa tarkoitettuun ryhmittymään katsotaan vaarantavan yhtiön toiminnan vakauden, jollei voida osoittaa, että ryhmittymän vakavaraisuus, riskikeskittymät, ryhmittymän sisäinen valvonta ja riskienhallintamenetelmät sekä ryhmittymän omistusyhteisön omistajien ja johdon sopivuus ja luotettavuus vastaavat tämän lain ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukaisia vaatimuksia.

2 a luku.

Ensivakuutustoiminnan harjoittaminen ulkomailla

17 §

Jos ulkomaisesta vakuutusyrityksestä on tullut vakuutusyhtiön tytäryritys, eikä vakuutusyhtiö ole tehnyt ilmoitusta hankinnasta tämän lain 7 luvun 8 §:n tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 13 §:n mukaisesti, vakuutusyhtiön on ilmoitettava asiasta Vakuutusvalvontavirastolle kolmen kuukauden kuluessa.

3 luku.

Vakuutusyhtiön osakkuus

3 §

Jos 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen omistussuoksien hankkija on toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saanut vakuutusyritys, luottolaitos tai sijoituspalveluyritys tai sellaisen yrityksen emoyritys tai luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jolla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta tällaisessa yrityksessä, Vakuutusvalvontaviraston on pyydetty hankinnasta 2 luvun 2a §:n 2 momentissa tarkoitettu lausunto kyseisen valtion vakuutustoimintaa valvovalta viranomaiselta.

7 luku.

Yhtiön johto

3 §

Vähintään yhdellä hallituksen jäsenistä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna vakuutusyhtiön tehokasta valvontaa eikä vakuutusyhtiön hoitamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

10 luku.

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvastuun kattaminen

11 §

Jos vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön konserniin kuuluu luottolaitos tai sijoituspalveluyritys, konsernitilinpäätös voidaan laatia tämän luvun estämättä siten kuin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 4 luvussa säädetään, jos se on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

14 luku.

Vakuutusyhtiön ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan yrityksen valvonta

3 §

Vakuutusyhtiön ja suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on annettava sosiaali- ja terveysministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa toiminnastaan muitakin kuin 2 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Mitä edellä tässä pykälässä säädetään vakuutusyhtiöstä ja suomalaisesta vakuutusomistusyhteisöstä, sovelletaan vastaavasti rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvaan yritykseen silloin, kun virasto on mainitussa laissa tarkoitettu koordinoiva valvontaviranomainen tai virasto muuten suorittaa sille mainitun lain perusteella kuuluvia tehtäviä ja tietojen antaminen on tarpeen virastolle mainitussa laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

4 a §

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus suorittaa tarkastus Suomessa olevassa yrityksessä, joka kuuluu sellaiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymään, johon kuuluu vähintään yksi vakuutusyritys, jolla on kotipaikka toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, jos kyseisen valtion vakuutustoimintaa valvova viranomainen pyytää tarkastusta.

Jos Vakuutusvalvontavirasto aikoo tarkastaa toisessa sijaitsevaa yritystä, joka kuuluu sellaiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymään, johon kuuluu myös suomalainen vakuutusyhtiö tai vakuutusyhdistyksen mukainen vakuutusyhdistys, sen on pyydettävä kyseisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvovalta viranomaiselta tarkastuksen suorittamista. Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus suorittaa tarkastus tai osallistua tarkastukseen, jos pyynnön vastaanottanut viranomainen sen sallii.

Jos toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvovalla viranomaisella on tarvetta tarkastaa Suomessa olevaa yritystä, joka kuuluu sellaiseen ra-

hoitus- ja vakuutusryhmittymään, johon kuuluu myös vakuutusyritys, jolla on kotipaikka kyseisessä valtiossa, sen on pyydettävä Vakuutusvalvontavirastolta tarkastuksen suorittamista. Vakuutusvalvontaviraston on täytettävä pyyntö joko suorittamalla tarkastus itse tai antamalla pyynnön esittäneen viranomaisen osallistua viraston suorittamaan tarkastukseen. Vakuutusvalvontavirasto voi käyttää tarkastuksessa apunaan viraston ulkopuolista tilintarkastajaa tai muuta asiantuntijaa.

Vakuutusvalvontaviraston on ilmoitettava toiselle Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvovalle viranomaiselle, jollei virasto mainitun viranomaisen kanssa muuta sovi, oma-aloitteisesti rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvien valvottaviensa vakavaraisuutta, suuria asiakasriskejä ja muita riskikeskittymiä sekä tällaisten valvottavien sisäistä valvontaa ja riskienhallintamenetelmiä koskevat tiedot samoin kuin valvontatoiminnassaan saamansa ryhmittymän rakennetta, taloudellista asemaa, omistusta, johtoa ja organisaatiota, toimintastrategiaa, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä tiedonkeruujärjestelmää ja sen luotettavuutta koskevat olennaiset tiedot, ryhmittymään kuuluvien yritysten keskinäisiä liiketoimia koskevat tiedot sekä valvottavinaan koskevat merkittävät päätökset sekä valvottavilleen määräämänsä merkittävät seuraamukset. Vakuutusvalvontaviraston on lisäksi toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvovalta viranomaisen pyynnöstä toimitettava tälle muut tai ryhmittymän valvonnan kannalta tarpeelliset, hallussaan olevat tiedot.

14 b luku.

Vakuutusyritysryhmän lisävalvonta

1 §

Tässä luvussa tarkoitetaan:

4) *osakasyrityksellä* emoyritystä tai sellaista oikeushenkilöä, jolla on omistusyhteys toisessa yrityksessä taikka yritystä, joka on sidoksissa toiseen yritykseen luottolaitostoitinnasta annetun lain (1607/1993) 5 §:n

2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla;

5) *sidosyrittäjä* tytäryritystä tai sellaista yritystä, jossa oikeushenkilöllä on omistussuhde taikka yritystä, joka on sidoksissa toiseen yritykseen luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla;

9) *monialaomistusyhteisöllä* emoyritystä, joka ei ole vakuutusyrittäjä, kolmannen maan vakuutusyrittäjä, ulkomainen jälleenvakuutusyrittäjä, vakuutusomistusyhteisö eikä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettu ryhmittymän omistusyhteisö ja jonka tytäryrityksistä vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhtiö.

8 §

Tässä pykälässä tarkoitettuja liiketoimia ei saa tehdä ehdoin, jotka poikkeavat toisistaan riippumattomien osapuolten välillä samanlaisissa liiketoimissa yleisesti noudatetuista ehdoista. Mitä tässä momentissa säädetään, ei sovelleta konserniyritysten tarvitsemien hallinnollisten palvelujen hankkimiseen konserniin kuuluvalta yritykseltä eikä emoyrityksen tytäryritykselle myöntämiin pääoma- ja debentuurilainoihin, jotka ovat tarpeen tytäryrityksen pääomarakenteen vahvistamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 päivänä huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, 9 §:n 3 momentti ja 12 §, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 419/2003, 9 §:n 3 momentti laissa 640/1997 ja 12 § osaksi laissa 51/2002, sekä

lisätään 6 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1208/1998 ja 83/1999, uusi 4 momentti seuraavasti:

1 luku.

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3, 3 a ja 4 a §:ää, 2 luvun 1 a §:n 2 momenttia, 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa ja 5 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 1 momenttia, 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 momenttia, 2 §:ää, 3 §:ää, 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 mo-

menttia, 10 luvun 2, 3 a, 3 b, 4 d ja 7 §:ää, 11 lukua, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 4 a §:ää, 5 a §:n 2 momenttia ja 5 b ja 6 §:ää, 14 a luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:ää, 16 luvun 13 §:n 4 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 4 momenttia sekä 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

6 §

Toimilupa

Toimiluvan myöntämisen edellytyksenä

on, että vähintään puolella perustajista on oltava asuinpaikka tai, jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei sosiaali- ja terveysministeriö myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna yhtiön tehokasta valvontaa eikä yhtiön hoitamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

9 §

Työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvosto ja hallitus

Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksessa on oltava riittävä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Hallintoneuvoston jäseneltä ja varajäseneltä sekä hallituksen jäseneltä ja varajäseneltä on ennen valintaa saatava päivätty ja allekirjoitettu suostumus tehtävään. Mitä vakuutusyhtiölain 7 luvun 1 a §:n 3 ja 4 momentissa sekä 4 ja 5 §:ssä sekä osakeyhtiölain 16 luvun 4 §:ssä säädetään hallituksen jäsenestä, varajäsenestä ja puheenjohtajasta, sovelletaan vastaavasti hallintoneuvoston jäseniin, varajäseniin ja puheenjohtajaan.

12 §

Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

Hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenenä tai toimitusjohtajana ei voi olla vajaavaltainen eikä konkurssissa oleva eikä myöskään henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon.

Vähintään puolella hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna yhtiön tehokasta valvontaa eikä yhtiön hoitamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

Hallintoneuvoston ja hallituksen kaikkien jäsenten lukumäärästä enemmistön on oltava henkilöitä, jotka eivät ole saman luotto- tai rahoituslaitoksen tai vakuutusyhtiön taikka niiden kanssa samaan konserniin kuuluvan yhtiön palveluksessa taikka niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäseniä.

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla luotto- tai rahoituslaitoksen, rahastoyhtiön tai toisen työeläkevakuutusyhtiön tai muun vakuutusyhtiön taikka sen kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (/) tarkoitettuun ryhmitymään kuuluvan yhteisön palveluksessa eikä toimia jonkin edellä mainitun yhteisön tilintarkastajana. Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki**vakuutusyhdistyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 12 a luvun 1 §:n 9 kohta, sellaisena kuin se on laissa 952/2000,

muutetaan 1 luvun 6 a §, 2 luvun 1 §:n 2 momentti, 6 luvun 3 §, 10 luvun 4 a §, 11 luvun 8 §, 12 luvun 5 §:n 2 momentti, 12 a luvun 1 §:n 4, 5 ja 10 kohta, 5 §:n 1 momentti ja 6 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 6 a § laissa 638/2000, 2 luvun 1 §:n 2 momentti ja 11 luvun 8 § laissa 340/2000, 6 luvun 3 § laissa 483/1993 ja mainitussa laissa 340/2000, 10 luvun 4 a §, 12 a luvun 1 §:n 4, 5 ja 10 kohta, 5 §:n 1 momentti ja 6 §:n 1 momentti laissa 952/2000 ja 12 luvun 5 §:n 2 momentti laissa 81/1999 sekä

lisätään lain 1 lukuun uusi 6 b §, 6 lukuun uusi 3 a §, 10 luvun 9 b §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 340/2000, uusi 3 momentti, 12 luvun 4 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 340/2000, uusi 5 momentti sekä 12 a luvun 8 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 952/2000, uusi 5 momentti seuraavasti:

1 luku.

Yleisiä säännöksiä

6 a §

Tässä laissa tarkoitetaan *palveluyrityksellä* yhteisöä, joka tuottaa vakuutusyhdistykselle sen pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluita. Lisäksi palveluyrityksellä tarkoitetaan yhteisöä, joka pääasiallisena toimintanaan tuottaa palveluja yhdelle tai useammalle vakuutusyhdistykselle omistamalla, hallitsemalla tai hoitamalla kiinteistöjä.

6 b §

Tässä laissa tarkoitetaan *vakuutusomistusyhteisöllä* emoyritystä, jonka pääasiallisena toimintana on hankkia ja omistaa osuuksia tytäryrityksistä, jotka ovat vakuutusyrityksiä, ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä tai kolmannen maan vakuutusyrityksiä ja joista vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhdistys. Vakuutusomistusyhteisönä ei kuitenkaan pidetä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (/)

soveltamisalan piiriin kuuluvaa ryhmittymän omistusyhteisöä. Edellä tässä pykälässä mainituilla yrityksillä tarkoitetaan tämän lain 12 a luvun 1 §:ssä määriteltyä emoyritystä, tytäryritystä, vakuutusyritystä, ulkomaista jälleenvakuutusyritystä ja kolmannen maan vakuutusyritystä.

2 luku.

Vakuutusyhdistyksen perustaminen

1 §

Vähintään yhdellä perustajista on oltava asuinpaikka tai, jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna vakuutusyhdistyksen tehokasta valvontaa eikä vakuutusyhdistyksen hoitamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

6 luku.

Vakuutusyhdistyksen johto

3 §

Vähintään yhdellä hallituksen jäsenistä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna vakuutusyhdistyksen tehokasta valvontaa eikä vakuutusyhdistyksen hoitamista terveiden ja varovaisien liikeperiaatteiden mukaisesti.

Vakuutusyhdistyksen hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa vakuutusyhdistystä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisien liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on oltava hyvämaineisia ja heillä tulee olla sellainen yleinen vakuutustoiminnan tuntemus kuin vakuutusyhdistyksen toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Vajaavaltainen, konkurssissa oleva tai liike-toimintakieltoon määrätty henkilö ei voi olla hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenenä eikä toimitusjohtajana.

Vakuutusyhdistyksen on ilmoitettava edellä 2 momentissa tarkoitettujen hallintohenkilöidensä muutoksista viipymättä Vakuutusvalvontavirastolle.

Mitä edellä 2—4 momentissa säädetään vakuutusyhdistyksen hallintohenkilöistä, sovelletaan vastaavasti vakuutusomistusyhteisöön.

3 a §

Vakuutusyhdistyksen toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa eivät saa olla vakuutusyhdistyksen kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen toimitusjohtajana tai tämän sijaisena.

10 luku.

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvielan kattaminen

4 a §

Vakuutusyhdistyksellä ja vakuutusomis-

tusyhteisöllä on oltava yhdistyksen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

9 b §

Jos vakuutusyhdistyksen tai vakuutusomistusyhteisön konserniin kuuluu luottolaitos tai sijoituspalveluyritys, konsernitilinpäätös voidaan laatia tämän luvun estämättä siten kuin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 4 luvussa säädetään, jos se on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

11 luku.

Voitonjako ja yhdistyksen varojen muu käyttö

8 §

Vakuutusyhdistyksen kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvalla yhteisöllä annettava luotto ja tällaiseen yhteisöön sijoittamista koskevat merkittävät tai periaatteelliset päätökset on tehtävä vakuutusyhdistyksen hallituksessa.

Mitä 1 momentissa säädetään luoton antamisesta, sovelletaan vastaavasti takauksen antamiseen tai muuhun vakuuden asettamiseen toisen antaman luoton maksamisesta.

12 luku.

Vakuutusyhdistyksen valvonta

4 §

Mitä 3 momentissa säädetään Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta tarkastaa vakuutusyhdistyksen ja sen tytäryhteisön liikettä ja muuta toimintaa, sovelletaan vastaavasti suomalaisen vakuutusomistusyhteisöön ja sen tytäryhteisöön.

5 §

Vakuutusyhdistyksen ja suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on annettava sosiaali- ja terveystieteille ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa toiminnastaan muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Mitä edellä tässä momentissa säädetään vakuutusyhdistyksestä ja suomalaisesta vakuutusomistusyhteisöstä, sovelletaan vastaavasti rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan kotimaiseen tai ulkomaiseen yritykseen silloin, kun virasto on mainitussa laissa tarkoitettu koordinoiva valvontaviranomainen tai virasto muuten suorittaa sille mainitun lain perusteella kuuluvia tehtäviä.

12 a luku.

Vakuutusyritysryhmän lisävalvonta

1 §

Tässä luvussa tarkoitetaan:

4) *osakasyrityksellä* emoyritystä tai sellaista oikeushenkilöä, jolla on omistusyhteys toisessa yrityksessä taikka yritystä, joka on sidoksissa toiseen yritykseen luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) 5 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla;

5) *sidosyrityksellä* tytäryritystä tai sellaista yritystä, jossa oikeushenkilöllä on omistusyhteys taikka yritystä, joka on sidoksissa toiseen yritykseen luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla;

10) *monialaomistusyhteisöllä* emoyritystä, joka ei ole vakuutusyritys, kolmannen maan vakuutusyritys, ulkomainen jälleenvakuutusyritys, vakuutusomistusyhteisö eikä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettu ryhmittymän omistusyhteisö ja jonka tytäryrityksistä vähintään

ylksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhdistys.

5 §

Tämän luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettun vakuutusyhdistyksen lisävalvontaa varten yhdistyksen on laadittava mukautettu vakavaraisuuslaskelma, johon on otettava mukaan sellaiset vakuutusyhdistyksen sidosyritykset, jotka ovat vakuutusyrityksiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyrityksiä, ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä tai luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaisia luotto- tai rahoituslaitoksia tai sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa (579/1996) tarkoitettuja sijoituspalveluyrityksiä. Lisäksi laskelmassa on otettava huomioon muutkin 2 §:n 4 momentissa tarkoitettuun vakuutusyritysryhmään kuuluvat yritykset siten kuin ministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Laskelma on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin virasto tarkemmin määrää.

6 §

Tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettun vakuutusyhdistyksen emoyrityksenä olevan suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on laadittava lisävalvontaa varten mukautettu vakavaraisuuslaskelma, johon on otettava mukaan sellaiset emoyrityksen sidosyritykset, jotka ovat vakuutusyrityksiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyrityksiä, ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä tai luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaisia luotto- tai rahoituslaitoksia tai sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettuja sijoituspalveluyrityksiä. Lisäksi laskelmassa on otettava huomioon muutkin 2 §:n 4 momentissa tarkoitettuun vakuutusyritysryhmään kuuluvat yritykset siten kuin ministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Jos vakuutusyhdistyksen emoyrityksenä on muu 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu yritys kuin suomalainen vakuutusomistusyhteisö, ryhmään kuuluvan vakuutusyhdistyksen on laadittava kyseinen laskelma. Laskelma on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin viras-

to tarkemmin määrää.

8 §

Tässä pykälässä tarkoitettuja liiketoimia ei saa tehdä ehdoin, jotka poikkeavat toisistaan riippumattomien osapuolten välillä samanlaisissa liiketoimissa yleisesti noudatetuista ehdoista. Mitä tässä momentissa säädetään, ei

sovelleta konserniyritysten tarvitsemien hallinnollisten palvelujen hankkimiseen konserniin kuuluvalta yritykseltä eikä emoyrityksen tytäryritykselle myöntämiin pääoma- ja debentuurilainoihin, jotka ovat tarpeen tytäryrityksen pääomarakenteen vahvistamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 30 päivänä huhtikuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Toinen valtiovarainministeri *Ulla-Maj Widenroos*

2.

Laki**luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta**

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1993 luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) 67 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1683/1995 ja 1340/1997,

muutetaan 5 §:n 5 momentti, 8 §, 10 §:n 2 momentti, 16 §:n 1 momentti, 17 a §:n 1—3 momentti, 19 a §:n 1 momentti, 7 luvun otsikko, 68 §:n 1 momentti, 70 §:n 4 momentin 4 kohta sekä 71 a §:n otsikko ja 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 5 momentti, 16 §:n 1 momentti, 19 a §:n 1 momentti ja 71 a §:n otsikko ja 1 ja 2 momentti laissa 45/2002, 8 § osittain laeissa 69/2003 ja 588/2003, 10 §:n 2 momentti ja 17 a §:n 1—3 momentti mainitussa laissa 588/2003, 68 §:n 1 momentti mainitussa laissa 1340/1997, sekä 70 §:n 4 momentti laissa 75/2003, sekä

lisätään lakiin uusi 9 a ja 9 b §, 10 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 588/2003, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, 11 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 949/1996 ja mainitussa laissa 558/2003, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, 16 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 45/2002, uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, ja uusi 6 ja 7 momentti, lakiin uusi 68 a §, 70 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 588/2002 ja 75/2003, uusi 6 momentti, jolloin nykyinen 6 momentti siirtyy 7 momentiksi, 71 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 45/2002, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, 79 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1340/1997, uusi 6 momentti, 80 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 558/2003, uusi 2 momentti, sekä 81 §:ään sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 1340/1997 ja 75/2003, uusi 3 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Konserni ja konsolidointiryhmä

Sen lisäksi, mitä edellä säädetään, tämän lain 16 §:n 2 momenttia, 21 ja 22 §:ää sekä 8 ja 9 lukua sovellettaessa konsolidointiryhmän emoyrityksenä ja rahoituslaitoksena pidetään, jollei rahoitustarkastus yksittäistapauksessa toisin määrää, sellaista rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettua ryhmittymän omistusyhteisöä, jonka ryhmittymässä rahoitusalan yritysten osuus on mainitun lain 6 §:n 2 momentin mukaisesti laskettuna suurempi kuin vakuutusalan yritysten osuus, ja konsolidointiryhmän tytäryrityksenä sellaista si-

Sen lisäksi, mitä edellä säädetään, tämän lain 16 §:n 4 momenttia sekä 21, 22, ja 65 d §:ää sovellettaessa konsolidointiryhmän emoyrityksenä ja rahoituslaitoksena pidetään, jollei *Rahoitustarkastus* yksittäistapauksessa toisin määrää, sellaista rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (/) tarkoitettua ryhmittymän omistusyhteisöä, jonka ryhmittymässä rahoitusalan yritysten osuus on mainitun lain 4 §:n 2 momentin 1 kohdassa *lasketulla tavalla* suurempi kuin vakuutusalan yritysten osuus, ja konsolidointiryhmän tytäryritykse-

joitusrahastolaissa (48/1999) tarkoitettua rahastoyhtiötä ja säilytisyhteisöä, johon konsolidointiryhmän emoyrityksellä on 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu määräysvalta. Rahoitustarkastuksen on ennen edellä tässä momentissa tarkoitettua päätöstä pyydettävä asiasta lausunto Vakuutusvalvontavirastolta.

8 §

Toiminimi

Talletuspankin lisäksi ainoastaan Suomen Pankki ja Pohjoismaiden Investointipankki saavat käyttää toiminimessään tai muuten toimintaansa osoittamaan nimitystä ”pankki”. *Kiellon estämättä saadaan nimitystä ”pankki” käyttää toiminimessä tai kuvaamaan toimintaa, jos on ilmeistä, ettei nimityksen käyttäminen viittaa harhaanjohtavasti talletuspankin toimintaan.*

Rahoitustarkastus voi antaa talletuspankin konsolidointiryhmään kuuluvalla yritykselle luvan käyttää toiminimessään nimitystä ”pankki” tai viittausta talletuspankin toimintaan.

nä sellaista sijoitusrahastolaissa (48/1999) tarkoitettua rahastoyhtiötä ja säilytisyhteisöä, johon konsolidointiryhmän emoyrityksellä on 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu määräysvalta. Rahoitustarkastuksen on ennen edellä tässä momentissa tarkoitettua päätöstä pyydettävä asiasta lausunto *muilta keskeisiltä valvontaviranomaisilta.*

8 §

Toiminimi

Muu kuin talletuspankki, Suomen Pankki tai Pohjoismaiden Investointipankki ei toiminimessään saa käyttää nimitystä ”pankki”, jollei ole ilmeistä, että nimityksen käyttäminen ei viittaa harhaanjohtavasti talletuspankin toimintaan.

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa säädetään, yritys saa käyttää toiminimessään viittausta sen kanssa samaan konserniin, konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan talletuspankin toiminimeen. Osuuspankkien yhteenliittymään kuuluva yritys saa lisäksi toiminimessään käyttää viittausta osuuspankeihin.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan vastaavasti aputoiminimeen ja toissijaiseen tunnukseseen.

9 a §

Konsolidointiryhmään sovellettavien sääntösten alueellinen soveltamisala

Tämän lain konsolidointiryhmää koskevia säännöksiä sovelletaan konsolidointiryhmään, johon kuuluu ainakin yksi suomalaisten luottolaitos ja

1) jonka emoyrityksen kotipaikka on Suomessa; tai

2) jonka emoyrityksen kotipaikka on toi-

nessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa ja seuraavat kumpikin seuraavista edellytyksistä täyttyy:

a) emoyrityksen kotivaltiossa ei ole konsolidointiryhmään kuuluvaa luottolaitosta;

b) konsolidointiryhmään kuuluvan suomalaisen luottolaitoksen taseen loppusumma on suurempi kuin minkään sellaisen luottolaitoksen taseen loppusumma, jonka kotipaikka on toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Lakia sovelletaan lisäksi sellaiseen muihunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun konsolidointiryhmään, joka täyttää kaikki seuraavat edellytykset:

1) konsolidointiryhmän emoyrityksellä tai ainakin yhdellä konsolidointiryhmään kuuluvalla luottolaitoksella on kotipaikka Suomessa;

2) konsolidointiryhmän emoyrityksellä ja ainakin yhdellä konsolidointiryhmään kuuluvalla luottolaitoksella on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa;

3) Rahoitustarkastus on 9 b §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla sopinut konsolidointiryhmään kuuluvien ulkomaisten luottolaitosten valvonnasta vastaavien viranomaisten kanssa siitä, että Rahoitustarkastus toimii konsolidoidusta valvonnasta vastaavana valvontaviranomaisena ja että konsolidoituun valvontaan sovelletaan Suomen lakia.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, lakia ei sovelleta, jos Rahoitustarkastus on sopinut muiden konsolidointiryhmään kuuluvien ulkomaisten luottolaitosten valvonnasta vastaavien viranomaisten kanssa siitä, että toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion toimivaltainen viranomainen ottaa vastatakseen konsolidoidusta valvonnasta.

9 b §

Valvonta tehtävän siirtäminen toiselle valvontaviranomaiselle

Poiketen siitä, mitä 9 a §:ssä säädetään, Rahoitustarkastus voi tehdä yhden tai use-

amman muun Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaisen kanssa sopimuksen siitä, että konsolidoidusta valvonnasta vastaavana valvonta viranomaisena toimii toinen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomainen. Tässä momentissa tarkoitettu sopimus voidaan tehdä, jos konsolidointiryhmän emoyritysryhmittymän johdossa oleva yritys ei ole suomalainen säännelty yritys.

Rahoitustarkastus voit 9 a §:n 2 momentissa säädetyin edellytyksin tehdä yhden tai useamman Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaisen kanssa sopimuksen siitä, että Rahoitustarkastus toimii konsolidoidusta valvonnasta vastaavana valvontaviranomaisena 9 a §:n 2 momentissa tarkoitettusakonsolidointiryhmässä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu sopimus voidaan tehdä, jos siihen on konsolidoidunryhmittymän valvonnan tehokkaan järjestämisen edellyttämä painava syy. Sopimuksesta on laadittava kirjallinen valvontapöytäkirja, joka on kaikkien konsolidointiryhmään kuuluvien luottolaitosten valvonnasta vastaavien viranomaisten allekirjoitettava ja annettava tiedoksi konsolidointiryhmän emoyritykselle.

2 luku.

Luottolaitoksen perustaminen ja omistaminen

10 §

Toimilupaa

Talletuspankin toimilupahakemuksesta on pyydetävä talletussuojarahaston lausunto. Toimilupahakemuksesta on lisäksi pyydetävä sijoittajien korvausrahaston lausunto, jos luottolaitos voi yhtiöjärjestyksensä mukaan tarjota sijoituspalveluja. *Toimilupaa hakevan yhteisön ollessa toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen tytäryritys tai tällaisen luottolaitoksen emoyrityksen tytär-*

Talletuspankin toimilupahakemuksesta on pyydetävä talletussuojarahaston lausunto. Toimilupahakemuksesta on lisäksi pyydetävä sijoittajien korvausrahaston lausunto, jos luottolaitos voi yhtiöjärjestyksensä mukaan tarjota sijoituspalveluja.

yritys, hakemuksesta on pyydettävä tuon valtion rahoitusmarkkinoita valvovan valvontaviranomaisen lausunto. Samoin menettellään, jos toimilupaa hakevan yhteisön määräämisvalta on samoilla luonnollisilla tai oikeushenkilöillä kuin tällaisessa luottolaitoksessa.

Jos toimilupaa hakeva yhteisö on toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai vakuutusyhtiön tytäryritys tai tällaisen luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai vakuutusyhtiön emoyrityksen tytäryritys, hakemuksesta on pyydettävä tuon valtion asianomaisen valvontaviranomaisen lausunto. Samoin menettellään, jos toimilupaa hakevan yhteisön määräämisvalta on samoilla luonnollisilla tai oikeushenkilöillä kuin tällaisessa luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä tai vakuutusyhtiössä. Tässä momentissa tarkoitettussa lausuntopyynnössä lausunnonantajaa on pyydettävä erityisesti arvioimaan osakkeenomistajien sopivuutta sekä saman ryhmän toisen yrityksen johtamiseen osallistuvien johtajien mainetta ja kokemusta sekä ilmoittamaan edellä mainittuja seikkoja koskevat tiedot, joilla on merkitystä toimiluvan myöntämisen tai luottolaitoksen valvonnan kannalta.

11 §

Toimiluvan myöntäminen

Jos luottolaitos kuuluu sellaiseen konsolidointiryhmään, johon ei 9 a §:n nojalla sovelleta Suomen lakia, toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että voidaan varmistua siitä, että ulkomaan viranomaisella on riittävä toimivalta valvoa koko konsolidointiryhmää tätä lakia vastaavalla tavalla taikka että luottolaitoksen kuuluminen tällaiseen konsolidointiryhmään ei muuten vaaranna luottolaitoksen toiminnan vakautta. Luottolaitoksen kuulumisen tässä momentissa tarkoitettuun konsolidointiryhmään katsotaan vaarantavan luottolaitoksen

toiminnan vakauden, jollei voida osoittaa, että konsolidoitu vakavaraisuus, konsolidoidut suuret asiakasriskit, konsolidointiryhmän sisäinen valvonta ja riskienhallintamenetelmät sekä omistusyhteisön omistajien ja johdon sopivuus ja luotettavuus vastaavat tämän lain mukaisia vaatimuksia. Mitä tässä momentissa säädetään konsolidointiryhmästä, sovelletaan vastaavasti muuhun kuin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa lain 6 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään.

16 §

Luotonanto ja sijoittaminen eräissä tapauksissa

Luottolaitoksen kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvalla vakuutusyhtiöllä annettavaa luottoa ja tällaiseen vakuutusyhtiöön sijoittamista koskevat merkittävät ja periaatteelliset päätökset on tehtävä luottolaitoksen hallituksessa.

16 §

Luotonanto ja sijoittaminen eräissä tapauksissa

Luottolaitoksen lähipiiriin kuuluvalla luonnolliselle henkilölle, yhteisölle tai säätiölle annettavaa luottoa ja siihen rinnastettavaa muuta rahoitusta koskevat päätökset sekä lähipiiriin kuuluvaan yritykseen sijoittamista koskevat päätökset taikka tällaiseen luotonantoon ja sijoittamiseen sovellettavat yleiset ehdot on hyväksyttävä luottolaitoksen hallituksessa. Tässä pykälässä tarkoitettujen muiden liiketoimien kuin tavanomaisten henkilöstöluottojen ehtoihin sovelletaan, mitä 71 a §:n 3 momentissa säädetään.

Luottolaitoksen lähipiiriin kuuluvat:

1) se, jolla omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjalainan nojalla on tai voi olla vähintään 5 prosenttia luottolaitoksen osakkeista tai osuuksista tai niiden tuottamasta äänimäärästä taikka vastaava omistus tai äänivalta luottolaitoksen konserniin kuuluvassa yhteisössä taikka luottolaitoksessa määräysvaltaa käyttävässä yhteisössä, jollei omistuksen kohteena olevan yhtiön merkitys koko konsernin kannalta ole vähäinen;

2) luottolaitoksen hallintoneuvoston jäsen, hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen, tilintarkastaja sekä vastaavassa asemassa 1 kohdassa tarkoitettussa yrityksessä oleva henkilö;

3) 2—3 kohdassa tarkoitettun henkilön

lapset sekä aviopuoliso tai henkilöön avioliitonomaisessa suhteessa oleva henkilö;

4) yhteisö ja säätiö, jossa edellä tässä momentissa tarkoitettulla henkilöllä yksin tai yhdessä toisen kanssa on kirjanpitolain 1 luvun 5 ja 6 §:ssä tarkoitettu määräysvalta.

Luottolaitoksen on pidettävä luetteloa 2 momentissa tarkoitetuista luonnollisista henkilöistä, yhteisöistä ja säätiöistä. Luettelon tiedot ja siinä tapahtuneet muutokset sekä luettelossa mainituille luonnollisille henkilöille, yhteisöille ja säätiöille myönnettyjä luottoja tai yhteisöön tehtyjä sijoituksia koskevat 1 momentissa tarkoitettut päätökset tai ehdot on ilmoitettava Rahoitustarkastukselle.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään luottolaitoksesta, sovelletaan vastaavasti luottolaitoksen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvaan suomalaiseen rahoituslaitokseen.

Rahoitustarkastus voi antaa valvonnan kannalta tarpeellisia tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen päätösten kirjaamisesta sekä 3 momentissa tarkoitettun luettelon pitämisestä ja mainitussa momentissa tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta Rahoitustarkastukselle. Rahoitustarkastus voi lisäksi antaa valvonnan kannalta tarkempia määräyksiä siitä, milloin 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua yhtiötä pidetään koko konsernin kannalta vähäisenä.

17 a §

Luottolaitoksen ja omistusyhteisön johtaminen

Luottolaitoksen hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa luottolaitosta ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenen ja varajäsenten sekä toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan on oltava luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Hallituksen jäsenellä ja varajäsenellä sekä toimitusjohtajalla ja varatoimitusjohtajalla

17 a §

Luottolaitoksen ja omistusyhteisön johtaminen

Luottolaitoksen hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa luottolaitosta *ryhmittymän omistusyhteisöä* ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja varajäsenten sekä toimitusjohtajan ja *toimitusjohtajan sijaisen* on oltava luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Hallituksen jäsenellä ja varajäsenellä sekä toimitusjohtajalla

on lisäksi oltava sellainen yleinen luottolaitostoinnin tuntemus kuin luottolaitoksen toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua henkilöä ei pidetä luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton luottolaitoksen hallituksen jäseneksi tai varajäseneksi taikka toimitusjohtajaksi tai varatoimitusjohtajaksi.

Rahoitustarkastus voi määrääksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää henkilöä toimimasta luottolaitoksen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä taikka toimitusjohtajana tai varatoimitusjohtajana, jos

1) tämä tehtävänsä hoidossa on osoittanut ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja jos on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa luottolaitoksen vakaata toimintaa, tallettajien tai sijoittajien asemaa taikka velkojien etua; tai

2) hän ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia.

19 a §

Määräysvallan hankkiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä

Luottolaitos tai sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys ei saa hankkia kirjanpitolain 1 luvun 5 ja 6 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa sellaisessa luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä tai vakuutusyhtiössä, jonka kotipaikka on Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa, jollei luottolaitos tai sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys ole ilmoittanut siitä etukäteen rahoitustarkastukselle taikka jos rahoitustarkastus on ilmoituksen saatuaan kieltänyt hankinnan 2 momentissa säädettyssä ajassa.

ja *toimitusjohtajan sijaisella* on lisäksi oltava sellainen yleinen luottolaitostoinnin tuntemus kuin luottolaitoksen toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua henkilöä ei pidetä luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton luottolaitoksen *omistusyhteisön* hallituksen jäseneksi tai varajäseneksi taikka toimitusjohtajaksi tai *toimitusjohtajan sijaiseksi*.

Koordinoiva valvontaviranomainen vRahoitustarkastus voi määrääksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää henkilöä toimimasta luottolaitoksen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä taikka toimitusjohtajana tai *toimitusjohtajan sijaisena*, jos

1) tämä tehtävänsä hoidossa on osoittanut ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja jos on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa luottolaitoksen vakaata toimintaa, tallettajien tai sijoittajien asemaa tai velkojien etua; tai

2) hän ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia

19 a §

Määräysvallan hankkiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä

Luottolaitos tai sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys ei saa hankkia kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa sellaisessa luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, *rahastoyhtiössä taikka* vakuutusyhtiössä, jonka kotipaikka on Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa, jollei yritys ole ilmoittanut siitä etukäteen *Rahoitustarkastukselle* taikka jos *Rahoitustarkastus* on ilmoituksen saatuaan kieltänyt hankinnan 2 momentissa säädettyssä ajassa.

7 luku.

Maksuvalmius ja kassavaranto

7 luku.

Maksuvalmius

67 §

Kassavaranto

Maksuvalmiutensa tukena talletuspankilla on oltava kassavaranto, joka on vähintään 10 prosenttia talletuspankin kaikista veloista, lukuun ottamatta sellaisia velkoja, jotka pankki on saanut Suomen valtion määrättyyn tarkoitukseen antamista varoista, sekä pankin velkoja Suomen Pankille, keskusrahallaitoksena toimivalle liikepankilleen tai keskusrahallaitoksena toimivalle säästöpankkiosakeyhtiölleen

Talletuspankin kassavarantoon luetaan:

- 1) pankin kassa;*
- 2) kuukauden kuluessa erääntyvät saamiset Suomen Pankilta ja siihen rinnastuvilta keskuspankeilta;*
- 3) kuukauden kuluessa erääntyvät saamiset kotimaisilta ja niihin rinnastuvilta ulkomaisilta luottolaitoksilta nettomääräisinä; säästö- ja osuuspankkien kuukauden kuluessa erääntyvät saamiset keskusrahallaitoksena toimivalta liikepankilta tai keskusrahallaitoksena toimivalta säästöpankkiosakeyhtiöltä voidaan kuitenkin lukea kassavarantoon I momentin mukaista suhdelukua laskettaessa bruttomääräisinä;*
- 4) 76 §:n I momentin I ryhmän kohdissa 2—4 ja II ryhmän kohdassa I tarkoitettujen julkisyhteisöjen ja luottolaitosten liikkeesenlaskemat saamistodistukset ja rahoitustarkastuksen hyväksymät muut julkisesti noteeraatut saamistodistukset, jotka on luettu vaihtuviin vastaaviin, lukuun ottamatta saamistodistuksia, joilla on huonompi etu-*

67 §

(kumotaan)

oikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla veloilla. Edellä 2 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuihin saamisiin ja saamistodisteisiin ei lueta saamisia ja saamistodisteita sellaisilta luotto- tai rahoituslaitoksilta, jotka kuuluvat talletuspankin kanssa samaan konsolidointiryhmään.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä 2 momentissa tarkoitettuun kasavarantoon sisällytettävistä eristä ja kasavarantosuhteen ilmoittamisesta rahoitustarkastukselle.

68 §

Yleissäännös riskien hallinnasta

Luottolaitos ja sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys eivät saa toiminnassaan ottaa niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa luottolaitoksen vakavaraisuudelle tai konsolidoidulle vakavaraisuudelle. Luottolaitoksella ja sen konsolidointiryhmään kuuluvalla yrityksellä on oltava toimintaansa nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

68 §

Yleissäännös riskien hallinnasta

Luottolaitos ja sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys eivät saa toiminnassaan ottaa niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa luottolaitoksen vakavaraisuudelle tai konsolidoidulle vakavaraisuudelle tai luottolaitoksen maksuvalmiudelle. Luottolaitoksella ja sen konsolidointiryhmään kuuluvalla yrityksellä on oltava toimintaansa nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

68 a §

Riskikeskittymien valvonta

Luottolaitoksen on seurattava liiketoimintansa sisältyviä maa-, valuuttakurssi-, korko- ja toimialariskejä ja asetettava niille sisäiset rajat. Luottolaitoksen on ilmoitettava Rahoitustarkastukselle tiedot, jotka ovat tarpeen näistä riskeistä aiheutuvien keskittymien valvomiseksi.

Mitä 1 momentissa säädetään luottolaitoksesta ja sen riskeistä sovelletaan vastavasti omistusyhteisöön ja konsolidointiryhmän kokonaisriskeihin.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä tämän pykälän mukaisen ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä ja siitä, kuinka usein ilmoitukset on tehtävä.

70 §

Asiakasriskejä koskevat rajoitukset

Asiakasriskeihin ei lueta tätä pykälää sovellettaessa:

4) luottolaitoksen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvaan luotto- ja rahoituslaitokseen tai palveluyritykseen kohdistuvia saamisia, sijoituksia ja taseen ulkopuolisia sitoumuksia;

4) luottolaitoksen tytäryritykseen kohdistuvia 1 momentissa tarkoitettuja saamisia, sijoituksia ja taseen ulkopuolisia sitoumuksia, jos tytäryritys on luottolaitos, rahoituslaitos tai palveluyritys, joka kuuluu luottolaitoksen kanssa samaan konsolidointiryhmään; mitä tässä kohdassa säädetään konsolidointiryhmään kuuluvista yrityksistä, sovelletaan vastaavasti luottolaitoksen kanssa samaan, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluviin mainitun lain 17 §:ssä tarkoitettuihin yrityksiin, jotka ovat luottolaitoksen tytäryrityksiä.

Rahoitustarkastus voi luottolaitoksen luvasta myöntää luvan poiketa tässä pykälässä säädettyistä rajoituksista, jos suuri asiakasriski kohdistuu muuhun kuin 4 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun, luottolaitoksen kanssa samaan konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvaan luottolaitokseen, rahoituslaitokseen, palveluyritykseen tai vakuutusyhtiöön. Mitä edellä tässä momentissa säädetään sovelletaan myös osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun yhteenliittymän keskusyhteisön jäsenluottolaitosten asiakasriskejä laskettaessa, jos suuri asiakasriski kohdistuu mainitussa pykälässä tarkoitettuihin yhteenliittymään luettaviin yhteisöihin.

Sisäisten liiketoimien ilmoittaminen

Konsolidointiryhmän emoyrityksen on ilmoitettava rahoitustarkastukselle sellaisista konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen liiketoimista, jossa vastapuolena on:

1) konsolidointiryhmään kuulumaton yritys, joka kuuluu luottolaitoksen kanssa samaan konserniin tai on luottolaitoksen tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen kirjanpitolaissa tarkoitettu omistusyhteyseritys;

2) sellainen konsolidointiryhmään kuuluvan työntantajyrityksen perustama eläkesäätiölaissa (1774/1995) tarkoitettu eläkesäätiö, jonka toimintapiiriin kuuluvat henkilöt ovat työntantajyrityksen palveluksessa; tai

3) vakuutuskaalissa (1164/1992) tarkoitettu eläkekassa, jonka toimintapiirissä voivat olla konsolidointiryhmään kuuluvan työntantajyrityksen palveluksessa olevat henkilöt.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä vähintään neljännesvuosittain sellaisista liiketoimista, joiden arvo, tai jos keskenään samanlaisia liiketoimia on tehty tässä momentissa tarkoitettuna ajanjaksona useita, niiden yhteenlaskettu arvo ylittää miljoona euroa, jollei rahoitustarkastus hyväksy korkeampaa ilmoitusrajaa.

Sisäiset liiketoimet

Luottolaitoksen, tai jos luottolaitos kuuluu konsolidointiryhmään, konsolidointiryhmän emoyrityksen on ilmoitettava Rahoitustarkastukselle sellaisista liiketoimista, jossa yhtenä osapuolena on luottolaitos tai sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys ja toisena osapuolena

1) samaan konsolidointiryhmään kuuluva yritys;

2) samaan konsolidointiryhmään kuulumaton yritys, joka kuuluu luottolaitoksen kanssa samaan konserniin tai on luottolaitoksen tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen kirjanpitolaissa tarkoitettu omistusyhteyseritys;

3) sellainen luottolaitoksen tai sen kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvan työntantajyrityksen perustama eläkesäätiölaissa (1774/1995) tarkoitettu eläkesäätiö, jonka toimintapiiriin kuuluvat henkilöt ovat työntantajyrityksen palveluksessa;

4) vakuutuskaalissa (1164/1992) tarkoitettu eläkekassa, jonka toimintapiirissä voivat olla luottolaitoksen tai sen kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvan työntantajyrityksen palveluksessa olevat henkilöt.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä vähintään neljännesvuosittain sellaisista liiketoimista, joiden arvo, tai jos keskenään samanlaisia liiketoimia on tehty tässä momentissa tarkoitettuna ajanjaksona useita, niiden yhteenlaskettu arvo ylittää miljoona euroa tai 5 prosenttia liiketoimen osapuolena olevan luottolaitoksen tai sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen omista varoista, jollei Rahoitustarkastus hyväksy korkeampaa ilmoitusrajaa.

Tässä pykälässä tarkoitettuja liiketoimia ei saa tehdä ehdoin, jotka poikkeavat toisistaan riippumattomien osapuolten välillä samanlaisissa liiketoimissa yleisesti noudatetuista ehdoista. Mitä tässä momentissa säädetään, ei sovelleta konserniyritysten

Ehdotus

tarvitsemien hallinnollisten palvelujen hankkimiseen konserniin kuuluvalta yrityksestä eikä emoyrityksen tytäryritykselle myöntämiin pääoma- ja debentuurilainoihin, jotka ovat tarpeen tytäryrityksen pääomarakenteen vahvistamiseksi, eikä muuhunkaan tytäryrityksen rahoittamiseen silloin kun tytäryritys on samaan konsolidointiryhmään kuuluva rahoituslaitos tai palveluyritys taikka samaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluva rahoitus- tai vakuutusalan yritys ja emoyritys huolehtii yleisesti konsolidointiryhmän tai ryhmittymän varainhallinnasta.

79 §

Konsolidoidut omat varat

Jos konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen omien varojen määrä ylittää yrityksen omien varojen vähimmäismäärän, tällaisista omista varoista saadaan omien varojen vähimmäismäärän ylittävältä osin ottaa huomioon ainoastaan muiden konsolidointiryhmään kuuluvien yritysten osuus. Tässä momentissa tarkoitettuja omia varoja, joiden jakokelpoisuutta on lain, yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen taikka viranomaisen päätöksen nojalla rajoitettu tai jotka muuten eivät ole käytettävissä muiden konsolidointiryhmään kuuluvien yritysten tappioiden kattamiseen, ei saa lukea ryhmittymän omiin varoihin siltä osin kuin niiden määrä ylittää yrityksen omien varojen vähimmäismäärän.

80 §

Omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen kartuttamisvelvollisuus

Jos luottolaitos on rahoitus- ja vakuutusryhmittymistä annetussa laissa tarkoitettu rahoitus- ja vakuutusryhmittymän osakasyritys tai tällaisen ryhmittymän emoyrityksen tytäryritys ja ryhmittymän omien varojen määrä vähenee alle mainitun lain

19 §:ssä säädetyn määrän, luottolaitokseen sovelletaan vastaavasti, mitä edellä 1 momentissa säädetään. Rahoitustarkastuksen on ennen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä pyydettävä siitä lausunto muilta mainitussa laissa tarkoitetuilta keskeisiltä valvontaviranomaisilta.

81 §

Vakavaraisuudesta ja suurista asiakasri-
keistä johtuvat voittovarojen käytön rajoit-
ukset

Jos luottolaitos on rahoitus- ja vakuutusryhmittymistä annetussa laissa tarkoitettu rahoitus- ja vakuutusryhmittymän osakasyritys tai tällaisen ryhmittymänemoyrityksen tytäryritys ja ryhmittymän omien varojen määrä vähenee alle mainitun lain 19 tai 22 §:ssä säädetyn vähimmäismäärän, luottolaitokseen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvaan yritykseen sovelletaan vastaavasti, mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään. Rahoitustarkastuksen on ennen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä pyydettävä siitä lausunto muilta mainitussa laissa tarkoitetuilta keskeisiltä valvontaviranomaisilta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

3.

Laki**ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain 23 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1608/1993) 23 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1346/1997, sekä

muutetaan 23 §:n otsikko seuraavasti:

Voimassa oleva laki

23 §

Maksuvalmius

*Sivukonttorilla on oltava maksuvalmiutensa tukena luottolaitostoiminnasta annetun lain 67 §:ssä säädettyä vastaava kassavaranto. Rahoitustarkastus antaa tarkemmat määräykset sen kassavarantosuhteen laske-
misesta ja ilmoittamisesta rahoitustarkastukselle.*

Ehdotus

23 §

Yleissäännös riskien hallinnasta

(1 mom. kumotaan)

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

4.

Laki**liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 2001 liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1501/2001) 2 § sekä
lisätään lakiin uusi 5 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Vähintään puolella luottolaitoksen perustajista ja hallituksen jäsenistä sekä toimitusjohtajalla ja osakeyhtiölain 9 luvun 12 §:n 2 momentissa tarkoitetulla toiminimenkirjoittajalla on oltava asuinpaikka tai, jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei rahoitustarkastus myönnä luottolaitokselle lupaa poiketa tästä vaatimuksesta. Lupa voidaan myöntää, jos se ei vaaranna luottolaitoksen tehokasta valvontaa eikä luottolaitoksen hoitamista varoisten ja terveiden liikeperiaatteiden mukaisesti.

Ehdotus

2 §

Vähintään yhdellä luottolaitoksen perustajalla ja vähintään yhdellä hallituksen jäsenellä sekä toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka, tai jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei Rahoitustarkastus myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna luottolaitoksen tehokasta valvontaa eikä luottolaitoksen hoitamista terveiden ja varoisten ja tehokkaidenvaroisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

5 a §

Jos velkoja on vastustanut sulautumista, rekisteriviranomaisen on pyydettävä Rahoitustarkastukselta lausunto siitä, miten sulautumisen täytäntöönpano vaikuttaa velkojan asemaan ja onko sulautuminen tarpeen panna täytäntöön viivytyksettä luottolaitosten vakaan toiminnan turvaamiseksi. i. Rekisteriviranomaisen on sen estämättä, mitä osakeyhtiölain 14 luvun 6 §:n 1 momentissa säädetään täytäntöönpanoluvan myöntämisen edellytyksistä, myönnettävä täytäntöönpanolupa velkojan vastustuksesta huolimatta, jos Rahoitustarkastus katsoo lausunnsaan, että sulautumisen täytäntöönpano ei heikennä velkojan taloudellista asemaa ja sulautumisen täytäntöönpano viivytyksettä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

on tarpeen luottolaitosten vakaan toiminnan turvaamiseksi.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

5.

Laki

säästöpankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun säästöpankkilain (1502/2001) 2 §:n 2 mo-
mentti ja 42 §:n 3 momentti, sekä
lisätään 73 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Vähintään puolella perustajista tulee olla asuinpaikka tai, jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei rahoitustarkastus myönnä pankille lupaa poiketa tästä vaatimuksesta. Lupa voidaan myöntää, jos se ei vaaranna pankin tehokasta valvontaa eikä pankin hoitamista varovaisten ja terveiden liikeperiaatteiden mukaisesti.

Vähintään yhdellä perustajalla on oltava asuinpaikka, tai jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei *Rahoitustarkastus* myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna pankin tehokasta valvontaa eikä pankin hoitamista *terveiden ja varovaisten ja tehokkaidenvarovaisten* liikeperiaatteiden mukaisesti.

42 §

Vähintään puolella hallituksen jäsenistä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei rahoitustarkastus myönnä pankille lupaa poiketa tästä vaatimuksesta. Lupa voidaan myöntää, jos se ei vaaranna pankin tehokasta valvontaa eikä pankin hoitamista varovaisten ja terveiden liikeperiaatteiden mukaisesti. Vajaavaltainen taikka konkurssissa tai liiketoimintakiellossa oleva ei voi olla isäntänä, hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä eikä toimitusjohtajana.

Vähintään yhdellä hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei *Rahoitustarkastus* myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna pankin tehokasta valvontaa eikä pankin hoitamista *terveiden ja varovaisten ja tehokkaidenvarovaisten* liikeperiaatteiden mukaisesti. Vajaavaltainen taikka konkurssissa oleva ei voi olla isäntänä, hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenenä eikä toimitusjohtajana.

73 §

Jos velkoja on vastustanut sulautumista, rekisteriviranomaisen on pyydettävä Rahoitustarkastukselta lausunto siitä, miten sulautumisen täytäntöönpano vaikuttaa velkojan asemaan ja onko sulautuminen tarpeen panna täytäntöön viivytyksettä luottolaitosten vakaan toiminnan turvaamiseksi. Rekisteriviranomaisen on sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään täytäntöönpanoluvan myöntämisen edellytyksistä, myönnettävä täytäntöönpanolupa velkojan vastustuksesta huolimatta, jos Rahoitustarkastus katsoo lausunnossaan, että sulautumisen täytäntöönpano ei heikennä velkojan taloudellista asemaa ja sulautumisen täytäntöönpano viivytyksettä on tarpeen luottolaitosten vakaan toiminnan turvaamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki**osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä joulukuuta 2001 osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1504/2001) 2 ja 3 §, sellaisena kuin niistä on 3 § osaksi laissa 77/2003, sekä

lisätään lakiin uusi 23 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Vähintään puolella luottolaitoksen perustajista ja hallituksen jäsenistä sekä toimitusjohtajalla ja osuuskuntalain 5 luvun 15 §:n 2 momentissa tarkoitetulla toiminimen kirjoittajalla on oltava asuinpaikka tai, jos perus-

2 §

Vähintään yhdellä luottolaitoksen perustajalla ja vähintään yhdellä hallituksen jäsenellä sekä toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka, tai jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella,

Voimassa oleva laki

taja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei rahoitustarkastus myönnä luottolaitokselle lupaa poiketa tästä vaatimuksesta. Lupa voidaan myöntää, jos se ei vaaranna luottolaitoksen tehokasta valvontaa eikä luottolaitoksen hoitamista varovaisten ja terveiden liikeperiaatteiden mukaisesti.

3 §

Osuuspankit, 32 §:ssä tarkoitetut osuuspankkiosakeyhtiöt, osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki ja luottolaitokset, joiden äänivallasta sanotut yhteisöt omistavat yksin tai yhdessä yli puolet, jotka kuuluvat jäseninä (*jäsenluottolaitos*) niitä ohjaamaan oikeutettuun osuuskuntaan (*keskusyhteisö*), keskusyhteisö, keskusyhteisön konsolidointiryhmään kuuluvat yhteisöt, jäsenluottolaitosten luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 §:ssä tarkoitettuun konsolidointiryhmään kuuluvat yhteisöt sekä sellaiset luotto- ja rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joista yksi tai useampi edellä tässä momentissa tarkoitettu yhteisö yhdessä yhden tai useamman muun edellä tässä momentissa tarkoitettujen yhteisöiden kanssa omistaa yli puolet, muodostavat tässä laissa tarkoitettujen osuuspankkien yhteenliittymän, jos:

- 1) keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset vastaavat toistensa veloista ja sitoumuksista tämän lain 45 ja 46 §:n mukaisesti;
- 2) yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan konsolidoidusti yhteenliittymän tasolla; ja
- 3) osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki on keskusyhteisön luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu tytäryritys.

Ehdotus

jollei *Rahoitustarkastus* myönnä *tästä poikkeusta*. *Poikkeus* voidaan myöntää, jos se ei vaaranna luottolaitoksen tehokasta valvontaa eikä luottolaitoksen hoitamista *terveiden ja varovaisten ja tehokkaiden varovaisten liikeperiaatteiden* mukaisesti.

3 §

Tässä laissa tarkoitetun osuuspankkien yhteenliittymän muodostavat:

- 1) *yhteenliittymän keskusyhteisö,*
- 2) *osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki,*
- 3) *muut keskusyhteisön konsolidointiryhmään kuuluvat yhteisöt,*
- 4) *jäsenluottolaitokset,*
- 5) *jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmään kuuluvat yhteisöt,*
- 6) *sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joista edellä mainitut yhteisöt yksin tai yhdessä omistavat yli puolet,*
jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:
 - a) *keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset*

Keskusyhteisön konsolidointiryhmään luetaan keskusyhteisö, sen omistusyhteisö sekä luotto- tai rahoituslaitos tai palveluyritys, joka on keskusyhteisön tai sen omistusyhteisön tytäryritys. Konsolidointiryhmään luetaan lisäksi luotto- tai rahoituslaitos tai palveluyritys, jolla on keskusyhteisön tai sen omistusyhteisön tai niiden tytäryritysten kanssa yhteinen hallinto tai jota johdetaan keskusyhteisön, sen omistusyhteisön tai niiden tytäryrityksen kanssa yhteisesti. Keskusyhteisö on luottolaitostoiminnasta annetun lain 3 §:ssä tarkoitettu rahoituslaitos.

Keskusyhteisöllä ja 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla liikepankillä on hallintoneuvosto. Keskusyhteisön hallintoneuvoston jäsenet muodostavat liikepankin hallintoneuvoston jäsenten enemmistön. Keskusyhteisön hallituksen puheenjohtaja toimii 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettun liikepankin hallituksen puheenjohtajana.

Keskusyhteisöllä on velvollisuus antaa jäsenluottolaitoksille ohjeita niiden toiminnasta maksuvalmiuden, vakavaraisuuden ja riskien hallinnan turvaamiseksi sekä velvollisuus valvoa niiden toimintaa.

Keskusyhteisö ei saa antaessaan ohjeita, suorittaessaan valvontaa, myöntäessään lupia tai muutoin hoitaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviään asettaa jäsenluottolaitoksia keskenään eriarvoiseen asemaan ilman perusteltua syytä.

Ehdotus

vastaavat toistensa veloista ja sitoumuksista tämän lain 45 ja 46 §:n mukaisesti;

b) yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan konsolidoidusti yhteenliittymän tasolla;

c) osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki on keskusyhteisön luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu tytäryritys.

Keskusyhteisö on osuuskuntalain 2 §:ssä tarkoitettu osuuskunta, joka on oikeutettu ohjaamaan jäsenluottolaitoksia. Keskusyhteisöllä on velvollisuus antaa jäsenluottolaitoksille ohjeita niiden toiminnasta maksuvalmiuden, vakavaraisuuden ja riskien hallinnan turvaamiseksi sekä velvollisuus valvoa niiden toimintaa. Keskusyhteisö ei saa antaessaan ohjeita, suorittaessaan valvontaa, myöntäessään lupia tai muutoin hoitaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviään asettaa jäsenluottolaitoksia keskenään eriarvoiseen asemaan ilman perusteltua syytä. Keskusyhteisö on luottolaitostoiminnasta annetun lain 3 §:ssä tarkoitettu rahoituslaitos.

Keskusyhteisöllä ja osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimivalla liikepankillä on hallintoneuvosto. Keskusyhteisön hallintoneuvoston jäsenet muodostavat liikepankin hallintoneuvoston jäsenten enemmistön. Keskusyhteisön hallituksen puheenjohtaja toimii 1 momentin 32 kohdassa tarkoitettun liikepankin hallituksen puheenjohtajana.

Keskusyhteisön konsolidointiryhmään luetaan keskusyhteisö, sen omistusyhteisö sekä luotto- tai rahoituslaitos tai palveluyritys, joka on keskusyhteisön tai sen omistusyhteisön tytäryritys. Konsolidointiryhmään luetaan lisäksi luotto- tai rahoituslaitos tai palveluyritys, jolla on keskusyhteisön tai sen omistusyhteisön tai niiden tytäryritysten kanssa yhteinen hallinto tai jota johdetaan keskusyhteisön, sen omistusyhteisön tai niiden tytäryrityksen kanssa yhteisesti.

Jäsenluottolaitoksen on oltava keskusyhteisön jäsen. Jäsenluottolaitoksia voivat olla osuuspankit, 32 §:ssä tarkoitettut osuuspankkiosakeyhtiöt, osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki ja ne luottolaitokset, joiden äänivallasta yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt omistavat yksin tai

Voimassa oleva laki

Ehdotus

yhdessä yli puolet.

23 a §

Jos velkoja on vastustanut sulautumista, rekisteriviranomaisen on pyydettävä Rahoitustarkastukselta lausunto siitä, miten sulautumisen täytäntöönpano vaikuttaa velkojan asemaan ja onko sulautuminen tarpeen panna täytäntöön viivytyksettä luottolaitosten vakaan toiminnan turvaamiseksi. Rekisteriviranomaisen on sen estämättä, mitä osuuskuntalain 16 luvun 12 §:n 3 momentissa säädetään täytäntöönpanoluvan myöntämisen edellytyksistä, myönnettävä täytäntöönpanolupa velkojan vastustuksesta huolimatta, jos Rahoitustarkastus katsoo lausunnossaan, että sulautumisen täytäntöönpano ei heikennä velkojan taloudellista asemaa ja sulautumisen täytäntöönpano viivytyksettä on tarpeen luottolaitosten vakaan toiminnan turvaamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1996 sijoituspalveluyrityksistä annetun lain (579/1996) 6 §:n 5 momentti, 12 b §:n 1—3 momentti, 15 b §:n 1 momentti ja 31 §:n otsikko, sellaisena kuin niistä ovat 6 §:n 5 momentti, 15 b §:n 1 momentti ja 31 §:n otsikko laissa 48/2002 ja 12 b §:n 1—3 momentti laissa 596/2003, sekä

lisätään 10 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 596/2003 uusi 2 ja 5 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi ja nykyinen 4 momentti 6 momentiksi, sekä 31 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1347/1997 ja mainituissa laeissa 48/2002 ja 596/2003, uusi 7 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Konsolidointiryhmä

Sen lisäksi, mitä edellä säädetään, tämän lain 29 ja 31 §:ää sovellettaessa konsolidointiryhmän emoyrityksenä ja rahoituslaitoksena pidetään, jollei rahoitustarkastus yksittäistapauksessa toisin määrää, sellaista rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (44/2002) tarkoitettua ryhmittymän omistusyhteisöä, jonka ryhmittymässä rahoitusalan yritysten osuus on mainitun lain 6 §:n 2 momentin mukaisesti laskettuna suurempi kuin vakuutusalan yritysten osuus, ja konsolidointiryhmän tytäryrityksenä sellaista sijoitusrahastolaissa (48/1999) tarkoitettua rahastoyhtiötä ja säilytysyhteisöä, johon konsolidointiryhmän emoyrityksellä on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu määräysvalta.

Sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään sovelletaan vastaavasti, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 9 a ja 9 b §:ssä säädetään luottolaitoksen konsolidointiryhmää koskevien säännösten alueellisesti soveltamisalasta.

10 §

Toimiluvan myöntäminen

Jos sijoituspalveluyritys kuuluu sellaiseen konsolidointiryhmään, johon 6 §:n 5 momentin nojalla ei sovelleta Suomen lakia, toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että voidaan varmistua siitä, että ulkomaan viranomaisella on riittävä toimivalta valvoa koko konsolidointiryhmää tätä lakia vastaavalla tavalla taikka että sijoituspalveluyrityksen kuulumisen tällaiseen konsolidointiryhmään ei muuten vaaranna sijoituspalveluyrityksen toiminnan vakautta. Sijoituspalveluyrityksen kuulumisen tässä momentissa tarkoitettuun konsolidointiryhmään katsotaan vaarantavan sijoituspalveluyrityksen toiminnan vakauden, jollei voida osoittaa, että konsolidoitu vakavaraisuus, konsolidoidut suuret asiakasriskit, konsolidointiryhmän sisäinen valvonta ja riskienhallintamenetelmät sekä omistusyhteisön omistajien ja johdon sopivuus ja luotettavuus vastaavat tämän lain mukaisia vaatimuksia. Mitä tässä momentissa säädetään konsolidointiryhmästä, sovelletaan vastaavasti sellaiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (/) tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmit-

tymään, johon mainitun lain 6 §:n nojalla ei sovelleta Suomen lakia.

Jos toimilupaa hakeva yhteisö on toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen tai vakuutusyhtiön tytäryritys tai tällaisen, sijoituspalveluyrityksen, luottolaitoksen tai vakuutusyhtiön emoyrityksen tytäryritys, hakemuksesta on pyydettyä tuon valtion asianomaisen valvontaviranomaisen lausunto. Samoin menettelyä, jos toimilupaa hakevan yhteisön määräämisvalta on samoilla luonnollisilla tai oikeushenkilöillä kuin tällaisessa luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, tällaisessa luottolaitoksessa tai vakuutusyhtiössä. Tässä momentissa tarkoitettussa lausuntopyynnössä lausunnonantajaa on pyydettyä erityisesti arvioimaan osakkeenomistajien sopivuutta sekä saman ryhmän toisen yrityksen johtamiseen osallistuvien johtajien mainetta ja kokemusta sekä ilmoittamaan edellä mainittuja seikkoja koskevat tiedot, joilla on merkitystä toimiluvan myöntämisen tai sijoituspalveluyrityksen valvonnan kannalta.

12 b §

Sijoituspalveluyrityksen ja omistusyhteisön johtaminen

Sijoituspalveluyrityksen hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa sijoituspalveluyritystä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja varajäsenten sekä toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan on oltava luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Hallituksen jäsenellä ja varajäsenellä sekä toimitusjohtajalla ja varatoimitusjohtajalla on lisäksi oltava sellainen yleinen sijoituspalvelutoiminnan tuntemus kuin sijoituspalveluyrityksen toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua henkilöä ei pidetä luotettavana, jos hänet on lainvo-

12 b §

Sijoituspalveluyrityksen ja omistusyhteisön johtaminen

Sijoituspalveluyrityksen hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa sijoituspalveluyritystä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja varajäsenten sekä toimitusjohtajan ja *toimitusjohtajan sijaisen* on oltava luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Hallituksen jäsenellä ja varajäsenellä sekä toimitusjohtajalla ja *toimitusjohtajan sijaisella* on lisäksi oltava sellainen yleinen sijoituspalvelutoiminnan tuntemus kuin sijoituspalveluyrityksen toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua henkilöä ei pidetä luotettavana, jos hänet on lainvo-

man saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäseneksi tai varajäseneksi taikka toimitusjohtajaksi tai varatoimitusjohtajaksi.

Rahoitustarkastus voi kieltää määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, henkilöä toimimasta sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä taikka toimitusjohtajana tai varatoimitusjohtajana, jos:

- 1) tämä tehtävänsä hoidossa on osoittanut ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja jos on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa sijoituspalveluyrityksen vakaata toimintaa, sijoittajien asemaa tai velkojien etua; tai
- 2) hän ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia.

15 b §

Määräysvallan hankkiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä

Sijoituspalveluyritys tai sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys ei saa hankkia kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 ja 6 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa sellaisessa luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä tai vakuutusyhtiössä, jonka kotipaikka on Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa, jollei *sijoituspalveluyritys tai sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys* ole ilmoittanut siitä etukäteen rahoitustarkastukselle taikka jos rahoitustarkastus on ilmoituksen saatuaan kieltänyt hankinnan 2 momentissa säädettyssä ajassa.

man saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäseneksi tai varajäseneksi taikka toimitusjohtajaksi tai *toimitusjohtajan sijaisiksi*.

Rahoitustarkastus voi kieltää määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, *kieltää* henkilöä toimimasta sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä taikka toimitusjohtajana tai *toimitusjohtajan sijaisena*, jos

- 1) tämä tehtävänsä hoidossa on osoittanut ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja jos on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa sijoituspalveluyrityksen vakaata toimintaa, sijoittajien asemaa tai velkojien etua; tai
- 2) hän ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia.

15 b §

Määräysvallan hankkiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä

Sijoituspalveluyritys tai sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys ei saa hankkia kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa sellaisessa luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, *rahasoyhtiössä taikka* vakuutusyhtiössä, jonka kotipaikka on Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa, jollei yritys ole ilmoittanut siitä etukäteen *Rahoitustarkastukselle* taikka jos *Rahoitustarkastus* on ilmoituksen saatuaan kieltänyt hankinnan 2 momentissa säädettyssä ajassa.

— — — — —

Jos sijoituspalveluyritys on rahoitus- ja vakuutusryhmittymistä annetussa laissa tarkoitettu rahoitus- ja vakuutusryhmittymän osakasyritys tai tällaisen ryhmittymän tytäryritys ja ryhmittymän omien varojen määrä vähenee alle mainitun lain 19 tai 22 §:ssä säädetyn vähimmäismäärän, sijoituspalveluyritykseen sovelletaan, mitä edellä 5 momentissa säädetään, sekä sijoituspalveluyritykseen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvaan yritykseen, mitä edellä 6 momentissa säädetään. Rahoitustarkastuksen on ennen 5 ja 6 momentissa tarkoitettujen päätösten tekemistä pyydettävä niistä lausunto muilta mainitussa laissa tarkoitetuilta keskeisiltä valvontaviranomaisilta.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

— — — — —

8.

Laki

Rahoitustarkastuksesta annetun lain 15 ja 31 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 27 päivänä kesäkuuta 2003 Rahoitustarkastuksesta annetun lain (587/2003) 15 §:n 4 momentti ja 31 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

Tarkastus- ja tietojensaantioikeus

— — — — —

Mitä 1—3 momentissa säädetään valvottavasta, sovelletaan myös suomalaiseen yritykseen, joka kuuluu valvottavan kanssa samaan koti- tai ulkomaiseen konserniin tai konsolidointiryhmään taikka joka on valvottavan osakkuusyritys. Rahoitustarkastuksella on lisäksi oikeus saada valvottavalta valvottavan kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvaa ulkomaista yri-

— — — — —

Mitä 1—3 momentissa säädetään valvottavasta, sovelletaan myös suomalaiseen yritykseen, joka kuuluu valvottavan kanssa samaan koti- tai ulkomaiseen konserniin tai konsolidointiryhmään taikka joka on valvottavan osakkuusyritys. Rahoitustarkastuksella on lisäksi oikeus saada valvottavalta valvottavan kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvaa ulkomaista yri-

tystä ja valvottavan ulkomaista osakkuusyri-
tystä koskevat 2 momentissa tarkoitetut tie-
dot sekä tarkastettavakseen valvottavalla
olevat tällaisia tietoja sisältävät asiakirjat ja
muut tallenteet ja tarpeelliset jäljennökset
niistä. Rahoitustarkastuksen oikeudesta saa-
da tietoja valvottavan kanssa samaan rahoitus-
ja vakuutusryhmittymään kuuluvasta
yrityksestä säädetään rahoitus- ja vakuutus-
ryhmittymien valvonnasta annetussa laissa.

31 §

*Tarkastus- ja tietojensaantioikeus ulkoma-
iseen konsolidointiryhmään kuuluvassa suo-
malaisessa yrityksessä*

Rahoitustarkastuksella on oikeus suorittaa
tarkastus Suomessa olevassa yrityksessä,
joka kuuluu ulkomaisen luottolaitoksen tai
sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryh-
mään, ja tällaisen yrityksen emoyrityksen
Suomessa olevassa tytäryrityksessä, jos ky-
seisen valtion rahoitustoimintaa valvovalla
viranomaisella on toimivalta tarkastaa täl-
laista yritystä ja viranomainen pyytää tar-
kastusta konsolidoidun valvonnan suoritta-
miseksi.

Jos toisen valtion rahoitustoimintaa val-
vovalla viranomaisella on tarvetta tarkastaa
Suomessa 1 momentissa tarkoitettua yritystä
koskevia konsolidoidun valvonnan kannalta
olennaisia tietoja, sen on pyydettävä Rahoitus-

tystä ja valvottavan ulkomaista osakkuusyri-
tystä koskevat 2 momentissa tarkoitetut tie-
dot sekä tarkastettavakseen valvottavalla
olevat tällaisia tietoja sisältävät asiakirjat ja
muut tallenteet ja tarpeelliset jäljennökset
niistä. *Mitä edellä tässä momentissa sääde-
tään koti- tai ulkomaiseen konserniin tai
konsolidointiryhmään kuuluvasta yrityksestä
sovelletaan vastaavasti rahoitus- ja vakuu-
tusryhmittymien valvonnasta annetussa lais-
sa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryh-
mittymään kuuluvaan kotimaiseen tai ulko-
maiseen yritykseen silloin, kun Rahoitusta r-
kastus on mainitussa laissa tarkoitettu
koordinoiva valvontaviranomainen tai Ra-
hoitustarkastus muuten suorittaa sille mai-
nitun lain perusteella kuuluvia tehtäviä.*

31 §

*Tarkastus- ja tietojensaantioikeus ulkomai-
seen konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja
vakuutusryhmittymään kuuluvassa suoma-
laisessa yrityksessä*

Rahoitustarkastuksella on oikeus suorittaa
tarkastus Suomessa olevassa yrityksessä,
joka kuuluu ulkomaisen luottolaitoksen tai
sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryh-
mään, ja tällaisen yrityksen emoyrityksen
Suomessa olevassa tytäryrityksessä, jos ky-
seisen valtion rahoitustoimintaa valvovalla
viranomaisella on toimivalta tarkastaa täl-
laista yritystä ja valvontaviranomainen pyy-
tää tarkastusta konsolidoidun valvonnan
suorittamiseksi. *Rahoitustarkastuksen oi-
keuteen saada tietoja tässä momentissa ta-
rkoitetulta yritykseltä sovelletaan, mitä
15 §:ssä säädetään. Mitä tässä momentissa
säädetään konsolidointiryhmästä, sovelle-
taan vastaavasti rahoitus- ja vakuutusryh-
mittymään, johon kuuluu vähintään yksi sel-
lainen luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai
rahastoyhtiö, jolla on kotipaikka toisessa
valtiossa.*

Jos toisen valtion rahoitustoimintaa val-
vovalla valvontaviranomaisella on tarvetta
tarkastaa Suomessa 1 momentissa tarkoitet-
tua yritystä koskevia konsolidoidun valvo-
nan tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymän

tustarkastukselta tarkastuksen suorittamista. Rahoitustarkastuksen on täytettävä pyyntö joko suorittamalla tarkastus itse tai antamalla pyynnön esittäneen viranomaisen osallistua viraston suorittamaan tarkastukseen.

valvonnan kannalta olennaisia tietoja, sen on pyydettävä *Rahoitustarkastukselta* tarkastuksen suorittamista. Rahoitustarkastuksen on täytettävä pyyntö joko suorittamalla tarkastus itse tai antamalla pyynnön esittäneen *valvontaviranomaisen* osallistua Rahoitustarkastuksen suorittamaan tarkastukseen.

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava I momentissa tarkoitetulle viranomaiselle, jollei Rahoitustarkastus mainitun viranomaisen kanssa muuta sovi, omaloitteisesti mainitussa momentissa tarkoitettuun konsolidointiryhmään tai ryhmittymään kuuluvien valvottaviensa vakavaraisuutta, suuria asiakasriskejä ja muita riskikeskittymiä sekä tällaisten valvottavien sisäistä valvontaa ja riskienhallintamenetelmiä koskevat tiedot samoin kuin valvontatoiminnassaan saamansa I momentissa tarkoitetun konsolidointiryhmän tai ryhmittymän rakennetta, taloudellista asemaa, omistusta, johtoa ja organisaatiota, toimintastrategiaa, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä tiedonkeruujärjestelmää ja sen luotettavuutta koskevat olennaiset tiedot, luottolaitostoiminnasta annetun lain 71 a §:ssä tarkoitetut keskinäisiä liiketoimia koskevat tiedot sekä valvottaviaan koskevat merkittävät päätökset sekä valvottavilleen määräämänsä merkittävät seuraamukset. Rahoitustarkastuksen on lisäksi ulkomaan viranomaisen pyynnöstä toimitettava tälle muut konsolidointiryhmän tai ryhmittymän valvonnan kannalta tarpeelliset, hallussaan olevat tiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

9.

Laki**vakuutusyhtiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/1979) 1 luvun 5 b §, 2 luvun 1 a §:n 2 momentti, 2 a luvun 17 §, 7 luvun 3 §:n 1 momentti, 10 luvun 11 §:n 5 momentti, 14 luvun otsikko ja 3 § ja 14 b luvun 1 §:n 4, 5 ja 9 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 5 b §, 2 a luvun 17 § ja 10 luvun 11 §:n 5 momentti laissa 49/2002, 2 luvun 1 a §:n 2 momentti ja 7 luvun 3 §:n 1 momentti laissa 611/1997, sekä 14 luvun 3 § ja 14 b luvun 1 §:n 4, 5 ja 9 kohta laissa 949/2000 sekä
lisätään 2 luvun 2 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 79/1999, uusi 2 ja 3 momentti ja 5 §:ään siitä mainitulla lailla 611/1997 kumotun 2 momentin tilalle uusi 2 momentti, 3 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 389/1995 ja mainitussa laissa 949/2000 uusi 7 momentti, 14 lukuun uusi 4 a § ja 14 b luvun 8 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 949/2000, uusi 5 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 luku.

1 luku.

Yleisiä säännöksiä**Yleisiä säännöksiä**

5 b §

5 b §

Tässä laissa vakuutusomistusyhteisöllä tarkoitetaan emoyritystä, jonka pääasiallisena toimintana on hankkia ja omistaa osuuksia tytäryrityksistä, jotka ovat vakuutusyrityksiä, ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä tai kolmannen maan vakuutusyrityksiä ja joista vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhtiö. Vakuutusomistusyhteisönä ei kuitenkaan pidetä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (44/2002) soveltamisalan piiriin kuuluvaa ryhmittymän omistusyhteisöä. *Tällaiseen omistusyhteisöön sovelletaan kuitenkin, jollei Vakuutusvalvontavirasto yksittäistapauksessa toisin määrää, tämän lain 14 b luvun 6, 7 ja 9 §:n vakuutusomistusyhteisöä koskevia säännöksiä, jos vakuutusalan yritysten osuus ryhmittymässä on mainitun lain 6 §:n 2 momentin mukaisesti laskettuna suurempi kuin rahoitusalan yritysten osuus.* Edellä tässä pykälässä mainituilla yrityksillä tarkoitetaan jäljempänä 14 b luvun 1 §:ssä

Tässä laissa vakuutusomistusyhteisöllä tarkoitetaan emoyritystä, jonka pääasiallisena toimintana on hankkia ja omistaa osuuksia tytäryrityksistä, jotka ovat vakuutusyrityksiä, ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä tai kolmannen maan vakuutusyrityksiä ja joista vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhtiö. Vakuutusomistusyhteisönä ei kuitenkaan pidetä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (/) soveltamisalan piiriin kuuluvaa ryhmittymän omistusyhteisöä. Edellä tässä pykälässä mainituilla yrityksillä tarkoitetaan jäljempänä 14 b luvun 1 §:ssä määriteltyä emoyritystä, tytäryritystä, vakuutusyritystä, ulkomaista jälleenvakuutusyritystä ja kolmannen maan vakuutusyritystä.

määriteltyä emoyritystä, tytäryritystä, vakuutusyritystä, ulkomaista jälleenvakuutusyritystä ja kolmannen maan vakuutusyritystä. *Vakuutusvalvontaviraston on ennen edellä tässä momentissa tarkoitettua päätöstä pyydettävä asiasta lausunto rahoitustarkastukselta.*

2 luku.

Vakuutusyhtiön perustaminen

1 a §

Vähintään puolella perustajista on oltava asuinpaikka tai, jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei asianomainen ministeriö myönnä tästä poikkeusta.

Vähintään yhdellä perustajista on oltava asuinpaikka tai, jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei *sosiaali- ja terveysministeriö* myönnä tästä poikkeusta. *Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna vakuutusyhtiön tehokasta valvontaa eikä vakuutusyhtiön hoitamista varovaisten ja tehokkaidenterveiden ja varovaisten ja tehokkaidenvarovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.*

2 a §

Jos perustettava vakuutusosakeyhtiö tulee olemaan toisessa ETA-valtiossa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen vakuutusyrityksen, luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen tytäryhtiö tai toisessa ETA-valtiossa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen vakuutusyrityksen, luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen emoyrityksen tytäryhtiö taikka jos määräysvalta perustetussa vakuutusyhtiössä tulee olemaan samalla luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä kuin toisessa ETA-valtiossa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneessa vakuutusyrityksessä, luottolaitoksessa tai sijoituspalveluyrityksessä, sosiaali- ja terveysministeriön on pyydettävä hakemuksesta lausunto myös kyseisen ETA-valtion vakuutustoimintaa valvovalta viranomaiselta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettussa lausuntopyynnössä lausunnonantajaa on pyydetä-

vä erityisesti arvioimaan osakkeenomistajien sopivuutta sekä saman ryhmän toisen yrityksen johtamiseen osallistuvien johtajien mainetta ja kokemusta sekä ilmoittamaan edellä mainittuja seikkoja koskevat tiedot, joilla on merkitystä toimiluvan myöntämisen sekä vakuutusyhtiön valvonnan kannalta.

5 §

Jos vakuutusyhtiö kuuluu sellaiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymään, jonka emoyrityksen kotipaikka ei ole Suomessa ja joka ei ole rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 6 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu ryhmittymä, toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että voidaan varmistua siitä, että ulkomaan viranomaisella on riittävä toimivalta valvoa koko ryhmittymää tätä lakia vastaavalla tavalla taikka että vakuutusyhtiön kuuluminen tällaiseen ryhmittymään ei muuten vaaranna yhtiön toiminnan vakautta. Vakuutusyhtiön kuulumisen tässä momentissa tarkoitettuun ryhmittymään katsotaan vaarantavan yhtiön toiminnan vakauden, jollei voida osoittaa, että ryhmittymän vakavaraisuus, riskikeskittymät, ryhmittymän sisäinen valvonta ja riskienhallintamenetelmät sekä ryhmittymän omistusyhteisön omistajien ja johdon sopivuus ja luotettavuus vastaavat tämän lain ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukaisia vaatimuksia.

2 a luku.

Ensivakuutustoiminnan harjoittaminen ulkomailla

17 §

Jos ulkomaisesta vakuutusyrityksestä on tullut vakuutusyhtiön tytäryritys, eikä vakuutusyhtiö ole tehnyt ilmoitusta hankinnasta tämän lain 7 luvun 8 §:n tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 10 §:n mukaisesti, vakuutusyhtiön on ilmoitettava asiasta Vakuutusvalvontaviras-

2 a luku.

Ensivakuutustoiminnan harjoittaminen ulkomailla

17 §

Jos ulkomaisesta vakuutusyrityksestä on tullut vakuutusyhtiön tytäryritys, eikä vakuutusyhtiö ole tehnyt ilmoitusta hankinnasta tämän lain 7 luvun 8 §:n tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 13 §:n mukaisesti, vakuutusyhtiön on ilmoitettava asiasta Vakuutusvalvontaviras-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tolle kolmen kuukauden kuluessa.

tolle kolmen kuukauden kuluessa.

3 luku.

Vakuutusyhtiön osakkuus

3 §

Jos 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen omistussuoksien hankkija on toisessa ETA-valtiossa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saanut vakuutusyhtiö, luottolaitos tai sijoituspalveluyhtiö tai sellaisen yrityksen emoyhtiö tai luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jolla on kirjainpitolain 1 luvun 5 ja 6 §:ssä tarkoitettu määräysvalta tällaisessa yrityksessä, Vakuutusvalvontaviraston on pyydettävä hankinnasta 2 luvun 2a §:n 2 momentissa tarkoitettu lausunto kyseisen ETA-valtion vakuustointia valvovalta viranomaiselta.

7 luku.

7 luku

Yhtiön johto

Yhtiön johto

3 §

Vähintään puolella hallituksen jäsenistä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei asianomainen ministeriö myönnä tästä poikkeusta.

3 §

Vähintään yhdellä hallituksen jäsenistä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna vakuutusyhtiön tehokasta valvontaa eikä vakuutusyhtiön hoitamistavarovaisten ja tehokkaiden terveiden ja varovaisten ja tehokkaidenvarovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

10 luku.

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuvelan kattaminen

11 §

Jos vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön konserniin kuuluu luottolaitos

Jos vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön konserniin kuuluu luottolaitos

tai sijoituspalveluyritys, konsernitilinpäätös voidaan laatia tämän luvun estämättä siten kuin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 3 luvussa säädetään, jos se on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

14 luku.

Vakuutusyhtiön valvonta

3 §

Vakuutusyhtiön ja suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on annettava asianomaiselle ministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa toiminnastaan muitakin kuin 2 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

tai sijoituspalveluyritys, konsernitilinpäätös voidaan laatia tämän luvun estämättä siten kuin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 4 luvussa säädetään, jos se on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

14 luku.

Vakuutusyhtiön ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan yrityksen valvonta

3 §

Vakuutusyhtiön ja suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on annettava sosiaali- ja terveysministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa toiminnastaan muitakin kuin 2 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. *Mitä edellä tässä pykälässä säädetään vakuutusyhtiöstä ja suomalaisesta vakuutusomistusyhteisöstä, sovelletaan vastaavasti rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvaan yritykseen silloin, kun virasto on mainitussa laissa tarkoitettu koordinoiva valvontaviranomainen tai virasto muuten suorittaa sille mainitun lain perusteella kuuluvia tehtäviä ja tietojen antaminen on tarpeen virastolle mainitussa laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.*

4 a §

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus suorittaa tarkastus Suomessa olevassa yrityksessä, joka kuuluu sellaiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymään, johon kuuluu vähintään yksi vakuutusyritys, jolla on kotipaikka toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, jos kyseisen valtion vakuustointoa valvova viranomaisena pyytää tarkastusta.

Jos Vakuutusvalvontavirasto aikoo tarkastaa toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sijaitsevaa yritystä, joka

kuuluu sellaiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymään, johon kuuluu myös suomalainen vakuutusyhtiö tai vakuutusyhdistyslain mukainen vakuutusyhdistys, sen on pyydettävä kyseisen valtion vakuutustoimintaa valvovalta viranomaiselta tarkastuksen suorittamista. Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus suorittaa tarkastus tai osallistua tarkastukseen, jos pyynnön vastaanottanut viranomaisella sen sallii.

Jos toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvovalla viranomaisella on tarvetta tarkastaa Suomessa olevaa yritystä, joka kuuluu sellaiseen rahoitus- ja vakuutusryhmittymään, johon kuuluu myös vakuutusyritys, jolla on kotipaikka kyseisessä valtiossa, sen on pyydettävä Vakuutusvalvontavirastolta tarkastuksen suorittamista. Vakuutusvalvontaviraston on täytettävä pyyntö joko suorittamalla tarkastus itse tai antamalla pyynnön esittäneen viranomaisen osallistua viraston suorittamaan tarkastukseen. Vakuutusvalvontavirasto voi käyttää tarkastuksessa apunaan viraston ulkopuolista tilintarkastajaa tai muuta asiantuntijaa.

Vakuutusvalvontaviraston on ilmoitettava toiselle Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvovalle viranomaiselle, jollei virasto mainitun viranomaisen kanssa muuta sovi, omaloitteisesti rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvien valvottaviensa vakavaraisuusutta, suuria asiakasriskejä ja muita riskikeskittymiä sekä tällaisten valvottavien sisäistä valvontaa ja riskienhallintamenetelmiä koskevat tiedot samoin kuin valvontatoiminnassaan saamansa ryhmittymän rakennetta, taloudellista asemaa, omistusta, johtoa ja organisaatiota, toimintastrategiaa, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä tiedonkeruujärjestelmää ja sen luotettavuutta koskevat olennaiset tiedot, ryhmittymään kuuluvien yritysten keskinäisiä liiketoimia koskevat tiedot sekä valvottaviaan koskevat merkittävät päätökset sekä valvottavilleen määräämänsä merkittävät seuraamukset. Vakuutusvalvontaviraston on lisäksi toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvovan viranomaisen pyynnöstä toimitettava tälle muut tai ryhmittymän valvonnan kannalta tarpeelliset, hal-

lussaan olevat tiedot.

14 b luku.

Vakuutusyrittäjäryhmän lisävalvonta

1 §

Tässä luvussa tarkoitetaan:

4) *osakasyrittäjällä* emoyritystä tai sellaista oikeushenkilöä, jolla on omistusyhteys toisessa yrityksessä;

5) *sidosyrittäjällä* tytäryritystä tai sellaista yritystä, jossa oikeushenkilöllä on omistusyhteys;

9) *monialaomistusyhteisöllä* emoyritystä, joka ei ole vakuutusyrittäjä, kolmannen maan vakuutusyrittäjä, ulkomainen jälleenvakuutusyrittäjä eikä vakuutusomistusyhteisö ja jonka tytäryrityksistä vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhtiö.

4) *osakasyrittäjällä* emoyritystä tai sellaista oikeushenkilöä, jolla on omistusyhteys toisessa yrityksessä *taikka yritystä, joka on sidoksissa toiseen yritykseen luottolaito- toiminnasta annetun lain (1607/1993) 5 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla;*

5) *sidosyrittäjällä* tytäryritystä tai sellaista yritystä, jossa oikeushenkilöllä on omistusyhteys *taikka yritystä, joka on sidoksissa toiseen yritykseen luottolaito- toiminnasta annetun lain 5 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla;*

9) *monialaomistusyhteisöllä* emoyritystä, joka ei ole vakuutusyrittäjä, kolmannen maan vakuutusyrittäjä, ulkomainen jälleenvakuutusyrittäjä, vakuutusomistusyhteisö eikä *rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettu ryhmittymän omistusyhteisö* ja jonka tytäryrityksistä vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhtiö.

8 §

Tässä pykälässä tarkoitettuja liiketoimia ei saa tehdä ehdoin, jotka poikkeavat toisistaan riippumattomien osapuolten välillä samanlaisissa liiketoimissa yleisesti noudatetuista ehdoista. Mitä tässä momentissa säädetään, ei sovelleta konserniyritysten tarvitsemien hallinnollisten palvelujen hankkimiseen konserniin kuuluvalta yritykseltä eikä emoyrityksen tytäryrittäjälle myöntämiin pääoma- ja debentuurilainoihin, jotka ovat tarpeen tytäryrittäjän pääomarakenteen vahvistamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

135

ta 20 .

10.

Laki**työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 päivänä huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, 9 §:n 3 momentti ja 12 §, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 419/2003, 9 §:n 3 momentti laissa 640/1997 ja 12 § osaksi laissa 51/2002, sekä

lisätään 6 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1208/1998 ja 83/1999, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku.

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3, 3 a ja 4 a §:ää, 2 luvun 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa ja 5 §:n 1 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 1 momenttia, 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 momenttia, 2 §:ää, 3 §:n 2—4 momenttia, 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2, 3 a, 3 b, 4 d ja 7 §:ää, 11 lukua, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 5 a §:n 2 momenttia ja 5 b ja 6 §:ää, 14 a luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:ää, 16 luvun 13 §:n 4 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 4 momenttia sekä 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3, 3 a ja 4 a §:ää, 2 luvun 1 a §:n 2 momenttia, 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa ja 5 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 1 momenttia, 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 momenttia, 2 §:ää, 3 §:ää, 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2, 3 a, 3 b, 4 d ja 7 §:ää, 11 lukua, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 4 a §:ää, 5 a §:n 2 momenttia ja 5 b ja 6 §:ää, 14 a luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:ää, 16 luvun 13 §:n 4 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 4 momenttia sekä 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

6 §

Toimilupa

Toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on, että vähintään puolella puolella perustajista on oltava asuinpaikka tai, jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei sosiaali- ja terveysministeriö myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna yhtiön tehokasta valvontaa eikä yhtiön hoitamistavarovaisien ja tehokkaiden terveiden ja varovaisten ja tehokkaidenvarovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

9 §

Työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvosto ja hallitus

Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksessa on oltava riittävä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Hallintoneuvoston jäseneltä ja varajäseneltä sekä hallituksen jäseneltä ja varajäseneltä on ennen valintaa saatava päivitys ja allekirjoitettu suostumus tehtävään. Mitä vakuutusyhtiölain 7 luvun 1 a §:n 3 ja 4 momentissa, 3 §:n 1 momentissa sekä 4 ja 5 §:ssä sekä osakeyhtiölain 16 luvun 4 §:ssä säädetään hallituksen jäsenestä, varajäsenestä ja puheenjohtajasta, sovelletaan vastaavasti hallintoneuvoston jäseniin, varajäseniin ja puheenjohtajaan.

Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksessa on oltava riittävä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Hallintoneuvoston jäseneltä ja varajäseneltä sekä hallituksen jäseneltä ja varajäseneltä on ennen valintaa saatava päivitys ja allekirjoitettu suostumus tehtävään. Mitä vakuutusyhtiölain 7 luvun 1 a §:n 3 ja 4 momentissa sekä 4 ja 5 §:ssä sekä osakeyhtiölain 16 luvun 4 §:ssä säädetään hallituksen jäsenestä, varajäsenestä ja puheenjohtajasta, sovelletaan vastaavasti hallintoneuvoston jäseniin, varajäseniin ja puheenjohtajaan.

12 §

Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

Hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenenä tai toimitusjohtajana ei voi olla vajaavaltainen eikä konkurssissa oleva eikä myöskään henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon.

Hallintoneuvoston ja hallituksen kaikkien

12 §

Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

Hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenenä tai toimitusjohtajana ei voi olla vajaavaltainen eikä konkurssissa oleva eikä myöskään henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon.

Vähintään puolella hallituksen ja hallin-

jäsenten lukumäärästä enemmistön on oltava henkilöitä, jotka eivät ole saman luotto- tai rahoituslaitoksen tai vakuutusyhtiön taikka niiden kanssa samaan konserniin kuuluvan yhtiön palveluksessa taikka niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäseniä.

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla luotto- tai rahoituslaitoksen, rahastoyhtiön tai toisen työeläkevakuutusyhtiön tai muun vakuutusyhtiön taikka sen kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (44/2002) tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yhteisön palveluksessa eikä toimia jonkin edellä mainitun yhteisön tilintarkastajana. Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

toneuvoston jäsenistä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna yhtiön tehokasta valvontaa eikä yhtiön hoitamista terveiden ja varovaisten ja tehokkaidenvarovais-tenvarovaisten ja tehokkaiden liikeperiaatteiden mukaisesti.

Hallintoneuvoston ja hallituksen kaikkien jäsenten lukumäärästä enemmistön on oltava henkilöitä, jotka eivät ole saman luotto- tai rahoituslaitoksen tai vakuutusyhtiön taikka niiden kanssa samaan konserniin kuuluvan yhtiön palveluksessa taikka niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäseniä.

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla luotto- tai rahoituslaitoksen, rahastoyhtiön tai toisen työeläkevakuutusyhtiön tai muun vakuutusyhtiön taikka sen kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (/) tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yhteisön palveluksessa eikä toimia jonkin edellä mainitun yhteisön tilintarkastajana. Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

11.

Laki**vakuutusyhdistyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 12 a luvun 1 §:n 9 kohta, sellaisena kuin se on laissa 952/2000,
muutetaan 1 luvun 6 a §, 2 luvun 1 §:n 2 momentti, 6 luvun 3 §, 10 luvun 4 a §, 11 luvun 8 §, 12 luvun 5 §:n 2 momentti, 12 a luvun 1 §:n 4, 5 ja 10 kohta, 5 §:n 1 momentti ja 6 §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 6 a § laissa 638/2000, 2 luvun 1 §:n 2 momentti ja 11 luvun 8 § laissa 340/2000, 6 luvun 3 § laissa 483/1993 ja mainitussa laissa 340/2000, 10 luvun 4 a §, 12 a luvun 1 §:n 4, 5 ja 10 kohta, 5 §:n 1 momentti ja 6 §:n 1 momentti laissa 952/2000 ja 12 luvun 5 §:n 2 momentti laissa 81/1999 sekä
lisätään lain 1 lukuun uusi 6 b §, 6 lukuun uusi 3 a §, 10 luvun 9 b §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 340/2000, uusi 3 momentti, 12 luvun 4 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 340/2000, uusi 5 momentti sekä 12 a luvun 8 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 952/2000, uusi 5 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 luku.

1 luku.

Yleisiä säännöksiä**Yleisiä säännöksiä**

6 a §

Tässä laissa tarkoitetaan *palveluyrityksellä* yhteisöä, joka tuottaa vakuutusyhdistykselle sen pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluita.

6 a §

Tässä laissa tarkoitetaan *palveluyrityksellä* yhteisöä, joka tuottaa vakuutusyhdistykselle sen pääasialliseen toimintaan liittyviä palveluita. *Lisäksi palveluyrityksellä tarkoitetaan yhteisöä, joka pääasiallisena toimintanaan tuottaa palveluja yhdelle tai useammalle vakuutusyhdistykselle omistamalla, hallitsemalla tai hoitamalla kiinteistöjä.*

6 b §

Tässä laissa tarkoitetaan vakuutusomistusyhteisöllä emoyritystä, jonka pääasiallisena toimintana on hankkia ja omistaa osuuksia tytäryrityksistä, jotka ovat vakuutusyrityksiä, ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä tai kolmannen maan vakuutusyrityksiä ja joista vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhdistys. Vakuutusomistusyhteisönä ei kuitenkaan pidetä rahoitus-

ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (/) soveltamisalan piiriin kuuluvaan ryhmittymän omistusyhteisöä. Edellä tässä pykälässä mainituilla yrityksillä tarkoitetaan tämän lain 12 a luvun 1 §:ssä määriteltyä emoyritystä, tytäryritystä, vakuutusyritystä, ulkomaista jälleenvakuutusyritystä ja kolmannen maan vakuutusyritystä.

2 luku.

Vakuutusyhdistyksen perustaminen

1 §

Vähintään puolella perustajista on oltava asuinpaikka tai, jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä lupaa poiketa tästä.

Vähintään yhdellä perustajista on oltava asuinpaikka tai, jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna vakuutusyhdistyksen tehokasta valvontaa eikä vakuutusyhdistyksen hoitamistavarovaisten ja tehokkaiden terveiden ja varovaisten ja tehokkaidenvarovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

6 luku.

Vakuutusyhdistyksen johto

3 §

Vähintään puolella hallituksen jäsenistä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä tästä poikkeusta.

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on oltava hyvämaineisia ja heillä tulee olla sellainen yleinen vakuutustoiminnan tuntemus kuin vakuutusyhdistyksen toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

6 luku.

Vakuutusyhdistyksen johto

3 §

Vähintään yhdellä hallituksen jäsenistä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna vakuutusyhdistyksen tehokasta valvontaa eikä vakuutusyhdistyksen hoitamistavarovaisten ja tehokkaiden terveiden ja varovaisten ja tehokkaidenvarovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

Vakuutusyhdistyksen hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa vakuutusyhdistystä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on oltava hyvämaineisia ja heillä tulee olla sellainen yleinen vakuutustoiminnan tuntemus kuin

Voimassa oleva laki

Vajaavaltainen, konkurssissa oleva tai liiketoimintakieltoon määrätty henkilö ei voi olla hallituksen jäsenenä eikä toimitusjohtajana.

Ehdotus

vakuutusyhdistyksen toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Vajaavaltainen, konkurssissa oleva tai liiketoimintakieltoon määrätty henkilö ei voi olla hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenenä eikä toimitusjohtajana.

Vakuutusyhdistyksen on ilmoitettava edellä 2 momentissa tarkoitettujen hallintohenkilöidensä muutoksista viipymättä Vakuutusvalvontavirastolle.

Mitä edellä 2—4 momentissa säädetään vakuutusyhdistyksen hallintohenkilöistä, sovelletaan vastaavasti vakuutusomistusyhteisöön.

3 a §

Vakuutusyhdistyksen toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa eivät saa olla vakuutusyhdistyksen kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen toimitusjohtajana tai tämän sijaisena.

10 luku.

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuvelan kattaminen

4 a §

Vakuutusyhdistyksen hallituksen on myös huolehdittava, että yhdistyksellä on sen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

10 luku.

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuvelan kattaminen

4 a §

Vakuutusyhdistyksellä ja vakuutusomistusyhteisöllä on oltava yhdistyksen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

9 b §

Jos vakuutusyhdistyksen tai vakuutusomistusyhteisön konserniin kuuluu luottolaitos tai sijoituspalveluyritys, konsernitilinpäätös voidaan laatia tämän luvun estämättä siten kuin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 4 luvussa säädetään, jos se on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta

ja taloudellisesta asemasta.

11 luku.

Voitonjako ja yhdistyksen varojen muu käyttö

8 §

Vakuutusyhdistyksen kanssa samaan konserniin kuuluvalla yhteisöllä annettavaa luottoa ja tällaiseen yhteisöön sijoittamista koskevat merkittävät tai periaatteelliset päätökset on tehtävä vakuutusyhdistyksen hallituksessa.

11 luku.

Voitonjako ja yhdistyksen varojen muu käyttö

8 §

Vakuutusyhdistyksen kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvalla yhteisöllä annettavaa luottoa ja tällaiseen yhteisöön sijoittamista koskevat merkittävät tai periaatteelliset päätökset on tehtävä vakuutusyhdistyksen hallituksessa.

Mitä 1 momentissa säädetään luoton antamisesta, sovelletaan vastaavasti takauksen antamiseen tai muuhun vakuuden asettamiseen toisen antaman luoton maksamisesta.

12 luku.

Vakuutusyhdistyksen valvonta

4 §

Mitä 3 momentissa säädetään Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta tarkastaa vakuutusyhdistyksen ja sen tytäryhteisön liikettä ja muuta toimintaa, sovelletaan vastaavasti suomalaiseen vakuutusomistusyhteisöön ja sen tytäryhteisöön.

5 §

Vakuutusyhdistyksen on annettava asianomaiselle ministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa toiminnastaan muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Vakuutusyhdistyksen ja suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on annettava sosiaali- ja terveysministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa toiminnastaan muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. *Mitä edellä tässä momentissa säädetään vakuutusyhdistyksestä ja suomalaisesta vakuutusomistusyhteisöstä,*

sovelletaan vastaavasti rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvaan kotimaiseen tai ulkomaiseen yritykseen silloin, kun virasto on mainitussa laissa tarkoitettu koordinoiva valvontaviranomainen tai virasto muuten suorittaa sille mainitun lain perusteella kuuluvia tehtäviä.

12 a luku.

Vakuutusyritysryhmän lisävalvonta

1 §

Tässä luvussa tarkoitetaan:

4) *osakasyrityksellä* emoyritystä tai sellaista oikeushenkilöä, jolla on omistusyhteys toisessa yrityksessä;

5) *sidosyrityksellä* tytäryritystä tai sellaista yritystä, jossa oikeushenkilöllä on omistusyhteys;

9) *vakuutusomistusyhteisöllä* emoyritystä, jonka pääasiallisena toimintana on hankkia ja omistaa osuuksia tytäryrityksistä, jotka ovat vakuutusyrityksiä, ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä tai kolmannen maan vakuutusyrityksiä ja joista vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhdistys; sekä

10) *monialaomistusyhteisöllä* emoyritystä, joka ei ole vakuutusyritys, kolmannen maan vakuutusyritys, ulkomainen jälleenvakuutusyritys eikä vakuutusomistusyhteisö ja jonka tytäryrityksistä vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhdistys.

4) *osakasyrityksellä* emoyritystä tai sellaista oikeushenkilöä, jolla on omistusyhteys toisessa yrityksessä taikka yritystä, joka on sidoksissa toiseen yritykseen luottolaito-toiminnasta annetun lain (1607/1993) 5 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla;

5) *sidosyrityksellä* tytäryritystä tai sellaista yritystä, jossa oikeushenkilöllä on omistusyhteys taikka yritystä, joka on sidoksissa toiseen yritykseen luottolaito-toiminnasta annetun lain 5 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla;

(9 kohta kumotaan)

10) *monialaomistusyhteisöllä* emoyritystä, joka ei ole vakuutusyritys, kolmannen maan vakuutusyritys, ulkomainen jälleenvakuutusyritys, vakuutusomistusyhteisö eikä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettu ryhmittymän omistusyhteisö ja jonka tytäryrityksistä vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhtiö.

5 §

Tämän luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun vakuutusyhdistyksen lisävalvontaa varten yhdistyksen on laadittava mukautettu vakavaraisuuslaskelma, johon on otettava mukaan sellaiset vakuutusyhdistyksen sidosyritykset, jotka ovat vakuutusyrityksiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyrityksiä tai ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä. Lisäksi laskelmassa on otettava huomioon muutkin 2 §:n 4 momentissa tarkoitettuun vakuutusyrittäjäryhmään kuuluvat yritykset siten kuin ministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Laskelma on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin virasto tarkemmin määrää.

6 §

Tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun vakuutusyhdistyksen emoyrityksenä olevan suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on laadittava lisävalvontaa varten mukautettu vakavaraisuuslaskelma, johon on otettava mukaan sellaiset emoyrityksen sidosyritykset, jotka ovat vakuutusyrityksiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyrityksiä tai ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä. Lisäksi laskelmassa on otettava huomioon muutkin 2 §:n 4 momentissa tarkoitettuun vakuutusyrittäjäryhmään kuuluvat yritykset siten kuin ministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Jos vakuutusyhdistyksen emoyrityksenä on muu 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu yritys kuin suomalainen vakuutusomistusyhteisö, ryhmään kuuluvan vakuutusyhdistyksen on laadittava kyseinen laskelma. Laskelma on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin virasto tarkemmin määrää.

5 §

Tämän luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun vakuutusyhdistyksen lisävalvontaa varten yhdistyksen on laadittava mukautettu vakavaraisuuslaskelma, johon on otettava mukaan sellaiset vakuutusyhdistyksen sidosyritykset, jotka ovat vakuutusyrityksiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyrityksiä, ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä tai luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaisia luotto- tai rahoituslaitoksia tai sijoituspalveluyrityksistä annetuksa laissa (579/1996) tarkoitettuja sijoituspalveluyrityksiä. Lisäksi laskelmassa on otettava huomioon muutkin 2 §:n 4 momentissa tarkoitettuun vakuutusyrittäjäryhmään kuuluvat yritykset siten kuin ministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Laskelma on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin virasto tarkemmin määrää.

6 §

Tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun vakuutusyhdistyksen emoyrityksenä olevan suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on laadittava lisävalvontaa varten mukautettu vakavaraisuuslaskelma, johon on otettava mukaan sellaiset emoyrityksen sidosyritykset, jotka ovat vakuutusyrityksiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyrityksiä, ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä tai luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaisia luotto- tai rahoituslaitoksia tai sijoituspalveluyrityksistä annetuksa laissa tarkoitettuja sijoituspalveluyrityksiä. Lisäksi laskelmassa on otettava huomioon muutkin 2 §:n 4 momentissa tarkoitettuun vakuutusyrittäjäryhmään kuuluvat yritykset siten kuin ministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Jos vakuutusyhdistyksen emoyrityksenä on muu 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu yritys kuin suomalainen vakuutusomistusyhteisö, ryhmään kuuluvan vakuutusyhdistyksen on laadittava kyseinen laskelma. Laskelma on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin virasto tarkemmin määrää.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

rää.

8 §

Tässä pykälässä tarkoitettuja liiketoimia ei saa tehdä ehdoin, jotka poikkeavat toisistaan riippumattomien osapuolten välillä samanlaisissa liiketoimissa yleisesti noudatetuista ehdoista. Mitä tässä momentissa säädetään, ei sovelleta konserniyritysten tarvitsemien hallinnollisten palvelujen hankkimiseen konserniin kuuluvalta yritykseltä eikä emoyrityksen tytäryritykselle myöntämiin pääoma- ja debentuurilainoihin, jotka ovat tarpeen tytäryrityksen pääomarakenteen vahvistamiseksi.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*